

**KATALOG PROGRAMA STRUČNOG
USAVRŠAVANJA NASTAVNIKA
za školsku 2025/2026. i 2026/2027. godinu**

Podgorica
2025.

Ovaj dokument je usvojen na XX sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje od 9.09.2025. god.

SADRŽAJ:

1. PRIORITETNA PODRUČJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA..... 8

MAŠINSTVO I OBRADA METALA I MEHATRONIKA 8

- 1.1.1. Ručno programiranje CNC strugova..... 8
- 1.1.2. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje sklopova..... 11
- 1.1.3. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje djelova 16
- 1.1.4. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - rad sa tehničkim crtežima 21
- 1.1.5. Savremena rješenja kod motornih vozila 26
- 1.1.6. URAVNOTEŽENJE KLIPNOG MEHANIZMA MOTORA SUS 29

1.2. ELEKTROTEHNIKA 31

- 1.2.1. Programiranje EV3 LEGO robota 31
- 1.2.2. Primjena virtualnih instrumenata u tehnici 35
- 1.2.3. Arduino razvojni sistem -sistem za rješavanje različitih problema upotrebom Arduino razvojne ploče i prateće opreme (senzori, servo motori, led diode..)..... 38
- 1.2.4. Upravljanje FANUC robotskom rukom ER-4iA 41
- 1.2.5. Realizacija praktičnih vježbi, upotrebom mikrokontrolera 44
- 1.2.6. Softverska simulacija rada računarske mreže 47
- 1.2.7. Simulacija rada sistema automatskog upravljanja 50
- 1.2.8. Robotika u nastavi 53
- 1.2.9. Primjena MatLab softvera u elektrotehnici 56

1.3. INFORMACIONA TEHNOLOGIJA 59

- 1.3.1. Razvoj mobilnih aplikacija korišćenjem Thunkable platforme 59
- 1.3.2. Programiranje u Python-u 61
- 1.3.3. Izrada BOT aplikacija za promociju škole 63
- 1.3.4. Izrada informacionog sistema škole 66
- 1.3.5. Programski jezici za kreiranje WEB stranica 69
- 1.3.6. Izrada informacionog sistema (IS) upotrebom PHP programskog jezika 72
- 1.3.7. Virtualno programsko modeliranje 75
- 1.3.8. Osnovni koncepti web programiranja - HTML, CSS i Java Script 78
- 1.3.9. JAVA Programiranje 82
- 1.3.10. Izrada mobilnih Android aplikacija 85
- 1.3.11. Od Linije do Ideje: Vektorski Dizajn u Obrazovanju 88
- 1.3.12. Razvoj algoritama vještačke inteligencije AI 91
- 1.3.13. Primjena Geoinformacionih Sistema (GIS) u analizi podataka i donošenju odluka..... 95
- 1.3.14. WEB programiranje - REACT sa JS alatima 99

1.4. GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA 103

- 1.4.1. Primjena AutoCAD-a u inženjersko-tehničkim oblastima 103
- 1.4.2. Zaštita i zdravlje na radu u građevinarstvu 105

1.5. EKONOMIJA 109

- 1.5.1. Excel u ekonomiji 109
- 1.5.2. Excel u ekonomiji_napredni nivo 112
- 1.5.3. Primjena softverskih alata u ekonomiji, za poslovno odlučivanje 116
- 1.5.4. Dostignuća mladih u Crnoj Gori - Učenička kompanija 119
- 1.5.5. Preduzeće za vježbu - preduzetništvo 123

1.6. PRAVO..... 125

- 1.6.1. GDPR u obrazovanju 125

1.7. POLJOPRIVREDA PREHRANA I VETERINA.....	127
1.7.1. Invazivne vrste- opasnost za biodiverzitet	127
1.8. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA	130
1.8.1. Ljekovito bilje između tradicionalnih uvjerenja i naučnih dokaza	130
1.9. TRGOVINA	133
1.9.1. Simulacija rada savremene trgovine	133
1.9.2. Digitalna transformacija maloprodaje	135
1.9.3. Savremeni načini prodaje	137
1.10. UGOSTITELJSTVO – RESTORATERSTVO I KULINARSTVO	139
1.10.1. Pripremanje koktela.....	139
1.10.2. Mirisni eliksiri:ljekovite biljke kao začini	141
1.11. SAOBRAĆAJ	144
1.11.1. Bezbjedno kretanje kroz grad – spoj saobraćajne i fizičke kulture	144
1.12. MUZIČKA UMJETNOST	146
1.12.1. Primjena improvizatorske tehnike u vokalno-instrumentalnoj nastavi.....	146
1.12.2. Muzičko izvođaštvo i javni nastup.....	147
1.12.3. Stručno usavršavanje u oblasti muzičke umjetnosti	149
1.12.4. Napredne tehnike u sagledavanju muzičke forme i stila	151
1.13. LIKOVNA UMJETNOST	153
1.13.1. Vizuelna kultura i nasljeđe Crne Gore	153
1.14. POVEZIVANJE SA PRIVREDOM I TRŽIŠTEM RADA	157
1.14.1. CEDEFOP alat za uparivanje vještina sa potrebama tržišta rada.....	157
1.14.2. Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama	159
1.15. DIGITALNE I ZELENE VJEŠTINE I KOMPETENCIJE.....	161
1.15.1. Bezbjednost Interneta	161
1.15.2. Napredni nivo MS Word i Excel	164
1.15.3. ECDL modul 5 - Prezentacije.....	167
1.15.4. Unapređenje predavanja i učenja uz vještačku inteligenciju	169
1.15.5. Obrazovni reset uz vještačku inteligenciju.....	172
1.15.6. Upotreba Microsoft Stream aplikacije.....	174
1.15.7. Tabelarne kalkulacije – Excel	177
1.15.8. Pametna učionica – Primjena vještačke inteligencije u nastavnom procesu.....	180
1.15.9. Medijska i informaciona pismenost	183
1.15.10. SELFIE alati (SELFIE for SCHOOLS i SELFIE for TEACHERS) za samoprocjenu upotrebe digitalnih tehnologija u školi, kao i samoprocjenu stepena digitalne kompetencije nastavnika	186
1.15.11. Korišćenje aplikacije Microsoft Word – Obrada teksta	188
1.15.12. Sajber bezbjednost	191
1.15.13. Realizatori programa	191
1.15.13. Osnove 3D štampe - OBRAZOVANJE U TRI DIMENZIJE	193
1.12.14. 3D tehnologije u učionici	195
1.12.15. Sajber bezbjednost ICT	198
1.12.16. Osnovni nivo MS Word i Excel	200
1.12.17. Edukativni um u nastavi	203
1.12.18. Vještačka inteligencija u službi inkluzije.....	205
1.12.19. Microsoft Forms -Izrada testova i anketnih upitnika (efikasno rješenje za kreiranje formi, online anketa, obrazaca, testova i upitnika)	207

1.12.20. Razvoj nastavnih materijala uz pomoć QR koda i YouTube kanala	209
1.12.21. Izrada veb-sajta/bloga u wordpresu	212
1.12.22. Digitalna učionica: Korišćenje LMS platforme Canvas u obrazovanju	216
1.12.23. Canva za nastavnike: Od ideje do nastavnog materijala	218
1.12.24. Upotreba Microsoft Office 365.....	220
1.12.25. E-pedagogija i upotreba digitalnih alata za pripremu digitalnog sadržaja za učenje	223
1.12.26. Osnove 3D modelovanja i 3D štampe	225
1.12.27. Kreiranje savremenih audiovizuelnih nastavnih sredstava- obrada i kreiranje video materijala	227
1.12.28. Online učenje.....	229
1.12.29. Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (osnovni nivo).....	232
1.12.30. Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (napredni nivo).....	234
1.12.31. Ekološka etika i principi održivog razvoja	236
1.12.32. Nova ekonomija održivosti	239
1.12.33. Zeleno i digitalno preduzetništvo	241
1.12.34. Digitalna učionica	243
1.12.35. Ozelenjavanje kurikuluma u srednjim stručnim školama u Crnoj Gori	245
1.16. INKLUZIVNO OBRAZOVANJE - RAD SA DJECOM SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA.....	248
1.6.1. Inkluzivno obrazovanje	248
1.6.2. Put ka zajedništvu: socijalna i emocionalna podrška u inkluzivnoj učionici	250
1.6.3. Unapređenje kompetencija nastavnika za realizaciju praktične nastave učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u srednjim stručnim školama	253
1.6.4. Inkluzivna učionica i radionica: od teorije do prakse	255
1.6.5. Inkluzija u obrazovanju – praksa, izazovi i mogućnosti	259
2. PROGRAMI IZ OBLASTI PEDAGOGIJE, ANDRAGOGIJE, PSIHOLOGIJE, DIDAKTIKE, METODIKE I DR.....	263
2.1. INOVATIVNI PRISTUPI NASTAVI I UČENJU	263
2.1.1. Učenje i savremena tehnologija.....	263
2.1.2. Interdisciplinarni pristupi u nastavi – povezivanje predmeta za dublje učenje	265
2.1.3. Servisno učenje za inkluzivnije škole	268
2.1.4. Primjena kombinovanih metoda rada u stručnim školama	271
2.1.5. Transformacija učenja: Moć projektne nastave	274
2.1.6. Problemska nastava i faze rješavanja problema u problemskoj nastavi	278
2.1.7. Mogućnosti primjene projektnog tipa nastave	280
2.1.8. Škola kao zajednica: projektna nastava kroz društveno korisne teme	282
2.1.9. Vještine zapošljivosti.....	284
2.1.10. Nastavne metode	286
2.1.11. Digitalni alati u funkciji nastave: PowerPoint kao sredstvo angažovanja učenika ...	288
2.1.12. Kreativni um – snaga budućnosti	290
2.1.13. Zakoračite u Nearpod svijet: Kako aktivirati učenike i napraviti da svaka l ekcija bude interaktivna.....	292
2.1.14. Izrada multimedijalnog priručnika za nastavu	294
2.1.15. Do uspješne nastave kroz primjenu različitih metoda	297
2.1.16. Primjena interaktivnih metoda u nastavi	299
2.1.17. Upotreba online alata u realizaciji aktivne nastave	301
2.1.18. Inovativne metode učenja - primjena edukativnih aplikacija u nastavi	303
2.1.19. Motivacija djece i mladih za učenje.....	306
2.2. VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE POSTIGNIĆA UČENIKA	309
2.2.1. Izrada multimedijalnih elektronskih testova.....	309
2.2.2. Izrada automatizovanih elektronskih testova - classmarker	312

2.2.3.	Kreiranje testova u nastavi	315
2.2.4.	Ocjenjivanje	317
2.2.5.	Kako do efikasnog testa za provjeru znanja učenika/ca?.....	319
2.2.6.	Digitalno vrednovanje i ocjenjivanje: od formativnog praćenja do sumativne provjere 321	
2.2.7.	Multimedijalni WEB alati za kreiranje testova, kvizova i upitnika	323
2.2.8.	Vrednovanje znanja učenika u stručnim školama	326
2.2.9.	Elektronska evidencija postignuća učenika	329
2.2.10.	Evaluacija učenja: Kreativne i alternativne metode ocjenjivanja	333
2.3.	RAD SA DAROVITIM UČENICIMA	335
2.3.1.	Tehnike rada sa darovitim učenicima	335
2.3.2.	Uloga nastavnika u podsticanju razvoja darovitosti kod djece	338
2.3.3.	Razvijanje nadarenosti kod djece kroz kreativni pristup	340
2.4.	OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ODRASLIH I CJELOŽIVOTNO UČENJE.....	342
2.4.1.	Profesionalni razvoj nastavnika u okruženju EU digitalne akademije	342
2.4.2.	Evropska školska platforma u službi profesionalnog razvoja nastavnika i škole	345
2.4.3.	Europass digitalni alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama	347
2.5.	OSTALO	349
2.5.1.	Interna evaluacija i samoevaluacija	349
2.5.2.	Interna evaluacija	351
2.5.3.	Kultura dijaloga, podrška adekvatnoj komunikaciji u vaspitno-obrazovnim ustanovama	353
2.5.4.	Komunicacija sa adolescentima u učionici – upravljanje konfliktima	356
2.5.5.	EQAFIT - alat za osiguranje kvaliteta u stručnom i obrazovanju odraslih	358
2.5.6.	Komunikacijom do rješenja	360
3.	PROGRAMI IZ DRUGIH OBLASTI STRUČNOG USAVRŠAVANJA: ...	362
3.1.	RAZVOJ KLJUČNIH KOMPETENCIJA	362
3.1.1.	Medijska pismenost kao ključna kompetencija u obrazovanju	362
3.1.2.	Naučna i medijska pismenost-sličnosti i razlike	364
3.1.3.	Vještine komunikacije	366
3.1.4.	Informatička i medijska pismenost	368
3.1.5.	Vizuelna i digitalna pismenost u kontekstu ljudskih prava	370
3.2.	KOMPETENCIJA VIŠEJEZIČNOSTI	372
3.2.1.	Specifičnosti dvojezične nastave.....	372
3.3.	STEM KOMPETENCIJA.....	374
3.3.1.	Inovativne prakse u STEM nastavi	374
3.3.2.	Sposobnost razvijanja i primjene matematičkog mišljenja, znanja i vještina	378
3.3.3.	STEAM nastava 21. vijeka – inovacija, interakcija, inspiracija	380
3.3.4.	Unapređivanje STEM kompetencija nastavnika	382
3.4.	LIČNA, SOCIJALNA I KOMPETENCIJA UČITI KAKO UČITI	384
3.4.1.	Evropske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja (ESCO).....	384
3.4.2.	Kako graditi autoritet bez autoritarnosti	386
3.4.3.	Psihološka rezilijentnost (otpornost)	389
3.4.4.	Karijerno vođenje i savjetovanje u srednjim stručnim školama.....	390
3.4.5.	Razumijevanje adolescenata u učionici- uloga nastavnika	393
3.4.6.	Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama	396

3.4.7.	Mentalno zdravlje u učionici: nastavnik kao model.....	398
3.5.	GRADANSKA KOMPETENCIJA	401
3.5.1.	Davanje doprinosa razvoju crnogorskog društva širenjem znanja o rodnoj ravnopravnosti: Obuka za nastavnike/ce i PP službu u srednjim školama	401
3.5.2.	Klimatska i energetska tranzicija – put ka održivoj budućnosti	403
3.5.3.	Suzbijanje govora mržnje na internetu	406
3.5.4.	Prevenција nasilnog ekstremizma i radikalizacije	409
3.5.5.	Razumijevanje socijalnih, ekonomskih, pravnih i političkih koncepata i struktura..	412
3.5.6.	Aktivne metode učenja: učenički klubovi	414
3.5.7.	Izazovi savremenog odrastanja.....	416
3.5.8.	Obrazovanje za globalno društvo	418
3.5.9.	Svjetski etos i rodna ravnopravnost	420
3.6.	PREDUZETNIČKA KOMPETENCIJA	422
3.6.1.	Razvijanje preduzetničkih kompetencija kod učenika – preduzetništvo u osnovnoj i srednjoj školi	422
3.6.2.	Razvoj kreativnosti kroz kritičko razmišljanje i rješavanje problema	425
3.6.3.	Preduzetništvo kao učenje zasnovano na radu	427
3.6.4.	Obrazovne institucije kao preduzetničko okruženje	429
3.7.	KOMPETENCIJA KULTUROLOŠKE SVIJESTI I IZRAŽAVANJA	431
3.7.1.	Unapređivanje kulturološke svijesti kroz promociju umjetničkih i drugih kulturnih formi	431
3.7.2.	Retorika, kultura dijaloga i kritičko mišljenje.....	433
3.8.	ORGANIZACIJA SLOBODNIH I VANNASTAVNIH AKTIVNOSTI U ŠKOLAMA.....	436
3.8.1.	Zdravstvena kultura i prevencija konzumacije alkohola među učenicima/cama	436
3.8.2.	Uloga Đačkog parlamenta u borbi protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima	440
3.8.3.	Cyberbullying - zaštitimo djecu na internetu.....	442
3.8.4.	“Osnaži me” - kako smanjiti stres nastavnika?	444
3.8.5.	“Osnaži me” - učenik u fokusu: emocije, razvoj i snaga podrške	446
3.8.6.	Kreativno rješavanje konflikta u učionici.....	448
3.8.7.	Prvi znak – prvi korak: Nastavnik kao oslonac u prevenciji vršnjačkog nasilja.....	451
3.8.8.	„Od znanja i razumijevanja do prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci u školskom okruženju“	453
3.8.9.	Uloga nastavnika u prevenciji bolesti zavisnosti i zaštita djece od zloupotrebe	456
3.8.10.	Primarna prevencija kockanja u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori.....	458
3.8.11.	Prevencija nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama	461
3.8.12.	Vršnjačko nasilje	463
3.9.	GLOBALNO OBRAZOVANJE	465
3.9.1.	Rješenja zasnovana na prirodi.....	465
3.9.2.	Zelena ekonomija i ekološka pismenost kao dio globalnog obrazovanja.....	468
3.9.3.	Klimatske promjene i bioekonomija kao ciljevi globalnog obrazovanja	470
3.9.4.	Održivi gradovi i zajednice: Uloga obrazovanja u urbanoj ekologiji.....	472
3.9.5.	Kultura, inkluzija i podrška – Efikasan rad sa učenicima RE populacije.....	474
3.9.6.	Razvijanje građanske odgovornosti kroz razumijevanje globalnog razvoja i održivosti	477
3.9.7.	Rodna ravnopravnost u međunarodnim dokumentima: kako je prenijeti u učionicu?	479
3.9.8.	Ključne kompetencije za tržište rada 21. vijeka.....	481
3.9.9.	Evropski okvir kvalifikacija (EQF)	483
3.9.10.	Uvažavanje različitosti kroz međukulturalni i međuvjerski dijalog.....	484
3.9.11.	Bezbjedni na ekranu i u učionici: Prevencija vršnjačkog i digitalnog nasilja kroz medijsku pismenost	486

3.9.12. Osnaživanje djevojčica u stručnom obrazovanju: uloga nastavnika u prevazilaženju rodni barijera	488
3.10. TIMSKI RAD I SARADNJA	490
3.10.1. Razvoj kompetencija timova za samoevaluaciju u EQAVET okviru	490
3.10.2. Timski rad i saradničko učenje	492
3.10.3. Timski rad i saradnja – ključ uspješnog kolektiva.....	494
3.10.4. Unapređenje saradnje sa roditeljima u cilju efektivnijeg rada.....	496
3.10.5. Organizacija i izvođenje timske nastave	498
3.10.6. Timski rad kao osnova savremenog obrazovanja	500
3.10.7. Liderstvo iznutra: Jačanje ljudi, timova i radne kulture	502
3.10.8. Timska nastava	505
3.10.9. Nastavnici kao stubovi mreže podrške: “Prevenција ranog napuštanja školovanja” .	507
3.11. IZRADA PROJEKATA I DR.	509
3.11.1. Efikasna izrada i upravljanje obrazovnim projektima – razvoj kompetencija nastavnika	509
3.11.2. Obuka za izradu projekata u obrazovanju – osnovni nivo.....	511
3.11.3. eTwinning	513
3.11.4. eTwinning i projektno orijentisana nastava.....	515
3.11.5. ESEP i eTwinning u službi unapređenja nastave.....	517
3.12. OSTALO.....	519
3.12.1. Zaštita i zdravlje na radu u sistemu obrazovanja i vaspitanja.....	519
3.12.2. Uloga nastavnika u zaštiti svojih prava	522
3.12.3. Kolektivno pregovaranje - bolji radno-pravni položaj zaposlenih.....	524
3.12.4. Ugovor o radu u obrazovanju	526

Na osnovu člana 112 stav 2 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list Crne Gore“, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 44/13, 47/17, 59/21, 76/21, 164/21 i 3/23), na predlog Centra za stručno obrazovanje, Nacionalni savjet za obrazovanje je donio Odluku o izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2025/2026. i 2026/2027. godinu (br 05/3-01-011/24-533/6), od 12.02.2024. godine), koji slijede

1. PRIORITETNA PODRUČJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

OSAVREMENJIVANJE STRUČNIH ZNANJA NASTAVNIKA IZ SLJEDEĆIH SEKTORA/OBLASTI:

1.1. MAŠINSTVO I OBRADA METALA I MEHATRONIKA

1.1.1. Ručno programiranje CNC strugova

Opšti podaci	
Naziv programa	Ručno programiranje CNC strugova
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika iz područja rada mašinstvo i obrada metala i šumarstvo za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika za korišćenje novih tehnologija i korišćenje savremenih nastavnih sredstava u nastavi. Stvaranje osnova za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu ručnog programiranja CNC mašina alatki. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu korišćenja savremenih nastavnih sredstava i domenu primjene principa očiglednosti u nastavi. Upoznavanje sa modernim metodama, alatima i tehnikama u nastavi i učenju. Pružanje prilike učesnicima da sami iskuse i uvježbaju nove metode u toku seminara. Predstavljanje modela nastave orjentisana ka aktivnostima. Obezbjediavanje praktičnih vježbi za korišćenje modernih nastavnih sredstava u stručnom obrazovanju. Pomaganje učesnicima da urade pripremu časa za implementaciju novih metoda u njihovoj svakodnevnoj nastavnoj praksi. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: • Efikasnost u podučavanju učenika • Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatih ciljeva i ishoda • Jačanje demokratskog proreformskog stava

	• Samorazumijevanje/Razumijevanje • Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i “sveživotni učenik” • Komunikacija • Rad u timu • Saradnja • Tolerancija • Kreativnost • Vođenje • Moderacija	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Vrste programiranja NC i CNC strugova • Tehnološka priprema za programiranje NC i CNC strugova • Koncept ručnog programiranja CNC strugova sa upravljačkim programom „MACH3 TURN“ • Pisanje NC koda za upravljački program „MACH3 TURN“ • Primjeri ručnog programiranja CNC strugova sa upravljačkim programom „MACH3 TURN“	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područje rada mašinstvo i obrada metala i šumarstvo iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave poznavanje novih, savremenih tehnologija koje većina nastavnika nije imala u svom školovanju. Značaj i uticaj, a i neminovnost informacionih tehnologija javljaju se u različitim oblastima ljudskog života i rada te i u obrazovanju. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje intenzivnu primjenu informacionih tehnologija. Moderni proizvodni koncepti promovišu istovremenost (paralelnost) odvijanja većeg broja konstrukcionih i proizvodnih aktivnosti. Cilj takvog ponašanja i rada je skraćanje vremena potrebnog za razvoj proizvoda od ideje do realizacije, uz postizanje visokog kvaliteta. Saglasno tome, koncepti obrazovanja kadra spremnog da prihvati navedene izazove baziraju se na intenzivnoj primjeni računara u okviru stručnih disciplina, podrazumijevajući pri tom visok nivo računarske pismenosti i osposobljenosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	Tehnologija obrade; Tehničko crtanje sa mašinskim elementima; Kompjutersko modeliranje; Kompjutersko upravljanje proizvodnjom i Praktična nastava
	Tehničar za dizajn i kompjutersko konstruisanje u mašinstvu	Osnove ručnog programiranja CNC struga

	Tehničar za konvencionalne i CNC tehnologije mašinske obrade CNC operater Tehničar dizajna i izrade proizvoda na bazi drveta Tehničar obrade drveta	Osnove ručnog programiranja CNC glodalice Simulacija obrade mašinskih djelova CNC mašine za obradu metala rezanjem Obrada metala na CNC strugu Obrada metala na CNC glodalici Ručno programiranje CNC struga Ručno programiranje CNC glodalice CNC mašine za obradu metala rezanjem Obrada metala na CNC strugu Obrada metala na CNC glodalici Obrada metala rezanjem na CNC mašinama u proizvodnom pogonu CNC mašine u obradi drveta Osnovi programiranja CNC mašina Obrada drveta na CNC mašinama
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave iz područja rada mašinstvo i obrada metala i šumarstvo	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računar.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 15	
Trajanje programa	Program traje 24 sata, tri dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Teorijska razmatranja uvodnog karaktera • Diskusija • Pojedinačne i grupne prezentacije • Predavanja • Vježbe • Podjela uloga • Rad na bazi instrukcija • Igranje uloga • Evaluacija • Frontalni i individualni oblik rada	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača. Poželjno je i CNC strug.	

Online realizacija programa	
-----------------------------	--

1.1.2. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje sklopova

2 Opšti podaci	
Naziv programa	Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje sklopova
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika, za naznačene oblasti, za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Upoznavane i korišćenje parametarskog modeliranja SolidWORKS 3D računarskog paket programa. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika za korišćenje novih tehnologija i korišćenje savremenih nastavnih sredstava u nastavi. Stvaranje osnova za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama. Prelazak sa tradicionalnog konstruisanja na parametarsko modeliranje. Korišćenje SolidWorks 3D programa u praksi. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu primjene CAD aplikacija u nastavnom procesu. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu korišćenja savremenih nastavnih sredstava i domenu primjene principa očiglednosti u nastavi. Upoznavanje sa modernim metodama, alatima i tehnikama u nastavi i učenju. Pružanje prilike učesnicima da sami iskuse i uvježbaju nove metode u toku seminara. Predstavljanje modela nastava orijentisana ka aktivnostima. Obezbijeđivanje praktičnih vježbi za korišćenje modernih nastavnih sredstava u stručnom obrazovanju. Pomaganje učesnicima da urade pripremu časa za implementaciju novih metoda u njihovoj svakodnevnoj nastavnoj praksi. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: • Efikasnost u podučavanju učenika • Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatah ciljeva i ishoda • Jačanje demokratskog proroformskog stava • Samorazumijevanje/Razumijevanje • Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i "sveživotni učenik"

	• Komunikacija • Rad u timu • Saradnja • Tolerancija • Kreativnost • Vođenje • Moderacija	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• pristupi projektovanju sklopova • Postavljanje komponenata u dokument sklopa • Standardni uslovi uklapanja • Sastavljanje komponenti pomoću referenci za uklapanje • Napredni uslovi uklapanja • Mehanički uslovi uklapanja • Rastavljeno stanje sklopa	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područja rada koja su navedena iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave poznavanje novih, savremenih tehnologija koje većina nastavnika nije imala u svom školovanju. Značaj i uticaj, a i neminovnost informacionih tehnologija javljaju se u različitim oblastima ljudskog života i rada te i u obrazovanju. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje intenzivnu primjenu informacionih tehnologija. Moderni proizvodni koncepti promovišu istovremenost (paralelnost) odvijanja većeg broja konstrukcionih i proizvodnih aktivnosti. Cilj takvog ponašanja i rada je skraćanje vremena potrebnog za razvoj proizvoda od ideje do realizacije, uz postizanje visokog kvaliteta. Saglasno tome, koncepti obrazovanja kadra spremnog da prihvati navedene izazove baziraju se na intenzivnoj primjeni računara u okviru stručnih disciplina, podrazumijevajući pri tom visok nivo računarske pismenosti i osposobljenosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	Tehničko crtanje sa mašinskim elementima; Kompjutersko modeliranje; Kompjutersko upravljanje proizvodnjom i Praktična nastava

	Mašinski tehničar za energetiku Automehatroničar Brodomašinski tehničar Tehničar drumskog saobraćaja Tehničar drvoprerade Automehaničar; Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije; Limar-autolimar; Bravar i Zavarivač Tehničar za dizajn i kompjutersko konstruisanje u mašinstvu Tehničar za konvencionalne i CNC tehnologije mašinske obrade CNC operater Mašinski tehničar energetike i termotehnike Tehničar automehatronike	Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Opšte mašinstvo Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Osnove mašinstva Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom u mašinstvu Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modeliranje I i II Konstrukcija alata i pribora Izrada elemenata projekata mašinskih djelova i sklopova Genereisanje tehničke dokumentacije mašinskih djelova i sklopova Izrada prototipa 3D modela dizajniranih mašinskih djelova i sklopova Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom u mašinstvu Programiranje CNC mašina primjenom CAD/CAM koncepta Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modelovanje mašinskih djelova
--	---	---

	Tehničar dizajna i izrade proizvoda na bazi drveta Tehničar obrade drveta	Kompjutersko modelovanje mašinskih sklopova Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom u mašinstvu Osnove mašinstva Softverski alati i projektovanje u mašinskoj energetici i termotehnici Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Osnove mašinstva Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu 3D modelovanje u automehatronici Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Dizajn namještaja i enterijera na bazi drveta Kompjutersko projektovanje i modeliranje namještaja Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Kompjutersko crtanje u obradi drveta
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave iz područja rada mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; drvoprerada	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 15	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Teorijska razmatranja uvodnog karaktera • Diskusija • Pojedinačne i grupne prezentacije • Predavanja • Rad na konkretnim i praktičnim primjerima (učesnici samostalno, za konkretan zadatak, rade	

	3D modele sklopova, sve uz pomoć 3D programa SolidWORKS) • Podjela uloga • Rad na bazi instrukcija • Igranje uloga • Evaluacija • Frontalni i individualni oblik rada
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača.
Online realizacija programa	

1.1.3. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje djelova

Opšti podaci	
Naziv programa	Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa - modelovanje djelova
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika, za naznačene oblasti, za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Upoznavanje i korišćenje parametarskog modeliranja SolidWORKS 3D računarskog paket programa. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika za korišćenje novih tehnologija i korišćenje savremenih nastavnih sredstava u nastavi. Stvaranje osnova za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama. Prelazak sa tradicionalnog konstruisanja na parametarsko modeliranje. Korišćenje SolidWorks 3D programa u praksi. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu primjene CAD aplikacija u nastavnom procesu. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu korišćenja savremenih nastavnih sredstava i domenu primjene principa očiglednosti u nastavi. Upoznavanje sa modernim metodama, alatima i tehnikama u nastavi i učenju. Pružanje prilike učesnicima da sami iskuse i uvježbaju nove metode u toku seminara. Predstavljanje modela nastava orijentisana ka aktivnostima. Obezbijeđivanje praktičnih vježbi za korišćenje modernih nastavnih sredstava u stručnom obrazovanju. Pomaganje učesnicima da urade pripremu časa za implementaciju novih metoda u njihovoj svakodnevnoj nastavnoj praksi. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: • Efikasnost u podučavanju učenika • Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatih ciljeva i ishoda • Jačanje demokratskog proreformskog stava • Samorazumijevanje/Razumijevanje • Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i "sveživotni učenik" • Komunikacija • Rad u timu • Saradnja

	• Tolerancija • Kreativnost • Vođenje • Moderacija	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Crtanje skica za modele punih tijela • Obrada i izmjena skica • Dodavanje relacija i mjera skicama • Opcije osnovnih elemenata • Izrada referentne geometrije • Alatke za napredno modelovanje	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područja rada koja su navedena iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave poznavanje novih, savremenih tehnologija koje većina nastavnika nije imala u svom školovanju. Značaj i uticaj, a i neminovnost informacionih tehnologija javljaju se u različitim oblastima ljudskog života i rada te i u obrazovanju. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje intenzivnu primjenu informacionih tehnologija. Moderni proizvodni koncepti promovišu istovremenost (paralelnost) odvijanja većeg broja konstrukcionih i proizvodnih aktivnosti. Cilj takvog ponašanja i rada je skraćanje vremena potrebnog za razvoj proizvoda od ideje do realizacije, uz postizanje visokog kvaliteta. Saglasno tome, koncepti obrazovanja kadra spremnog da prihvati navedene izazove baziraju se na intenzivnoj primjeni računara u okviru stručnih disciplina, podrazumijevajući pri tom visok nivo računarske pismenosti i osposobljenosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje Mašinski tehničar za energetiku Automehatroničar Brodomašinski tehničar	Tehničko crtanje sa mašinskim elementima; Kompjutersko modeliranje; Kompjutersko upravljanje proizvodnjom i Praktična nastava Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Opšte mašinstvo Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom

	Tehničar drumskog saobraćaja	Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom
	Tehničar drvoprerade	Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom
	Automehaničar; Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije; Limar-autolimar; Bravar i Zavarivač	Osnove mašinstva Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Opšte mašinstvo
	Tehničar za dizajn i kompjutersko konstruisanje u mašinstvu	Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom u mašinstvu Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modeliranje I i II Konstrukcija alata i pribora Izrada elemenata projekata mašinskih djelova i sklopova Genereisanje tehničke dokumentacije mašinskih djelova i sklopova Izrada prototipa 3D modela dizajniranih mašinskih djelova i sklopova Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom u mašinstvu Programiranje CNC mašina primjenom CAD/CAM koncepta Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modelovanje mašinskih djelova
	Tehničar za konvencionalne i CNC tehnologije mašinske obrade	
	CNC operater	
	Mašinski tehničar energetike i termotehnike	

	Tehničar automehatronike Tehničar dizajna i izrade proizvoda na bazi drveta Tehničar obrade drveta	Kompjutersko modelovanje mašinskih sklopova Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom u mašinstvu Osnove mašinstva Softverski alati i projektovanje u mašinskoj energetici i termotehnici Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Osnove mašinstva Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu 3D modelovanje u automehatronici Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Ditajn namještaja i enterijera na bazi drveta Kompjutersko projektovanje i modeliranje namještaja Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Kompjutersko crtanje u obradi drveta
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave iz područja rada mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; drvoprerada	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 15	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Teorijska razmatranja uvodnog karaktera • Diskusija • Pojedinačne i grupne prezentacije • Predavanja • Rad na konkretnim i praktičnim primjerima (učesnici samostalno, za konkretan zadatak, rade 3D modele	

	pojedinih djelova, sve uz pomoć 3D programa SolidWORKS) • Podjela uloga • Rad na bazi instrukcija • Igranje uloga • Evaluacija • Frontalni i individualni oblik rada
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača.
Online realizacija programa	

1.1.4. Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa – rad sa tehničkim crtežima

Opšti podaci	
Naziv programa	Korišćenje SolidWORKS 3D računarskog programa – rad sa tehničkim crtežima
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Dsimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika, za naznačene oblasti, za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Upoznavane i korišćenje parametarskog modeliranja SolidWORKS 3D računarskog paket programa. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika za korišćenje novih tehnologija i korišćenje savremenih nastavnih sredstava u nastavi. Stvaranje osnova za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama. Prelazak sa tradicionalnog konstruisanja na parametarsko modeliranje. Korišćenje SolidWorks 3D programa u praksi. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu primjene CAD aplikacija u nastavnom procesu. Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu korišćenja savremenih nastavnih sredstava i domenu primjene principa očiglednosti u nastavi. Upoznavanje sa modernim metodama, alatima i tehnikama u nastavi i učenju. Pružanje prilike učesnicima da sami iskuse i uvježbaju nove metode u toku seminara. Predstavljanje modela nastava orijentisana ka aktivnostima. Obezbijeđivanje praktičnih vježbi za korišćenje modernih nastavnih sredstava u stručnom obrazovanju. Pomaganje učesnicima da urade pripremu časa za implementaciju novih metoda u njihovoj svakodnevnoj nastavnoj praksi. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: • Efikasnost u podučavanju učenika • Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatih ciljeva i ishoda • Jačanje demokratskog proreformskog stava • Samorazumijevanje/Razumijevanje • Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i “sveživotni učenik” • Komunikacija • Rad u timu

	• Saradnja • Tolerancija • Kreativnost • Vođenje • Moderacija	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Generisanje odgovarajućih prikaza • Izrada tehničkog crteža sklopa • Mijenjanje tehničkog crteža • Dodavanje kota • Generisanje tolerancija • Dodavanje novih radnih listova • Jednačine • Konfiguracije • Elementi biblioteke	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područja rada koja su navedena iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave poznavanje novih, savremenih tehnologija koje većina nastavnika nije imala u svom školovanju. Značaj i uticaj, a i neminovnost informacionih tehnologija javljaju se u različitim oblastima ljudskog života i rada te i u obrazovanju. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje intenzivnu primjenu informacionih tehnologija. Moderni proizvodni koncepti promovišu istovremenost (paralelnost) odvijanja većeg broja konstrukcionih i proizvodnih aktivnosti. Cilj takvog ponašanja i rada je skraćanje vremena potrebnog za razvoj proizvoda od ideje do realizacije, uz postizanje visokog kvaliteta. Saglasno tome, koncepti obrazovanja kadra spremnog da prihvati navedene izazove baziraju se na intenzivnoj primjeni računara u okviru stručnih disciplina, podrazumevajući pri tom visok nivo računarske pismenosti i osposobljenosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar za kompjutersko konstruisanje i upravljanje	Tehničko crtanje sa mašinskim elementima; Kompjutersko modeliranje; Kompjutersko upravljanje proizvodnjom i Praktična nastava

	Mašinski tehničar za energetiku Automehatroničar Brodomašinski tehničar Tehničar drumskog saobraćaja Tehničar drvoprerade Automehaničar; Instalater sanitarnih uređaja, grijanja i klimatizacije; Limar-autolimar; Bravar i Zavarivač Tehničar za dizajn i kompjutersko konstruisanje u mašinstvu Tehničar za konvencionalne i CNC tehnologije mašinske obrade CNC operater Mašinski tehničar energetike i termotehnike	Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Opšte mašinstvo Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Osnove mašinstva Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Opšte mašinstvo Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom Tehničko crtanje sa mašinskim elementima Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom u mašinstvu Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modeliranje I i II Konstrukcija alata i pribora Izrada elemenata projekata mašinskih djelova i sklopova Genereisanje tehničke dokumentacije mašinskih djelova i sklopova Izrada prototipa 3D modela dizajniranih mašinskih djelova i sklopova Tehničko crtanje sa nacrtnom geometrijom u mašinstvu Programiranje CNC mašina primjenom CAD/CAM koncepta Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Kompjutersko modelovanje mašinskih djelova
--	---	--

	Tehničar automehatronike Tehničar dizajna i izrade proizvoda na bazi drveta Tehničar obrade drveta	Kompjutersko modelovanje mašinskih sklopova Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom u mašinstvu Osnove mašinstva Softverski alati i projektovanje u mašinskoj energetici i termotehnici Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu Osnove mašinstva Kompjutersko tehničko crtanje u mašinstvu 3D modelovanje u automehatronici Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Dizajn namještaja i enterijera na bazi drveta Kompjutersko projektovanje i modeliranje namještaja Tehničko crtanje i skiciranje u obradi drveta Kompjutersko crtanje u obradi drveta
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave iz područja rada mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; drvoprerada	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 15	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Teorijska razmatranja uvodnog karaktera • Diskusija • Pojedinačne i grupne prezentacije • Predavanja • Rad na konkretnim i praktičnim primjerima (učesnici samostalno, za konkretan zadatak, rade tehničke	

	crteže djelova i sklopa, sve uz pomoć 3D programa SolidWORKS) • Podjela uloga • Rad na bazi instrukcija • Igranje uloga • Evaluacija • Frontalni i individualni oblik rada
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača.
Online realizacija programa	

1.1.5. Savremena rješenja kod motornih vozila

Opšti podaci	
Naziv programa	¹ “SAVREMENA RJEŠENJA KOD MOTORNIH VOZILA”
Autori programa	Severin Obradović
Realizatori programa	Severin Obradović
Kontakt osoba	Severin Obradović
E-mail	severin.obradovic@gmail.com
Broj telefona	067/506 725
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Upoznavanje sa savremenim rješenjima kod motornih vozila, tendencijama daljeg razvoja i korišćenje stečenih znanja u nastavi. Stvaranje osnove za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Slojevito ubrizgavanje benzina (GDI-Gasoline Direct Injection, FSI-Fuel Stratified Injection) • PIEZO električne brizgaljke • Sistem ubrizgavanja Pumpa-Brizgaljka • Sistem ubrizgavanja Common rail • Promjenljivo vrijeme otvaranja ventila (VVT Valve Variable Timing) • Promjenljiva geometrija otvaranja ventila (Variable Valve Lift) • Sistem isključenja pojedinih cilindara (MDS-Multi Displacement system) • Stop-Start uređaj na vozilu • Turbina promjenljive geometrije (VGT Variable Geometry Turbine) • Sistem dvostepenog punjenja motora: mehanički punjač-turbo punjač • Sekvencijalni turbo • Bi-turbo • Suprotnosmjerno rotirajuća balansna vratila (counter rotating balance shafts) • Automatski mjenjač sa hidrodinamičkom spojnicom • DSG (Direct Shift Gearbox, Direct Shalt Getriebe), automatski mjenjač sa dva multidisk kvačila • CVT (Continuously variable transmission) mjenjač • Diferencijali sa ograničenim proklizavanjem LSD (Limited Slip Differential) • Torsenov diferencijal • Pogon na svim točkovima sa torsenovim centralnim diferencijalom (Audi quattro) • Pogon na svim točkovima sa asimetričnim centralnim diferencijalom (Subaru Impreza) • Pogon na svim točkovima sa dva diferencijala i multidisk spojnicama za preraspodjelu pogona (BMW-X DRIVE)

¹ Program pripada i oblasti Saobraćaja

	Pogon na svim točkovima sa dva diferencijala i multidisk spojnicama za preraspodjelu pogona (Mercedes 4-matic)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, kao i teorijska znanja koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područja rada koja su navedena iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave poznavanje i konstantno praćenje savremenih tehničkih i tehnoloških rješenja, koja nijesu ni postojala u vrijeme kada se većina nastavnika školovala. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje široko poznavanje savremenih tehničkih rješenja, kao i njihovu primjenu u nastavi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar drumskog saobraćaja Automehatroničar Brodomašinski tehničar	Motori, Motorna vozila, Unutrašnji transport, Upravljanje vozilom, Savremena rješenja kod motornih vozila i Praktična nastava. Motori i motorna vozila, Praktična nastava sa tehnologijom obrazovnog profila, Brodski motori i Praktična nastava.
Ciljna grupa	- Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; brodomašinstva; - Nastavnici praktične nastave: mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; brodomašinstva; - Organizatori praktičnog obrazovanja - Stručni saradnici - Saradnici u nastavi - Direktori i pomoćnici direktora - Instruktori praktičnog obrazovanja - Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 5 do 30	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	• Teorijska razmatranja uvodnog karaktera • Diskusija • Pojedinačne i grupne prezentacije • Predavanja • Vježbe • Rad na bazi instrukcija • Evaluacija • Frontalni i individualni način rada
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Kabinet koji odgovara broju učesnika.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, pristup internetu.
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem ZOOM aplikacije, ostali uslovi kao i vrijeme trajanja isto.

1.1.6. URAVNOTEŽENJE KLIPNOG MEHANIZMA MOTORA SUS

Opšti podaci		
Naziv programa	“URAVNOTEŽENJE KLIPNOG MEHANIZMA MOTORA SUS”	
Autori programa	Severin Obradović	
Realizatori programa	Severin Obradović	
Kontakt osoba	Severin Obradović	
E-mail	severin.obradovic@gmail.com	
Broj telefona	067/506 725	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika za realizaciju ciljeva i ishoda nastave stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave. Upoznavanje i korištenje teorijskih osnova uravnoteženja klipnog mehanizma motora SUS u nastavi. Stvaranje osnove za dalje usavršavanje nastavnika i podizanje kvaliteta nastave u srednjim stručnim školama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Upoznavanje sa teorijskim osnovama uravnoteženja translatorno oscilujućih masa • Uravnoteženje 1 – cilindričnog motora. • Lenchešterova metoda uravnoteženja. • Princip rotirajućih vektora. • Uravnoteženje linijskih motora sa 2,3,4,5 i 6 cilindara i određivanje rasporeda paljenja. • Uravnoteženje motora sa „V“ i „W“ konfiguracijom cilindara. • V-2 (V-Twin) motor. • V-6 motor. • V-8 crossplane. • Uravnoteženje boxer motora. • Uravnoteženje radijalnih (zvezdastih) motora. • Radijalni motori sa parnim i neparnim brojem cilindara, 2-taktni i 4-taktni, određivanje rasporeda paljenja.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, kao i teorijska znanja koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Obrazovni programi za područja rada koja su navedena iziskuju od nastavnika stručno-teorijskih predmeta i praktične nastave teorijska znanja koje većina nastavnika nije imala u svom školovanju. Obrazovanje u oblasti tehničkih disciplina, neizostavno uključuje široka teorijska znanja, kao i njihovu primjenu u nastavi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar drumskog saobraćaja Automehatroničar Brodomašinski tehničar	Motori, Motorna vozila, Unutrašnji transport, Upravljanje vozilom, Savremena rješenja kod motornih vozila i Praktična nastava.

		Motori i motorna vozila, Praktična nastava sa tehnologijom obrazovnog profila, Brodski motori i Praktična nastava.
Ciljna grupa	- Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: _ mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; brodomašinstva; - Nastavnici praktične nastave: mašinstvo i obrada metala; saobraćaj; brodomašinstva; Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja - Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 5 do 30	
Trajanje programa	Program traje 16 časova; dva dana po 8 časova.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	- Teorijska razmatranja uvodnog karaktera - Diskusija - Pojedinačne i grupne prezentacije - Predavanja - Vježbe - Rad na bazi instrukcija - Evaluacija - Frontalni i individualni oblik rada	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Kabinet koji odgovara broju učesnika.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Posebnih uslova za realizaciju nema.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem ZOOM aplikacije, ostali uslovi kao i vrijeme trajanja isto.	

1.2. ELEKTROTEHNIKA

1.2.1. Programiranje EV3 LEGO robota

Opšti podaci	
Naziv programa	² Programiranje EV3 LEGO robota
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika za programiranje robota i njihovu primjenu u nastavnom procesu – uvođenje robotskih sistema u srednje stručne škole. 2. Obuka nastavnika stručnih škola i gimnazija za pripremu učenika za Nacionalno takmičenje iz robotike. 3. Afirmisanje novih tehnologija u procesu realizacije praktičnog dijela nastave i laboratorijskih vježbi kao inovativnog načina simulacije didaktičke opreme koja je propisana za izvođenje pojedinih nastavnih sadržaja odgovarajućih stručnih modula, koja imaju veze sa automatizovanim robotskim sistemima. 4. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktivna u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja ishoda praktičnih znanja i vještina; 5. Afirmisanje problemskog, programskog i algoritamskog učenja na bazi teorije slučaja; 6. Opremanje školskih laboratorija i kabineta univerzalnim i ekonomski dostupnim nastavnim sredstvima (izrada velikog broja nedostajućih nastavnih sredstava, potrebnih za realizaciju nastavnih planova i programa upotrebom mikrokontrolera); 7. Podrška i razvoj nadarenih učenika koji pokazuju sklonost ka Informacionim tehnologijama i elektronici, kroz niz projekata i aktivnosti iz robotike i njihove primene u CAD-CAM sistemima.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u robotiku - o Pojam i vrste robota (LEGO, MBot, DF robot, MicrBit robot, Wedo robot, CAM robot) - o Princip rada robota

² Program pripada i oblasti Mašinstva

	- o Elementi robotskog sistema - o Primjena robota u praksi - auto industrija, medicina, farmacija, škola, fakulteti - o Sklapanje robota 2. Editori za razvoj softvera - o EV3 LEGO editor Mindstorms Education - o MBlock editor - o Scratch editor 3. Programi za razvoj robotskih sistema - o RobotC programski jezik - o LabView programski jezik - o Python programski jezik - o C programski jezik 4. Programiranje robota EV3 LEGO I MBot robota - o Grafičko okruženje za razvoj programa EV3 LEGO I MBot robota - o Pregled radnih okruženja - o Editovanje gotovih rješenja - o Sklapanje blokova - o Definisanje ličnih blokova i naredbi - o Simulacija rada robota - o Prebacivanje koda iz editora u robotski sistem 5. Programiranje robota koristeći Python i RobotC programski jezik - o Programiranje robota korišćenjem LabView programskog okruženja 6. Definisanje konkretnih zadataka za sklapanje i programiranje robota 7. Prezentacija završnih radova polaznika
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - o Izrade jednostavne robotske sisteme za pojedine nastavne module, sinergijom više modularnih sadržaja i praktičnih znanja, koristeći EV3 i Mbot hardverske robote; - o Sklapaju, programiraju i modifikuju gotove robotske sisteme iz dijela CAD tehnologija; - o Sklapaju, programiraju i modifikuju gotove robotske sisteme iz dijela CAM tehnologija; - o Koriste složene programske jezike i programiraju robotski sistem; - o Usvoje nove savremene tehnologije iz polja robotike, automatizovanih sistema i vještačke inteligencije; - o Realizuju aktivnosti u izradi projekata, kojim se programira lokalno i daljinski, složeni robotski sistem koji ima primjenu u praksi;

	o Uključe u pripremu timova za takmičenje iz robotike i srodnih takmičenja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Mehatronika - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika,mašinstvo;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz elektronike, mašinstva i ICT, predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka, koristeći složene robote EV3 i MBot, editore za razvoj robotskih sistema kao i programske jezike - Python, RobotC, LabView i drugi. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog robotskog sistema, kojima se rješavaju jednostavni primjeri korisnika.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju	o Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7, 8 ili 10 Operativnim	

programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	sistemom, ili su isti obezbijedeni od strane naručioca edukacije. - o Stabilna internet konekcija. - o Elementi seta EV3 LEGO kao i robot MBot sa dodatnim elementima; - o Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, editor za razvoj softvera, odgovarajući senzori za robote) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platforme.

1.2.2. Primjena virtualnih instrumenata u tehnici

Opšti podaci	
Naziv programa	³ Primjena virtuelnih instrumenata u tehnici
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom pronalaženja, instalacije, korišćenja i ažuriranja programa iz tehničke struke; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave iz stručnih modula; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih modula, upotrebom programskog paketa LabView; • Podsticanje nastavnika za izradu virtualnih instrumenata, koji se mogu koristiti u praktičnoj nastavi stručnih modula; • Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad koji ima primjenu u praksi; • Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika tehničke struke; • Izrada elektronskih praktičnih vježbi iz pojedinih stručnih modula
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programske pakete za izradu virtuelnih instrumenata (2 sata): • Uvod u grafičko programiranje virtuelnih instrumenata; • Vrste programa za vizuelizaciju mjerenja i generisanja signala; • Mogućnosti programa i njihova primjena u praksi; • Primjeri gotovih rješenja u odgovarajućem softveru; 2. Uvod u programski paket LabView (4 sata): • Pronalaženje, preuzimanje i instalacija programskog paketa LabView; • Pregled radnog okruženja: način prikaza-blok dijagram, prednja ploča, kontrole, indikatori, blok dijagram; • Grupe alatki za rad u programskom paketu;

³ Program pripada i oblasti Mašinstva

	• Rješavanje jednostavnih matematičkih operacija, izrada digitrona; • Petlje i registri u programu; • Blok dijagrami i grafici; 3. Primjena programskog paketa LabView u praksi-grupni rad nastavnika-radionica (6 sati): • Generator funkcije promjenljive amplitude i frekvencije-sinusni, pravougaoni, testerasti; • Generator dva sinusna signala sa zajedničkim grafikom; • Generisanje proizvoljne grafičke funkcije u određenom opsegu; • Četvorobitni sinhroni brojač sa indikacijom brojanja sa LED diodama i promjenljivom periodom brojanja; • Jednokanalni i dvokanalni osciloskop; • Aritmetički četvorobitni sabirač sa LED diodama; • Četvorobitni stacionarni registar sa LED diodama; 4. Prezentacija završnih radova polaznika (3 sata); 5. Evaluacija i samoevaluacija (1 sat)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Pronađu, preuzmu, instališu, koriste i ažuriraju programe iz tehničke struke; • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja u školi, koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija; • Izrade virtualne instrumente, koji imaju primjenu u praktičnom dijelu stručnih modula, korišćenjem novih softvera; • Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Rade na projektima u školi, kojima se izučavaju softveri za virtualnu instrumentaciju; • Unaprijede znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi tehničke struke	Svi stručni moduli
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih tehničkih oblasti; • Nastavnici praktične nastave iz svih tehničkih oblasti; • Organizatori praktičnog obrazovanja;	

	• Stručni saradnici • Saradnici u nastavi; • Instruktori praktičnog obrazovanja; • Koordinatori obrazovnih programa; • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih.
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16 sati/2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; Pametna tabla; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar.
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.

1.2.3. Arduino razvojni sistem -sistem za rješavanje različitih problema upotrebom Arduino razvojne ploče i prateće opreme (senzori, servo motori, led diode..)

Opšti podaci	
Naziv programa	Arduino razvojni sistem -sistem za rješavanje različitih problema upotrebom Arduino razvojne ploče i prateće opreme (senzori, servo motori, led diode..)
Autori programa	Milun Čukić, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović, NVO Učionica u pokretu
E-mail	ucionicaupokreta@live.edu.me
Broj telefona	068/856-206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Razvoj digitalnih vještina nastavnika, razvoj kritičkog mišljenja nastavnika, povezivanje i programiranje elektronskih djelova.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Arduino razvojni sistem obuhvata sljedeće teme: • Upoznavanje sa Arduino razvojnim sistemom (hardverom i softverom); • Proširuju svoje znanje o Arduino razvojnom sistemu; • Prepoznaju osnovne komponente na Arduino razvojnoj ploči; • Demonstracija preuzimanja i instaliranja softvera za Arduino ukoliko se radi sa fizičkim komponentama, u suprotnom demonstracija na online platformi “Tinkercad”; • Obuhvata sticanje znanja o načinima preuzimanja i instalacije softvera za Arduino ili korišćenje online platforme; • Obuhvata sticanje znanja o načinu povezivanja Arduino razvojne ploče sa računarom; • Obuhvata sticanje znanja o načinu napajanja električnom energijom Arduino razvojne ploče; • Obuhvata sticanje znanja o načinu povezivanja ostalih uređaja (senzora, servo motora, led dioda...) sa Arduino razvojnom pločom; • Primjeri konkretnih programskih zadataka i prebacivanje na Arduino razvojnu ploču; • Obuhvata rješavanje zadataka kroz praktične primjere;

	• Obuhvata pronalaženje više različitih rješenja prilikom rješavanja zadataka; • Obuhvata kreiranje softvera i prebacivanje softvera na Arduino razvojnu ploču; • Postavljanje problema i pronalaženje rješenja; • Obuhvata sposobnost grupnog rada i zajedničkog rješavanja problema; Obuhvata primjenu prethodno naučenog (kreiranje softvera, prebacivanje softvera na Arduino razvojnu ploču, povezivanje različitih komponenti sa Arduino razvojnom pločom...);	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Arduino razvojni sistem - program obuke podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste Arduino razvojnu ploču i ostale uređaja (senzore, servo motore, led diode...). Znanja i vještine koje kandidat stiče su navedeni ispod. Upoznavanje kandidata sa Arduino razvojnim sistemom: • Da kandidat razumije čemu služi Arduino razvojni system; • Izvrši preuzimanje softvera za Arduino razvojnu ploču; • Izvrši instalaciju softvera za Arduino razvojnu ploču; • Izvrši povezivanje Arduino razvojne ploče sa računarom; • Izvrši prebacivanje kreiranog softvera na Arduino razvojnu ploču; • Izvrši povezivanje ostalih komponenti (senzora, servo motora, led diode...), sa Arduino razvojnom pločom; • Izvrši povezivanje Arduino razvojne ploče sa različitim izvorima električne energije; Korišćenje online platforme za simulaciju sa Arduino razvojnom pločom ili fizičko povezivanje komponenata.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici svih obrazovno-vaspitnih ustanova.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara ili online putem preko Microsoft Teams platforme gdje svaki učesnik posjeduje računar, tablet..., koji su konektovani na internet.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Demonstracija, prezentacija, praktičan rad, grupni rad, razgovor
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet ili online putem preko Microsoft Teams platforme gdje svaki učesnik posjeduje računar, tablet..., koji su konektovani na internet.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računar, projektor ukoliko se obuka radi u učionici. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 ili Windows 11 operativni sistem i jedan od internet pretraživača (Internet Explorer 9, GoogleChrome ili Mozilla Firefox).
Online realizacija programa	Potrebno je da svaki učesnik (10-15) posjeduje PC računar, laptop, tablet...i konekciju na internet. Na uređaju kojim bi pratili online obuku potrebno je da imaju instaliranu Microsoft Teams aplikaciju.

1.2.4. Upravljanje FANUC robotskom rukom ER-4iA

Opšti podaci	
Naziv programa	Upravljanje FANUC robotskom rukom ER-4iA
Autori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Realizatori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Kontakt osoba	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
E-mail	snezana.nikolic@sss-nk.edu.me petrana.bulajic@sss-nk.edu.me
Broj telefona	Snežana Nikolić 068592265 Petrana Bulajić 068513958
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Upoznati polaznike sa osnovnim tehničkim karakteristikama FANUC robotske ruke ER-4iA • Razviti osnovne vještine za upravljanje robotom preko Teach Pendant uređaja • Omogućiti razumijevanje osnova programiranja robota u TP (Teach Pendant) programskom jeziku • Primijeniti stečeno znanje na jednostavne zadatke upravljanja, pozicioniranja i simulacije pokreta
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u industrijsku robotiku • Šta je industrijski robot? • Primjena FANUC robota u industriji • Bezbjednosni aspekti u radu sa robotima • Tehnička specifikacija FANUC ER-4iA • Radni prostor, osovine, nosivost, preciznost • Osnovne komponente robotskog sistema • Upravljanje robotom putem Teach Pendants • Pokretanje i kalibracija robota • Osnovne komande i navigacija kroz meni • Kreiranje i testiranje tačaka (Points) • Osnove programiranja robota (TP programski jezik) • Struktura TP programa • Unos jednostavnih instrukcija za kretanje (MOVJ, MOVL) • Programiranje jednostavne putanje i petlje • Simulacija i testiranje zadatka • Pokretanje simulacije • Korekcija grešaka i test bezbjednosti • Izvođenje osnovnog ciklusa pokreta

Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će po završetku programa moći da: • Prepoznaju i opišu funkcionalnosti FANUC robotske ruke ER-4iA • Bezbjedno upravljaju robotom koristeći Teach Pendant • Kreiraju i testiraju osnovni TP program za upravljanje robotom • Izvrše pozicioniranje robota i simulaciju jednostavnog radnog zadatka • Razumiju osnovne principe automatizovanih procesa u savremenoj industriji • Da napišu jednostavne programe robotske ruke	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Elektrotehničar elektronike • Elektrotehničar energetike • Tehničar mehatronike	• Sistemi industrijske elektronike i automatike • Programiranje mikrokontrolera • Specijalne električne instalacije • Industrijski uređaji i sistemi
Ciljna grupa	• ☐ Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ☐ <u>Oblasti mehatronike, mašinstva i elektrotehnike</u> • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ☐ <u>Oblasti mehatronike, mašinstva i elektrotehnike</u> ☐ • Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • ☐ ☐ Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Seminar se može izvoditi samo u JU Srednja stručna škola Nikšić zbog posjedovanja robotske ruke	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-15	
Trajanje programa	16 sati / 2 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	• Interaktivne demonstracije uz komentarisanje • Rad na zadacima u paru i individualno • Analiza primjera iz prakse • Samostalni projektni zadaci • Diskusija i razmjena iskustava među učesnicima • Praktičan rad
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Učionica sa robotskom rukom • Projektor, platno ili pametna tabla
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Učionica sa robotskom rukom • Projektor, platno ili pametna tabla
Online realizacija programa	Online realizacija nije moguća

1.2.5. Realizacija praktičnih vježbi, upotrebom mikrokontrolera

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Realizacija praktičnih vježbi, upotrebom mikrokontrolera</i>
Autori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika za programiranje mikrokontrolera i njihovu primjenu u nastavnom procesu; • Afirmisanje novih tehnologija u procesu realizacije praktičnog dijela nastave i laboratorijskih vježbi kao inovativnog načina simulacije didaktičke opreme koja je propisana za izvođenje pojedinih nastavnih sadržaja odgovarajućih stručnih modula; • Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja ishoda praktičnih znanja i vještina; • Opremanje školskih laboratorija i kabineta univerzalnim i ekonomski dostupnim nastavnim sredstvima (izrada velikog broja nedostajućih nastavnih sredstava, potrebnih za realizaciju nastavnih planova i programa upotrebom mikrokontrolera)
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u mikrokontrolere - o Pojam i vrste mikrokontrolera - o U/I moduli, periferije mikrokontrolera - o Programiranje mikrokontrolera - o Primjena mikrokontrolera u praksi 2. Programiranje mikrokontrolera - o Okruženja za razvoj programskog koda - o Arduino IDE editor - o Struktura programskog koda - o Naredbe mikrokontrolera - o Pokretanje gotovih rješenja u razvojnom okruženju 3. Izrada konkretnih programabilnih rješenja - o Realizacija jednostavnog programabilnog sistema sa Arduino kontrolerom upotrebom seta senzora - o Realizacija složenih programabilnih sistema sa Arduino kontrolerom upotrebom komunikacionih interfejsa - o Realizacija složenih programabilnih sistema sa Arduino kontrolerom za lokalno upravljanje različitim procesima i sistemima - o Tehnike daljinskog upravljanja sa Arduino kontrolerom

	4. Definisanje projekata za rad po grupama 5. Presentacija završnih radova polaznika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - Izrade nastavne makete potrebne za realizaciju modularnih nastavnih sadržaja, imajući u vidu nedostatak opreme u školskim kabinetima; - Programiraju mikrokontrolere i na taj način usvoje nove savremene tehnologije i uključe se u izradu projekata kojim se programira, lokalno i daljinski, složeni elektronski sistem koji ima primjenu u praksi (pametna škola, pametna kuća).	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Mehatronika - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	- Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; - Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. - Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz elektronike i mašinstva predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka, koristeći složene sisteme za komunikaciju i upravljanje. - Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog mikrokontrolerskog automatizovanog sistema.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za matični proračun snosi IPF. • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.2.6. Softverska simulacija rada računarske mreže

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Softverska simulacija rada računarske mreže</i>
Autori programa	Vladica Avramović
Realizatori programa	Vladica Avramović
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	▪ Osposobljavanje nastavnika tehničke struke za primjenu softverskih paketa u projektovanju različitih telekomunikacionih mrežnih topologija i prikaz mrežnih protokola u simulacionom modu. ▪ Realizacija praktičnih vježbi, koristeći softverske pakete; ▪ Upoznavanje nastavnika sa inovativnim metodama u nastavi, koristeći softverske pakete; ▪ Podizanje kvaliteta rada u stručnim školama iz stručnih predmeta i praktične nastave; ▪ Podsticanje nastavnika za kreativniji rad upotrebom odgovarajućih softverskih paketa; ▪ Podsticanje učenika sa samostalnim i/li grupnim radom koji ima primjenu u praksi; ▪ Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja-učenja usmjerenog ka aktivnostima; ▪ Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika u toku srednjeg stručnog školovanja;
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Pojam, vrste i podjela računarskih mreža; - o LAN, MAN i WAN mreže - o Žične i bežične mreže - o Klijent-server mreže - o Prednosti rada u mreži 2. Vrste mrežnih topologija; - o Magistralne mreže - o Prstenaste mreže - o Zvezdaste mreže - o Difuzne mreže - o Komutirane mreže - o Višetačkaste mreže 3. Pregled softvera za simulaciju rada TK mreže; - o Instalacija softvera za simulaciju rada TK mreže; - o Upoznavanje sa grafičkim okruženjem programa; - o Konfiguracija servera, radnih stanica i aktivnih mrežnih uređaja; - o Konfiguracija bežičnih uređaja; 4. Simulacija rada proste i složene mreže - o Provjera veza u mreži-realni i simulacioni mod rada;

	- o Kreiranje PDU paketa-praćenje kretanja kroz mrežu; - o Kreiranje izvještaja pri radu telekomunikacione mreže; - o Simulacija rada prostih računarskih topologija(WG, KS, IPTV, KT); - o Simulacija rada složenih topologija-istovremeni rad više korisnika u mreži. 5. Rješavanje konkretnih zadataka polaznika 6. Prezentacija završnih radova polaznika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • razlikuju mrežne topologije; • razlikuju žične od bežičnih topologija; • projektuju različite mrežne topologije u softverskom okruženju; • simuliraju rad različitih virtuelnih telekomunikacionih mreža; • podešavaju različite mrežne komunikacione uređaje; • uočavaju prednosti rada u mreži i značaj istovremenog rada u mreži sa više korisnika; • projektuju žične i bežične LAN i WAN mreže; • ispituju ponašanje mreže i mrežnih parametara; • podele mrežu za rad sa više korisnika istovremeno.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Elektrotehničar elektronike	- o Računarske mreže III i IV razred - o Primjena računara u elektrotehnici - o Telekomunikacioni vodovi i mreže - o Praktična nastava - o Prenos podataka - o Osnove telekomunikacija - o Osnovi računarskog softvera - o Multimedijalne telekomunikacione tehnologije
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz elektronike i mašinstva predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka, koristeći složene sisteme za komunikaciju i upravljanje.	

	• Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog mikrokontrolerskog automatizovanog sistema.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16h / 2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru, simulacija rada praktične vježbe (učesnici samostalno kreiraju topologije telekomunikacionih sistema, simuliraju rad mreže, prave izvještaje i testiraju rad mreže, pojedinačno ili po grupama).
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija dovoljne veličine i dovoljno svijetla, opremljena standardnim mobilijarom (stolice i radni stolovi) i permanentno dostupna tokom dva dana trajanja obuke.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instalisanje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za softver za simulaciju rada TK mreže obezbjeđuje IPF. • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.2.7. Simulacija rada sistema automatskog upravljanja

Opšti podaci	
Naziv programa	Simulacija rada sistema automatskog upravljanja
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom pronalaženja, instalacije, korišćenja i ažuriranja programa iz tehničke struke; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave iz stručnih modula; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih modula, upotrebom programskog paketa SimuLink; • Podsticanje nastavnika za izradu blok šema i simulaciju njihovog rada, iz polja automatskog upravljanja, koje se mogu koristiti u praktičnoj nastavi stručnih modula; • Podsticanje učenika za samostalan i/ili grupni rad koji ima primjenu u praksi; • Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika tehničke struke; • Izrada elektronskih praktičnih vježbi, iz pojedinog stručnih modula
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programske pakete za simulaciju rada sistema automatskog upravljanja (2 sata): • Uvod u blok šeme električnih sistema i simulacije rada; • Vrste programa za simulaciju rada električnih kola; • Mogućnosti programa i njihova primjena u praksi; • Primjeri gotovih rješenja u odgovarajućem softveru; 2. Uvod u programski paket SimuLink (4 sata): • Pronalaženje, preuzimanje i instalacija programskog paketa SimuLink i MatLab; • Pregled radnog okruženja: raspoložive biblioteke, linije i blokovi, način prikaza-blok dijagrami; • Pregled funkcija i instrumenata; • Simulacija rada jednostavnih sistema;

	• Kreiranje složenih sistema i modifikacija blokova; 3. Primjena programskog paketa SimuLink u praksi-grupni rad nastavnika-radionica (6 sati): • Modelovanje i simulacija rada digitrona; • Modelovanje i simulacija rada sistema za realizaciju složenih matematičkih operacija; • Modelovanje i simulacija rada sistema u elektrotehnici; • Modelovanje i simulacija linearnih i nelinearnih sistema; • Modelovanje i simulacija statičkih i dinamičkih sistema; • Modelovanje i simulacija mehatroničkih uređaja i sistema; 4. Prezentacija završnih radova polaznika (3 sata); 5. Evaluacija i samoevaluacija (1 sat).	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Pronađu, preuzmu, instaliraju, koriste i ažuriraju programe iz tehničke struke; • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja u školi, koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija; • Izrade blok šeme različitih sistema, simuliraju njihov rad i analiziraju signale na ulazu i izlazu pojedinih modula sistema; • Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Rade na projektima u školi, u kojima se koriste softveri za modeliranje i simulaciju rada automatizovanih sistema; • Unaprijede znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi tehničke struke	Svi stručni moduli
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih tehničkih oblasti; • Nastavnici praktične nastave iz svih tehničkih oblasti; • Organizatori praktičnog obrazovanja; • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi; • Instruktori praktičnog obrazovanja; • Koordinatori Obrazovnih programa;	

	Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih.
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16 sati/2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. - Instalacione CD-ove za matrični proračun snosi IPF. - Projektor, štampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; Pametna tabla; - PC računari: jedan polaznik-jedan računar.
Online realizacija programa	Program je moguće realizovati u online nastavi.

1.2.8. Robotika u nastavi

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Robotika u nastavi</i>
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika za programiranje mikrokontrolera i njihovu primjenu u nastavnom procesu – uvođenje robotskih sistema u srednje stručne škole. 2. Afirmisanje novih tehnologija u procesu realizacije praktičnog dijela nastave i laboratorijskih vježbi kao inovativnog načina simulacije didaktičke opreme koja je propisana za izvođenje pojedinih nastavnih sadržaja odgovarajućih stručnih modula; 3. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja ishoda praktičnih znanja i vještina; 4. Afirmisanje problemskog, programskog i algoritamskog učenja; 5. Opremanje školskih laboratorija i kabineta univerzalnim i ekonomski dostupnim nastavnim sredstvima (izrada velikog broja nedostajućih nastavnih sredstava, potrebnih za realizaciju nastavnih planova i programa upotrebom mikrokontrolera); 6. Podrška i razvoj nadarenih učenika koji pokazuju sklonost ka Informacionim tehnologijama i elektronici, kroz niz projekata i aktivnosti.
Sadržaji obuhvaćeni programom	medicina 1. Uvod u robotiku • Pojam i vrste robota (LEGO, industrijski roboti) • Elementi robotskog sistema • Razvoj robotskih sistema • Primjena robota u praksi - auto industrija, 2. U/I uređaji robota • Osnovne elektronske komponente • Senzori • Koračni i step motori • Kamere i displeji 3. Programiranje robota • Grafičko okruženje za razvoj programa • Robotski jezici i strukturno programiranje • Klasifikacija jezika za robote • Elementi jezika i funkcije • Komande kretanja

	• Komande senzora • Upravljačke komande • Upravljanje programom i potprogramom 4. Izrada konkretnih programabilnih rješenja 5. Prezentacija završnih radova polaznika 6. Evaluacija programa.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - o Izrade jednostavne robotske sisteme za pojedine nastavne module, sinergijom više modularnih sadržaja i praktičnih znanja; - o Programiraju, koriste i modifikuju gotove robotske sisteme u nastavnom procesu; - o Programiraju složene robotske sisteme i na taj način usvajaju nove savremene tehnologije; - o Uključuju se u izradu projekata, kojim se programira lokalno i daljinski, složeni robotski sistem koji ima primjenu u praksi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Mehatronika - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz elektronike i mašinstva predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka, koristeći složene robote, editore za razvoj robotskih sistema, kao i programske jezike - Python, RobotC, LabView i drugi. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog robotskog sistema.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	

Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- o Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7,8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca edukacije. - o Stabilna internet konekcija. - o Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, editor za razvoj softvera, hardversku strukturu robota sa odgovarajućim senzorima) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se može djelimično realizovati putem online platforme.

1.2.9. Primjena MatLab softvera u elektrotehnici

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Primjena MatLab softvera u elektrotehnici</i>
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika tehničke struke za primjenu softverskih paketa u projektovanju različitih sistema, crtanju grafika funkcija i odziva sistema kao i rješavanju različitih matematičkih jednačina i funkcija. • Izrada jedinstvenih virtuelnih maketa za laboratorijske vježbe iz telekomunikacija, elektronike i automatizovanih sistema; • Upotreba MatLaba softvera za istraživanje i rješavanja praktičnih inženjerskih i matematičkih problema; • Upotreba MatLaba softvera za modeliranje, simulaciju i razvoj prototipova, kao i razvoj algoritama; • Upotreba MatLaba softvera za analizu podataka, istraživanje i vizuelizaciju; • Upotreba MatLaba softvera za razvoj aplikacija, uključujući grafiki korisnički interfejs; • Upotreba MatLaba softvera za analizu i simulaciju dinamike automatizovanog sistema; • Podizanje kvaliteta rada u stručnim školama iz stručnih predmeta tehničke struke, pogotovo u dijelu praktične nastave; • Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja-učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika u toku srednjeg stručnog školovanja.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u Mat Lab softver 2. Mogućnosti Mat Lab softvera a. Funkcije Mat Lab softvera b. Osnovne matematičke operacije c. Operacije sa matricama 3. Grafičko predstavljanje matrica, vektora i funkcija a. 2D i 3D modeli 4. Analiza podataka u Mat Lab-u a. Analiza slike b. Analiza govora 5. Programiranje i M fajlovi 6. Simulink a. Simulink radno okruženje

	b. SimuLink i arduino 7. GUI Mat Lab okruženje 8. Rješavanje konkretnih zadataka	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Rješavaju različite matematičke jednačine sa matricama i kompleksnim brojevima, izvode i integrale složenih matematičkih funkcija, Furijerove transformacije, diferencijalne jednačine i sl.; • Crtaju različite matematičke funkcije u ravni i prostoru; • Projektuju složene automatizovane sisteme sa generisanim oblikom signala na ulazu i izlazu sistema; • Izrade virtualne makete za laboratorijske vježbe iz elektronike i telekomunikacija; • Modeliraju i simuliraju odgovarajući proces; • Razviju svoje aplikacije, koristeći grafičko okruženje; • Obrađuju sliku, glas i video; • Povežu mikrokontrolere sa softverom Mat Lab; • Programiraju u odgovarajućem softveru i povežu kod sa drugim programskim jezicima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Mehatronika - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo; • ICT koordinator; • Nastavnici matematike.	
Uslovi za uključivanje u program	• Osnove rada na računaru; • Korišćenje osnovnih programskih paketa (Office, programi iz struke);	

	• Osnove znanja iz programskih jezika nižeg nivoa.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za matrični proračun snosi IPF. • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

-

1.3. INFORMACIONA TEHNOLOGIJA

1.3.1. Razvoj mobilnih aplikacija korišćenjem Thunkable platforme

Opšti podaci	
Naziv programa	Razvoj mobilnih aplikacija korišćenjem Thunkable platforme
Autori programa	Biljana Krivokapić i Tamara Knežević
Realizatori programa	Biljana Krivokapić i Tamara Knežević
Kontakt osoba	Biljana Krivokapić
E-mail	p02biljana@gmail.com
Broj telefona	068145763
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobiti nastavnike za korišćenje Thunkable platforme u svrhu razvoja jednostavnih mobilnih aplikacija. • Podstaci kreativnost i logičko razmišljanje kroz razvoj funkcionalnih digitalnih rješenja. • Unaprijediti digitalne kompetencije nastavnika sa fokusom na projektno orijentisanu nastavu i praktičnu primjenu stečenih znanja u radu sa učenicima. • Pružiti podršku nastavnicima u implementaciji tehnologije u nastavi kroz interdisciplinarni pristup.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Značaj razvoja digitalnih kompetencija kod nastavnika kroz upotrebu aplikacija u obrazovanju • Upoznavanje sa Thunkable platformom kao alatom za razvoj aplikacija bez potrebe za naprednim programiranjem • Dizajniranje korisničkog interfejsa mobilne aplikacije u Thunkable-u • Koncepti vizuelnog programiranja u Thunkable – objekti, događaji, grananja, ciklusi i promjenljive • Blokovi funkcija aplikacije – prijava, lokacija, upozorenja i senzori • Ugradnja naprednih komponenti i testiranje • Evaluacija, razmjena primjera dobre prakse i podsticanje nastavnika na kontinuirano istraživanje i primjenu digitalnih rješenja u radu
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni da: • Samostalno kreiraju jednostavne mobilne aplikacije korišćenjem Thunkable-a. • Primjenjuju blokovski način programiranja u edukativne svrhe. • Uključuju učenike u projektno orijentisane zadatke korišćenjem digitalnih alata. • Razvijaju digitalne resurse koji unapređuju proces učenja i podstiču kreativnost učenika.

	Koriste aplikacije koje su sami razvili kao nastavno sredstvo u različitim predmetima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja GIMNAZIJA ELEKTROTEHNIČAR ZA RAZVOJ WEB I MOBILNIH APLIKACIJA	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa Informatika Razvoj mobilnih aplikacija
Ciljna grupa	Informatike, razvoja mobilnih aplikacija, ali i svi oni koji žele da steknu nova znanja iz oblasti kreiranja mobilnih aplikacija koje mogu integrisati u svoj nastavni plan i program	
Uslovi za uključivanje u program	Ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, maksimalan 25.	
Trajanje programa	Program se realizuje u okviru 2 dana, tj. 12 sati.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode: demonstracija, objašnjenje, vođena praktična vježba, istraživačka metoda	
	Tehnike: rad na konkretnim zadacima, rješavanje problema, analiza gotovih aplikacija, peer-to-peer učenje	
	Oblici rada: individualni rad, rad u paru i grupama, rad u online okruženju (po potrebi), prezentacije učesnika	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa nisu potrebni specifični prostorni uslovi. Dovoljna je standardna učionica ili sala za obuku sa osnovnim tehničkim sredstvima (računar i projektor), uz mogućnost organizovanja rada u manjim grupama.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Svaki učesnik mora imati pristup funkcionalnom računaru ili laptopu sa stabilnom internet konekcijom, bilo da koristi sopstveni uređaj ili računar obezbijeđen u adekvatno opremljenom prostoru.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati i u online okruženju, korišćenjem adekvatne platforme za interaktivno učenje (npr. Zoom, MS Teams, Google Meet).	

1.3.2. Programiranje u Phyton-u

Opšti podaci		
Naziv programa	Programiranje u Phyton-u	
Autori programa	Danilo Damjanović	
Realizatori programa	Danilo Damjanović	
Kontakt osoba	Danilo Damjanović	
E-mail	damjanovic.danilo@eus-nk.edu.me i damjanovic.danilo@gmail.com	
Broj telefona	+38268870563	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Poboljšati digitalnu pismenost, unapređenje iz oblasti programiranja i organizacije časa i rasporeda oblasti programskog koda	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u programski jezik Phyton, Pronalaženje na internetu i instalacija programa, osnovni pojmovi, raspored programskih djelova, pisanje prvog koda, promjenljive, tipovi podataka, operatori, naredbe grananja, standardni ulaz, petlje, funkcije, liste, canvas, događaji.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara će steći nove vještine u kodiranju u programskom jeziku Phyton, kao i ideje o rasporedu edukacije, tj. rasporedu ishoda programa, steći će informacije i o načinu ocjenjivanja po oblastima	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Gimnazija, Srednje stručne škole	Informatika, Matematika, Matematika tehničko tehnološka usmjerenja, Programiranje, Programiranje i programski jezici, Računarstvo i informatika, Vjerovatnoća i matematička statistika
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: <u>Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija,</u> <u>Programiranje i programski jezici</u>	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj 10, a maksimalni broj 20 učesnika.	
Trajanje programa	8 sati / jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice interaktivnog tipa (individualan rad, radu u paru, grupni rad, davanje i primanje povratne informacije, pojedinačne i grupne prezentacije)	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Informatički kabinet, online (lični računar – laptop)	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, projekciono platno, štampač, tabla, internet	

Online realizacija programa	Za organizaciju online programa učesnici će morati na svoj računar maći ili imati administrativni nalog zbog instalacije programa. Seminar će trajati 8 sati / jedan dan.
------------------------------------	---

1.3.3. Izrada BOT aplikacija za promociju škole

Opšti podaci	
Naziv programa	Izrada BOT aplikacija za promociju škole
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za samostalno kreiranje automatskih (BOT) aplikacija na socijalnim mrežama. 2. Afirmacija savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike i informatike. 3. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktivna u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg ishoda usvajanja znanja i vještina. 4. Osavremenjivanje načina komuniciranja i bodovanja postignuća učenika. 5. Upoznavanje sa "nevidljivim" elementima socijalnih mreža (Viber, Telegram i druge).
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u BOT aplikacije • Pojam, primjena i klasifikacija aplikacija; • Uloga open source socijalnih mreža; • Pregled funkcionalnosti socijalnih mreža; 2. Struktura BOT aplikacije • Elementi grafičkog okruženja; • Projektovanje modela BOT aplikacije; 3. Osnova programiranja baze podataka • Uvod u WEB programiranje; • Elementi forme • Uvod u MySQL upitni jezik; • Projektovanje prostog relacionog modela baze podataka; • Izvršavanje odgovarajućih upita; 4. API komunikacija (Application programming interface) • Kreiranje administratorskog panela na socijalnoj mreži; • Generisanje API; • Povezivanje API sa programskim kodom; • Generisanje QR koda za pristup; 5. Izrada praktičnih rješenja

	• Izrada osnovnih informativnih BOT aplikacija; • Izrada BOT aplikacija uz naredbe kontrole toka programa; • Izrada multimedijalnih BOT aplikacija; • Izrada BOT aplikacija uz vezu sa WEB programskim jezicima; 6. Presentacija završnih radova polaznika																												
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Primjene PHP programski jezik i MySQL bazu podataka kroz odgovarajuća integrisana-razvojna okruženja (IDE). • Primjene API Token kroz programske jezike. • Steknu praktične vještine iz novijih tehnologija koje su neophodne za uspješnu realizaciju ishoda učenja. • Kreiraju (Viber, Telegram) BOT aplikacije u cilju lakše komunikacije sa učenicima ili promocije određenih statističkih podataka škole.																												
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja</th><th>Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija</td><td>Uvod u Veb programiranje</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar elektronike</td><td>Razvoj veb aplikacija I</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar računarskih sistema i mreža</td><td>Veb i mobilni dizajn</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar elektronskih komunikacija</td><td>Razvoj mobilnih aplikacija I</td></tr> <tr> <td></td><td>Veb i mobilni komunikacioni servisi</td></tr> <tr> <td></td><td>Razvoj veb aplikacija II</td></tr> <tr> <td></td><td>Razvoj mobilnih aplikacija II</td></tr> <tr> <td></td><td>Napredno front-end programiranje</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Računarska grafika i animacija</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove objektno-orijentisanog programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove proceduralnog programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Relacione baze podataka</td></tr> </tbody> </table>	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija	Uvod u Veb programiranje	Elektrotehničar elektronike	Razvoj veb aplikacija I	Elektrotehničar računarskih sistema i mreža	Veb i mobilni dizajn	Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Razvoj mobilnih aplikacija I		Veb i mobilni komunikacioni servisi		Razvoj veb aplikacija II		Razvoj mobilnih aplikacija II		Napredno front-end programiranje		Osnove programiranja		Računarska grafika i animacija		Osnove objektno-orijentisanog programiranja		Osnove proceduralnog programiranja		Relacione baze podataka
Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa																												
Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija	Uvod u Veb programiranje																												
Elektrotehničar elektronike	Razvoj veb aplikacija I																												
Elektrotehničar računarskih sistema i mreža	Veb i mobilni dizajn																												
Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Razvoj mobilnih aplikacija I																												
	Veb i mobilni komunikacioni servisi																												
	Razvoj veb aplikacija II																												
	Razvoj mobilnih aplikacija II																												
	Napredno front-end programiranje																												
	Osnove programiranja																												
	Računarska grafika i animacija																												
	Osnove objektno-orijentisanog programiranja																												
	Osnove proceduralnog programiranja																												
	Relacione baze podataka																												
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: • Elektro grupa predmeta, informatika Nastavnici praktične nastave: • Elektro grupa predmeta, informatika Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih																												
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB Dizajna, informacionih																												

	sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25
Trajanje programa	16h / 2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7,8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca za edukaciju. • Stabilna internet konekcija. • Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Zbog svojih kompleksnih sadržaja, program se ne može uspješno realizovati pomoću odgovarajućih online platformi.

1.3.4. Izrada informacionog sistema škole

Opšti podaci	
Naziv programa	Izrada informacionog sistema škole
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za samostalno projektovanje i kreiranje informacionog sistema koji predstavlja jedan od glavnih elemenata automatizacije procesa. 2. Afirmacija savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike i infomatike. 3. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktivna u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja znanja i vještina. 4. Elektronsko vođenje dokumentacije za odgovarajuće module i evidenciju učenika.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u informacione sisteme • Pojam, primjena i klasifikacija informacionih sistema; • Pregled programskih jezika sa fokusom na WEB programske jezike; • Pregled softvera za projektovanje informacionih sistema; 2. Troslojna arhitektura informacionih sistema • Uvod u troslojnu arhitekturu (Front End, Back End, Database); • Projektovanje arhitekture IS; • Analiza djelova arhitekture; 3. Uvod u baze podataka • Uvod u MySQL programski jezik; • Projektovanje prostog relacionog modela baze podataka; • Izvršavanje odgovarajućih upita; 4. CRUD analiza • Uloga CRUD analize u informacionim sistemima; • C – Unos podataka (PHP – SQL) • R – Prikaz (čitanje) podataka (PHP-SQL) • U – Ažuriranje podataka (PHP-SQL) • D – Brisanje podataka (PHP-SQL) • Projektovanje grafičkog okruženja informacionog sistema prilagođavajući se elementima CRUD analize;

	5. Izrada praktičnih rješenja • Izrada informacionog sistema za stručni aktiv; • Izrada informacionog sistema za testiranje učenika; • Izrada informacionog sistema za testiranje učenika (ONLINE); • Izrada informacionog sistema za statistiku odjeljenja; • Izrada informacionog sistema za anketiranje učenika i zaposlenih; • Izrada informacionog sistema za sekcije u školi; 6. Presentacija završnih radova polaznika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - o Primjene PHP programsk jezik i MySQL bazu podataka kroz odgovarajuća integrisana-razvojna okruženja (IDE). - o Usvoje praktične vještine iz novijih tehnologija koje su neophodne za uspješnu realizaciju ishoda učenja. - o Kreiraju ogranke informacionih sistema i elektronski vode pedagošku dokumentaciju. - o Kreiraju Informacioni sistem za evidenciju učeničkih postignuća.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar računarskih sistema i mreža Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Uvod u Veb programiranje Razvoj veb aplikacija I Veb i mobilni dizajn Razvoj mobilnih aplikacija I Veb i mobilni komunikacioni servisi Razvoj veb aplikacija II Razvoj mobilnih aplikacija II Napredno front-end programiranje Osnove programiranja Računarska grafika i animacija Osnove objektno-orjentisanog programiranja Osnove proceduralnog programiranja Relacione baze podataka
Ciljna grupa	1. Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: • Elektro grupa predmeta, informatika 2. Nastavnici praktične nastave: • Elektro grupa predmeta, informatika 3. Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora	

	4. Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. - Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB Dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. - Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7,8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca za edukaciju. - Stabilna internet konekcija. - Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeduje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.3.5. Programski jezici za kreiranje WEB stranica

Opšti podaci	
Naziv programa	Programski jezici za kreiranje WEB stranica
Autori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za osavremenjavanje nastave primjenom programskih jezika koji su sastavni dio svakog informacionog sistema i WEB aplikacija. • Afirmisanje savremenih WEB programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, mehatronike, elektronike, informatike. • Intenzivnije korišćenje savremenih programskih jezika u nastavi tehničkog obrazovanja, kroz veliku primjenu ovog jezika za rešavanje praktičnih zadataka. • Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg ishoda usvajanja znanja i vještina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programske jezike • Pojam, primjena i klasifikacija programskih jezika; • WEB programski jezici (klasifikacija, primjena); • Mogućnosti i prednosti upotrebom WEB programskih jezika. 2. Integrirano-razvojno okruženje za programiranje – IDE PHP Designer • Radno okruženje PHP Designer razvojnog okruženja; • Osnovni elementi WEB stranice – HTML programski jezik; • Dizajniranje WEB stranice – CSS programiranje; • Kreiranje dinamičkih WEB stranica upotrebom JavaScript programskog jezika; 3. Izrada praktičnih rješenja: • Izrada statičkih WEB obrazaca koji su potrebni za evidenciju rezultata učenika po modulima; • Kreiranje ličnog CV-ja upotrebom WEB programskih jezika; • Dizajniranje WEB stranice koja predstavlja lični portfolio;

	Izrada WEB aplikacije – Multimedijalni priručnik u nastavi. 4. Presentacija završnih radova polaznika.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - Primjene WEB programske jezike i integrisana razvojna okruženja IDE PHP Designer, Notepad ++ za realizaciju modularnih nastavnih sadržaja. - Podignu stručne-digitalne kompetencije u realizaciji praktičnih vještina iz novijih tehnologija, koje su neophodne za uspješnu realizaciju ishoda učenja. - Prepoznaju upotrebu i značaj WEB programiranja, za rješavanje zadataka, koji imaju praktičnu primjenu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	- Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; - Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. - Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. - Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- o Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7, 8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca edukacije. - o Stabilna internet konekcija. - o Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projector, projekciono platno, lap top za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, editor za razvoj WEB softvera) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.3.6. Izrada informacionog sistema (IS) upotrebom PHP programskog jezika

Opšti podaci	
Naziv programa	Izrada informacionog sistema (IS) upotrebom PHP programskog jezika
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za osavremenjavanje nastave primjermom programskog jezika PHP koji ima sve veću upotrebu u razvoju savremenih softvera i informacionih sistema. • Afirmisanje savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike, informatike. • Intenzivnije korišćenje savremenih programskih jezika u teorijskoj i praktičnoj nastavi u velikom broju stručnih modula novih OP. • Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja znanja i vještina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u WEB programske jezike • Pojam, primjena i klasifikacija WEB programskih jezika; • Osnove Front-End programiranja - HTML; • Prednosti Front-End programiranja; • Primjena baza podataka kod WEB programiranja; • Osnove Back-End programiranja - PHP; • CRUD (Create, Read, Update, Delete) arhitektura; • Serveri WEB aplikacija . 2. Integrisano-razvojno okruženje za WEB programiranje programiranje - PHP Designer, Notepad ++ • Radno okruženje PHP Designer razvojnog okruženja; • Prilagođavanje IDE za programski jezik PHP; • Sintaksa i semantika PHP programiranja; • Primjena PHP naredbi na osnovne elemente Front-End-a. 3. Back-End programiranje • Uloga baza podataka za kreiranje Back-end-a (SQL);

	• PHP My Admin – Servis za kreiranje baza podataka; • Povezivanje Back end-a i Front-End-a 4. Izrada praktičnih rješenja: • Izrada elektronskog testa upotrebom PHP programskog jezika; • Izrada informacionog sistema - Multimedijalni priručnik u nastavi; • Izrada informacionog sistema za ocjenjivanje učenika po modulima; • Izrada sajta sa Administratorskim panelom. 5. Prezentacija završnih radova polaznika.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: - o Primjene PHP programskog jezika i integrisanih razvojnih okruženja IDE PHP Designer, Notepad ++ , i time poboljšaju realizaciju nastavnih sadržaja po modularnom planu i programu. - o Izrade praktične vještine iz novijih tehnologija, koje su neophodne za uspješnu realizaciju ishoda, i podignu lične digitalne kompetencije. - o Prepoznaju značaj informacionih sistema, kao i PHP programskog jezika u rješavanju problema iz prakse. - o Kreiraju WEB aplikacije koje su potrebne za što lakšu evidenciju aktivnosti učenika i vrednovanja njihovih znanja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Elektrotehničar elektronike	• Uvod u Veb programiranje • Razvoj veb aplikacija I • Veb i mobilni dizajn • Razvoj mobilnih aplikacija I • Veb i mobilni komunikacioni servisi • Razvoj veb aplikacija II • Razvoj mobilnih aplikacija II • Napredno front-end programiranje • Osnove programiranja • Računarska grafika i animacija • Osnove objektno-orijentisanog programiranja

		• Osnove proceduralnog programiranja • Relacione baze podataka • Programiranje mikrokontrolera • Računarske mreže
Ciljna grupa		• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo.
Uslovi za uključivanje u program		Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB Dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- o Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7, 8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca edukacije. - o Stabilna internet konekcija. - o Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.	
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.	

1.3.7. Virtualno programsko modeliranje

Opšti podaci	
Naziv programa	Virtualno programsko modeliranje
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović,
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja programa iz polja virtualnog programiranja; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave stručnih predmeta iz dijela programskog modelovanja; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih predmeta, upotrebom programskih jezika za izradu 3D objekata, pojava i modela; • Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad, u problemskoj i projektnoj nastavi, čiji sadržaji imaju primjenu u praksi; • Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasati aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika tehničke struke; • Izrada jedinstvenih 3D virtuelnih objekata, koji imaju primjenu u praktičnim vježbama stručnih modula.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u virtualno programsko modeliranje (2 sata) • Pojam virtuelne stvarnosti i modeliranja; • Pojam 2D i 3D modeliranja; • Pregled i mogućnosti programskih jezika u modeliranju; • Primjena programskog modeliranja u praksi; 2. Programski jezici za virtualno programiranje (2 sata): • Pregled programskih jezika za virtualno programiranje; • Karakteristike i verzije VRML jezika; • Potrebni softveri za realizaciju virtuelnih modela; • Prednosti i nedostaci softvera za virtualno programiranje; • Primjeri gotovih rješenja iz prakse; 3. Radno okruženje VRML jezika (2 sata): • 2D i 3D prikaz; • Statički i dinamički modeli; • Tekst, zvuk, film, slika; • Real-time komunikacija;

	• Formati kreiranih objekata; 4. Izrada virtuelnih modela u različitim industrijama, projektovanju, inženjeringu, obrazovanju, zdravstvu i slično (6 sata) • Kreiranje projektnih zadataka za različitu primjenu u praksi; • Praktičan rad nastavnika po grupama, na konkretnom zadatku; 5. Prezentacija završnih radova polaznika (3 sata); 6. Evaluacija i samoevaluacija rada (1 sata).	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Izrade virtualne 3D modele, koji imaju primjenu u stručnim modulima; • Primjene nove programske jezike, za kreiranje virtuelnih objekata; • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja u školi koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija; • Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Rade na projektima u školi, kojima se izučavaju programski jezici virtualne stvarnosti i projektuju virtualni 2D i 3D modeli, objekti i pojave; • Unaprijede znanja i vještina učenika iz oblasati aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi tehničke struke, u stručnim školama	Svi moduli tehničkih struka
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih tehničkih oblasti; • Nastavnici tehničke struke, informatike i slično; • Nastavnici praktične nastave iz svih tehničkih struka; • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Koordinator obrazovnih programa.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz ICT predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenih modela; • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog primjera u 2D modelovanju.	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16 sati/2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet; • Projektor, štampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; Pametna tabla; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.

1.3.8. Osnovni koncepti web programiranja – HTML, CSS i Java Script

Opšti podaci	
Naziv programa	Osnovni koncepti web programiranja – HTML, CSS i Java Script
Autor programa	Mehdija Adrović
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Podrška nastavnicima koji izvode nastavu iz oblasti informatike, Uvoda u veb programiranje, računarske grafike, multimedija, web dizajna, programiranja i praktične nastave. 2. Obezbeđivanje teorijskog i praktičnog znanja iz oblasti web programiranja. 3. Osposobljavanje polaznika za samostalno korišćenje html-a, css-a i Java scripta . 4. Ovladavanje osnovnim tehnikama ovih programskih jezika. 5. Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti kao preduslov za bolju implementaciju informacionih tehnologija u redovni nastavni proces.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. UVOD U WEB DIZAJN • Pojam web dizajna, web developmenta i njihova veza • Pojam veb sajta i vrste sajtova • Priprema za izradu sajta • Šta su HTML i CSS • Razlike između browsera • Pojam hostinga i registracije domena 2. Visual Studio Code • Radno okruženje • Setup programa i dodaci (Emmet) • Cpanel i rad sa fajlovima na serveru 3. SINTAKSA I OSNOVNA STRUKTURA HTML-a • Tekst editor • Projektni folder • Index.html • Sintaksa html-a • Osnovna struktura html-a 4. DOCTYPE I META TAG • Doctype • Meta tagovi • Samozatvarajući tagovi • Atributi • Roditelji i djeca 5. NASLOVI I PARAGRAFI • Heading • Paragrafi • Block i inline elementi

	6. LISTE I KOMENTARI • Uređene liste • Neuređene liste • Definicione liste • HTML komentari • Uslovni komentari 7. LINKOVI I SLIKE • Linkovi • href atribut • Apsolutne i relativne adrese • Slike • img tag • src tag • Dimenzije slika • Validacija 8. GRADIVNI ELEMENTI • Struktura html5 dokumenta • Gradivni elementi • DIV • HEADER • NAV • MAIN • ASIDE • SECTION • ARTICLE • FOOTER 9. HTML ŠEMA • Parent i child • Primjeri html šeme za header 10. KODIRANJE PO ŠEMI • Primjeri kodiranja po šemi 11. TABELE • Thead • Tbody • Tfoot • Spajanje ćelija 12. FORME • Pojam klijent-server • Method • Enctype • Novalidate • Label • Input • Text • Submit 13. Uvod u CSS (KASKADNI STILOVI) • Pojam CSS • Prednosti korišćenja CSS-a 14. SINTAKSA I POVEZIVANJE • Sintaksa za pisanje CSS-a • Selector • Property • Value • Deklaracija
--	--

	• Primjeri stilova • Povezivanje CSS-a sa htmlom • Internal • External • Embedded • Inline 15. TAG I ID SELECTOR • Tag selector • ID Selektor 16. Class selector i CSS komentar • Class selector • CSS komentari 17. Konstekstualni selektori i grupisanje selektora • Konstekstualni selektor • Grupisanje selektora 18. PSEUDO KLASA I SVOJSTVA ZA TEKSTUALNO UREĐENJE • Pseudo klase • Svojstva za tekstualno uređenje • Načini uključivanja CSS-a u html dokument 19. PADDING • Box modeling • Content • Padding • Border • Margin • Display i visibility • Overflow • Background svojstva • Dimenzije sadržaja 20. FLOAT I POSITION • Float • Rješavanje problema kod float-a ovanih elemenata • Bootstrap style i layout • Position 21. Uvod u JavaScript 22. Tipovi podataka u Java Scriptu 23. Promjenjive u Java Scriptu 24. Grananja i petlje 25. Funkcije u Java Scriptu 26. IZRADA WEB PREZENTACIJE SA SVI USVOJENIM ELEMENTIMA	
Očekivani ishodi po završetku programa	Izrada jednostavnije web stranice sa potrebnim elementima (tekst, slika, linkovi, meniji). Kreiranje interaktivne forme.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija • Elektrotehničar računarskih sistema i mreža	• Uvod u veb programiranje • Informatika • Računarska grafika • Programiranje

	• Elektrotehničar energetike	• Softverski alati u elektrotehnici
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih područja rada: Elektrotehnika, Informacione tehnologije • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih područja rada: Elektrotehnika, Informacione tehnologije • Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje programskih jezika.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-20	
Trajanje programa	5 dana 40 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, <i>brainstorming</i> radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije i evaluacija obuke. Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/desktop računari i projektor; <i>Flip-chart</i> tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; <i>post-it</i> papirići; ostali pribor za radioničarski rad; Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu konektovani na Internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova	
Online realizacija programa	Laptop/desktop i internet konekcija, Microsoft Teams, 50 učesnika	

1.3.9. JAVA Programiranje

Opšti podaci	
Naziv programa	JAVA Programiranje
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za osavremenjavanje nastave, primjernom programskog jezika JAVA koji ima sve veću upotrebu u razvoju savremenih softvera. • Afirmisanje savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike i informatike. • Intenzivnije korišćenje savremenih programskih jezika u nastavi kojim se mogu riješiti problemi iz prakse. • Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja znanja i vještina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programske jezike • Pojam, primjena i klasifikacija programskih jezika; • Uvod u JAVA Programski jezik; • Mogućnosti i prednosti JAVA programskih jezika. 2. Integrirano-razvojno okruženje za programiranje – NetBeans • Radno okruženje NetBeans razvojnog okruženja; • Prilagođavanje IDE za programiranje u JAVA programskom jeziku; • Sintaksa i semantika JAVA programiranja; • Programiranje GUI; • Primjena osnovnih JAVA biblioteka; 3. Izrada praktičnih rješenja • Izrada računskih programa značajnih za struku; • GUI programiranje - Multimedijalni priručnik u nastavi upotrebom JAVA programskog jezika; • Izrada informacionih sistema upotrebom JAVA programiranja; • JAVA biblioteka – Speech Recognition. 4. Prezencija završnih radova polaznika.
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da:

	• Primjene JAVA programske jezike i integrisana razvojna okruženja IDE PHP Designer, Notepad ++ za realizaciju modularnih nastavnih sadržaja. • Podignu stručne-digitalne kompetencije u realizaciji praktičnih vještina iz novijih tehnologija, koje su neophodne za uspješnu realizaciju ishoda učenja. • Prepoznaju upotrebu i značaj JAVA programiranja, za rješavanje zadataka, koji imaju praktičnu primjenu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo; • ICT koordinatori.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	- o Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7, 8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca edukacije. - o Stabilna internet konekcija. - o Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.3.10. Izrada mobilnih Android aplikacija

Opšti podaci	
Naziv programa	Izrada mobilnih Android aplikacija
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za osavremenjavanje nastave primjenom različitih programskih jezika koji imaju sve veću upotrebu u razvoju savremenih mobilnih Android aplikacija. 2. Afirmisanje savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike, informatike. 3. Intenzivnije korišćenje savremenih programskih jezika u nastavi koju izvodi kadar koji nema tehničko obrazovanje, a ima potrebu za ovom vrstom programskih jezika. 4. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktivna u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg ishoda usvajanja znanja i vještina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programiranje mobilnih aplikacija • Pojam, primjena i klasifikacija programskih jezika koji se koriste za izradu Android aplikacija; • Osnove blokovskog (proceduralnog) programiranja; • Kompatibilnost Android aplikacija sa različitim uređajima; • IDE softveri za programiranje Android aplikacija; • Ciljevi funkcionalne Android aplikacije; 2. Integrisano-razvojno okruženje za Android programiranje programiranje – Android studio • Radno okruženje Android Studio razvojnog okruženja; • Prilagođavanje IDE za odabrani programski jezik (Osnove JAVA programiranja); • Sintaksa i semantika JAVA programiranja; • Primjena JAVA naredbi na osnovne objekte Android aplikacije. 3. Andorid aplikacije i informacioni sistemi • Uloga baza podataka (SQL) za Android aplikacije;

	• PHP My Admin – Servis za kreiranje baza podataka; • Povezivanje jednostavne aplikacije sa bazom podataka 4. Izrada praktičnih rješenja: • Izrada elektronskog testa za Smart uređaje; • Izrada informacionog sistema - Multimedijalni priručnik u nastavi za Smart uređaje ; • Izrada informacionog sistema za ocjenjivanje učenika po modulima; • Izrada sajta sa Administratorskim panelom. 5. Presentacija završnih radova polaznika.																												
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Primjene JAVA programski jezik i integrisana razvojnih okruženja IDE Android Studio, PHP Designer, Notepad ++ što će poboljšati realizaciju nastavnih sadržaja po modularnom planu i programu. • Podignu digitalne kompetencije i usvoje nova praktična znanja iz novijih tehnologija, koja su neophodna za uspješnu realizaciju ishoda učenja. • Prepoznaju upotrebu i značaj mobilnih aplikacija, kao i informacionih sistema. • Kreiraju Android aplikacije, koje su potrebne za što lakšu evidenciju aktivnosti učenika i njihovog napredovanja u LAN i WAN okruženju.																												
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja</th><th>Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija</td><td>Uvod u Veb programiranje</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar elektronike</td><td>Razvoj veb aplikacija I</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar računarskih sistema i mreža</td><td>Veb i mobilni dizajn</td></tr> <tr> <td>Elektrotehničar elektronskih komunikacija</td><td>Razvoj mobilnih aplikacija I</td></tr> <tr> <td></td><td>Veb i mobilni komunikacioni servisi</td></tr> <tr> <td></td><td>Razvoj veb aplikacija II</td></tr> <tr> <td></td><td>Razvoj mobilnih aplikacija II</td></tr> <tr> <td></td><td>Napredno front-end programiranje</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Računarska grafika i animacija</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove objektno-orjentisanog programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Osnove proceduralnog programiranja</td></tr> <tr> <td></td><td>Relacione baze podataka</td></tr> </tbody> </table>	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija	Uvod u Veb programiranje	Elektrotehničar elektronike	Razvoj veb aplikacija I	Elektrotehničar računarskih sistema i mreža	Veb i mobilni dizajn	Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Razvoj mobilnih aplikacija I		Veb i mobilni komunikacioni servisi		Razvoj veb aplikacija II		Razvoj mobilnih aplikacija II		Napredno front-end programiranje		Osnove programiranja		Računarska grafika i animacija		Osnove objektno-orjentisanog programiranja		Osnove proceduralnog programiranja		Relacione baze podataka
Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa																												
Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija	Uvod u Veb programiranje																												
Elektrotehničar elektronike	Razvoj veb aplikacija I																												
Elektrotehničar računarskih sistema i mreža	Veb i mobilni dizajn																												
Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Razvoj mobilnih aplikacija I																												
	Veb i mobilni komunikacioni servisi																												
	Razvoj veb aplikacija II																												
	Razvoj mobilnih aplikacija II																												
	Napredno front-end programiranje																												
	Osnove programiranja																												
	Računarska grafika i animacija																												
	Osnove objektno-orjentisanog programiranja																												
	Osnove proceduralnog programiranja																												
	Relacione baze podataka																												
Ciljna grupa	• Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: Elektro grupa predmeta, informatika • Nastavnici praktične nastave: Elektro grupa predmeta, informatika • Organizatori praktičnog obrazovanja																												

	• Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB Dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7, 8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca za edukaciju. • Stabilna internet konekcija. • Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projector, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.

1.3.11. Od Linije do Ideje: Vektorski Dizajn u Obrazovanju

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Od Linije do Ideje: Vektorski Dizajn u Obrazovanju</i>
Autor programa	Mehdija Adrović
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Podrška nastavnicima koji izvode nastavu iz oblasti informatike, grafičkog dizajna i multimedija. Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti kao preduslov za bolju implementaciju informacionih tehnologija u redovni nastavni proces Specifični ciljevi programa: Razumijevanje i ovladavanje osnovnim principima grafičkog dizajna. Obezbjedjivanje teorijskog i praktičnog znanja iz oblasti grafičkog dizajna i računarske grafike. Osposobljavanje polaznika za samostalno korišćenje programa CorelDRAW. Ovladavanje osnovnim alatima i tehnikama programa CorelDRAW. Osposobljavanje polaznika za samostalno pripremanje, dizajniranje i izradu nastavnog sadržaja u programu CorelDRAW.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. UVOD U VEKTORSKU GRAFIKU • Razlika između vektorske i rasterske grafike • Grafički formati • Modeli boja (RGB, CMYK, HSV) 2. PROGRAM ZA VEKTORSKU GRAFIKU – CorelDRAW • Hardverski minimum za instalaciju programa • Glavni ekran • Radna površina (Alatke (Tool panel), Navigacija kroz površinu, Kreiranje novog dokumenta) 3. RAD SA STANDARDNIM GEOMETRIJSKIM OBLICIMA • Korišćenje alatki za crtanje i ovladavanje tehnikom crtanja • Ostali osnovni entiteti 4. OBLIKOVANJE I BOJE • Dodatne komande za oblikovanje • Okviri ili konturne linije

	• Ispunjavanje bojom • Interaktivni alati za boje 5. TRANSFORMACIJA OBJEKATA • Rotiranje • Ogledalo • Pozicioniranje 6. RAD SA TEKSTOM • Definisanje parametara • "Unošenje" teksta • Ispisivanje teksta po zadatoj putanji 7. IZRADA LOGOTIPA I FLAJERA • Priprema za crtanje • Postavljanje elemenata na radnoj površini • Modifikovanje logotipa i flajera • Boja i efekti PRIPREMA ZA ŠTAMPU	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Nakon završetka obuke i implementacije naučenog tokom obuke, nastavnici će umjeti da: Savladaju osnove računarske grafike, odnosno vektorske grafike. Samostalno upotrebljavaju program za vektorsku grafiku CorelDRAW. Izrade i pripreme nastavni materijala i nastavne listiće. Kreiraju logotip, plakat, flajer.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Elektrotehničar energetike • Elektrotehničar računarskih sistema i mreža • Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija • Arhitektonski tehničar	• Računarska grafika • Primjena računara u građevinarstvu
Ciljna grupa	• -Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: <u>Elektrotehnika, Građevinarstvo i uređenje prostora</u> • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: <u>Elektrotehnika, Građevinarstvo i uređenje prostora</u> • Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici	

	• Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje rada na računaru.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj učesnika je 30.
Trajanje programa	Dva dana po 8 sati, od čega je 6 sati dnevno efektivno.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, brainstorming radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Izrada studije slučaja i evaluacija obuke. Naglasak je na radioničkom radu učesnika tokom obuke i njihovoj međusobnoj interakciji i interakciji s trenerima uz kratke teorijske uvode za svaku od predviđenih tema. Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, flip-chart tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima. Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop i projektor; Flip-chart tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; post-it papirići; ostali pribor za radionički rad; Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova.

1.3.12. Razvoj algoritama vještačke inteligencije AI

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Razvoj algoritama vještačke inteligencije AI</i>
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Osposobljavanje nastavnika prirodnih i tehničkih nauka za samostalno projektovanje sistema vještačke inteligencije. 2. Procesiranje i analiza multimedijalnih sadržaja. 3. Afirmacija savremenih programskih jezika u okviru praktičnog dijela nastave iz oblasti programiranja, elektronike i infomatike. 4. Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u postupak modernizacije nastave, u cilju što kvalitetnijeg usvajanja znanja i vještina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u vještačku inteligenciju • Pojam vještačke inteligencije; • AI sistemi u proizvodnim procesima; • Kreiranje algoritma za proces automatizacije (vještačke inteligencije AI); 2. Pregled programskih jezika • Uvod u FrontEnd i Backend dijelove aplikacije; • Uloga JAVA i Python programskih jezika; • Primjena Open Source biblioteka za različite vrste odlučivanja; 3. Platforme (servisi) za procesiranje multimedijalnih sadržaja koji su od značaja za AI • Uvod u OpenCV; • Pregled primjera kroz upotrebu OpenCV paketa; • Face Recognition sistemi; • Plate Recognition sistemi; • Modeli binarnog procesiranja; 4. Simulacije algoritama vještačke inteligencije • Uvod u softverski paket MATLAB; • Treniranje sistema AI upotrebom rasterskih multimedijalnih sadržaja; • Testiranje veze sa računarskim periferijama i realizacija "Signal Processing-a" u realnom vremenu; 5. Izrada praktičnih rješenja • Izrada aplikacije za QR/BarKod skeniranje;

	• Izrada aplikacije za prepoznavanje registracionih tablica vozila; • Izrada aplikacije za detekciju lica; • Izrada aplikacije za mjerenje brzine kretanja automobila; • Izrada aplikacije za procesing slike; • Izrada aplikacije za praćenje objekta upotrebom kamere; • Izrada aplikacije za detekciju trenutnog raspoloženja; • Izrada aplikacije za kontrolu pristupa; 6. Prezentacija završnih radova polaznika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Primjene JAVA i Python programski jezik kroz odgovarajuća integrisana-razvojna okruženja (IDE). • Steknu praktične vještine iz novijih tehnologija, koje su neophodne za uspješnu realizaciju praktičnih i teorijskih ishoda učenja. • Kreiraju sisteme vještačke inteligencije, u cilju profesionalnijeg naučno - istraživačkog rada.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar računarskih sistema i mreža Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Uvod u Veb programiranje Razvoj veb aplikacija I Veb i mobilni dizajn Razvoj mobilnih aplikacija I Veb i mobilni komunikacioni servisi Razvoj veb aplikacija II Razvoj mobilnih aplikacija II Napredno front-end programiranje Osnove programiranja Računarska grafika i animacija Osnove objektno-orijentisanog programiranja Osnove proceduralnog programiranja Relacione baze podataka
Ciljna grupa	1. Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: • Elektro grupa predmeta, informatika 2. Nastavnici praktične nastave: • Elektro grupa predmeta, informatika 3. Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora 4. Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	

Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja, WEB Dizajna, informacionih sistema, baza podataka prilagođen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka. • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog projektnog zadatka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-25
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Učesnici programa donose svoje prenosive računare sa instaliranim Windows 7,8 ili 10 Operativnim sistemom, ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca za edukaciju. • Stabilna internet konekcija. • Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali za praćenje programa, softver) obezbjeđuje Inženjerski pedagoški forum – IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.3.13. Primjena Geoinformacionih Sistema (GIS) u analizi podataka i donošenju odluka

Opšti podaci	
Naziv programa	Primjena Geoinformacionih Sistema (GIS) u analizi podataka i donošenju odluka
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+38267528434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Razumjeti osnovne koncepte i komponente Geoinformacionih sistema (GIS); • Steći znanja o vrstama prostornih podataka i načinima njihove obrade; • Ovladati osnovnim tehnikama prostorne analize korišćenjem GIS softvera (QGIS, ArcGIS); • Naučiti kako koristiti GIS u donošenju odluka u oblastima kao što su obrazovanje, urbanizam, ekologija i krizni menadžment; • Kreirati i prezentovati tematske karte i prostorne analize kao podršku odlučivanju; • Razviti vještine objavljivanja i vizualizacije GIS projekata putem WebGIS alata; • Unaprijediti sposobnost timskog rada kroz izradu i prezentaciju praktičnih GIS projekata.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Uvod u GIS – koncept i značaj • Rad sa prostornim podacima – vektorski i rasterski formati • Analiza prostornih podataka i prostorna vizualizacija • GIS u donošenju odluka – studije slučaja • Prikaz GIS rezultata kroz WEB platforme • Završni GIS projekat – integracija znanja
Očekivani ishodi po završetku programa	• Objasne osnovne pojmove, komponente i funkcionalnosti Geoinformacionih sistema (GIS); • Prepoznaju i klasifikuju prostorne podatke (vektorske i rasterske) i koriste ih u GIS okruženju; • Samostalno koriste GIS softver (npr. QGIS, ArcGIS) za prikaz, uređivanje i analizu prostornih podataka; • Primijene osnovne prostorne analize (npr. buffer, overlay, intersect) u rješavanju konkretnih problema; • Kreiraju tematske karte i prostorne izvještaje kao alat za podršku donošenju odluka; • Implementiraju WebGIS rješenja za online vizualizaciju i dijeljenje GIS projekata;

	• Razviju i prezentuju GIS projekte sa ciljem rješavanja lokalnih ili stručnih izazova u svom području rada; • Kritički procijene mogućnosti i ograničenja GIS tehnologije u profesionalnom kontekstu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar računarskih sistema i mreža Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Uvod u Veb programiranje Razvoj veb aplikacija I Veb i mobilni dizajn Razvoj mobilnih aplikacija I Veb i mobilni komunikacioni servisi Razvoj veb aplikacija II Razvoj mobilnih aplikacija II Napredno front-end programiranje Osnove programiranja Računarska grafika i animacija Osnove objektno-orijentisanog programiranja Osnove proceduralnog programiranja Relacione baze podataka Programiranje mikrokontrolera Računarske mreže
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Elektrotehnika i IT.	
Uslovi za uključivanje u program	-	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15 - 25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode rada: • Demonstraciona metoda (prikaz izrade web aplikacija u realnom vremenu); • Objašnjavanje i diskusija (teorijski koncepti i njihova primjena); • Metoda praktičnog rada (samostalno i timsko programiranje); • Projektna metoda (izrada završnih projekata).	
	Tehnike rada: • Rad na računaru uz korak-po-korak instrukcije; • Analiza i komentarisanje primjera iz prakse; • Korišćenje tutorijala, vodiča i dokumentacije; • Rješavanje problemskih zadataka u grafičkom okruženju QGIS softvera.	

	Oblici rada: • Individualni rad (izrada ličnih aplikacija i zadataka); • Grupni rad (zajednički razvoj složenijih GIS projekata); • Rad u paru (peer-programming i međusobna pomoć); Grupni rad (prezentacija i evaluacija projekata).
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Računarski kabinet sa dovoljnim brojem računara za svakog učesnika, opremljen modernim operativnim sistemom i pristupom internetu; • Stabilna i brza internet konekcija neophodna za preuzimanje alata, biblioteka i rad sa online resursima; • Projektor i veliki ekran za prezentacije i demonstracije rada instruktora; • Mirna i dobro osvijetljena prostorija koja podstiče koncentraciju i timski rad; • Pristup napajanju i dovoljnom broju utičnica za sve elektronske uređaje;
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računari savremenih karakteristika, sa instaliranim operativnim sistemima i neophodnim softverom (Visual Studio Code, Node.js, Git i web pregledači); • Brza i stabilna internet konekcija za nesmetan rad i pristup online resursima; • Projektor i ekran za prikaz prezentacija i demonstracija; • Audio oprema (mikrofoni i zvučnici) za kvalitetnu komunikaciju i prenos zvuka, posebno ako se koristi online nastava; • Utičnice i produžni kablovi za napajanje svih uređaja; • Ploče i flipchart za dodatnu vizualnu podršku i bilježenje tokom nastave; • Nastavni materijali u digitalnom formatu (prezentacije, uputstva, primjeri koda) dostupni učesnicima; • Platforme za online nastavu i saradnju (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, LMS sistemi) ukoliko se program realizuje online ili u hibridnom obliku. Ovi uslovi obezbjeđuju efikasnu i kvalitetnu realizaciju programa, bilo da se nastava odvija u učionici ili na daljinu.
Online realizacija programa	Prednosti online realizacije: • Učesnici mogu pratiti predavanja i radionice sa bilo koje lokacije;

	• Mogućnost snimanja sesija za ponovni pregled i učenje u sopstvenom ritmu; • Lakša dostupnost instruktora putem video poziva, chat-a i foruma; • Jednostavno dijeljenje koda i projekata preko GitHub-a i drugih platformi; • Upotreba alata za kolaboraciju kao što su Zoom, Microsoft Teams ili Google Meet, uz online IDE-e poput CodeSandbox ili Visual Studio Code Live Share. Preporuke za uspješnu online realizaciju: • Stabilna internet konekcija za sve učesnike i predavače; • Jasna struktura radionica i definisani rokovi za zadatke; • Interaktivni pristup sa redovnim pitanjima, vježbama i povratnim informacijama; • Tehnička podrška za učesnike u slučaju problema sa softverom ili pristupom; • Korištenje platformi za upravljanje učenjem (LMS) radi praćenja napretka i komunikacije. Uz dobru pripremu i angažman, online program može pružiti jednako kvalitetno i efektivno iskustvo kao i uživo.
--	--

1.3.14. WEB programiranje - REACT sa JS alatima

Opšti podaci		
Naziv programa	WEB programiranje - REACT sa JS alatima	
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić	
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić	
Kontakt osoba	Vladica Avramović	
E-mail	a.vladan24@gmail.com	
Broj telefona	+382 67 528 434	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Osposobiti učesnike za razvoj savremenih, responzivnih i dinamičnih web aplikacija korišćenjem React biblioteke i JavaScript alata; • Razviti vještine rada sa komponentama, stanjima i događajima u React okruženju; • Upoznati učesnike sa integracijom eksternih API-ja i osnovama rada sa podacima; • Omogućiti praktičan rad kroz izradu individualnih i timskih projekata; • Pripremiti učesnike za samostalnu izradu i objavu profesionalnih web stranica.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Sadržaji obuhvaćeni programom uključuju osnove modernog web programiranja, rad sa React bibliotekom i JavaScript alatima, kreiranje i povezivanje komponenti, upravljanje stanjem aplikacije, rad sa događajima, dinamičko prikazivanje podataka, integraciju sa REST API-jem, te korišćenje alata kao što su Node.js, Git i VS Code. Učesnici će savladati i osnovne principe dizajna pomoću CSS-a i Bootstrap-a, kao i tehnike postavljanja web aplikacija online. Program uključuje i praktičan rad kroz individualne i timske projekte.	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Učesnici će samostalno kreirati responzivne i dinamične web stranice koristeći React i JavaScript; • Razumjeće strukturu i funkcionisanje modernih web aplikacija zasnovanih na komponentama; • Biće osposobljeni za korišćenje osnovnih i naprednih React funkcionalnosti kao što su useState, useEffect i rad sa API-jima; • Primjenice alate kao što su Node.js, Git, VS Code i Bootstrap u svakodnevnom radu; • Razvijaće sopstvene projekte i sarađivati u timu na složenijim zadacima, uključujući objavu aplikacija na internetu; • Moći će da koriste stečeno znanje u nastavi, za kreiranje edukativnih sadržaja i evaluaciju učenika putem web alata.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija	Uvod u Veb programiranje Razvoj veb aplikacija I

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar računarskih sistema i mreža Elektrotehničar elektronskih komunikacija	Veb i mobilni dizajn Razvoj mobilnih aplikacija I Veb i mobilni komunikacioni servisi Razvoj veb aplikacija II Razvoj mobilnih aplikacija II Napredno front-end programiranje Osnove programiranja Računarska grafika i animacija Osnove objektno-orjentisanog programiranja Osnove proceduralnog programiranja Relacione baze podataka Programiranje mikrokontrolera Računarske mreže
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Elektrotehnika i IT.	
Uslovi za uključivanje u program	-	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15 - 25	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode rada: • Demonstraciona metoda (prikaz izrade web aplikacija u realnom vremenu); • Objašnjavanje i diskusija (teorijski koncepti i njihova primjena); • Metoda praktičnog rada (samostalno i timsko programiranje); • Projektna metoda (izrada završnih projekata). Tehnike rada: • Rad na računaru uz korak-po-korak instrukcije; • Analiza i komentarisanje primjera iz prakse; • Korišćenje tutorijala, vodiča i dokumentacije; • Rješavanje problemskih zadataka u React okruženju. Oblici rada: • Individualni rad (izrada ličnih aplikacija i zadataka); • Grupni rad (zajednički razvoj složenijih web projekata); • Rad u paru (peer-programming i međusobna pomoć);	

	Grupni rad (prezentacija i evaluacija projekata).
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Računarski kabinet sa dovoljnim brojem računara za svakog učesnika, opremljen modernim operativnim sistemom i pristupom internetu; • Stabilna i brza internet konekcija neophodna za preuzimanje alata, biblioteka i rad sa online resursima; • Projektor i veliki ekran za prezentacije i demonstracije rada instruktora; • Mirna i dobro osvijetljena prostorija koja podstiče koncentraciju i timski rad; • Pristup napajanju i dovoljnom broju utičnica za sve elektronske uređaje;
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računari savremenih karakteristika, sa instaliranim operativnim sistemima i neophodnim softverom (Visual Studio Code, Node.js, Git i web pregledači); • Brza i stabilna internet konekcija za nesmetan rad i pristup online resursima; • Projektor i ekran za prikaz prezentacija i demonstracija; • Audio oprema (mikrofoni i zvučnici) za kvalitetnu komunikaciju i prenos zvuka, posebno ako se koristi online nastava; • Utičnice i produžni kablovi za napajanje svih uređaja; • Ploče i flipchart za dodatnu vizualnu podršku i bilježenje tokom nastave; • Nastavni materijali u digitalnom formatu (prezentacije, uputstva, primjeri koda) dostupni učesnicima; • Platforme za online nastavu i saradnju (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, LMS sistemi) ukoliko se program realizuje online ili u hibridnom obliku. Ovi uslovi obezbjeđuju efikasnu i kvalitetnu realizaciju programa, bilo da se nastava odvija u učionici ili na daljinu.
Online realizacija programa	Prednosti online realizacije: • Učesnici mogu pratiti predavanja i radionice sa bilo koje lokacije; • Mogućnost snimanja sesija za ponovni pregled i učenje u sopstvenom ritmu; • Lakša dostupnost instruktora putem video poziva, chat-a i foruma; • Jednostavno dijeljenje koda i projekata preko GitHub-a i drugih platformi; • Upotreba alata za kolaboraciju kao što su Zoom, Microsoft Teams ili Google Meet, uz online

	IDE-e poput CodeSandbox ili Visual Studio Code Live Share. Preporuke za uspješnu online realizaciju: • Stabilna internet konekcija za sve učesnike i predavače; • Jasna struktura radionica i definisani rokovi za zadatke; • Interaktivni pristup sa redovnim pitanjima, vježbama i povratnim informacijama; • Tehnička podrška za učesnike u slučaju problema sa softverom ili pristupom; • Korištenje platformi za upravljanje učenjem (LMS) radi praćenja napretka i komunikacije. Uz dobru pripremu i angažman, online program može pružiti jednako kvalitetno i efektivno iskustvo kao i uživo.
--	--

1.4. GRAĐEVINARSTVO I UREĐENJE PROSTORA

1.4.1. Primjena AutoCAD-a u inženjersko-tehničkim oblastima

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Primjena AutoCAD-a u inženjersko-tehničkim oblastima</i>
Autori programa	Sanja Davidović Ivan Durković
Realizatori programa	Sanja Davidović Ivan Durković
Kontakt osoba	Sanja Davidović
E-mail	sanja.davidovic@ggs-pg.edu.me
Broj telefona	+382 67 148 256
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobiti nastavnike za samostalnu i efikasnu upotrebu AutoCAD-a u nastavi stručnih predmeta u oblastima građevinarstva, geodezije i arhitekture. • Razviti digitalne kompetencije nastavnika kroz praktičan rad na digitalnom modeliranju terena, izradi tehničke dokumentacije i primjeni savremenih nastavnih sredstava. • Omogućiti nastavnicima da implementiraju aktivne i inovativne metode nastave, uključujući nastavu orijentisanu ka aktivnostima i upotrebu digitalnih alata. • Pripremiti nastavnike za izradu i evaluaciju nastavnih materijala u digitalnom formatu, uz podsticanje samostalnog profesionalnog razvoja.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Uvod u AutoCAD (osnovne funkcije, radno okruženje, podešavanja) • Kreiranje layer-a i TIN-ova (organizacija slojeva, izrada TIN modela) • 3D modeliranje i izohipse (upotreba 3D FACE, SHADE, SPLINE alata) • Izrada profila i proračuni (podužni i poprečni profili, površine poprečnih profila, zapremina zemljanih masa) • Priprema crteža za štampu (uobličavanje, čuvanje, izvoz fajlova) • Praktične vježbe (individualni i grupni rad na zadacima)
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završene obuke nastavnici će biti sposobni da: • Izrade digitalni model terena na osnovu podataka prikupljenih na terenu. • Is crtaju izohipse i izrade podužne i poprečne profile. • Izračunaju površine i zapremine zemljanih masa metodom poprečnih profila. • Pripreme tehničku dokumentaciju za štampu i digitalnu distribuciju.

	• Samostalno implementiraju digitalne alate u nastavi i izradi nastavnih materijala	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Tehničar za geodeziju	Geodezija u inženjerskim radovima Izvođenje geodetskih radova u niskogradnji Izvođenje geodetskih radova u visokogradnji Izrada digitalnog modela terena
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: geodezija, građevinarstvo i arhitektura; nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: geodezija, građevinarstvo i arhitektura; organizatori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru i osnovno poznavanje AutoCAD-a.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 7 do 15	
Trajanje programa	Program traje 2 dana, ukupno 16 sati (u skladu sa pravilnikom o stručnom usavršavanju)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanja, demonstracija, praktične vježbe, individualni i grupni rad, diskusija, evaluacija	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica sa najmanje 15 računara	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je minimalno 15 računara sa instaliranim softverom AutoCAD i projektor sa platnom za predavača-realizatora programa	
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati online.	

1.4.2. Zaštita i zdravlje na radu u građevinarstvu

Opšti podaci	
Naziv programa	ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU U GRAĐEVINARSTVU
Autori programa	Marjan Brčić
Realizatori programa	Marjan Brčić i Ivan Perčin
Kontakt osoba	Marjan Brčić
E-mail	captbrk@t-com.me
Broj telefona	+382 69 509 131
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje svijesti nastavnika i učenika za oblast zaštite i zdravlja na radu sa akcentom na građevinsku djelatnost. Implementacija propisa i mjera zaštite i zdravlja na radu tokom realizacije nastave, a posebno tokom izvođenja praktične nastave. Kroz ovaj seminar bi se otvorio put kontinuirane saradnje školskih ustanova sa relevantnim institucijama i ovlaštenim organizacijama koje se bave zaštitom i zdravljem na radu.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Definicija zaštite i zdravlja na radu (pojam, značaj i ciljevi) 2. Propisi iz oblasti zaštite i zdravlja na radu (Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, pravilnici i druga podzakonska) 3. Propisi iz oblasti izgradnje objekata koji su u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu 4. Građevinska djelatnost – izazov za investitore, poslodavce/ izvođače radova i zaposlene 5. Obaveze investitora, izvođača radova kao poslodavca i zaposlenih 6. Uloga koordinatora za zaštitu i zdravlje na radu (K1 i K2) i stručnih lica za poslove zaštite i zdravlja na radu 7. Opasnosti na gradilištu 8. Mjere zaštite i zdravlja na radu 9. Bezbjedno korišćenje i upotreba sredstava za rad 10. Bezbjedno korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu 11. Uslovi rada, radnog mjesta i radne sredine 12. Organizacija prve pomoći, zaštita od požara i evakuacija 13. Dokumentacija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu na gradilištu 14. Plan mjera zaštite i zdravlja na radu i šema uređenja gradilišta 15. Metodologija izvođenja radova sa procjenom rizika (RAMS) 16. Rad na visini i u dubini 17. Uloga nastavnika u podizanju svijesti učenika za zaštitu i zdravlje na radu kroz proces vaspitanja i obrazovanja
Očekivani ishodi po završetku programa	Povećanje stručne i praktične kompetentnosti nastavnika u planiranju, organizaciji i implementaciji mjera zaštite i zdravlja na radu u građevinskoj djelatnosti i podizanje svijesti učenika o

	značaju zaštite i zdravlja na radu posebno u oblasti građevinarstva.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Građevinski tehničar za visokogradnju • Građevinski tehničar za niskogradnju i hidrogradnju • Tehničar za arhitekturu i dizajn enterijera • Tehničar za geodeziju • Izvođač građevinskih radova • Izvođač završnih građevinskih radova • Vodoinstalater • Elektroinstalater • Instalater termotehničkih sistema	• Osnove graditeljstva • Arhitektonsko projektovanje • Inženjerski objekti • Organizacija i tehnologija građenja • Izgradnja donjeg stroja saobraćajnica • Projektovanje arhitektonskih objekata • Osnove urbanističkog projektovanja i planiranja • Osnove građevinarstva • Pripremni i pomoćni građevinski radovi • Izvođenje pripremnih i pomoćnih građevinskih radova • Izvođenje armiračkih radova • Izvođenje tesarskih radova • Izvođenje zidarskih radova • Osnove organizacije i tehnologije građenja • Izvođenje izolaterskih radova • Pripremni i pomoćni poslovi pri završnim građevinskim radovima • Izvođenje podopolagačkih radova • Izvođenje keramičarskih radova • Izvođenje radova suve gradnje • Izvođenje molerskih radova • Izvođenje pripremnih i pomoćnih vodoinstalaterskih radova

		• Pripremni i pomoćni vodoinstalaterski radovi • Izvođenje radova na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži • Izvođenje instalacija vodovoda i kanalizacije objekta • Rekonstrukcija instalacija vodovoda i kanalizacije objekta • Pripremni elektroinstalaterski radovi • Izvođenje električnih instalacija i osvjetljenja • Elektroinstalaterski radovi u građevinskim objektima • Izvođenje električnih instalacija i osvjetljenja u građevinskim objektima • Održavanje električnih instalacija i uređaja u domaćinstvu • Pomoćni poslovi pri instaliranju i održavanju termotehničkih sistema i stabilnih sistema za gašenje požara • Instaliranje i održavanje termotehničkih sistema i stabilnih sistema za gašenje požara • Praktična nastava • Praktična nastava sa tehnologijom zanimanja • Programske oblasti u programima obrazovanja odraslih
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: <u>građevina, mašinstvo, elektrotehnika</u> • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: <u>građevina, mašinstvo, elektrotehnika</u> • Stručni saradnici • Instruktori praktičnog obrazovanja	

	Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	- Da je kandidat zaposlen u obrazovno-vaspitnoj ustanovi ili kod organizatora obrazovanja odraslih - Potvrda da je nastavnik pripravnik na obuci
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 30 učesnika
Trajanje programa	16 sati (dva dana)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, table, kreda, LCD projektor, laptop
Online realizacija programa	Nije predviđeno da se realizuje <i>online</i> .

-

1.5. EKONOMIJA

1.5.1. Excel u ekonomiji

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Excel u ekonomiji</i>
Autori programa	Vladica Avramović
Realizatori programa	Vladica Avramović
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja aplikativnih programa iz polja ekonomije; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave stručnih predmeta obrazovnog profila Ekonomski tehničar, Tehničar marketinga i trgovine i Tehničar prodaje u dijelu tabelarnih kalkulacija i baza podataka; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih predmeta upotrebom programskog paketa za kancelarijske poslove MS OFFICE; • Podsticanje nastavnika za izradu izvještaja iz Odjeljenjske knjige, uspjeha učenika iz pojedinih predmeta i uspjeha Aktiva koristeći programe za tabelarne kalkulacije i baze podataka. • Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad koji ima primjenu u praksi-izrada faktura, kalkulacija, popisnih listi i sl.; • Automatizacija poslova u ekonomiji kroz izradu programa za obračun plata, analizu poslovanja firme, bilans stanja, završni račun itd.; • Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasati aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika ekonomske grupe predmeta; • Izrada jedinstvene baze podataka za internu i eksternu evaluaciju kao i za ostale aktivnosti u školi;
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programski paket MS EXCEL (2 sata) • Instalacija MS OFFICE paketa 2010 • Radno okruženje MS EXCEL 2010 • Mogućnosti programa i njegova primjena u praksi 2. Primjena matematičkih funkcija u programskom paketu MS EXCEL (4 sata) • Priprema programa za rad: formatiranje ćelija, pisanje formula, prikaz rezultata

	proračuna, apsolutno, relativno i kombinovano adresiranje ćelija • Primjena osnovnih funkcija SUM, MIN, MAX, AVERAGE, COUNT • Izrada aplikativnih programa za vođenje evidencije, tabele uspjeha učenika u odjeljenju • Korišćenje gotovih programa za praktičnu primjenu 3. Primjena programskog paketa MS EXCEL u finansijama i računovodstvu (10 sati) • Primjena složenih funkcija: IF, SUMIF, COUNTIF • Sortiranje podataka u tabelama • PIVOT tabele • Filtriranje podataka u tabelama • Primjena funkcije LOOKUP, VLOOKUP, HLOOKUP 4. Izrada programa za praktičnu primjenu u ekonomiji (6 sati) • Izrada fakture i nivelacije korišćenjem naredbe VLOOKUP i HLOOKUP • Izrada popisne liste i kalkulacije • Izrada zaokretne tabele i njena analiza korišćenjem PIVOT tabele 5. Prezentacija završnih radova polaznika (2 sata)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja u školi koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija, kako od strane nastavnika, tako i od strane kreatora obrazovne politike Crne Gore; • Realizuju praktične vježbe iz stručnih modula; • Izrade jedinstvenu bazu podataka, za evidenciju učeničkih postignuća; • Postignu bolje rezultate učenika kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Unaprijede svoj rad, primjenom novih softvera.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar	• Računovodstvo • Bankarsko poslovanje • Finansijsko poslovanje • Marketing • Preduzetništvo • Poslovna komunikacija

		• Ekonomska trgovina • Osnovi makroekonomije
Ciljna grupa		• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija;
Uslovi za uključivanje u program		Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz ICT predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenih naredbi iz računovodstva, finansija i bankarstva; • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog primjera u tabelarnim kalkulacijama, gdje će se veća pažnja posvetiti grafičkom prikazu izračunatih veličina.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za matični proračun snosi IPF. • Projektor, štampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar.	
Online realizacija programa	Program se ne može u potpunosti kvalitetno realizovati putem online platformi.	

1.5.2. Excel u ekonomiji_napredni nivo

Opšti podaci	
Naziv programa	Excel u ekonomiji_napredni nivo
Autori programa	Vladica Avramović
Realizatori programa	Vladica Avramović
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja aplikativnih programa iz polja ekonomije; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave stručnih predmeta obrazovnog profila Ekonomski tehničar, Tehničar marketinga i trgovine i Tehničar prodaje u dijelu tabelarnih kalkulacija i baza podataka; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih predmeta upotrebom programskog paketa za kancelarijske poslove MS OFFICE; • Podsticanje nastavnika za izradu izvještaja iz Odjeljenjske knjige, uspjeha učenika iz pojedinih predmeta i uspjeha Aktiva koristeći programe za tabelarne kalkulacije i baze podataka. • Podsticanje učenika za samostalan i/ili grupni rad koji ima primjenu u praksi-izrada faktura, kalkulacija, popisnih listi i sl.; • Automatizacija poslova u ekonomiji kroz izradu programa za obračun plata, analizu poslovanja firme, bilans stanja, završni račun itd.; • Unaprijeđenje znanja i vještina učenika iz oblasati aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika ekonomske grupe predmeta; • Izrada jedinstvene baze podataka za internu i eksternu evaluaciju kao i za ostale aktivnosti u školi;
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u programski paket MS EXCEL (2 sata): • Pregled aktivnosti programa na osnovnom nivou • Napredne mogućnosti programa MS EXCEL • Pregled grupa funkcija i vrste dijagrama u programu 2. Pregled složenih naredbi MS EXCEL programa (4 sata): • Logičke funkcije -primjena u konkretnim programu

	• Funkcije pretrage i reference -primjena u konkretnom programu • Matematičke i trigonometrijske funkcije-primjena u konkretnom programu • Tekstualne funkcije –primjena u konkretnom programu • Vremenske funkcije –primjena u konkretnom programu • Makroi u EXCEL programu –izrada programa za automatizaciju procesa prilagođenih korisniku-pregled projektovanih rješenja • Visual Basic u EXCEL program –izrada vizuelnih aplikacija- rešavanje konkretnih zadataka koji imaju primjenu u praksi-pregled projektovanih rješenja • Programiranje novih naredbi za obavljanje složenih operacija (FUNCTION) 3. Korišćenje makroa i Visual Basic softvera u EXCEL programu za automatizaciju programiranih aktivnosti (4 sata): Pregled programa za automatizaciju procesa koji imaju primjenu u praksi: parking servis, elektronska dopuna telefonskog računa, bankomat, automat za piće, telefonski pozivi, obračun plata, prihodi prodavnice-analiza prodaje, izlazne fakture, rezervacija smještaja u hotelima i sl. – prezentovanje gotovih rješenja 4. Primjena programskog paketa MS EXCEL u finansijama i računovodstvu (2 sata): • Filtriranje podataka u tabelama • Primjena funkcije LOOKUP, VLOOKUP, HLOOKUP • Odabir-funkcija DATA VALIDATION • Primjena funkcije GOAL SEEK & PMT za traženje optimalnog rješenja 5. Izrada programa za praktičnu primjenu u ekonomiji (10 sati): • Izrada fakture i nivelacije korišćenjem naredbe VLOOKUP i HLOOKUP • Formiranje liste za odabir korišćenjem naredbe DATA VALIDATION • Izrada programa za obračun plata upotrebom naredbe GOAL SEEK • Izrada tabele za finansijsko poslovanje preduzeća - izrada finansijskog izvještaja • Povezivanje programa WORD, EXCEL, ACCESS OFFICE paketa i VISUAL BASIC paketa 6. Prezentacija završnih radova polaznika (2 sata).
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja u školi koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija,

	kako od strane nastavnika, tako i od strane kreatora obrazovne politike Crne Gore; • Realizuju praktične vježbe iz stručnih modula; • Izrade jedinstvenu bazu podataka, za evidenciju učeničkih postignuća; • Postignu bolje rezultate učenika kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Unaprijede svoj rad, primjenom novih softvera.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar	• Računovodstvo • Bankarsko poslovanje • Finansijsko poslovanje • Marketing • Preduzetništvo • Poslovna komunikacija • Ekonomska trgovina • Osnovi makroekonomije
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz ICT predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenih naredbi iz računovodstva, finansija i bankarstva; • Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog primjera u tabelarnim kalkulacijama, gdje će se veća pažnja posvetiti grafičkom prikazu izračunatih veličina.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za matrični proračun snosi IPF. • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

1.5.3. Primjena softverskih alata u ekonomiji, za poslovno odlučivanje

Opšti podaci	
Naziv programa	Primjena softverskih alata u ekonomiji, za poslovno odlučivanje
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja aplikativnih programa iz polja ekonomije; • Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave stručnih predmeta obrazovnog profila Ekonomski tehničar, Tehničar marketinga i trgovine i Tehničar prodaje, u dijelu tabelarnih kalkulacija, baza podataka i poslovnog odlučivanja; • Podsticanje nastavnika za kreativniji praktični rad iz stručnih predmeta, upotrebom novih programskih paketa; • Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad koji ima primjenu u praksi; • Automatizacija poslova u ekonomiji, kroz izradu programa za poslovno odlučivanje; • Unaprijeđenje znanja i vještina učenika iz oblasati aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; • Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika ekonomske grupe predmeta; • Izrada konkretnih praktičnih zadataka u smislu kreiranja baza podataka za: poboljšanje poslovanja firme, analizu poslovanja kompanija, analizu prelaznosti odjeljenja ekonomske struke u srednjim školama, analizu potrošačke korpe i sl.;
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u data mining (1 sat) • Pojam, potreba i ciljevi data mininga; • Pregled programa za poslovno odlučivanje; • Mogućnosti programa i njihova primjena u praksi; 2. Programski paket WEKA (4 sata) • Pronalaženje programa, osnovne karakteristike i njegove mogućnosti; • Preuzimanje programa, instalacija programa; • Pregled radnog okruženja, GUI grafički interfejs; • Formati fajlova u programu: ARFF, XLSX, CSV, JSON; • Učitavanje podataka u WEKA Explorer; • Histogrami podataka u WEKA softveru;

	• Snimanje podataka u softveru; • Vizuelizacija podataka u softveru. 3. Rješavanje konkretnih zadataka, u programskom paketu WEKA (4 sata) • Algoritmi za data mining; • Rješavanje konkretnih zadataka izborom odgovarajućeg algoritma; • Priprema softvera za rješavanje problema iz struke: zadatu tabelu sa više opisa u kolonama prebaciti u zadati softver; • Definicija konkretnih zadataka za polaznike i definicija različitih algoritama za njihovo rješavanje. 4. Rad polaznika, u grupama, na konkretnom zadatku (4 sata) 5. Prezentacija završnih radova polaznika (2 sata) 6. Evaluacija i samoevaluacija programa (1 sat).	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Uvide značaj programiranog-praktičnog učenja, koje prati razvoj novih tehnika i tehnologija; • Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; • Pronađu, preuzmu, instališu i koriste programe za poslovno odlučivanje; • Izrade baze podataka za unapređenje poslovanja firme; • Izrade bazu podataka za efikasnu evidenciju i analizu postignuća učenika; • Unaprijede svoj rad, primjenom novih softverskih paketa.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar Tehničar marketinga i trgovine	• Računovodstvo • Bankarsko poslovanje • Finansijsko poslovanje • Marketing • Preduzetništvo • Poslovna komunikacija • Ekonomska trgovina • Osnovi makroekonomije
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti:	

	- o Nastavnici ekonomske grupe predmeta-modula; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: • Organizatori praktičnog obrazovanja; • Stručni saradnici; • Saradnici u nastavi; • Instruktori praktičnog obrazovanja; • Koordinatori obrazovnog programa; • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih.
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. • Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz ICT, predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenijih algoritama programa; • Za polaznike sa manjim početnim znanjima, predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog praktičnog primjera, uz korišćenje jednostavnijih algoritama programa za rudarenje podataka.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16 sati/2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni i grupni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet; • Instalacioni programi se pronalaze na Internet mreži ili ih dijeli predavač u lokalnoj mreži; • Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno, pametna tabla; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar;
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.

1.5.4. Dostignuća mladih u Crnoj Gori – Učenička kompanija

Opšti podaci	
Naziv programa	Dostignuća mladih u Crnoj Gori – Učenička kompanija
Autori programa	mr Nikola Mićunović – Dostignuća mladih u Crnoj Gori Darko Radičanin – Dostignuća mladih u Srbiji
Realizatori programa	Realizatori programa: 1. doc. dr Dijana Kovačević – Univerzitet Donja Gorica 2. mr Marko Nišavić – Univerzitet Donja Gorica 3. mr Nikola Mićunović – Dostignuća mladih u Crnoj Gori 4. Darko Radičanin – Dostignuća mladih u Srbiji 5. Adisa Malagić – JU Gimnazija “Tanasije Pejatović” 6. Sabaheta Ramović – JU Gimnazija “30. Septembar” 7. Milan Nikolić – Dostignuća mladih u Srbiji 8. Marija Urošević – Dostignuća mladih u Srbiji
Kontakt osoba	mr Nikola Mićunović
E-mail	nikola.micunovic@udg.edu.me
Broj telefona	+382 67 007 574
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Uvođenje inovativnih sadržaja u gimnazije i srednje stručne škole koji podstiču učenike na sticanje znanja i vještina u oblasti preduzetništva, poslovanja i finansijske pismenosti; • uvođenje inovativnih sadržaja u gimnazije i srednje stručne škole koje podstiču razvoj preduzetničkih vještina (networking, kreativno rješavanje problema, traženje prilika, prezentacione vještine, liderske sposobnosti, saradnja sa okruženjem, poznavanje lokalnih kulturnih normi i njihov uticaj na preduzetnički poduhvat i sl); • povezivanje obrazovnog i poslovnog sektora sa ciljem primjene teorijskih znanja u praksi; • osposobiti nastavnike za izvođenje ključnih komponenti programa Učenička kompanija sa primijenjenom ekonomijom; • Kontinuirana obuka nastavnika, odnosno proširiti obuku o ključnim kompetencijama za preduzetništvo kod nastavnika u gimnazijama i srednjim stručnim školama u Crnoj Gori; • podsticanje mentorskog načina rada u relaciji nastavnik tj. mentor – učenici, kao i mentorska saradnja sa stručnjacima iz poslovnog sektora.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Uvod u preduzetničko obrazovanje, predstavljanje ciljeva organizacije Dostignuća mladih i programa Učenička kompanija. • Teorijski okvir – osnovi ekonomije, upoznavanje sa principima slobodnog tržišta i preduzetništva. Preduzetništvo kao fundament razvoja društva, filozofija preduzetništva; preduzetništvo i kreativna

	destrukcija. Preduzetničko društvo; Da li se preduzetnik rađa ili se preduzetnikom može postati? Potrebe i motivacija. • Metodologija programa Učenička kompanija: • Organizaciona struktura i menadžment u kontekstu timskog rada i saradnje • Osnivanje učeničke kompanije • Biznis plan • Upravljanje učeničkom kompanijom – proizvodnja • Upravljanje učeničkom kompanijom – tržište (učesće na takmičarskim sajmovima) • Zatvaranje učeničke kompanije (pisanje kompanijskog izveštaja) • Simulacija takmičenja: javni nastup i sajamsko predstavljanje.
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon obuke očekuje se obučenosnost nastavnika za primjenu preduzetničkog učenja kao ključne kompetencije što je u skladu sa Strategijom za celoživotno preduzetničko učenje¹. Cilj je da kvalitetno preduzetničko obrazovanje postane dostupno što većem broju srednjoškolaca u Crnoj Gori, a učenička kompanija je odličan model za podsticanje znanja i vještina iz preduzetništva i ekonomije. Nastavnici primjenjuju model učenja kroz rad i imaju podršku organizacije Dostignuća mladih u Crnoj Gori koja obavlja monitoring i dijeli dostupne resurse sa nastavnicima i školama. Direktori škola su obaviješteni o ciljevima programa Dostignuća mladih u Crnoj Gori, i inicirana su partnerstva između organizacije i srednjih škola. Dugoročni očekivani efekat je da se poveća broj učenika u Crnoj Gori koji prolaze kroz preduzetničke programe, a nastavnici prate novine u oblasti ekonomije, razvoja društva i inovacija koje mogu da iskoriste u radu sa učenicima. Nastavnici uz podršku direktora škola i organizacije Dostignuća mladih u Crnoj Gori promovišu uspjehe učenika u medijima, zajednici i društvu, i skreću pažnju na značaj preduzetničkog obrazovanja za uključivanje mladih u društveno-ekonomske tokove. Odnosno, shodno gore navedenom, program obuhvata razvoj stručnih kompetencija, znanja i vještina koje će steći i nastavnici i učenici tokom realizacije programa a posebno kroz Učeničke kompanije. Po završenom programu Dostignuća mladih obuhvataju se sljedeći ishodi: Razvoj stručnih kompetencija nastavnika: • Pripreme osnivanje, organizaciju i sprovode rad Učeničke kompanije u svojim srednjim školama, • Primjenjuje i unapređuje mentorski način rada u relaciji nastavnik, tj. mentor – učenici, kao i mentorsku saradnju sa stručnjacima iz poslovnog sektora. • Primjenjuje koncept alternativne mogućnosti i komparativne prednosti u cilju unapređenja nastave i kako bi objasnio zašto se odvija razmjena između pojedinaca, regija i nacija.

	b. Znanje koje usvajaju učenici: • Učenik umije da identifikuje različite mogućnosti za lične, profesionalne i/ili poslovne aktivnosti • Razumije kontekst u kom ljudi žive i rade, način na koji funkcioniše ekonomija i sa kojim prilikama i ograničenjima se suočava preduzetnik • Razumije etičku komponentu rada kompanije i preduzetnika c. Vještine koje se usvajaju: • Primjenjuje osnovne principe projektnog upravljanja (planiranje, organizovanje, upravljanje, liderstvo i delegiranje, analiza, komuniciranje, izvještavanje, monitoring) • Prezencione vještine i vještine pregovaranja • Sposobnosti samostalnog i rada u timu • Sposobnost da se identifikuju lične snage i slabosti, kao i članova tima • Sposobnost za procjenu i preuzimanje rizika kada i gdje je opravdano.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Dostignuća mladih u Crnoj Gori Program «Učenička kompanija»	Program učenička kompanija odnosi se konkretno na sticanje preduzetničkih kompetencija za nastavnike svih stručno teorijskih predmeta u srednjim stručnim školama kao i gimnazijama u Crnoj Gori.
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: • _____ • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: • _____ • Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Uslov je da učesnici imaju saglasnost direktora škole za učešće na obuci jer se nakon obuke očekuje da primjenjuju program u školi. Radne materijale za sve učesnike obezbeđuje organizator obuke, a jedini uslov da su učesnici zaposleni u srednjim školama u Crnoj Gori.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Preporučena grupa je 30 učesnika, ali u praksi broj učesnika može da varira od 20 do 30 učesnika po grupi.	
Trajanje programa	Obuka traje 2 dana, ukupno 16h. Prvi dan radi se 8h, Drugi dan radi se 8h.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Svi oblici rada su interaktivni i fokusirani na razvoj preduzetničkih vještina nastavnika. Realizatori obuke daju	

	teorijske uvode nakon kojih slijede jasne instrukcije za rad u malim grupama. Realizatori koriste primjere iz prakse kako bi prikazali realnost iz učionice i način kako motivisati učenike. Tokom obuke koristi se radioničarski rad, ohrabruje se postavljanje pitanja i aktivno učešće, a na kraju obuke svi učesnici dobijaju sertifikate o pohađanoj obuci, u trajanju od 16h.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica sa tehničkom opremom za projektovanje. Stolovi i stolice poređani su za rad u malim grupama: 5 sjedećih jedinica sa 6 stolica. Svaka jedinica je jedna grupa i na raspolaganju ima laptop, flipčart papir, flomastere, markere, makaze i selotejp.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Za tehnički aspekt obuke potrebni su internet, šest laptop računara, projektor, kompjuter za projektovanje, te zvučnici i prateća oprema.
Online realizacija programa	U slučaju situacija poput Covid pandemije i drugih izazova, program se može realizovati online bez poteškoća. Cjelokupni program edukacije i treninga odvijaće se putem digitalnih platformi, kako bi na taj način nastavnici dobili priliku da aktivno slušaju, komuniciraju, prezentuju svoje predloge i rade na rješenju zadataka, kao i u fizičkom okruženju.

1.5.5. Preduzeće za vježbu - preduzetništvo

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Preduzeće za vježbu - preduzetništvo</i>
Autori programa	Mr Jelena Đikanović
Realizatori programa	Mr Jelena Đikanović i Gorica Markovic
Kontakt osoba	Mr Jelena Đikanović
E-mail	jelenadjikanovic@gmail.com
Broj telefona	069 605 606
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Upoznavanje sa značajem preduzetništva, preduzetničkih vještina, tehnikama za pronalaženje biznis ideje, strukturom i načinom izrade biznis plana, oblicima obavljanja privredne djelatnosti i promocijom proizvoda i usluga. • Osposobljavanje za pokretanje i vođenje sopstvenog biznisa i privrednog društva. • Razvijanje inicijativnosti, kreativnosti, odgovornosti, komunikativnosti i timskog rada.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Pojam preduzetništva • Biznis ideja i biznis plan • SWOT analiza • Registracija preduzeća za vježbu • Sektori u preduzeću za vježbu • Rad u različitim sektorima preduzeća za vježbu • Računovodstvo • Marketing • Priprema za sajam preduzeća za vježbu • Izrada sajta, značaj prisutnosti preduzeća u elektronskim medijima • Uloga nastavnika
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku ovog seminara polaznik će biti sposoban da: • Identifikuje osnovna obilježja preduzeća za vježbu i ulogu Servis centra preduzeća za vježbu • Sastavi biznis plan preduzeća za vježbu i osmisli njegov vizuelni identitet • Sprovede postupak osnivanja preduzeća za vježbu i prijema zaposlenih • Izvrši poslove i zadatke unutar Službe opštih poslova • Izvrši poslove i zadatke unutar Sektora Marketing • Izvrši poslove i zadatke unutar Sektora Komercijala • Izvrši poslove i zadatke unutar Sektora Finansije i računovodstvo • Sprovede postupak primopredaje preduzeća za vježbu

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar	Preduzetništvo Preduzeće za vježbu
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: računovodstvo, bankarsko i finansijsko poslovanje, primjena softverskih alata u ekonomiji, preduzeće za vježbu, preduzetništvo, marketing, osiguranje imovine i lica, špeditersko i agencijsko poslovanje	
Uslovi za uključivanje u program	visok nivo motivacije i zainteresovanosti nastavnika za sadržaje, motivacija da se stečena zanja prenesu u praktičnom radu sa učenicima;nastavnici koji predaju predmet preduzeca za vjezbu. U program se mogu uključiti nastavnici koji su završili školovanje prema Nacionalnom okviru kvalifikacija - Sedmi nivo podnivo jedan (VII1): - kvalifikacija visokog obrazovanja (240, 180+60, 300, odnosno 360 kredita CSPK-a) iz oblasti ekonomija	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 12, a maksimalni 20	
Trajanje programa	Program se izvodi u dva seminara po dva dana, po 8 sati, to je ukupno 32 sata efektivnog rada	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa (rad u radionicama)-teorijska razmatranja uvodnog karaktera, brainstorming, diskusija, debata, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom primjeru-realni susreti, rad u grupama, rad u parovima, igra uloga, timski rad, simulacija itd.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala ili učionica u kojoj postoje uslovi za korišćenje kompjutera druge opreme neophodne za realizaciju programa	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor i platno, flip čart table	
Online realizacija programa	Program se može organizovati online. Uslovi su: • da svaki polaznik ima računar i mogućnost pristupa na Microsoft Teams aplikaciju, kao i da ima nalog edu.me, broj članova – poželjno 12, maksimalno 15 učesnika Vrijeme trajanja 4 dana, po 4 sata dnevno efektivnog rada.	

-

1.6. PRAVO

1.6.1. GDPR u obrazovanju

Opšti podaci		
Naziv programa	GDPR u obrazovanju	
Autori programa	Sanja Vlahović i Danilo Bulatović	
Realizatori programa	Sanja Jašović, Danilo Bulatović i Simona Bošković	
Kontakt osoba	Sanja Jašović, Danilo Bulatović i Simona Bošković	
E-mail	s.vlahovic85@gmail.com; simonaboskovic988@gmail.com i bulatovic.danilo10@gmail.com	
Broj telefona	067-463-461 i 069-258-298	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Jačanje kompetencija nastavnika iz oblasti zaštite ličnih podataka • Sticanje znanja i vještina za kreiranje zatvorenih sistema prikupljanja ličnih podataka učenika • Poboljšavanje umrežavanja nastavnika i državnih upravnih tijela • Jačanje svijesti o značaju GDPR-a i neophodni zakonski mehanizmi u školi • Usvajanje koncepata rada nastavnika prema zahtjevima iz GDPR-a • Sprovođenje neposredne zaštite ličnih podataka	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Uvod u zaštitu podataka i GDPR • Prava subjekata podataka (fokus na učenike) • Obaveze i postupanja u obradi ličnih podataka o učenicima • Domaće zakonodavstvo i GDPR (Sprovođenje i usklađenost u školama)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: 1. Definišu prava subjekata iz oblasti zaštite ličnih podataka 2. Razvijaju didaktičke alate za kreiranje zatvorenih sistema prikupljanja ličnih podataka učenika 3. Uspostave umrežavanje nastavnika i državnih upravnih tijela 4. Definišu značaj GDPR-a i neophodne zakonske mehanizme u školi 5. Identifikuju konceptat rada nastavnika prema zahtjevima iz GDPR-a 6. Integrišu neposrednu zaštitu ličnih podataka u svakodnevnoj praksi	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Ekonomski tehničar Pravo - administrativni tehničar Hotelsko - turistički tehničar Tehničar za špediciju, carinu i organizaciju transporta	Administrativno poslovanje Preduzetništvo Pravo Baze podataka Osiguranje imovine i lica Osnovi prava

	Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija Poslovno - tehnički sekretar Program obrazovanja - kreni u biznis Administrator Rad na računaru Računovodstveni tehničar Omladinski aktivista Sportski administrator Asistent za sprečavanje nasilja i vandalizma u školi Saradnik za socijalnu inkluziju RE populacije u oblasti zapošljavanja, zdravstva i obrazovanja	Pravni sistemi Kompanijsko i finansijsko pravo Poslovna kultura Savremeno odrastanje Socijalne mreže i globalizacija Poslovna administracija i komunikacija Upravni postupak Carinski postupak Logistika Privredno pravo Pravo Evropske unije Računovodstvo i statistika
Ciljna grupa	• Svi nastavnici stručnih modula/predmeta • Svi nastavnici praktične nastave • Organizatori praktičnog obrazovanja • Svi stručni saradnici (posebno pedagozi i psiholozi i koordinatori za PRNŠ) • Svi saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	1 dan (8 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	1. Interaktivne digitalne radionice; 2. Dijaloška metoda; 3. Analiza GDPR-a i mehanizama zaštite podataka; 4. Primjena naučenog kroz integraciju GDPR-a i mehanizama zaštite podataka u godišnje planove rada tima za profesionalni razvoj nastavnika i ustanove.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima ili online	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

1.7. POLJOPRIVREDA PREHRANA I VETERINA

1.7.1. Invazivne vrste- opasnost za biodiverzitet

Opšti podaci	
Naziv programa	Invazivne vrste- opasnost za biodiverzitet
Autori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Realizatori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Kontakt osoba	Mr Stana- Sanja Kaluđerović
E-mail	sanja.kaludjerovic@outlook.com
Broj telefona	+382 67 271923
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Usavršavanje učesnika na ličnom i profesionalnom nivou; • Opšta edukacija učesnika o značaju biodiverziteta; • Upoznavanje sa značajem biodiverziteta i povezanjem sa uzrocima i posljedicama njegovog ugrožavanja; • Upoznavanje i grupisanje invazivnih vrsta; • Izdvajanje najčešćih biljnih invazivnih vrsta koje ugrožavaju biodiverzitet na genetskom, specijskom i ekosistemskom nivou; • Analiziranje biljnih invazivnih vrsta prema načinu i vremenu introdukcije; • Opisanje najčešćih životinjskih invazivnih vrsta koje ugrožavaju biodiverzitet na genetskom, specijskom i ekosistemskom nivou; • Razlikovanje kopnenih i marinskih invazivnih životinjskih vrsta prema invazivnosti; • Prepoznanje prijetnje u poljoprivredi izazvane invazivnim vrstama; • Sortiranje najštetnijih poljoprivrednih invazivnih vrsta; • Predviđanje simptoma i prevencije, hemijske i eko mjere zaštite; • Razvijanje sposobnosti primjene stečenog znanja u rješavanju praktičnih zadataka; • Osaživanje za upotrebu praktičnih metoda u nastavi.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Biodiverzitet na području Crne Gore. • Značaj biodiverziteta i povezanost sa uzrocima i posljedicama njegovog ugrožavanja. • Ekološki faktori koji utiču na floru i faunu i njihovu zonalnu rasprostranjenost. • Najčešće invazivne vrste koje ugrožavaju biodiverzitet na genetskom, specijskom i ekosistemskom nivou. • Analiza biljnih invazivnih vrsta prema načinu i vremenu introdukcije. • Opis najčešćih životinjskih invazivnih vrsta koje ugrožavaju biodiverzitet na genetskom, specijskom i ekosistemskom nivou.

	• Kopnene i marinske invazivne životinjske vrstame. • Nepovoljni uticaj invazivnih vrsta po poljoprivredu i najštetnije poljoprivredne invazivne vrste. • Simptomi i prevencija, hemijske i eko mjere zaštite. • Zakonske relulative za prevenciju i suzbijanje invazivnih vsta	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Razviti svijest o značaju teme: Biodiverzitet i invazivne vrste. • Uočiti povezanost biodiverziteta sa uzrocima i posljedicama njegovog ugrožavanja. • Povezati uticaj ekoloških faktora na floru i faunu, te njihovu zonalnu rasprostranjenost. • Identifikovati i klasifikovati invazivne vrste koje ugrožavaju biodiverzitet kako na genskom, tako na specijskom i ekosistemskom nivou. • Analizirati biljne invazivne vrste prema načinu introdukcije. • Primijeniti metode za detekciju biljnih invazivnih vrsta prema invazivnosti. • Analizirati najčešće životinjske invazivne vrsta koje ugrožavaju biodiverzitet na genetskom, specijskom i ekosistemskom nivou. • Identifikovati i klasifikovati najštetnije poljoprivredne invazivne vrste. • Izraditi didaktičke materijale (prezentacije) u okviru praktičnih metoda nastave. • Provjeriti opravdanost prevencije, hemijske i eko mjere zaštite.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Šumarski tehničar- IV1 • Šumar- III	• Dendrologija sa fitocenologijom II • Uzgoj i zaštita šuma I
	• Izborni modul kod opšteobrazovnih modula	• Ekologija i zaštita životne sredine
Ciljna grupa	• Nastavnici; • Vaspitači; • Pedagozi; • Direktori i pomoćnici direktora; • Psiholozi, • Stručni saradnici; • Saradnici u nastavi; • Učenici; • Roditelji, • Predstavnici lokalne samouprave.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe.	

	Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces. U slučaju da to uslovi iziskuju potrebno je da polaznici budu i korisnici Teams platforma.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-30
Trajanje programa	8 sati/ 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici susrijeću. Diskusija i pronalaženje rješenja za konkretne situacije kroz predavanja i razmjenu iskustava, kao i praktične vježbe. Prezentacije i rad na konkretnom zadatku, uz metode testiranja; Metode u identifikacije darovitih i talentovanih. Primjena standardiziranih mjernih instrumenata. Upitnici i evaluacija.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	- Teams platforma (u slučaju potrebe). - Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računari; • Teams platforma (u slučaju potrebe); • Dobra internet konekcija. • Projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojima se organizuje seminar.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme (u slučaju potrebe).

1.8. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

1.8.1. Ljekovito bilje između tradicionalnih uvjerenja i naučnih dokaza

Opšti podaci	
Naziv programa	Ljekovito bilje između tradicionalnih uvjerenja i naučnih dokaza
Autori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Realizatori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Kontakt osoba	Mr Stana- Sanja Kaludjerović
E-mail	sanja.kaludjerovic@outlook.com
Broj telefona	+382 67 271923
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Opšta edukacija nastavnika o tradicionalnoj upotrebi, klinički zasnovanim dokazima i efektima ljekovitog bilja u očuvanju zdravlja ljudi; • Prepoznavanje značaja tradicionalne upotrebe ljekovitih biljaka; • Interpretiranje važnosti tradicionalne upotrebe ljekovitih biljaka koje rastu na području Crne Gore. • Povezivanje fizičkih i hemijskih svojstava područja na kojima rastu ljekovite biljke. • Prepoznavanje osnovnih hemijskih struktura koje povezuju određene ljekovite biljke. • Prepoznavanje organoleptičkih osobina ljekovitih biljaka. • Povezivanje kvaliteta ljekovitih biljaka sa organoleptičkim osobinama. • Razvijanje sposobnosti prepoznavanja falsifikata u biljkama. • Izračunavanje djelotvorne doze određenih biljnih droga u pripremi čajne mješavine. • Sortiranje čajne mješavine prema nosiocu dejstva. • Provjeriti opravdanost tradicionalne upotrebe ljekovitih biljaka. • Razumijevanje argumentovanih kliničkih dokaza o upotrebi određenih ljekovitih biljnih droga: <i>Alli sativi bulbus</i>, <i>Hyperici herba</i>, <i>Salviae folium</i>, <i>Caryophylli flos</i>, <i>Melissae folium</i>, <i>Tiliae flos</i>, <i>Crataegi folium cum flore</i>, <i>Urticariae folium et radix</i>, <i>Lavandulae flos</i>. • Razlikovanje tradicionalni i konvencionalni način liječenja ljekovitim biljnim drogama. • Usvajanje bitnih razlika u načinima liječenja ljekovitim biljkama. • Pripremanje čajne mješavine. • Analiziranje kvaliteta biljnih preparata u prometu. • Razviti sposobnost primjene stečenog znanja u rješavanju praktičnih zadataka.

	• Osnažiti upotrebu praktičnih metoda u nastavi.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Ljekovito bilje koje raste na području Crne Gore. • Hemijski sastav ljekovitih biljaka (fenolni, flavonoidni, saponinski, sumporni heterozidi). • Aktivni principi i njihovo djelovanje. • Organoleptičke osobine i kvalitet ljekovitih biljaka. • Falsifikati u biljnim sirovinama. • Izračunavanje doze i priprema čajnih mješavina. • Tradicionalna i klinički dokazana upotreba biljnih droga (npr. Alli sativi bulbosus, Hyperici herba, Salviae folium...). • Praktične metode u nastavi (izradu labela sa eteričnim uljem lavande, rad u grupama). • Korišćenje kliničkih dokaza kao argumentacije u nastavi. • Priprema i analiza različitih čajnih mješavina.	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Razviti svijest o značaju teme: Ljekovito bilje i očuvanje zdravlja. • Razlikovati tradicionalni i konvencionalni način liječenja ljekovitim biljkama. • Povezati hemijski sastav biljaka sa njihovim djelovanjem i kliničkim dokazima. • Identifikovati i klasifikovati kvalitet biljne droge na osnovu organoleptičkih svojstava. • Pripremiti i analizirati čajne mješavine prema dejstvu i indikacijama. • Primijeniti metode za detekciju falsifikata u biljnim sirovinama. • Izraditi didaktičke materijale (labela, prezentacije) u okviru praktičnih metoda nastave. • Izdvojiti i interpretirati klinički dokazano djelovanje određenih biljnih droga. • Provjeriti opravdanost tradicionalne upotrebe ljekovitih biljaka.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	• Farmaceutski tehničar-IV1	• Farmakognozija, • Dijetetski proizvodi i medicinska sredstva u prometu
	• Ekologija	• Izborni modul
Ciljna grupa	• Nastavnici; • Vaspitači; • Pedagozi; • Direktori i pomoćnici direktora; • Psiholozi, • Stručni saradnici; • Saradnici u nastavi;	

	• Učenci; • Roditelji, • Predstavnici lokalne samouprave.
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces. U slučaju da to uslovi iziskuju potrebno je da polaznici budu i korisnici Teams platforma.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-30
Trajanje programa	16 sati / 2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	• Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici susrijeću. • Diskusija i pronalaženje rješenja za konkretne situacije kroz predavanja i razmjenu iskustava, kao i praktične vježbe. • Prezentacije i rad na konkretnom zadatku, uz metode testiranja; • Metode u identifikaciji darovitih i talentovanih. • Primjena standardiziranih mjernih instrumenata. • Upitnici i evaluacija.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Teams platforma (u slučaju potrebe). • Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računari; • Teams platforma (u slučaju potrebe); • Dobra internet konekcija. • Projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojima se organizuje seminar.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme (u slučaju potrebe).

1.9. TRGOVINA

1.9.1. Simulacija rada savremene trgovine

Opšti podaci		
Naziv programa	Simulacija rada savremene trgovine	
Autori programa	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
Realizatori programa	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
Kontakt osoba	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
E-mail	vojotodorovic09@gmail.com i beharsheku@gmail.com	
Broj telefona	+38269221068 i +38268024687	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Jačanje kompetencija nastavnika za realizaciju praktičnih nastavnih aktivnosti u oblasti savremene maloprodaje • Upoznavanje sa organizacijom prodajnog prostora i primjenom vizuelnog merchandisinga u obrazovnom kontekstu • Osposobljavanje za korišćenje digitalnih kasa, POS sistema i alata za vođenje maloprodajnih procesa • Unapređenje nastavne prakse kroz simulaciju rada savremene trgovine i povezivanje sa ishodima stručnih modula	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u organizaciju savremenog prodajnog prostora i principe vizuelnog merchandisinga 2. Digitalni alati za prostorno planiranje i simulaciju prodajnog okruženja (npr. Floorplanner) 3. Funkcionalnosti digitalnih kasa i POS sistema: mogućnosti, upotreba i simulacija prodajnog procesa 4. Upravljanje zalihama i osnovni procesi evidentiranja prodaje kroz jednostavne digitalne obrasce 5. Praktičan rad: izrada nastavne aktivnosti koja integriše elemente savremene maloprodaje u nastavu 6. Refleksija i evaluacija: mogućnosti primjene simulacije u realizaciji stručnih modula iz trgovine	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: 1. Razumiju principe organizacije prodajnog prostora i vizuelnog predstavljanja robe 2. Demonstriraju upotrebu digitalne kase i osnovnih funkcionalnosti POS sistema 3. Primjenjuju alate za evidenciju zaliha i simulaciju maloprodajnog procesa 4. Planiraju nastavne aktivnosti koje uključuju elemente simulacije savremene trgovine	
Povezanost programa sa obrazovnim	1. OP Prodavač	Savremeni načini prodaje

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	2. OP Tehničar prodaje 3. OP Hotelsko-turistički tehničar 4. OP Ekonomski tehničar 5. OP Pravno-administrativni tehničar	Izvođenje savremenih načina prodaje Osnove tehnike prodaje
Ciljna grupa	• Svi nastavnici stručnih modula/predmeta • Svi nastavnici praktične nastave • Organizatori praktičnog obrazovanja • Svi saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sat /1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	1. Interaktivne radionice 2. Grupni rad i simulacije 3. Analiza studija slučaja 4. Demonstracije i praktičan rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog	

1.9.2. Digitalna transformacija maloprodaje

Opšti podaci		
Naziv programa	Digitalna transformacija maloprodaje	
Autori programa	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
Realizatori programa	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
Kontakt osoba	Vojo Todorović i Behar Nikaj	
E-mail	vojotodorovic09@gmail.com i beharsheku@gmail.com	
Broj telefona	+38269221068 i +38268024687	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Jačanje kompetencija nastavnika za izvođenje savremenih modula iz oblasti trgovine • Upoznavanje sa online prodajnim modelima i digitalnim alatima • Unapređenje nastavne prakse kroz integraciju e-trgovine i omnichannel pristupa • Podsticanje kritičkog razmišljanja o ulozi tehnologije u maloprodaji	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u digitalnu transformaciju trgovine 2. Platforme za online prodaju: karakteristike, prednosti i izazovi 3. Omnichannel pristup: integracija fizičke i online prodaje 4. Uloga mobilnih aplikacija, QR kodova i digitalnih plaćanja u maloprodaji 5. Case study: analiza uspješnih primjera iz prakse 6. Praktičan rad: izrada mikro-plana integracije e-trgovine u nastavu	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: 1. Razumije značaj i osnovne principe e-trgovine 2. Identifikuje glavne elemente omnichannel prodaje 3. Demonstrira upotrebu alata za digitalnu maloprodaju 4. Planira nastavne aktivnosti koje uključuju savremene prodajne pristupe	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	1. OP Prodavač 2. OP Tehničar prodaje 3. OP Hotelsko-turistički tehničar 4. OP Ekonomski tehničar 5. OP Pravno-administrativni tehničar	Savremeni načini prodaje Izvođenje savremenih načina prodaje Osnove tehnike prodaje
Ciljna grupa	• Svi nastavnici stručnih modula/predmeta • Svi nastavnici praktične nastave	

	• Organizatori praktičnog obrazovanja • Svi saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25
Trajanje programa	8 sati (od čega je 6 sati efektivnog rada)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	1. Interaktivne radionice 2. Grupni rad i simulacije 3. Analiza studija slučaja 4. Demonstracije i praktičan rad
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Stabilna internet konekcija
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog

1.9.3. Savremeni načini prodaje

Opšti podaci		
Naziv programa	Savremeni načini prodaje	
Autori programa	Admir Muradbašić	
Realizatori programa	Admir Muradbašić	
Kontakt osoba	Admir Muradbašić	
Email	admirmuradbasic88@gmail.com	
Broj telefona	069 167 111	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Sticanje vještina iz online prodaje, upoznavanje polaznika sa radnim okruženjem i načinima online prodaje, stvaranje jednostavnih interaktivnih priča, spoznavanje psihologije savremenog kupca, upoznavanje polaznika sa društvenim mrežama kao prodajnim kanalom, sticanje vještina za zatvaranje prodaje.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1.Pojam i značaj savremenih načina prodaje 2.Nastanak i podjela društvenih mreža kao i online prodaje 3.Društveni uticaj i značaj popularnih savremenih načina prodaje 4.Prednosti, nedostataci i mogućnosti korišćenja savremenih načina prodaje 5.Tipovi korisnika savremenih načina prodaje i društvenih mreža 6.Različiti tipovi sadržaja koji se objavljuju na društvenim mrežama 7.Terminologija koja se koristi na društvenim mrežama 8.Prezentacija primjera dobrog i lošeg uticaja društvenih mreža 9.Prezentacija primjera dobrih i loših savremenih načina prodaje 10. Uloga nastavnika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku ovog seminara polaznik će biti sposoban da: 1. Prepozna savremene načine prodaje 2. Primijeni savremene načine prodaje u prodaji 3. Ovlada prodajnim vještinama 4. Uspješno kreira društvene mreže 5. Uspješno realizuje online prodaju	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	OP Tehničari prodaje	Savremeni načini prodaje, Tehnike prodaje, Marketing u trgovini
Ciljna grupa	- Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Savremeni načini prodaje, Osnove tehnike prodaje, Marketing u trgovini, Marketing. - Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Savremeni načini prodaje.	

Uslovi za uključivanje u program	U program se mogu uključiti nastavnici koji su završili školovanje prema Nacionalnom okviru kvalifikacija - Sedmi nivo podnivo jedan (VII1): - kvalifikacija visokog obrazovanja (240, 180+60, 300, odnosno 360 kredita CSPK-a) iz oblasti ekonomije
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 15, a maksimalan 30.
Trajanje programa	Trajanje programa: 2 dana - 16 sati Broj radionica: 8 radionica
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa (rad u radionicama)-teorijska razmatranja uvodnog karaktera, brainstorming, diskusija, debata, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom primjeru-realni susreti, rad u grupama, rad u parovima, igra uloga, timski rad, simulacija itd.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala ili učionica u kojoj postoje uslovi za korišćenje kompjutera druge opreme neophodne za realizaciju programa
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor ili TV, internet mreža.
Online realizacija programa	Program se može izvoditi, jednako kvalitetno i u neposrednom okruženju, kao i online okruženju upotrebom platforme Microsoft Teams. Uslovi su: - da svaki polaznik ima računar i mogućnost pristupa na Microsoft Teams aplikaciju, kao i da ima nalog edu.me broj članova – poželjno 15, maksimalno 30 učesnika vrijeme trajanja 4 dana, po 4 sata efektivnog rada dnevno

1.10. UGOSTITELJSTVO - RESTORATERSTVO I KULINARSTVO

1.10.1. Pripremanje koktela

Opšti podaci		
Naziv programa	Pripremanje koktela	
Autori programa	Emil Adrović	
Realizatori programa	Emil Adrović	
Kontakt osoba	Emil Adrović	
E-mail	emiladrovic@yahoo.com	
Broj telefona	069577282	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Sticati nova znanja za oblast koktela • Uočiti razlike između koktela i načina prezentacije • Analizirati probleme u radu • Identifikovati elemente za poboljšanje rada	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Odabir odgovarajućih barskih inventara za izradu mješavina – koktela 2. Pripremanje radnog mjesta za izradu mješavina – koktela 3. Pripremanje odgovarajuće dekoracije u skladu sa vrstom koktela 4. Pripremanje, aranžiranje i serviranje alkoholne i bezalkoholne mješavine – koktela, u skladu sa recepturom i tehnikama rada	
Očekivani ishodi po završetku programa	Savladavanje obuke i bolja osposobljenost nastavnog kadra za izvođenje nastave za navedeni modul	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	KONOBAR	PRIPREMANJE KOKTELA I i II
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula za obrazovni program konobar	
Uslovi za uključivanje u program	U program se mogu uključiti nastavnici sa odgovarajućom stručnom kvalifikacijom koji predaju praktičnu nastavu za OP konobar	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 10, maksimum 24	
Trajanje programa	8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Razgovora, pokazivanja (demonstracije), dijaloška, rad u grupi, free puring i miješanje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Lounge bar	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Barski inventar (komplet) Inventar u ugostiteljstvu (staklo-razne čaše, komplet) Inventar u ugostiteljstvu (krpe za poliranje) Računar sa internet konekcijom	

	Projektor Projekciono platno Štampač
Online realizacija programa	Moguća

1.10.2. Mirisni eliksiri': ljekovite biljke kao začini

Opšti podaci	
Naziv programa	Mirisni eliksiri': ljekovite biljke kao začini
Autori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Realizatori programa	Mr Stana-Sanja Kaluđerović, Mr Azra Kolašinac
Kontakt osoba	Mr Stana- Sanja Kaluđerović
E-mail	sanja.kaludjerovic@outlook.com
Broj telefona	+382 67 271923
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Opšta edukacija nastavnika o značaju ljekovitih začinskih biljaka, koje sadrže aromatične, gorke ili ljute supstance, te pogoduju funkciji pojedinih organa crijevnog trakta, a time i opštoj homeostazi kod ljudi. • Prepoznavanje značaja tradicionalne upotrebe ljekovitih biljaka kao začina. • Upoređivanje zašto začinske biljke predstavljaju posebnu grupu biljaka sastavljenu od velikog broja vrsta koje posjeduju različite biološki aktivne materije (etarska ulja, alkaloidi, flavonoide, saponine, tanine, vitamine, polisaharide, organske kiseline, smole i dr.) koje utiču na funkcionisanje ljudskog organizma. • Analiziranje hemijske strukture i povezanost sa mirisom i ukusom začinskih biljaka. • Analiziranje posebnih svojstava najčešće korišćenih začinskih biljaka. • Sortiranje prikladne začinske biljke za određena jela. • Predviđanje indikacija začinskih mješavina. • Razvijanje praktične metode u proizvodnji mikro povrća i začinskih biljaka. • Osnježivanje upotrebe praktičnih metoda u nastavi kroz analizu i pripremu nekoliko začinskih mješavina.
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Zeleni začini-začinske biljke u svakodnevnoj prehrani. • Hemijski sastav začinskih biljaka (fenolni, flavonoidni, saponini, tanini...). • Najčešće korišćene začinske biljke (samonikle i gajene). • Tradicionalna i savremena upotreba začinskih biljaka u kulinarstvu. • Praktične metode u proizvodnji mikro povrća i začinskih biljaka. • Prikladne kombinacije začinskih biljaka u kulinarstvu. • Priprema i analiza različitih začinskih mješavina.

Očekivani ishodi po završetku programa	• Razviti svijest o značaju teme: začini i ljekovite biljke. • Povezati hemijski sastav začinskih biljaka sa njihovim djelovanjem. • Izdvojiti osnovne hemijske strukture, koje povezuju određene začinske biljke. • Primijeniti metode za analizu hemijske strukture i povezanosti sa mirisom i ukusom začinskih biljaka. • Pripremiti i analizirati začinske mješavine prema dejstvu i indikacijama. • Uporediti različite začinske biljke koje posjeduju različite biološki aktivne materije (etarska ulja, alkaloidi, flavonoide, saponine, tanine, vitamine, polisaharide, organske kiseline, smole i dr.), a koje utiču na funkcionisanje ljudskog organizma. • Razviti sposobnost primjene stečenog znanja u rješavanju praktičnih zadataka u nastavi.				
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="579 904 991 976">Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja</th><th data-bbox="991 904 1396 976">Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="579 976 991 1487"> • Gastronom-VI1 • Restorater-VI1 • Kuvar-VI1 </td><td data-bbox="991 976 1396 1487"> • Priprema jednostavnih jela od povrća i jaja, • Priprema jela sa roštilja i dodataka • Uvod u kuvarstvo, • Priprema fondova, supa i jela od riba, • Priprema hladnih i toplih predjela • Osnove kuvarstva </td></tr> </tbody> </table>	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa	• Gastronom-VI1 • Restorater-VI1 • Kuvar-VI1	• Priprema jednostavnih jela od povrća i jaja, • Priprema jela sa roštilja i dodataka • Uvod u kuvarstvo, • Priprema fondova, supa i jela od riba, • Priprema hladnih i toplih predjela • Osnove kuvarstva
Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa				
• Gastronom-VI1 • Restorater-VI1 • Kuvar-VI1	• Priprema jednostavnih jela od povrća i jaja, • Priprema jela sa roštilja i dodataka • Uvod u kuvarstvo, • Priprema fondova, supa i jela od riba, • Priprema hladnih i toplih predjela • Osnove kuvarstva				
Ciljna grupa	• Nastavnici; • Vaspitači; • Pedagozi; • Direktori i pomoćnici direktora; • Psiholozi, • Stručni saradnici; • Saradnici u nastavi; • Učenici; • Roditelji, • Predstavnici lokalne samouprave.				
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Namijenjen je polaznicima koji su na bilo koji način uključeni u obrazovni proces. U slučaju da to uslovi iziskuju potrebno je da polaznici budu i korisnici Teams platforme.				

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-30
Trajanje programa	8 sati/ 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Seminar je visoko interaktivan, sa iznošenjem problematike sa kojom se učesnici susrijeću. Diskusija i pronalaženje rješenja za konkretne situacije kroz predavanja i razmjenu iskustava, kao i praktične vježbe. Prezentacije i rad na konkretnom zadatku, uz metode testiranja. Metode u identifikaciji darovitih i talentovanih. Primjena standardiziranih mjernih instrumenata. Upitnici i evaluacija.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	- Teams platforma (u slučaju potrebe). - Dovoljno velika prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad, sa stolicama, adekvatnim stolovima ili mogućnost spajanja manjih stolova u veće.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računari; • Teams platforma (u slučaju potrebe); • Dobra internet konekcija. • Projektor, projekciono platno, laptop za trenere, računare za polaznike, kopirani materijali za praćenje programa, softver koji obezbjeđuju realizatori projekta sa školama ili organizacijama u kojima se organizuje seminar.
Online realizacija programa	Putem Teams platforme (u slučaju potrebe).

-

1.11. SAOBRAĆAJ

1.11.1. Bezbjedno kretanje kroz grad – spoj saobraćajne i fizičke kulture

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Bezbjedno kretanje kroz grad – spoj saobraćajne i fizičke kulture</i>
Autori programa	1. Adnan Gušmirović 2. Damir Alić 3. Aleksandar Kojovic
Realizatori programa	1. Adnan Gušmirović 2. Damir Alić 3. Aleksandar Kojovic
Kontakt osoba	Adnan Gušmirović
E-mail	adnangusmirovic@gmail.com , adnan.gusmirovic@sss-bp.edu.me
Broj telefona	068753803
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Unapređivanje nastave i učenja u modulima obrazovnih programa iz sektora saobraćaja i fizičkog vaspitanja kroz uvođenje savremenih metoda i oblika rada, digitalizacije učenja, i unapređivanje obuke nastavnika i instruktora u sektoru saobraćaja u formalnom sistemu i obrazovanju odraslih polaznika. Specifični ciljevi programa: ▫ Sticanje znanja i vještina nastavnika i instruktora za primjenu metoda i oblika rada sa učenicima i kandidatima u toku realizacije modula nastave iz saobraćaja. ▫ Sticanje znanja i vještina o značaju fizičke aktivnosti za bezbjednost u saobraćaju.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Obrazovni programi u sektoru saobraćaja, struktura i ciljevi 2. Fizičko vaspitanje u saobraćaju 3. Bezbjednost saobraćaja 4. Regulisanje saobraćaja 5. Savremena komunikacija u saobraćaju 6. Katalozi znanja, uslovi za realizaciju 7. Nastavni sadržaj, ishodi, znanja i vještine u kontekstu metoda za realizaciju nastave 8. Oblici rada usklađeni sa ciljevima programa 9. Planiranje nastavnih sredstava u kontekstu dostizanja ishoda predmetnih programa 10. Efektna nastavna sredstva i izbor sredstava 11. Struktura – elementi nastavnog časa 12. Nastavno okruženje 13. Ocjenjivanje ishoda, modula i predmeta 14. Evaluacija nastave i praćenje napredovanja učenika/polaznika

Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici: ▫ Budu u mogućnosti da na metodički adekvatan način realizuju nastavne ciljeve i postignu ishode definisane katalogima stručnih modula	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	▫ Tehničar drumskog saobraćaja ▫ Vozač/Vozačica motornog vozila ▫ Saobraćajno transportni tehničar	Stručni moduli iz oblasti saobraćaja Opšte-obrazovni modul Fizičko vaspitanje
Ciljna grupa	▫ Nastavnici stručnih modula iz oblasti saobraćaja ▫ Nastavnici opšte-obrazovnih modula iz fizičkog vaspitanja ▫ Nastavnici praktične nastave iz oblasti saobraćaja ▫ Organizatori praktičnog obrazovanja ▫ Stručni saradnici ▫ Saradnici u nastavi	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 15; Maksimalno 25	
Trajanje programa	2 dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu. Fiskulturna sala.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, table, kreda, LCD projektor ili televizor, laptop.	
Online realizacija programa	Ovaj seminar se ne može realizovati online.	

1.12. MUZIČKA UMJETNOST

1.12.1. Primjena improvizatorske tehnike u vokalno-instrumentalnoj nastavi

Opšti podaci		
Naziv programa	„Primjena improvizatorske tehnike u vokalno-instrumentalnoj nastavi“	
Autori programa	mr Bojan Vukelić, dr um. Nikola Zdravković	
Realizatori programa	mr Bojan Vukelić, dr um. Nikola Zdravković	
Kontakt osoba	dr um. Nikola Zdravković	
E-mail	zdravkovic.nikola014@gmail.com	
Broj telefona	+381 64 27 22 365	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznavanje sa metodama tehnike improvizacije u vokalno-instrumentalnoj nastavi koristeći melodijske, ritmičke i harmonske strukture dela.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Predavanje, razgovor/diskusija, demonstarcija kroz sviranje Učesnici su obavezni da za potrebe radionice imaju svoj instrument.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Implementacija stečenog znanja i povećanje kvaliteta nastave primenom tehnika improvizacije.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Muzička umetnost	Svi instrumenti, glas i teoretski predmeti
Ciljna grupa	Nastavnici svih odseka muzičke škole	
Uslovi za uključivanje u program	Za realizaciju programa neophodno je da učesnici na radionici imaju svoj instrument.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10 - 20	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Verbalne, ilustrativno-demonstrativne, praktične metode, metode razgovora	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Koncertna sala ili sala za predavanja	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Klavir, video bim	
Online realizacija programa	/	

1.12.2. Muzičko izvođaštvo i javni nastup

Opšti podaci		
Naziv programa	Muzičko izvođaštvo i javni nastup	
Autori programa	Danijela Medigović Kuč i Anđela Radović	
Realizatori programa	Danijela Medigović Kuč i Anđela Radović	
Kontakt osoba	Danijela Medigović Kuč i Anđela Radović	
E-mail	danijela.medigovic@vasapavic.me andjelaradovic621@gmail.com	
Broj telefona	067/531-376 068/125-714	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Razumijevanje i prevencija pritiska i shvatanje odgovornosti prilikom javnog nastupa kod djece i nastavnika. • Predstavljanje načina stvaranja podržavajuće atmosfere za djecu, u muzičkoj školi. Promjena načina gledanja na pojavu treme, kao sastavnog dijela javnog nastupa. • Upoznavanje sa vrstama muzičke memorije i tehnikama učenja muzičkog teksta, u cilju prevencije treme i što kvalitetnije interpretacije. Ohrabrivanje učesnika kroz primjere uspješnih muzičara i njihovog suočavanja sa tremom. • Sagledavanje različitih perspektiva pripreme djeteta za koncert i bolje razumijevanje emocija djeteta, ali i ličnih, kao i emocija drugih učesnika.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Vrste javnih nastupa u muzičkim školama • Tipovi treme i načini suočavanja sa tremom • Vrste muzičke memorije • Strategije rada sa djecom	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će imati jasniju sliku o muzičkom nastupu, njegovoj pripremi i razumijevanju djece, kao i posjedovanju vještina oslobađanja djece od treme prilikom javnih nastupa.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Muzički izvođači, muzički saradnici	• Muzički izvođači (svi instrumentalisti) – I, II, III, IV srednjeg muzičkog obrazovanja • Korepeticija • Kamerna muzika • Hor • Orkestar • Individualna i grupna nastava na nivou nižeg muzičkog obrazovanja

Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih muzičkih škola, pedagozi, psiholozi, direktori i pomoćnici direktora, kao i personalni asistenti u muzičkim školama
Uslovi za uključivanje u program	Prijava seminara
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Frontalni oblik rada, rad u paru, rad u grupi, interaktivna metoda, metoda demonstracije
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica/prostorija sa dovoljnim brojem stolica za sve učesnike, stolovi, tabla
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor, laptop, internet-konekcija, zvučnici, hamer papiri, markeri, olovke, klavir (opcionalno)
Online realizacija programa	Nije moguće izvoditi ovu vrstu obuke online.

1.12.3. Stručno usavršavanje u oblasti muzičke umjetnosti

Opšti podaci		
Naziv programa	Stručno usavršavanje u oblasti muzičke umjetnosti	
Autori programa	Tijana Ilić, Danijela Tomić	
Realizatori programa	Tijana Ilić, Danijela Tomić, Vera Ogrizović, Vladimir Domazetović, Ljubiša Jovanović, Vili Ferninandi, Vujadin Krivokapić, Snežana Brzaković, Petar Garić...	
Kontakt osoba	tijana.kovacevic@vasapavic.me ; danijela.tomic@vasapavic.me	
E-mail	067271243, 068 884 143	
Broj telefona	Tijana Ilić, Danijela Tomić	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	- Upoznavanje nastavnika sa inovativnim metodama rada u muzičkoj nastavi - Unapređenje pedagoških pristupa u izvođačkoj i teorijskoj muzičkoj nastavi -Razvijanje kreativnosti i interpretativnih vještina kod učenika kroz praktične primjere -Prikaz efikasnih metoda rada sa talentovanim učenicima	
Sadržaji obuhvaćeni programom	- Predavanja i radionice stručnjaka iz različitih oblasti muzičke umjetnosti - Praktični rad sa učenicima (individualni i grupni) - Demonstracija inovativnih nastavnih metoda - Interaktivne diskusije i razmjena iskustava	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Nastavnici će ovladati savremenim pedagoškim tehnikama u muzičkoj nastavi; • Poboljšana metodologija rada kroz praktične primjere; • Bolja prilagođenost nastavnog procesa potrebama učenika; • Povećana motivacija učenika i razvoj njihovih muzičkih vještina	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Muzički izvođač Muzički saradnik	Nastava instrumenta Stručno- teorijska grupa predmeta (solfedo, polifonija, harmonija, istorija muzike, teorija muzike, etnomuzikologija, muzički oblici i dr.)
Ciljna grupa	Nastavnici u osnovnoj i srednjoj školi	
Uslovi za uključivanje u program	Za sve nastavnike muzičke umjetnosti	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 10, Maksimalno 30	
Trajanje programa	2 dana, 16 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	• Predavanja i diskusije • Praktične radionice • Demonstracija rada stručnjaka kroz konkretne muzičke primjer • Grupni rad i interaktivne aktivnosti
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Sala sa klavirom i drugim instrumentima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Instrument; • Notni materijal; • Prezentacije.
Online realizacija programa	• Program se ne može realizovati online.

1.12.4. Napredne tehnike u sagledavanju muzičke forme i stila

Opšti podaci		
Naziv programa	Napredne tehnike u sagledavanju muzičke forme i stila	
Autori programa	Aleksandar Perunović	
Realizatori programa	Aleksandar Perunović	
Kontakt osoba	Aleksandar Perunović	
E-mail	aquariusss@live.com	
Broj telefona	067/523-470	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Iako jedna od ključnih muzičko-teorijskih disciplina, Nauka o muzičkim oblicima je izuzetno kompleksna, pa često stvara brojne nedoumice onima koji se njom bave ili su na bilo koji drugi način s njom u kontaktu. Ovim programom se žele rasvijetliti mnogi uglovi posmatranja i razumijevanja muzičke forme, čime će nastavnici steći mnogobrojna saznanja koja će moći dalje da lično razvijaju i – što je zapravo najbitnije – prenose ih svojim učenicima. Dodatan kvalitet samom razmatranju forme biće i permanentan osvrt na stil – aspekt bez kog ta razmatranja ne mogu biti u potpunosti shvaćena. Ono što je takođe veoma bitno – a istovremeno je u neku ruku i specifičnost samog programa – to je razmatranje brojnih manje aktuelnih aspekata, ali ne radi njih samih, već uvijek u cilju boljeg sagledavanja i stvarnog razumijevanja opštih stvari.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Predavanja koja uključuju brojne prezentacije audio-video primjera, uz čestu interakciju sa učesnicima i njihovo permanentno uključivanje u analitičke postupke.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici različitih muzičkih profila će steći brojne nove uvide u sagledavanju i razumijevanju umjetničkog/muzičkog djela i moći da ih prenose nadolazećim generacijama svojih učenika.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Muzički saradnik Muzički izvođač	Svi stručni moduli
Ciljna grupa	Nastavnici svih teorijskih i izvođačkih predmeta/modula Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	min 5, max 30 učesnika	
Trajanje programa	2 dana, 16 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanja, radionice, diskusije, interaktivni procesi.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala dovoljno velikog kapaciteta da primi do 30 učesnika.	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, projektor, tabla.
Online realizacija programa	Program je predviđen samo za rad uživo.

1.13. LIKOVNA UMJETNOST

1.13.1. Vizuelna kultura i nasljeđe Crne Gore

Opšti podaci	
Naziv programa	Vizuelna kultura i nasljeđe Crne Gore
Autori programa	Dušan Medin
Realizatori programa	Dušan Medin
Kontakt osoba	Dušan Medin
E-mail	dusan.medin@gmail.com
Broj telefona	067177717
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Ciljevi programa „Vizuelna kultura i nasljeđe Crne Gore“ su sljedeći: 1. Unapređenje stručnih kompetencija nastavnika kroz interdisciplinarni i kreativni pristup vizuelnoj /likovnoj kulturi i nasljeđu. Cilj je da se nastavnici upoznaju sa savremenim metodama interpretacije i valorizacije vizuelnog kulturnog nasljeđa Crne Gore, kroz povezivanje oblasti poput umjetnosti, dizajna, istorije, arhitekture, turizma i digitalnih tehnologija 2. Razvijanje nastavnih metoda zasnovanih na aktivnom učenju i primjeni vizuelne/likovne kulture i kulturnog nasljeđa u srednjoškolskom obrazovanju. Program podstiče nastavnike da koriste kulturno nasljeđe kao nastavno sredstvo i inspiraciju za razvoj nastavnih sadržaja koji stimulišu kreativnost, kritičko mišljenje i kulturnu svijest kod učenika 3. Podrška integraciji vizuelne/likovne kulture i nasljeđa u srednje stručne škole kroz praktične i projektno orijentisane aktivnosti. Cilj je osnažiti nastavnike da uključuju učenike u lokalne inicijative projekte, terenski rad, saradnju s institucijama kulture i korišćenje digitalnih alata u svrhu očuvanja, promocije i interpretacije kulturnog identiteta Crne Gore
Sadržaji obuhvaćeni programom	Program „Vizuelna kultura i nasljeđe Crne Gore“ osmišljen je kao stručno usavršavanje nastavnika srednjih stručnih škola s ciljem osavremenjivanja nastavne prakse kroz inovativno korišćenje vizuelne kulture i kulturnog nasljeđa u obrazovanju. Kroz teorijske module, interaktivne radionice i praktične zadatke, program omogućava nastavnicima da steknu znanja o vizuelnom i materijalnom nasljeđu Crne Gore, njegovim specifičnostima i savremenim načinima interpretacije. Poseban fokus stavljen je na razvoj nastavnih jedinica zasnovanih na lokalnim primjerima, integraciju digitalnih alata (virtuelne ture, digitalni arhivi), primjenu interdisciplinarnog pristupa, terensku nastavu i projektnu metodologiju. Učesnici/ce će razvijati kompetencije za

	podsticanje istraživačkog rada učenika, jačanje kulturne svijesti i saradnju s kulturnim institucijama. Program podstiče kritički odnos prema nasljeđu, promoviše očuvanje kulturnog identiteta i jača ulogu škole kao aktivnog učesnika u valorizaciji nasljeđa. Nastavnici/ce izlaze sa konkretnim nastavnim materijalima i primjenjivim modelima rada u svojoj školi.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Očekivani ishodi po završetku programa za nastavnike su da: 1. prepoznaju i analiziraju ključne elemente vizuelne kulture i kulturnog nasljeđa Crne Gore. Nastavnici će moći da identifikuju i tumače značajne primjere kulturnog nasljeđa iz oblasti arhitekture, likovne i primijenjene umjetnosti, tradicionalne vizuelne kulture i sl. 2. primjenjuju interdisciplinarne pristupe u obradi tema kulture i kulturnog nasljeđa. Biće osposobljeni da povezuju sadržaje iz više stručnih oblasti (umjetnost, istorija, dizajn, arhitektura, turizam) u cilju cjelovitijeg predstavljanja i obrade kulturnog nasljeđa 3. da razvijaju nastavne jedinice i projekte temeljene na lokalnom vizuelnom nasljeđu grada u kojem žive i rade. Moći će da osmisle i realizuju nastavne aktivnosti koje uključuju konkretne primjere iz okruženja učenika, čime se podstiče osjećaj identiteta i pripadnosti 4. koriste savremene metode i digitalne alate u interpretaciji kulturnog nasljeđa i likovne kulture. Nastavnici će znati kako da koriste digitalne platforme, vizuelne prezentacije, virtuelne ture i druge tehnologije za prezentaciju i istraživanje kulturnog nasljeđa 5. podstiču učenike na istraživački i projektni rad u oblasti kulture i kulturnog nasljeđa. Steći će vještine za vođenje učenika kroz istraživačke zadatke, timski rad, kreativno izražavanje i prezentaciju rezultata u vezi s nasljeđem 6. sarađuju s kulturnim institucijama i stručnjacima iz oblasti nasljeđa. Razvijaju kapacitete za povezivanje škole s muzejima, galerijama, lokalnim zajednicama i profesionalcima u cilju obogaćivanja nastave 7. kritički sagledavaju izazove očuvanja i valorizacije nasljeđa u savremenom kontekstu. Nastavnici će moći da vode diskusije s učenicima o temama identiteta, globalizacije, održivosti i etike u vezi s kulturnim nasljeđem i generalno kulturom i umjetnošću	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi predmeti u srednjim stručnim školama u domenu umjetnosti, naročito likovne,	

	kao i šire kulture, istorije, pa i turizma.	
Ciljna grupa	• <u>Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti:</u> • <u>Likovne umjetnosti</u> • <u>Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti:</u> • <u>Likovne umjetnosti</u> • <u>Organizatori praktičnog obrazovanja</u> • <u>Stručni saradnici</u> • <u>Saradnici u nastavi</u> • <u>Direktori i pomoćnici direktora</u> • <u>Instruktori praktičnog obrazovanja</u> • <u>Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja Odraslih</u> Ciljna grupa je najšira i obuhvata sve gore navedene potencijalno zainteresovane strane, jer može biti od koristi svima u odnosu na njihove konkretne angažmane u domenu nastave, pa i upravljanja ustanovama	
Uslovi za uključivanje u program	Iako je poželjno da se na program primarno prijavljuju učesnici/ce koji su formirano obrazovani u domenu kulture, umjetnosti, istorije, geografije, turizma, s obzirom na bliskost tematike programa sa njihovim prethodnim obrazovanjem i radnim iskustvom, ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program, upravo iz razloga što je ciljna grupa potencijalnih učesnika/ca programa – najšira.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj 10, maksimalan broj 30	
Trajanje programa	Dva dana Ukupno 16 sati (8 sati po danu)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivno predavanje realizatora programa Igra (neformalni program za upoznavanje učesnika/ca na početku) Radionice Individualni rad Grupni rad Manji domaći zadaci Čitanje stručne literature (1-2 kraća teksta) Javno prezentovanje urađenog (usmenim putem i kroz prezentaciju)	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Jedna prostorija koja može da primi od 10 do 30 osoba, zavisno od broja prijavljenih	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, platno, flip čart, stolovi, stolice
Online realizacija programa	Program se realizuje isključivo uživo s mogućnošću da, u izuzetnim i opravdanim prilikama, nekoliko učesnika/ca program prate online putem Zoom ili slične digitalne platforme.

1.14. POVEZIVANJE SA PRIVREDOM I TRŽIŠTEM RADA

1.14.1. CEDEFOP alat za uparivanje vještina sa potrebama tržišta rada

Opšti podaci	
Naziv programa	CEDEFOP alat za uparivanje vještina sa potrebama tržišta rada
Autori programa	Danijela Bokan i Danilo Bulatović
Realizatori programa	Danijela Bokan i Danilo Bulatović
Kontakt osoba	Danijela Bokan
E-mail	danijela.bokan.ct@gmail.com
Broj telefona	069095017
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Sticanje kompetencija potrebnih za proces uparivanja vještina učenika i polaznika sa potrebama tržišta rada • Usvajanje novih metodoloških pristupa u oblikovanju i kreiranju obrazovne ponude za potrebe dokvalifikacije i prekvalifikacije • Adekvatno analiziranje potreba tržišta rada u pogledu razvoja scepificiranih vještina potrebnih za obavljanje poslova na konkretnom radnom mjestu • Razvoj tehnika za adekvatno pripremanje učenika / polaznika za uključivanje u tržište rada • Usvajanje vještina iz oblasti postedukativnog praćenja i savjetovanja
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Instrumenti aktivnih mjera za uparivanje potreba tržišta rada i obrazovne ponude 2. Metodološki pristupi u planiranju, razvoju i implementaciji mjera i instrumenata za aktivno uparivanje potreba tržišta rada i obrazovnih ponuda 3. Pristupi u razvoju obrazovne ponude za potrebe deficitarnih zanimanja i brzorazvijajućih industrija 4. Alati za prevazilaženje neusklađenosti tržišnih potreba i stečenih vještina
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: 1. objasne značaj primjene alata za uparivanje vještina sa potrebama tržišta rada; 2. razlikuju različite procese (planiranje, razvoj i implementaciju) u procesu uparivanja vještina sa potrebama tržišta rada; 3. detektuju dobre sadržaje i prakse u ispunjenju potreba tržišta rada; 4. pojasne praktičnu primjenu CEDEFOP alata za uparivanje vještina sa potrebama tržišta rada; 5. demonstriraju upotrebu izrade plana aktivnog uparivanja;

	6. na konkretnom primjeru integrišu CEDEFOP alate u različitim procesima savjetodavnog rada; 7. pokazno demonstriraju izradu plana za aktivno uparivanje.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, predmete i stručne module.	
Ciljna grupa	• Svi nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti • Svi nastavnici praktične nastave • Organizatori praktičnog obrazovanja • Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • Direktori i pomoćnici direktora • Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (od čega je 6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Kombinovane metode i oblici rada	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima ili online	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

1.14.2. Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama

Opšti podaci		
Naziv programa	Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama	
Autori programa	Sanela Pešić, Selma Šabotić	
Realizatori programa	Sanela Pešić, Selma Šabotić, Slađana Stanišić	
Kontakt osoba	Selma Šabotić	
E-mail	pedagog@ets-pg.edu.me	
Broj telefona	069-427-224	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Osnažiti nastavnike za prepoznavanje i prevazilaženje stresa i sagorijevanja u profesiji • Unaprijediti emocionalnu inteligenciju i vještine psihološke otpornosti • Podržati razvoj zdravih timskih odnosa i efikasne komunikacije u obrazovnim kolektivima • Promovisati balans između profesionalnog i privatnog života • Povećati nivo profesionalne satisfakcije i osjećaj svrhe kod prosvetnih radnika	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Stres i sagorijevanje: uzroci, posljedice i strategije prevencije • Emocionalna inteligencija i njena primjena u svakodnevnom obrazovnom radu • Motivisanost nastavnika za napredovanje u karijeri i lično zadovoljstvo nastavnika • Upravljanje konfliktima i razvoj timske saradnje • Balans između poslovnog i profesionalnog života • Organizaciona kultura škole i njen psihološki uticaj • Samopuzdanje i samopoštovanje kao faktori kvaliteta nastave • Uloga liderstva u očuvanju psihološkog zdravlja zaposlenih	
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će biti osposobljeni da: • Prepoznaju rane znake sagorijevanja i emocionalne iscrpljenosti • Primijene efikasne strategije za očuvanje mentalnog zdravlja • Razviju vještine emocionalne inteligencije u komunikaciji sa učenicima, kolegama i roditeljima • Efikasno rješavaju konflikte i doprinose zdravim timskim odnosima • Planiraju aktivnosti za lični i profesionalni razvoj	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Opšte, srednje i stručno obrazovanje	Pedagogija, Psihologija, Razredna nastava, Praktična nastava

Ciljna grupa	Nastavnici stručnih predmeta Stručni saradnici Direktori i pomoćnici direktora Saradnici u nastavi Nastavni kadar kod organizovanja obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min: 10 Maks: 25
Trajanje programa	16 sati (2 dana po 8 sati)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	• Radionice i iskustveno učenje • Grupne diskusije • Psihološke samoprocene • Reflektivne vježbe • Studije slučaja • Koučing u parovima
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Sala za radionice sa mogućnošću rada u malim grupama
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Projektor, laptop, tabla, zvučnici • Papiri za flipchart, markeri • Pribor za rad (radni listovi, olovke itd.)
Online realizacija programa	• Platforma: Zoom / Google Meet • Maksimalno 20 učesnika • Interaktivni alati: Miro, Mentimeter, Google Forms • Trajanje: isti sadržaj raspoređen u 4 sesije po 4 sata

1.15. DIGITALNE I ZELENE VJEŠTINE I KOMPETENCIJE

1.15.1. Bezbjednost Interneta

Opšti podaci	
Naziv programa	Bezbjednost Interneta
Autori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović , Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika tehničke i netehničke struke za zaštitu računarskih i ličnih podataka na mreži • Upoznavanje nastavnika tehničke struke o vrstama opasnosti koje vrebaju na mreži-napadi i pretnje sa mreže • Upoznavanje nastavnika stručnih škola o međunarodnim standardima za zaštitu podataka • Upoznavanje nastavnika stručnih škola o nivoima zaštite u ličnom računaru i računarskoj mreži-hardversko-softverska zaštita • Upoznavanje polaznika sa pojmom bezbjednosti i vrstama bezbjednosti • Upoznavanje nastavnika srednjih škola sa načinima softverskog kriptovanja podataka u mreži • Korišćenje odgovarajućih antivirus programa u računarskom sistemu u cilju zaštite korisničkih podataka • Upoznavanje polaznika sa pojmom i vrstama elektronskog potpisa
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Pojam bezbjednosti na mreži a. Pregled osnovnih pojmova b. Nivoi i vrste bezbjednosti c. Principi zaštite na mreži d. Međunarodni standardi za zaštitu podataka, autorizacija 2. Napadi i prijetnje na mreži a. Vrste napada na mreži b. Vrste prijetnji na mreži c. Najčešći programski napadi i pretnje 3. Metode zaštite podataka na mreži-kriptografija a. Pojam i vrsta kriptografije b. Opis softvera CryptTool za šifrovanje podataka c. Rješavanje konkretnih primjera šifrovanja podataka 4. Preventivne mjere korisnika za zaštitu podataka a. Elektronski potpis

	b. Antivirus programi-instalacija i podešavanje c. Sigurnost usluga Interneta 5. Rješavanje konkretnih zadataka polaznika 6. Prezentacija završnih radova polaznika 7. Evaluacija programa.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • Identifikuju pretnje koje dolaze sa mreže • Instaliraju i podese antivirus softvere, anti-spyware softvere, anti-spam i sigurnosne zakrpe • Digitalno potpišu poruku pri slanju elektronske pošte • Instaliraju i koriste softvere za kriptografiju podataka-vrše šifrovanje i dešifrovanje podataka za prenos putem mreže • Koriste višestruke nivoe zaštite u računarskom sistemu • Koriste pametne kartice i biometrijske kontrole pristupa • Razumiju standard https po pitanju sigurnosti Web sadržaja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	- o Elektrotehničar računarskih sistema i mreža - o Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija - o Mehatronika - o Elektrotehničar elektronike	- o Osnove programiranja - o Programiranje mikrokontrolera - o Softverski alati za projektovanje u elektrotehnici - o Uvod u programiranje - o Osnove proceduralnog programiranja - o Osnove objektno-orijentisanog programiranja
Ciljna grupa	• Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala; • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: elektrotehnika, mašinstvo; • ICT koordinator; • Nastavnici matematike.	
Uslovi za uključivanje u program	• Osnove rada na računaru; • Korišćenje osnovnih programskih paketa (Office, programi iz struke); • Osnove znanja iz programskih jezika nižeg nivoa	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16h / 2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. • Instalacione CD-ove za matični proračun snosi IPF. • Projektor, štampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; • PC računari: jedan polaznik-jedan računar
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem online platforme Zoom, sa grupom od 20 do 30 učesnika, sa stabilnom Internet konekcijom, kao što je navedeno u prethodnom text boks.

1.15.2. Napredni nivo MS Word i Excel

Opšti podaci	
Naziv programa	Napredni nivo MS Word i Excel
Autori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Realizatori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Kontakt osoba	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
E-mail	snezana.nikolic@sss-nk.edu.me petrana.bulajic@sss-nk.edu.me
Broj telefona	Snežana Nikolić 068592265 Petrana Bulajić 068513958
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Unaprijediti digitalne kompetencije učesnika kroz rad sa naprednim funkcijama Microsoft Word-a i Excel-a • Osposobiti učesnike za efikasno korišćenje složenijih alata u izradi, obradi i analizi dokumenata • Primijeniti znanja u kontekstu administracije, izvještavanja, nastavne pripreme i evaluacije u obrazovnom sistemu
Sadržaji obuhvaćeni programom	Microsoft Word - Napredni nivo: • Stilovi i automatski sadržaj (TOC – Table of Contents) • Rad sa referencama, fusnotama i indeksima • Korišćenje šablona i izrada obrazaca • Mail Merge (spajanje podataka sa dokumentima) • Praćenje izmjena i komentarisanje dokumenata • Zaštita dokumenata i upravljanje verzijama Microsoft Excel - Napredni nivo: • Napredne funkcije: IF, COUNTIF, VLOOKUP/XLOOKUP, TEXT funkcije • Rad sa više listova i povezivanje podataka • Uslovno formatiranje i validacija podataka • Pivot tabele i analize • Korišćenje grafikona iz pivot tabela • Zaštita radnih listova i radne sveske
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će po završetku programa moći da: • Koriste stilove i alate za automatizaciju strukture Word dokumenata • Efikasno primjenjuju funkcije za automatizaciju i personalizaciju sadržaja (Mail Merge, forme)

	• Analiziraju i sistematizuju veće količine podataka u Excel-u pomoću funkcija i pivot tabela • Primijene napredne alate za vizualizaciju i obradu podataka • Zaštite dokumente i listove u skladu sa potrebama povjerljivosti i organizacije	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Sve oblasti srednjeg obrazovanja	Informatika - prvi i drugi razred Preduzetništvo Sociologija
Ciljna grupa	• ☐ Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ☐ <u>Sve oblasti</u> • Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: <u>Sve oblasti</u> ☐ <u>Sve oblasti</u> • ☐ Organizatori praktičnog obrazovanja • ☐ Stručni saradnici • Saradnici u nastavi • ☐ Direktori i pomoćnici direktora • ☐ ☐ Instruktori praktičnog obrazovanja • Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Potreban računar - lap top	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	8 sati / 1dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Interaktivno predavanje • Demonstracija rada u programima Word i Excel • Individualni i grupni praktični rad • Analiza primjera i rješavanje zadataka • Rad sa radnim listovima i modelima dokumenata • Diskusija i razmjena iskustava	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Računarska učionica sa dovoljnim brojem radnih mjesta za sve učesnike	

	• Mogućnost projekcije sadržaja (projektor i platno ili pametna tabla) • Stabilna internet konekcija (poželjno, ali ne neophodno za osnovni nivo)
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računar ili laptop za svakog učesnika sa instaliranim Microsoft Office paketom (verzija 2016 ili novija) • Laptop i projektor za predavača • USB fleš ili pristup lokalnoj mreži za razmjenu materijala
Online realizacija programa	Program se može po potrebi organizovati i online. • Platforma: Zoom / Microsoft Teams / Google Meet • Broj učesnika: Maksimalno 20 učesnika po grupi radi interakcije i tehničke efikasnosti • Trajanje: Ukupno trajanje ostaje isto, raspoređeno u 4 radionice Tehnički uslovi: • Stabilna internet konekcija za sve učesnike • Računar sa instaliranim Microsoft Office paketom • Mogućnost dijeljenja ekrana, učitavanja materijala i komunikacije putem platforme

1.15.3.ECDL modul 5 - Prezentacije

Opšti podaci	
Naziv programa	ECDL modul 5 - Prezentacije
Autori programa	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise , Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	068/854-825
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Microsoft PowerPoint mogućnosti i izrada prezentacije uz korišćenje dostupnih alata 2. Dodavanje ClipArta, fotografija i dijagrama u PowerPointu

	3. Priprema prezentacije za izvoz i štampanje 4. Savjeti za izradu dobre prezentacije /praktičan rad - rješavanje testa kroz zajednički rad	
Očekivani ishodi po završetku programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni iz svih obrazovnih ustanova Crne Gore	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Nakon završene obuke kandidati su osposobljeni za polaganje testa iz ovog modula. Testovi su standardizovani i propisani od strane ECDL organizacije. Testiranje kandidata može izvršiti jedino ovlašćeni ECDL ispitivač. Takođe, obuku je moguće izvoditi i online uz pomoć Teams aplikacije.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Praktičan rad, demonstracija, individualni rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016.	
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, pored ovoga, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju. Trajanje je identično kao i kod neposredne obuke	

1.15.4. Unapređenje predavanja i učenja uz vještačku inteligenciju

Opšti podaci	
Naziv programa	Unapređenje predavanja i učenja uz vještačku inteligenciju
Autori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Realizatori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Kontakt osoba	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
E-mail	snezana.nikolic@sss-nk.edu.me petrana.bulajic@sss-nk.edu.me
Broj telefona	Snežana Nikolić 068592265 Petrana Bulajić 068513958
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Upoznati nastavnike sa osnovnim pojmovima i principima rada alata zasnovanih na vještačkoj inteligenciji (AI) • Istražiti konkretne načine kako AI može unaprijediti planiranje, realizaciju i evaluaciju nastavnog procesa • Razviti praktične vještine korišćenja AI alata (npr. ChatGPT, Canva AI, MagicSchool.ai, Copilot) za pripremu obrazovnih sadržaja • Podstaci kritičko promišljanje o etičkim pitanjima i odgovornoj upotrebi AI u obrazovanju • Omogućiti nastavnicima da samostalno integrišu AI alate u svoj predmetni kontekst i svakodnevni rad
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Uvod u vještačku inteligenciju u obrazovanju - o Šta je vještačka inteligencija? - o Ključni pojmovi (generativna AI, jezički modeli, automatizacija zadataka) 2. Primjena AI u nastavnom procesu - o Planiranje časova uz pomoć AI - o Generisanje sadržaja, zadataka, kvizova i diferenciranih materijala - o Korišćenje AI za pripremu evaluacija i povratnih informacija 3. Praktična upotreba AI alata - o Uvod i rad sa ChatGPT, Canva AI, MagicSchool.ai, Curipod, Copilot, itd. - o Korišćenje AI za personalizaciju nastave 4. Etika i izazovi upotrebe AI u obrazovanju - o Pravedna upotreba tehnologije - o Plagijarizam, privatnost i ograničenja alata 5. Samostalno osmišljavanje AI-integrisanih nastavnih jedinica - o Praktični zadaci u grupama i individualno

	• Diskusija i razmjena iskustava
Prostorni uslovi za realizaciju programa	• Računarska učionica sa dovoljnim brojem radnih mjesta za sve učesnike • Mogućnost projekcije sadržaja (projektor i platno ili pametna tabla) • Stabilna internet konekcija
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	• Računar ili laptop za svakog učesnika • Laptop i projektor za predavača • USB fleš ili pristup lokalnoj mreži za razmjenu materijala
Online realizacija programa	Program se može po potrebi organizovati i online. • Platforma: Zoom / Microsoft Teams / Google Meet • Broj učesnika: Maksimalno 20 učesnika po grupi radi interakcije i tehničke efikasnosti • Trajanje: Ukupno trajanje ostaje isto, raspoređeno u 4 radionice Tehnički uslovi: • Stabilna internet konekcija za sve učesnike • Računar sa instaliranim Microsoft Office paketom • Mogućnost dijeljenja ekrana, učitavanja materijala i komunikacije putem platforme

1.15.5. Obrazovni reset uz vještačku inteligenciju

Opšti podaci	
Naziv programa	Obrazovni reset uz vještačku inteligenciju
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović, Denis Pačariz
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović, Denis Pačariz
Kontakt osoba	mr Jelena Pačariz
E-mail	pedagogica@os-milalatic.edu.me; Akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com
Broj telefona	+382 68 877 119
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznati nastavnike s osnovama i praktičnom primjenom vještačke inteligencije u obrazovanju. Razbiti mitove i predrasude o AI te podstaći kritički i odgovoran pristup njenom korišćenju. Osvijestiti etičke dileme i principe odgovorne integracije AI u nastavu. Razviti konkretne strategije i alate za primjenu AI u učionici. Oснаžiti nastavnike da učenike podučavaju kritičkom mišljenju i odgovornoj upotrebi AI. Inspirisati viziju buduće nastave u kojoj AI podržava dublje učenje i kreativnost.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnovni pojmovi o vještačkoj inteligenciji i njena uloga u svakodnevnom životu i obrazovanju. Uobičajeni mitovi i stvarnosti o AI – razbijanje predrasuda. SWOT analiza mogućnosti i izazova upotrebe AI u nastavi. Praktično upoznavanje i korišćenje AI alata: ChatGPT, QuillBot, Canva i drugi. Primjeri i strategije integracije AI alata u nastavni proces. Etika u korišćenju AI – dileme, odgovornost i profesionalni okvir. Vizionarsko promišljanje o budućnosti obrazovanja uz AI. Načini na koje učenici koriste AI i kako ih podučavati odgovornoj upotrebi. Metode za razvijanje kritičkog mišljenja kod učenika u kontekstu AI.

	Promjena perspektive – AI kao alat za podršku učenju, a ne prijetnja vrednovanju.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Prepoznaju osnovne pojmove i primjene vještačke inteligencije u obrazovanju. Kritički razmatraju mogućnosti, izazove i etičke aspekte upotrebe AI u nastavi. Samostalno primjenjuju konkretne AI alate za planiranje i realizaciju nastavnog procesa. Razvijaju strategije za odgovornu i kreativnu integraciju AI u učionici. Prepoznaju načine na koje učenici koriste AI i osmišljavaju pristupe za podučavanje njihove odgovorne i promišljene upotrebe. Povezuju AI tehnologije s razvojem kritičkog mišljenja i dubljeg učenja kod učenika.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, praktični rad, mape uma, kritička refleksija, evaluacija obuke.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor i platno ili pametna tabla za prezentacije. Internet veza (stabilna i brza) za sve učesnike. Laptopi ili tableti Flipchart, markeri i papiri za grupni rad i vizuelizaciju. Obojeni papiri (crveni/zeleni) za glasanje i refleksije.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).	

1.15.6. Upotreba Microsoft Stream aplikacije

Opšti podaci	
Naziv programa	Upotreba Microsoft Stream aplikacije
Autori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ „Vuk Karadžić” NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+38268856206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama i podsticanje korišćenja Stream aplikacije koja omogućava snimanje, otpremanje, dijeljenje i upravljanje video i audio zapisima.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Microsoft Stream (Classic) Otpremanje video i audio datoteka Pronalaženje video zapisa i pokretanje sadržaja Organizovanje video zapisa u grupe i kanale

	Dijeljenje i kolaboracija video zapisa Microsoft Stream (u sistemu SharePoint) Otpremanje video i audio datoteka u SharePoint, Teams ili OneDrive Dodavanje ili uklanjanje video i audio funkcija Prikaz, uređivanje i upravljanje transkriptima i natpisima video zapisa Korišćenje ručnih poglavlja sa video zapisima i automatsko generisanje PowerPoint Live poglavlja iz snimka Teams sastanaka Dodavanje prilagođenih sličica, naslova i opisa Preuzimanje i dijeljenje video ili audio zapisa Korišćenje suptisanja buke Prikazivanje video zapise na stranicama, lokacijama, portalima i u usluzi Microsoft Teams. 4. Analitika za trend prikaza i posjetilaca tokom vremena i koji deo video zapisa je prikazan.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Upotreba Microsoft Stream aplikacije podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste Stream aplikaciju. Znanja i vještine koje kandidat stiče su: Pronalazi aplikacija Microsoft Stream (Classic) i u okviru nje: * Otprema video i audio datoteka, * Pronalazi video zapisa i pokretanje sadržaja, * Organizuje video zapisa u grupe i kanale, * Dijeli video i audio zapise. Koristi aplikaciju Microsoft Stream u sistemu SharePoint i u okviru nje: * Otprema video i audio datoteke u SharePoint, Teams ili OneDrive * Dodaje ili uklanja video i audio funkcija * Prikazuje, uređuje i upravlja transkriptima i natpisima video zapisa * Koristi ručna poglavlja sa video zapisima * Dodaje prilagođene sličice, naslove i opise * Preuzima i dijeli video ili audio zapise * Podešava suptisanja buke * Prikazuje video zapise na stranicama, lokacijama, portalima i u usluzi Microsoft Teams * Pregleda analitiku za video zapise * Shvata mogućnosti koje pruža Stream.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici, direktori, pomoćnici direktora, stručni saradnici.	
Uslovi za uključivanje u program	Svaki kandidat treba da ima sopstveni računar na kome može samostalno raditi i pristup internetu	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	

Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Demonstracija, Usmeno izlaganje, Praktičan rad, individualni rad, Problemski zadaci
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se može realizovati u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 ili Windows 11 operativni sistem, MS Office 2016 i Internet Explorer 9 ili bilo koji drugi pretraživač. Takođe, može se izvoditi i online putem aplikacije Microsoft Teams, korišćenjem sopstvenih računara. Obuka je velikim dijelom praktična.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 ili windows 11 operativni sistem i Internet Explorer 9 ili bilo koji drugi pretraživač.
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju.

1.15.7. Tabelarne kalkulacije – Excel

Opšti podaci	
Naziv programa	Tabelarne kalkulacije – Excel
Autori programa	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	068/854-825
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Korišćenje aplikacije- Rad sa tabelarnim dokumentima (spreadsheet)

	Ćelije - unošenje/izbor, izmjena/sortiranje Formule - aritmetičke formule Funkcije Oblikovanje (formatiranje) -brojevi/datumi, sadržaj poravnanje, ivičenje i dr. Grafikoni - kreiranje i izmjena Priprema izlaza -podešavanja, provjera i štampa Praktičan rad - primjeri testova (Vježbanje)	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Ovaj program obuke podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste odgovarajuće alate u okviru aplikacije. Znanja i vještine koje kandidat stiče su navedeni ispod Tabelarne kalkulacije: * koristi tabelarne dokumente u radu i da ih sačuva u različitim formatima; * upotrijebi ugrađene opcije kao što je Pomoć u okviru aplikacije, u cilju povećanja produktivnosti; * unese podatke u ćeliju i koristi dobru praksu pri formiranju listi - izabere, sortira, kopira, premješta i briše podatke; * uređuje redove i kolone u radnom listu. Kopira, premješta, briše i na odgovarajući način preimenuje radne listove; * unose matematičke i logičke formule koristeći standardne funkcije tabelarnih dokumenata; * koristi dobru praksu pri unošenju formula i prepozna standardne greške; * formatira brojeve i tekst u okviru tabelarnog dokumenta; * izabere, formira i oblikuje grafikone radi smislenog načina prikaza informacija; * izvrši podešavanje stranica tabelarnog dokumenta, provjeri i ispravi sadržaj tabelarnog dokumenta * prije konačnog štampanja dokumenta *štampanje dokumenta.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni iz svih obrazovnih ustanova Crne Gore	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Nakon obuke kandidat će biti osposobljen da polaže test koji je standardizovan i propisan od strane ECDL organizacije. Testiranje kandidata može izvršiti jedino ovlašćeni ECDL ispitivač. Takođe, obuku je moguće izvoditi i online uz pomoć Teams aplikacije.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	

Trajanje programa	Program obuke Tabelarne kalkulacije traje 16 sati.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Praktičan rad, demonstracija, individualni rad
Prostorni uslovi za realizaciju programa	15+1 računara, projektor. Na računarima je potrebno da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računara, projektor. Na računarima je potrebno da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016.
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, pored ovoga, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju. Trajanje je identično kao i kod neposredne obuke.

1.15.8. Pametna učionica – Primjena vještačke inteligencije u nastavnom procesu

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Pametna učionica – Primjena vještačke inteligencije u nastavnom procesu</i>
Autor programa	Mehdija Adrović
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Podrška nastavnicima svih obrazovnih oblasti u upoznavanju sa osnovnim konceptima vještačke inteligencije i njenom praktičnom primjenom kroz konkretne aplikacije u nastavi. Specifični ciljevi programa: Razumijevanje osnovnih koncepata i potencijala vještačke inteligencije u obrazovanju. Osposobljavanje nastavnika za korišćenje AI alata za pripremu nastavnog materijala, procjenu znanja, kreativne prezentacije i saradnički rad. Upoznavanje sa besplatnim i lako dostupnim AI platformama. Razvijanje nastavničke digitalne pismenosti i kritičkog pristupa u primjeni novih tehnologija.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u vještačku inteligenciju Primjeri primjene u obrazovnom kontekstu Gamma.app – AI za kreiranje prezentacija i nastavnih materijala Registracija i osnovne funkcionalnosti Praktični primjeri izrade interaktivnih prezentacija ChatGPT / Copilot / Claude.ai – AI asistenti za kreiranje tekstova i nastavnih planova Pisanje ciljeva časa, kvizova i zadataka Ideje za obradu i ponavljanje gradiva Canva AI – dizajn i vizualizacija uz pomoć AI Magic Write, AI generator slika, Automatski raspored sadržaja Genially – interaktivni sadržaji i prezentacije Kreiranje edukativnih escape room igara, kvizova i simulacija Padlet – AI asistiranje strukturiranje ideja i saradnički rad Ugradnja AI generisanog sadržaja Edpuzzle + AI integracije Kreiranje video-lekcija sa interaktivnim pitanjima AI kao podrška za izradu kvizova

	MagicSchool.ai i Curipod – AI alati specijalizovani za nastavnike Automatsko kreiranje nastavnih planova, kvizova i radnih listova Praktični rad – izrada nastavnog materijala pomoću AI alata Učesnici kreiraju sopstvene prezentacije, kvizove, lekcije i video sadržaje Evaluacija i refleksija Diskusija o etici korišćenja AI u obrazovanju Povratne informacije učesnika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici razumiju osnovne mogućnosti primjene AI u obrazovanju. Samostalno koriste AI alate u pripremi nastave. Prilagođavaju AI alate potrebama i uzrastu učenika. Primjenjuju AI alate za izradu vizuelnih i interaktivnih nastavnih sadržaja. Kritički analiziraju mogućnosti i ograničenja AI tehnologija. Sarađuju sa kolegama kroz razmjenu materijala kreiranih pomoću AI.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja
	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti Profesori razredne nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Vaspitači Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje rada na računaru i spremnost na istraživanje novih digitalnih alata.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj učesnika je 30.	
Trajanje programa	2 dana, 16 sati, od čega je 6 sati dnevno efektivnog rada.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, <i>brainstorming</i> radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Naglasak je na radioničkom radu učesnika tokom obuke i njihovoj međusobnoj interakciji i interakciji s trenerima uz kratke teorijske uvode za svaku od predviđenih tema.	

	Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/desktop računari i projektor; <i>Flip-chart</i> tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; <i>post-it</i> papirići; ostali pribor za radioničarski rad; Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu konektovani na Internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova
Online realizacija programa	Laptop/desktop i internet konekcija, Microsoft Teams, 80 učesnika

1.15.9. Medijska i informaciona pismenost

Opšti podaci	
Naziv programa	Medijska i informaciona pismenost
Autori programa	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	068/856 206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Razvoj vještina nastavnika za lakše definisanje informacionih potreba, pronalaženje i pristup različitim informacijama, procjenu i organizovanje istih, način prenošenja informacija, veća primjena ICT-a prilikom obrade informacija. Prepoznavanje uloga i funkcija medija u demokratskim društvima, razumijevanje uslova pod kojim mediji vrše svoje funkcije, kritički vrednuju medijske

	sadržaje, upotreba medija za samoizražavanje, primjena ICT-a za kreiranje korisničkih sadržaja.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Medijska i informaciona pismenost obuhvata sljedeće teme: Funkcije medija (svih medija koji pružaju informacije): kako oni rade, koji su optimalni uslovi potrebni kako bi se efikasno ispunile funkcije. Kritička procjena predstavljenih informacija : unutar posebnog i šireg konteksta u kom su informacije nastale. Doprinošenje poboljšanju cjeloživotnog učenja putem medija i drugih prenosioca informacija: kako i zašto mladi ljudi danas pristupaju i koriste medije i informacije, kako ih biraju i procjenjuju. Očekivanja od medija i drugih dobavljača informacija (raznovrsnost...) i izvori informacija Korisni alati za lociranje i pronalaženje informacija. Provjera pouzdanosti izvora pružaoca informacija, kreiranje i predstavljanje informacija
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Medijska i informaciona pismenost - program obuke podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste medije u prikupljanju informacija i da steknu odgovarajuće vještine informacijske pismenosti. Znanja i vještine koje kandidat stiče su navedeni ispod: Zna kako mediji rade (pružaju informacije) Zna koji su uslovi potrebni da bi se efikasno ispunile funkcije Kritički sagledaju i vrše procjenu predstavljenih informacija Zna na koji način mladi ljudi koriste medije i informacije i na koji način vrše poboljšanje cjeloživotnog učenja Zna na koji način biraju i vrše procjenu dobijenih informacija Shvata značaj raznovrsnosti medija i drugih dobavljača informacija Koristi se različitim izvorima informacija Pristupa informacijama, pretražuje ih i određuje sprem sopstvenih potreba koje informacije će koristiti Koristi alate za lociranje i pronalaženje informacija Razumije, organizuje i vrednuje informacije

	Vrši provjeru pouzdanosti izvora pružaoca informacija. Kreira i predstavlja informacije u različitim formatima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici svih obrazovno-vaspitnih ustanova.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara ili online putem preko Microsoft Teams platforme gdje svaki učesnik posjeduje računar, tablet..., koji su konektovani na internet.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 učesnika	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Demonstracija, razgovor, diskusija, praktičan rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet ili online putem preko Microsoft Teams platforme gdje svaki učesnik posjeduje računar, tablet..., koji su konektovani na internet.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računar, projektor ukoliko se obuka radi u učionici. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 ili Windows 11 operativni sistem i jedan od internet pretraživača (Internet Explorer 9, GoogleChrome ili Mozilla Firefox).	
Online realizacija programa	Potrebno je da svaki učesnik (10-15) posjeduje PC računar, laptop, tablet...i konekciju na internet. Na uređaju kojim bi pratili online obuku potrebno je da imaju instaliranu Microsoft Teams aplikaciju. Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada)	

1.15.10. SELFIE alati (SELFIE for SCHOOLS i SELFIE for TEACHERS) za samoprocjenu upotrebe digitalnih tehnologija u školi, kao i samoprocjenu stepena digitalne kompetencije nastavnika

Opšti podaci	
Naziv programa	SELFIE alati (SELFIE for SCHOOLS i SELFIE for TEACHERS) za samoprocjenu upotrebe digitalnih tehnologija u školi, kao i samoprocjenu stepena digitalne kompetencije nastavnika
Autori programa	Dubravka Barjaktarović, nastavnik informatike, JU OŠ „Radomir Mitrović“ NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane
	Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane
	Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane
	Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica
	Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica
	Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise , Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica
	Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka
	Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica
Kontakt osoba	Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica
	Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
	Dubravka Barjaktarović
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+38268856206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznavanje sa samoevaluacionim alatima SELFIE for SCHOOLS i SELFIE for TEACHERS. Kod prvog alata samoprocjenjuje se upotreba digitalnih tehnologija u nastavi

	jedne škole, a kod drugog nastavnici samoprocjenjuju sopstvenu digitalnu kompetenciju.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznavanje sa alatom SELFIE for SCHOOLS/Praktični rad - Analiza rezultata samoevaluacije i pisanje akcionog plana Upoznavanje sa DigCompEdu – Okvirom digitalne kompetencije edukatora Upoznavanje sa alatom SELFIE for TEACHERS/Praktični rad – Samoevaluacija svakog polaznika u alatu SELFIE for TEACHERS Analiza rezultata i pružanje smjernica za unapređenje digitalne kompetencije	
Očekivani ishodi po završetku programa	Veće razumjevanje svrhe samoevaluacionih SELFIE alata i veća motivisanost za njihovu upotrebu, kao polaznu tačku u jačanju digitalne kompetencije.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici, direktori, pomoćnici direktora, stručni saradnici.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka se može realizovati i online.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata.	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Demonstracija, Izlaganje, Razgovor, Praktičan rad, individualni rad, prikupljanje podataka, analiza i zaključivanje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se može realizovati u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet i instaliran bilo koji pretraživač. Takođe, moguće je realizovati i online putem Microsoft Teams aplikacije, korišćenjem sopstvenih računara.	
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, pored ovoga, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju. Trajanje je identično kao i kod neposredne obuke.	

1.15.11. Korišćenje aplikacije Microsoft Word – Obrada teksta

Opšti podaci	
Naziv programa	Korišćenje aplikacije Microsoft Word – Obrada teksta
Autori programa	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Aleksandar Bandović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+382 68 854 825
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Korišćenje aplikacije Microsoft Word- prvi koraci

	Izrada dokumenta Formatiranje (uređivanje) Objekti Cirkularno pismo Štampanje dokumenta Praktičan rad - rješavanje testa kroz zajednički rad na testu Individualni rad na rješavanju postavljenog problema - testa	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Ovaj program obuke podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste odgovarajuće alate u okviru aplikacije. Obrada teksta: * upravlja dokumentima i čuva ih u različitim formatima; * koristi ugrađene opcije kao što je Pomoć, u cilju povećanja produktivnosti; * formira i uređuje male tekstualne dokumente koji će biti spremni za dijeljenje i distribuciju; * primijeni različito oblikovanje dokumenata kako bi ih poboljšao prije distribucije uz prepoznavanje dobre prakse u izboru odgovarajućih opcija formatiranja (oblikovanja) umetne tabelu, slike i crteže u dokumente; * pripremi dokumente za slanje cirkularnog pisma; * izvrši podešavanje stranica dokumenta, provjeri i ispravi pravopisne greške prije konačnog štampanja dokumenta. Tabelarne kalkulacije: * koristi tabelarne dokumente u radu i da ih sačuva u različitim formatima; * upotrijebi ugrađene opcije kao što je Pomoć u okviru aplikacije, u cilju povećanja produktivnosti; * unese podatke u ćeliju i koristi dobru praksu pri formiranju listi - izabere, sortira, kopira, premješta i briše podatke; * uređuje redove i kolone u radnom listu. Kopira, premješta, briše i na odgovarajući način preimenuje radne listove; * unose matematičke i logičke formule koristeći standardne funkcije tabelarnih dokumenata; * koristi dobru praksu pri unošenju formula i prepozna standardne greške; * formatira brojeve i tekst u okviru tabelarnog dokumenta; * - izabere, formira i oblikuje grafikone radi smislenog načina prikaza informacija; * izvrši podešavanje stranica tabelarnog dokumenta, provjeri i ispravi sadržaj tabelarnog dokumenta * prije konačnog štampanja dokumenta * Štampanje dokumenta.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

Ciljna grupa	Zaposleni iz svih obrazovnih ustanova Crne Gore
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 16 časova, Testiranje traje 45 minuta.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Praktičan rad, demonstracija, individualni rad
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računara, projektor. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni sistem i Microsoft Office 2016. Nakon obuke kandidati će biti osposobljeni da polažu testove iz svakog modula pojedinačno. Vrijeme testiranja je 45 minuta. Testovi su standardizovani i propisani od strane ECDL organizacije. Testiranje kandidata može izvršiti jedino ovlašćeni ECDL ispitivač.
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, pored ovoga, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju. Trajanje je identično kao i kod neposredne obuke.

1.15.12. Sajber bezbjednost

Opšti podaci	
Naziv programa	Sajber bezbjednost
Autori programa	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
1.15.13. Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane
	Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane
	Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane
	Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica
	Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica
	Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica
	Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka
	Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica
Kontakt osoba	Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica
	Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
	Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	068/856 206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Sajber bezbjednost na internetu – podsticanje nastavnika koji rade sa djecom da kontinuirano unapređuju sopstvene vještine digitalne pismenosti na polju bezbjednosti na

	internetu, čime bi radili u najboljem interesu djece i njih samih	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Sajber bezbjednost obuhvata sljedeće teme: Sigurnost i zaštita privatnosti i ličnih podataka, zaštita računara Sajber bezbjednost-opšti program obuke Pravna podrška u zaštiti prava na privatnost Društvene mreže	
Očekivani ishodi po završetku programa	Shvatanje značaja bezbjednosti na internetu, zaštita računara ili bilo kojeg uređaja, zaštita od neprimjerenih sadržaja, negativnih efekata korišćenja Interneta. Podignut nivo svijesti o tome na koji način virtuelna stvarnost utiče na nas. Primjena stečenih znanja i vještine za ostvarivanje prava na zaštitu privatnosti i prava na zaštitu od digitalnog nasilja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici svih obrazovno-vaspitnih ustanova.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se može realizovati neposredno ili online. Ukoliko se realizuje online kandidati treba da posjeduju personalni računar ili laptop konektovan na internet, kao i Office 365 nalog.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Razgovor, diskusija, prezentacija, demonstracija, praktičan i individualan rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se može realizovati neposredno ili online. Ukoliko se realizuje online kandidati treba da posjeduju personalni računar ili laptop konektovan na internet, kao i Office 365 nalog. Ukoliko se realizuje u učionici potrebno je 15+1 računara, projektor. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 operativni sistem .	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Za realizaciju u u čionici potrebno je 15+1 računar . Za realizaciju online programa potrebno je da svaki učesnik posjeduje računar sa izlazom na mrežu, svoju službenu mail adresu i instaliran jedan internet pretraživač (Google Chrome, Mozzila Firfox, Microsoft Edge, Opera ...)	
Online realizacija programa	Za realizaciju online programa potrebno je da svaki učesnik posjeduje računar sa izlazom na mrežu, svoju službenu mail adresu i instaliran jedan internet pretraživač (Google Chrome, Mozzila Firfox, Microsoft Edge, Opera ...)	

1.15.13. Osnove 3D štampe - OBRAZOVANJE U TRI DIMENZIJE

Opšti podaci		
Naziv programa	Osnove 3D štampe - OBRAZOVANJE U TRI DIMENZIJE	
Autori programa	Mehdija Adrović	
Realizatori programa	Mehdija Adrović	
Kontakt osoba	Mehdija Adrović	
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me	
Broj telefona	069/888-023 068/066-663	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznati nastavnike sa osnovama tehnologije 3D štampe. Prikazati mogućnosti upotrebe 3D štampača u obrazovnom kontekstu. Osposobiti nastavnike za korišćenje softverskih alata za 3D modelovanje (Tinkercad/Fusion 360). Obezbijediti osnovna znanja o radu, održavanju i kalibraciji 3D štampača. Podstaci primjenu 3D štampe kao inovativnog alata u nastavi	
Sadržaji obuhvaćeni programom	UVOD Istorijat i razvoj 3D štampe Vrste 3D štampača Primjena u industriji i obrazovanju TEHNOLOGIJA I OPREMA FDM, SLA, SLS tehnologije Uvod u komponente 3D štampača Proces štampe i materijali SOFTVERSKA PODRŠKA Uvod u Tinkercad/Fusion 360 STL format, slicing i priprema za štampu Uvod u slicere (Cura, PrusaSlicer) PRAKTIČNI RAD Priprema jednostavnog modela Eksport i priprema datoteke za štampu Puštanje u rad 3D štampača i osnovno održavanje PRIMJENA U NASTAVI Ideje za nastavne projekte Interdisciplinarna povezanost sa STEM predmetima Izrada nastavnih materijala i modela uz pomoć 3D štampe	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka obuke i implementacije naučenog tokom obuke, • Polaznici će: Savladati osnove 3D modelovanja. Biće sposobni da pripreme i štampaju jednostavne modele. Razviti kompetencije za upotrebu 3D štampe u praktičnoj i teorijskoj nastavi. Biće sposobni da osmisle nastavne aktivnosti koje uključuju 3D štampu.	
Povezanost programa sa obrazovnim	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.	Primjenjivo je za sve predmete i za sve module u okviru svakog obrazovnog programa i svih vannastavnih i vanškolskih aktivnosti i takmičenja
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih predmeta u oblasti mehatronike, mašinstva, elektrotehnike i informatike. Nastavnici praktične nastave. Stručni saradnici, instruktori i organizatori praktične nastave. Direktori i pomoćnici direktora zainteresovani za inovacije.	
Uslovi za uključivanje u program	Osnovno poznavanje rada na računaru. Poželjno interesovanje za nove tehnologije.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj učesnika je 30.	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati, od čega je 6 sati dnevno efektivnog rada.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: Radioničarski rad, demonstracija, praktični rad Individualni i grupni zadaci Brainstorming, diskusija i evaluacija Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija za radioničarski rad (učionica ili laboratorija) Laptop ili desktop računari sa internet konekcijom Projektor, tabla, radni materijal 3D štampač (bar jedan) i odgovarajući potrošni materijal (filament) Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Lap-top i projektor; Flip-chart tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; post-it papirići; ostali pribor za radionički rad; Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova	
Online realizacija programa	Računar sa internetom i odgovarajućim softverom Teams platforma Do 50 učesnika	

1.12.14. 3D tehnologije u učionici

Opšti podaci	
Naziv programa	3D tehnologije u učionici
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje profesionalnih kompetencija nastavnika u domenu korišćenja savremenih nastavnih sredstava i domenu primjene principa očiglednosti u nastavi. Primjena savremenih 3D tehnologija koje doprinose vizuelizaciji gradiva, razvijanju mašte i kreativnosti, njegovanju timskog duha, samostalnosti u učenju, produktivnije kreiranje projekata i razvijanju inventivnosti. 3D tehnokogije omogućavaju djeci da učestvuju kroz zabavu, saradnju i kreativno rješavanje problema dok nastavni proces doživljavaju i oživljavaju u tri dimenzije. Mogućnost da se razvijaju i nastavničke i učeničke IKT vještine. Vrijeme u kome živimo karakteriše intenzivni razvoj nauke, tehnike i tehnologije. Napredak na tim poljima iziskuje određene promjene i u oblasti obrazovanja, odnosno iskorak u odnosu na tradicionalni vaspitno-obrazovni sistem. Ovo se najpije odnosi na razvoj i primjenu savremene obrazovne tehnologije u svim sferama obrazovanja. Zahvaljujući brzom razvoju elektronike i informacione tehnologije, pedagoška tehnologija postaje sve modernija i inspirativnija, i za učenike i za nastavnike. Zahvaljujući upotrebi novih tehnologija, nastavni sadržaji mogu biti dostupni učenicima i nastavnicima uvijek i svuda, u različitim oblicima, omogućavajući im na taj način neometanu i konstantnu saradnju. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: - Efikasnost u podučavanju učenika - Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatah ciljeva i ishoda - Jačanje demokratskog proreformskog stava - Samorazumijevanje/Razumijevanje - Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i "sveživotni učenik" - Komunikacija - Rad u timu - Saradnja - Tolerancija - Kreativnost - Vođenje - Moderacija
Sadržaji obuhvaćeni programom	Tehnologija 3D štampe 3D olovke 3D skeneri

	FlashForge Finder 3D Printer Crtanje skica za modele punih tijela Obrada i izmjena skica Alatke za napredno modelovanje 3D vizuelizacija Softver FlashPrint Štampanje 3D modela Virtuelna i proširena realnost	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Primjena savremenih 3D tehnologija koje doprinose vizuelizaciji gradiva, razvijanju mašte i kreativnosti, njegovanju timskog duha, samostalnosti u učenju, produktivnije kreiranje projekata i razvijanju inventivnosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Nastavnici opšteobrazovnih modula/predmeta Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 20	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Teorijska razmatranja uvodnog karaktera Diskusija Pojedinačne i grupne prezentacije Predavanja Vježbe Praktičan rad Podjela uloga Rad na bazi instrukcija Igranje uloga Evaluacija Frontalni, grupni i individualni oblik rada	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača. 3D olovke, 3D skener, 3D štampač.
Online realizacija programa	

1.12.15. Sajber bezbjednost ICT

Opšti podaci	
Naziv programa	Sajber bezbjednost ICT
Autori programa	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane
	Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane
	Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane
	Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica
	Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica
	Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise , Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica
	Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane
	Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka
	Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica
Kontakt osoba	Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica
	Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+38268856206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Sajber bezbjednost ICT - shvatanje značaja bezbjednosti rada u aplikacijama (MEIS, Office365), zaštita podataka svih zaposlenih i podataka ustanove, kao sam značaj zaštite računara.

Sadržaji obuhvaćeni programom	Sajber bezbjednost – ICT , obuhvata sljedeće teme: Sigurnost i zaštita privatnosti i ličnih podataka – MEIS aplikacija Sigurnost i zaštita privatnosti i ličnih podataka – Office 365 aplikacije Zaštita računara – monitoring mreže Pravna podrška u zaštiti prava na privatnost	
Očekivani ishodi po završetku programa	Podsticanje ICT koordinatora da kontinuirano unapređuju sopstvene vještine digitalne pismenosti na polju bezbjednosti tokom korišćenja MEIS aplikacije, Office 365 alata – kreiranje naloga, čime bi radili u najboljem interesu djece, zaposlenih u ustanovi i njih samih. Obavljanje monitoring mreže i uspješna zaštita računara.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	ICT koordinatori svih obrazovno-vaspitnih ustanova.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se može realizovati neposredno ili online. Ukoliko se realizuje online kandidati treba da posjeduju personalni računar ili laptop konektovan na internet, kao i Office 365 nalog.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Razgovor, diskusija, prezentacija, demonstracija, praktičan i individualan rad.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se može realizovati neposredno ili online. Ukoliko se realizuje online kandidati treba da posjeduju personalni računar ili laptop konektovan na internet, kao i Office 365 nalog.Ukoliko se realizuje u učionici potrebno je 15+1 računara, projektor. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 10 operativni sistem .	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Za realizaciju u u čionici potrebno je 15+1 računar . Za realizaciju online programa potrebno je da svaki učesnik posjeduje računar sa izlazom na mrežu, svoju službenu mail adresu i instaliran jedan internet pretraživač (Google Chrome, Mozzila Firfox, Microsoft Edge, Opera ...)	
Online realizacija programa	Za realizaciju online programa potrebno je da svaki učesnik posjeduje računar sa izlazom na mrežu, svoju službenu mail adresu i instaliran jedan internet pretraživač (Google Chrome, Mozzila Firfox, Microsoft Edge, Opera ...)	

1.12.16. Osnovni nivo MS Word i Excel

Opšti podaci	
Naziv programa	Osnovni nivo MS Word i Excel
Autori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Realizatori programa	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
Kontakt osoba	Snežana Nikolić i Petrana Bulajić
E-mail	snezana.nikolic@sss-nk.edu.me petrana.bulajic@sss-nk.edu.me
Broj telefona	Snežana Nikolić 068592265 Petrana Bulajić 068513958
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznati polaznike sa osnovnim funkcijama i radnim okruženjem Microsoft Word-a i Excel-a Razviti osnovne vještine formatiranja i obrade teksta u Word-u Osposobiti polaznike za unos i osnovnu obradu podataka u Excel-u Omogućiti primjenu naučenog znanja u svakodnevnom radu na računaru
Sadržaji obuhvaćeni programom	Microsoft Word: Upoznavanje sa radnim okruženjem Kreiranje, čuvanje i otvaranje dokumenata Formatiranje teksta i paragrafa Umetanje slika, tabela i osnovnih elemenata (zaglavlja/podnožje) Priprema dokumenta za štampu Microsoft Excel: Osnovni elementi radnog lista i radne sveske Unos, uređivanje i formatiranje podataka Korišćenje osnovnih matematičkih funkcija (SUM, AVERAGE, MIN, MAX) Sortiranje i filtriranje podataka Kreiranje jednostavnih grafikona
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će po završetku programa biti u mogućnosti da: Samostalno kreiraju i uređuju osnovne Word dokumente Primijene osnovne tehnike formatiranja i umetanja objekata u Word-u Efikasno koriste Excel za unos podataka i izvođenje osnovnih proračuna Primijene jednostavne funkcije i grafikone u analizi podataka Pripreme dokumente i tabele za štampu ili dalje korišćenje u poslovnom okruženju

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Sve oblasti srednjeg obrazovanja	Informatika - prvi razred Preduzetništvo Sociologija
Ciljna grupa	☐ Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ☐ Sve oblasti Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ☒ Sve oblasti ☐ ☐ Organizatori praktičnog obrazovanja ☐ Stručni saradnici Saradnici u nastavi ☐ Direktori i pomoćnici direktora ☐ ☐ Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Potreban računar - lap top	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	8 sati / 1dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivno predavanje Demonstracija rada u programima Word i Excel Individualni i grupni praktični rad Analiza primjera i rješavanje zadataka Rad sa radnim listovima i modelima dokumenata Diskusija i razmjena iskustava	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica sa dovoljnim brojem radnih mjesta za sve učesnike Mogućnost projekcije sadržaja (projektor i platno ili pametna tabla) Stabilna internet konekcija (poželjno, ali ne neophodno za osnovni nivo)	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar ili laptop za svakog učesnika sa instaliranim Microsoft Office paketom (verzija 2016 ili novija) Laptop i projektor za predavača USB fleš ili pristup lokalnoj mreži za razmjenu materijala	
Online realizacija programa	Program se može po potrebi organizovati i online.	

	Platforma: Zoom / Microsoft Teams / Google Meet Broj učesnika: Maksimalno 20 učesnika po grupi radi interakcije i tehničke efikasnosti Trajanje: Ukupno trajanje ostaje isto, raspoređeno u 4 radionice Tehnički uslovi: Stabilna internet konekcija za sve učesnike Računar sa instaliranim Microsoft Office paketom Mogućnost dijeljenja ekrana, učitavanja materijala i komunikacije putem platforme
--	---

1.12.17. Edukativni um u nastavi

Opšti podaci		
Naziv programa	Edukativni um u nastavi	
Autori programa	Danilo Damjanović	
Realizatori programa	Danilo Damjanović	
Kontakt osoba	Danilo Damjanović	
E-mail	damjanovic.danilo@eus-nk.edu.me i damjanovic.danilo@gmail.com	
Broj telefona	+38268870563	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Poboljšati digitalnu pismenost nastavnika u učionici i van nje, sposobnost pretraživanja interneta i kritičke procjene koji se na njemu nalaze, Bonton na internetu, kritički pristup kreiranju, upravljanju kao i svijest o online indetitetu, sposobnost da se uz pomoć interneta stvori novi rad ili kombinuje postojeći ili stvori autorsko djelo, sposobnost uspješnog snalaženja na internetu, upravljanje rizicima i bezbjednosti na internetu	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnovno poznavanje računara (hardvera, softvera), Korićenje računara i interneta, bezbjednost na internetu, Digitalni alati, Digitalna komunikacija, Analiza podataka sa interneta, Programiranje i razvoj softvera	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara će nakon ovog seminara znati da prepoznaju i razlikuju hardverske i softverske komponente, znaće da analiziraju podatke sa interneta, da razlikuju bezbjedne od ne bezbjednih internet stranica i informacija na njima, znaće na koji način mogu da nađu korisne informacije za kreiranje obrazovnih ishoda, da razumiju osnovne programske koncepte i pisanje jednostavnih programa	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Osnovno obrazovanje i vaspitanje, Gimnazija, Srednje stručne škole	Informatika, Informatika sa tehnikom
Ciljna grupa	Nastavnici svih stručnih modula i predmeta, Stručni saradnici, Saradnici u nastavi, Direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program	Nema uslova za uključivanje u ovaj program a ne bi smjelo da ima ni izgovora	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj 20 maksimalan broj 30	
Trajanje programa	8 sati / jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice interaktivnog tipa (individualan rad, radu u paru, grupni rad, davanje i primanje povratne informacije, pojedinačne u grupne prezentacije)	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Informatički kabinet, online (lični računar – laptop)	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa	Računar, projektor, projekciono platno, štampač, tabla, internet	

(tehnička oprema i nastavna sredstva)	
Online realizacija programa	Za organizaciju online programa učesnici će morati na svoj računar maći ili imati administrativni nalog zbog instalacije programa. Seminar će trajati 8 sati / jedan dan, platforma Microsoft Teams

1.12.18. Vještačka inteligencija u službi inkluzije

Opšti podaci		
Naziv programa	Vještačka inteligencija u službi inkluzije	
Autori programa	Mr Dušanka Vujičić	
Realizatori programa	Mr Dušanka Vujičić Mr Sava Kovačević Biljana Krivokapić	
Kontakt osoba	Mr Dušanka Vujičić	
E-mail	dudavujicic@gmail.com	
Broj telefona	+38269659497	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika za usvajanje praktičnih znanja i savladavanje rada u alatima za prihvatanje tehnologije vođene vještačkom inteligencijom za rješavanje različitosti i podsticanje uključivanja u obrazovanje.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Vještačka inteligencija kao pomoćnik u nastavi Diferencirana nastava i vještačka inteligencija Upotreba digitalnih tehnologija koje pokreće vještačka inteligencija Praktična primjena vještačke inteligencije u nastavi	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju obuke učesnici će: - Biti osposobljeni da prepoznaju i procijene potencijalne koristi, etičke i pedagoške aspekte i izazove integracije vještačke inteligencije u nastavni proces, uključujući bezbjednost podataka i odgovornu upotrebu tehnologije. - Znati kako alati vještačke inteligencije mogu podržati različite stilove učenja i kulturne kontekste u učionici. - Prilikom planiranja i prilagođavanje nastave znati da koriste specifične alate vještačke inteligencije koji olakšavaju diferenciranu nastavu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj je 30/ online 60	
Trajanje programa	8 sati / 1 dan	

Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: praktičan rad na bazi instrukcija, kooperativno učenje, metoda demonstracije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru, grupne diskusije. Individualni oblik rada, frontalni, rad u paru, grupni rad.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici ili drugoj prostoriji koja omogućava učesnicima da budu konektovani na internet.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike ili da učesnici posjeduju lične (ili školske) lap top računare, računar sa projektorom, smart tabla ili TV za predavača.
Online realizacija programa	Asinhrono online učenje će se realizovati na Moodle platformi. Minimalan broj učesnika je 10, a maksimalan broj 60, vrijeme realizacije 2 sedmice (14 dana). Realizacija programa online – sinhrono učenje će se sprovesti preko Microsoft Teams aplikacije za saradnju u realnom vremenu. Broj učesnika je isti kao pri realizaciji obuke on site.

1.12.19. Microsoft Forms –Izrada testova i anketnih upitnika (efikasno rješenje za kreiranje formi, online anketa, obrazaca, testova i upitnika)

Opšti podaci	
Naziv programa	Microsoft Forms –Izrada testova i anketnih upitnika (efikasno rješenje za kreiranje formi, online anketa, obrazaca, testova i upitnika)
Autori programa	Aleksandar Bandović, Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	068/856 206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje

	efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Online aplikacija Outlook za Mcrosoft 365 Pristup Forms aplikaciji i upoznavanje sa grafičkim okruženjem Korišćenje Microsoft Forms aplikacije- kreiranje formi, online anketa, obrazaca, testova i upitnika Slanje formi, online anketa, obrazaca, testova i upitnika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Kandidat će biti osposobljen da: Pristupa Forms aplikaciji, koristi Microsoft Forms aplikaciju- kreira i šalje forme, online ankete, obrasce, testove i upitnike i vrši analizu istih.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Svi zaposleni u obrazovno-vaspitnom sistemu	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Na kraju obuke potrebno je da kandidati znaju da naprave Microsoft Forms test	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 15 do 30 učesnika	
Trajanje programa	Ukupano trajanje obuke iznosi 8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Praktičan rad, demonstracija, indivirualni rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Ukoliko se obuka izvodi uživo potrebna je učionica sa 15+1 računarom i projektorom. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni system, pretraživač i da ima pristup internet.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računar, projektor. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 11 operativni sistem, pretraživač i da ima pristup internetu.	
Online realizacija programa	Online realizacija obuke se izvodi uz pomoć MicrosoftTeams aplikacije.	

1.12.20. Razvoj nastavnih materijala uz pomoć QR koda i YouTube kanala

Opšti podaci	
Naziv programa	Razvoj nastavnih materijala uz pomoć QR koda i YouTube kanala
Autori programa	Vladica Avramović, Gorica Peruničić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Gorica Peruničić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Kreiranje QR koda i YouTube kanala za kompletnu bazu podataka svih aktivnosti u školi: dnevnik rada, sveska aktiva, tabele za internu i eksternu evaluaciju, ljetopis škole, pohvale i nagrade učenika, aktivnosti stručnih timova za profesionalni razvoj i praćenje nadarenih učenika, školski izvještaji i ostali elektronski podaci škole o sumarnom uspjehu redovnih i vanrednih učenika na pojedinim klasifikacionim periodima i ispitnim rokovima. Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja jedinstvenih aplikativnih programa iz stručnih i opšteobrazovnih predmeta i podsticanje nastavnika na kvalitetniji i kreativniji rad u svojoj struci i njihovo predstavljanje sa jedinstvenim QR kodom, kreirajući odgovarajuće YouTube kanale. Primjena stečenih znanja nastavnika za kvalitetniju realizaciju stručnih predmeta iz područja rada elektrotehnika, ekonomija, pravo i administracija i ostalih struka, u cilju veće zainteresovanosti učenika i postizanja sveukupno boljih rezultata. Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima. Izrada jedinstvene pripreme za čas preko QR koda Izrada QR koda za nastavne sadržaje: prezentacije, animacije, multimedijalne sadržaje, slike, video zapise i sl. i postavljanje potrebnih sadržaja na YouTube kanal i njegovo dijenje sa učenicima.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Pedagoška dokumentacija u školi: Vrsta pedagoške dokumentacije Problemi u realizaciji teorijskih i praktičnih nastavnih sadržaja – aktivno učenje Načini izrade i čuvanje pedagoške dokumentacije u školama: interno, cloud, mreža, backup podataka, eksterni disk Potreba za brzim dijeljenjem nastavnih sadržaja sa učenicima

	Uvod u QR kodovanje i dekodovanje Pojam kodovanja i dekodovanja u praksi: koder, dekoder, primjer kodovanja i dekodovanja iz prakse Pojam i vrste QR koda Generisanje QR kodova za različite vrste sadržaja, pregled besplatnih online softvera za generisanje QR kodova Programi za čitanje QR kodova Primjena QR kodova u praksi Kreiranje YouTube kanala Značaj YouTube kanala kao usluge Interneta u nastavnom procesu Preuzimanje nastavnih sadržaja sa YouTube kanala Izrada YouTube kanala i podešavanje radnog okruženja Prebacivanje nastavnih sadržaja na YouTube kanal Razvoj nastavnih sadržaja za generisanje QR koda i otvaranje YouTube kanala Izrada dnevnika rada-pregled gotovih rješenja Izrada univerzalne pripreme za čas za nastavni kriterijum u odgovarajućem ishodu-pregled gotovih rješenja Izrada sveske aktiva: uspjeh učenika iz nastavnih predmeta i vladanja, uspjeh po predavačima, stepenima stručne spreme, teorijske i praktične nastave-pregled gotovih rješenja sa dijagramima Izrada tabela za internu i eksternu evaluaciju: tabele za vrednovanje znanja učenika, DROP OUT tabele, tabele postignuća učenika, tabele za hospitovanje, tabele za izostanke i vladanje, tabele za evidentiranje postignuća učenika-pregled gotovih rješenja sa dijagramima Izrada priručnika za laboratorijske vježbe iz stručnih modula Elektronska evidencija postignuća nadarenih učenika, izrada aplikacije za rad eksternog evaluatora Izrada aplikacije za evidenciju rada koordinatora modularizovanih obrazovnih programa Definicija konkretnih zadataka - prezentacija završnih radova polaznika obuke.
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke polaznici će moći da: Definišu značaj aktivnog učenja u školi, koji prati razvoj novih tehnika i tehnologija Postižu bolje rezultate učenika kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini;

	Realizuju odgovarajuće QR kodove i YouTube kanala za lakšu razmjenu podataka msa učenicima i drugim nastavnicima. Primijene stečeno znanje u planiranju kvalitetnijih i kreativnijih nastavnih sadržaja za predmete iz svoje struke Primijene stečeno znanje za izradu automatizovanih baza podataka koje imaju primjenu u praksi van škole Naprave jedinstvene tabele za svakodnevne poslove u školi, periodične poslove u aktivu ili u vannastavnim aktivnostima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa svim obrazovnim programima u stručnim školama	Program je povezan sa svim stručnim nastavnim predmetima i modulima;
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih tehničkih i netehničkih oblasti; Nastavnici praktične nastave iz svih stručnih i nestručnih podataka;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Program je namijenjen za polaznike koji posjeduju osnovna znanja iz informacionih tehnologija. Za njih je predviđen visok nivo razrade tema i realizacija složenijih zadataka, izrada različitih materijala za učenje. Program je namjenjen i za polaznike bez početnih znanja iz navedenih oblasti sa redukovanim nivoom razrade tema i realizacija jednostavnijih online softvera. Za takve polaznike detaljnije će se opisati struktura osnovnih programa za kreiranje QR kodova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-15	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne prezentacije, pronalaženje i korišćenje ONLINE softvera, izrada pedagoške dokumentacije, priručnika za vježbe i pripreme za predavanja.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim računarskim stolovima uz Internet konekciju i računarsku mrežu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Učesnici programa donose svoje računare sa instalisanim OS Win xp ili novijim i Office paketom (Office 2010, 2016 ili noviji) ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca edukacije. Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa Stručnog usavršavanja (projector, projekciono platno, prenosni računar za trenere) obezbjeđuje IPF.	

Online realizacija programa	Program se može realizovati putem online platformi.
-----------------------------	---

1.12.21. Izrada veb sajta/bloga u wordpresu

Opšti podaci	
Naziv programa	IZRADA VEBSAJTA/BLOGA U WORDPRESU
Autor programa	Mehdija Adrović, Specc App Računarstvo i informacione tehnologije
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Razviti osnovna i napredna znanja o radu u WordPress platformi Upoznati se sa osnovnim pojmovima web dizajna, CMS sistema i WordPress okruženja. Razumjeti strukturu i funkcionalnost WordPress sajta (teme, dodaci, stranice, članci, meniji, korisnici). Osposobiti nastavnike za samostalnu izradu i održavanje veb sajta Postaviti i konfigurisati WordPress sajt (lokalno ili online). Kreirati sadržaj prilagođen potrebama nastavnog procesa, škole ili lične profesionalne prezentacije. Povezati izradu veb sajta sa pedagoškim ciljevima i razvojem digitalne pismenosti Korišćenje veb sajta kao nastavnog resursa (za objavu materijala, zadataka, aktivnosti). Razvijanje digitalnih kompetencija u skladu sa evropskim okvirima (npr. DigCompEdu). Unaprijediti kreativnost i tehničke vještine kroz praktičan rad na sopstvenom projektu Učesnici izrađuju svoj sajt (lični portfolio, razredni blog, sajt predmeta itd.) tokom obuke. Primjena različitih dodataka i alata za unapređenje funkcionalnosti sajta. Podstaci međusobnu saradnju i razmjenu znanja među nastavnicima Promovisati otvorene obrazovne resurse i dijeljenje materijala putem interneta. Razvijati zajednicu praktičara kroz zajedničke projekte i mreže podrške. Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti kao preduslov za bolju implementaciju informacionih tehnologija u redovni nastavni proces.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. UVOD U WORDPRESS - Šta je to WordPress? - HTML, CSS, JavaScript, PHP, MySQL

	- Hosting i web adresa - com ili samostalan sajt
	2. OSNOVNA PODEŠAVANJA
	- Instalacija WP-a - Osnovna podešavanja - General - Writting - Reading - Komentari - Podešavanje profila administratora
	3. MIJENJANJE IZGLEDA
	- Prevođenje WP-a na drugi jezik - Promjena teme - Osnovna podešavanja teme - Početna strana - Dodavanje logoa i tekstualnih elemenata - Promjena kolor šeme - Promjena fonta
	4. UNOŠENJE SADRŽAJA
	- Pravljenje novog posta - Formatiranje teksta - Ubacivanje teksta iz Worda - Pregled HTML koda - Snimanje skice - Publikovanje posta - Pravljenje nove stranice - Kategorije i tagovi
	5. LINKOVI
	- Interni linkovi na stranice i postove - Eksterni linkovi (do drugih sajtova) - Email linkovi - Slike kao linkovi
	6. SLIKE, VIDEO I ANIMACIJE
	- Biblioteka medija - Ubacivanje slika - Prilagođavanje slike - Dodavanje naslova i caption teksta - Ubacivanje videa - Ubacivanje videa sa Youtube i sličnih servisa - Ubacivanje animacija
	7. RAD SA MENIJIMA
	- Pravljenje novog menija - Dodavanje stranica i postova meniju - Dodavanje kategorija i eksternih linkova - Organizovanje menija
	8. DODACI (WIDGET-I)
	- Šta su dodaci? - Instaliranje i uklanjanje dodataka - Pozicioniranje i podešavanje dodataka - Neki korisni dodaci - Povezivanje sa društvenim mrežama (Facebook, Twitter...)
	9. ZAŠTITA SAJTA
	- Osnovni plugin-ovi

	- Osnovna podešavanja - Dodavanje korisnika i određivanje prava - Dodatna podešavanja 10. IZRADA VEBSAJTA - Planiranje - Organizacija sajta 11. Primjeri sajta	
Očekivani ishodi po završetku programa	Instalacija WORDPRESS-a, podešavanja platforme i prilagoditi je korisniku. Integracija sa serverom, uređivanje i ažuriranje sajta.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja
	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti Profesori razredne nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Vaspitači Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-30	
Trajanje programa	3 dana 24 sata	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, <i>brainstorming</i> radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, demonstrativno-ilustrativna metoda, grupne diskusije, rad u parovima, izlazna kartica, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije i evaluacija obuke. <i>Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.</i>	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/desktop računari i projektor; <i>Flip-chart</i> tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; <i>post-it</i> papirići; ostali pribor za radioničarski rad; Poželjno je da računari budu konektovani na Internet. Obuka je najvećim dijelom praktična.	

	Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova (Microsoft Teams)
Online realizacija programa	Laptop/desktop i internet konekcija, Microsoft Teams, 80 učesnika

1.12.22. Digitalna učionica: Korišćenje LMS platforme Canvas u obrazovanju

Opšti podaci		
Naziv programa	Digitalna učionica: Korišćenje LMS platforme Canvas u obrazovanju	
Autori programa	Mileva Lučić	
Realizatori programa	Mileva Lučić	
Kontakt osoba	Mileva Lučić	
E-mail	lucic.mileva@ets-pg.edu.me	
Broj telefona	069/326-168	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Podsticanje digitalne transformacije u nastavi putem LMS sistema; Osposobljavanje nastavnika za korišćenje platforme Canvas u nastavnom procesu; Upoznavanje sa funkcijama i alatima za kreiranje i upravljanje kursevima; Korišćenje evaluacijskih alata i praćenje postignuća učenika; Unapređenje komunikacije sa učenicima kroz online okruženje; Podrška u prelasku na hibridni ili potpuno online model nastave.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Upoznavanje sa platformom Canvas – korisničko okruženje i osnovne funkcionalnosti 2. Kreiranje kurseva i dodavanje nastavnih modula 3. Dodavanje i upravljanje nastavnim materijalima (fajlovi, lekcije, multimedijalni sadržaji). 4. Upravljanje korisnicima – dodavanje učenika, saradnika i kreiranje grupa učenika 5. Kreiranje zadataka, baza sa pitanjima i podešavanje testova 6. Ocjenjivanje testova 6. Kalendar i obavještenja – organizacija i komunikacija 7. Diskusione grupe, komentari i saradnički alati 8. Praćenje napredovanja učenika (analitika i izvještaji) 9. Preuzimanje i korišćenje mobilne aplikacije Canvas	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Samostalno kreiraju i upravljaju kursevima na platformi Canvas. Kreiraju nastavne materijale, zadatke i testove. Koriste komunikacione alate u cilju efikasne saradnje sa učenicima. Prate i vrednuju rad učenika koristeći analitičke funkcije. Organizuju nastavu u hibridnom ili online režimu. Implementiraju Canvas u postojeću obrazovnu praksu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi i nivoi obrazovanja koji koriste	/

	savremene didaktičko-metodičke pristupe	
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola svih obrazovnih profila	
Uslovi za uključivanje u program	Nisu potrebni posebni uslovi.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 14 do 18	
Trajanje programa	16 sati (2 dana)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Usmeno izlaganje, metoda demonstracije, metoda prezentacije, interaktivni rad, rad u parovima i grupama, simulacija, praktične vježbe u online okruženju	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar za svakog učesnika, projektor ili pametna tabla, stabilna i dovoljno brza Internet konekcija.	
Online realizacija programa	Program je moguće realizovati i online, putem Microsoft Teams platforme	

1.12.23. Canva za nastavnike: Od ideje do nastavnog materijala

Opšti podaci		
Naziv programa		
Autori programa	Mileva Lučić	
Realizatori programa	Mileva Lučić	
Kontakt osoba	Mileva Lučić	
E-mail	Lucic.mileva@ets-pg.edu.me	
Broj telefona	069/326-168	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika za korišćenje alata Canva u izradi nastavnih materijala Upoznavanje sa osnovnim i naprednim funkcijama alata Canva Razvijanje vještina vizuelne komunikacije i dizajna u obrazovnom kontekstu Podrška u izradi vizualno atraktivnih i pedagoški relevantnih materijala Povećanje angažovanosti učenika kroz inovativne metode prezentacije sadržaja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u platformu Canva – registracija korisnika, upoznavanje sa korisničkim okruženjem i podešavanje korisničkog naloga Pregled postojećih templejta sa posebnim osvrtom na templejte iz oblasti obrazovanja i mogućnosti prilagođavanja Kreiranje nastavnih materijala: prezentacija, radnih listova, infografika, postera i sl. Kreiranje multimedijalnih sadržaja Grupni rad na istom dokumentu – saradnja i dijeljenje urađenih projekata Korišćenje Canve za online nastavu i društvene mreže škole	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Samostalno koriste Canva alat za kreiranje različitih formi nastavnog i promotivnog materijala; Primjene principe vizuelne komunikacije u nastavi; Dijele materijale sa učenicima i kolegama; Koriste Canvu u svrhu hibridne i online nastave.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi i nivoi obrazovanja koji koriste savremene didaktičko-metodičke pristupe	/
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola svih obrazovnih profila	
Uslovi za uključivanje u program	Nisu potrebni posebni uslovi.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 14 do 18	

Trajanje programa	16 sati (2 dana)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Usmeno izlaganje, metoda demonstracije, metoda prezentacije, interaktivni rad, rad u parovima i grupama, simulacija, praktične vježbe u online okruženju
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar za svakog učesnika, projektor ili pametna tabla, stabilna i dovoljno brza Internet konekcija.
Online realizacija programa	Program je moguće realizovati i online, putem Microsoft Teams platforme

1.12.24. Upotreba Microsoft Office 365

Opšti podaci	
Naziv programa	Upotreba Microsoft Office 365
Autori programa	Dubravka Barjaktarović, NVO „Učionica u pokretu“
Realizatori programa	Milun Čukić, profesor informatike, JU OŠ “Vuk Karadžić”, Berane Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Aleksandar Bandović, profesor razredne nastave, direktor u JU OŠ “Ržanica”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Dragana Novović, profesorica španskog jezika i ICT koordinator, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Lidija Spasović, profesorica fizike, JU Gimnazija “Panto Mališić” Berane Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Milica Radusinović, profesor razredne nastave u JU OŠ “Sutjeska” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+38268856206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti je preduslov za bolju implementaciju informacionog sistema obrazovanja Crne Gore, uvođenje IKT-a u redovni nastavni proces, unapređenje kvaliteta obrazovanja i povećanje efikasnosti u administrativnim poslovima u obrazovnim ustanovama, kao i podsticanje online kolaboracije.

Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznavanje sa Microsoft Office 365 i podešavanje naloga Slanje, prosljeđivanje i odgovor na e-mail (aplikacija pošta - Outlook): Microsoft office paket (Word, Excel, Power Point) – online upotreba Zajednički rad na Office dokumentima Skladištenje podataka – OneDrive Online kalendari - Kreiranje sopstvenog kalendara Kreiranje kontakata (osoba), listi, prosleđivanje, zakazivanje i dr. Rad sa aplikacijama – Zadaci (Project), Forms i dr.
Očekivani ishodi po završetku programa	Upotreba Microsoft Office 365 podrazumijeva teorijski i praktični dio kroz koji će kandidati biti osposobljeni da koriste odgovarajuće aplikacije. Znanja i vještine koje kandidat stiče su: Upoznavanje sa Microsoft Office 365 i podešavanje naloga: * Upozna se sa načinom pristupa Microsoft Office 365. * Pristupa svom nalogu. * Upozna se sa izgledom Microsoft Office 365. Slanje, prosljeđivanje i odgovor na e-mail (aplikacija pošta): * Shvata značaj i olakšice e-mail komunikacije u današnjem sve zahtjevnijem radu. * Razumije koncepte onlajn zajednica, komunikacije i e-maila. * Šalje, prima i upravlja e-mailovima i njihovim podešavanjima. * Organizuje i pretražuje e-mailove. Rad sa aplikacijama OneDrive, Kalendar, Osobe, Zadaci, Yammer, Skype za posao: * Upoznaje Office365 online alatke. * Shvata mogućnosti koje pruža OneDrive. * Koristi OneDrive – otprema podatke, podešava vidljivost podataka, dijeli podatke sa drugim. * Razumije olakšice koje pruža aplikacija Kalendar: pravi i prati zakazane obaveze i sastanke, povezuje se sa kalendarima drugih osoba, dijeli svoj kalendar sa drugima, zakazuje događaj, dofaje novi kalendar (skundarni kalendar, kalendar za praznike, iz datoteke, sa interneta i iz direktorijuma) * Koristi aplikacije Osobe: pristupa kontaktima, grupama, kreira nove kontakte, spisak kontakta i grupa, dodjeljuje privatnost , povezuje se sa društvenim mrežama, uvozi kontakte i izvozi kontakte. * Koristi aplikaciju Zadaci: kreira zadatke. * Koristi aplikaciju Yammer: povezuje se sa odgovarajućim osobama, vrši razmjenu informacija među timovima, kreira grupe i podešava njihovu privatnost. * Koristi aplkaciju skype za posao: vrši logovanje, upoznaje se sa izgledom aplikacije, vrši pretragu i dodavanja kontakata, vrši različita podešavanja, zakazuje sastanak, koristi video poziv.

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici svih obrazovno-vaspitnih ustanova.	
Uslovi za uključivanje u program	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobno umreženi i konektovani na internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Na kraju obuke potrebno je da kandidati budu sposobni da koriste Microsoft Office 365.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 10 do 15 kandidata	
Trajanje programa	Ukupno trajanje obuke iznosi 16 školskih časova.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Demonstracija, Individualni rad, timski rad, razgovor	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici sa 15+1 računara koji su međusobono umreženi i konektovani na internet.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	15+1 računara, projektor. Na računarima potrebno je da bude instaliran Windows 7 operativni sistem i jedan od internet pretraživača (Internet Explorer 9, GoogleChrome ili Mozilla Firefox). Potreban je i službeni mail.	
Online realizacija programa	Ukoliko se obuka izvodi online, pored ovoga, svaki kandidat mora da ima internet konekciju i Teams aplikaciju. Trajanje je identično kao i kod neposredne obuke	

1.12.25. E-pedagogija i upotreba digitalnih alata za pripremu digitalnog sadržaja za učenje

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>E-pedagogija i upotreba digitalnih alata za pripremu digitalnog sadržaja za učenje</i>
Autori programa	Rizah Kabaši i Dragutin Ščekić
Realizatori programa	Rizah Kabaši i Dragutin Ščekić
Kontakt osoba	Rajko Kosović
E-mail	rajko.kosovic@t-com.me
Broj telefona	067226247
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unapređenje znanja i vještina nastavnika o kreiranju i upotrebi digitalnih sadržaja; Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika u toku srednjeg stručnog školovanja. Osposobljavanje nastavnika u stručnom obrazovanju da i sami izrađuju digitalne sadržaje koji su im potrebni za nastavu i učenje učenika kod kuće. Osposobljavanje nastavnika za razvoj, produkciju i distribuciju digitalnog edukativnog sadržaja. Razvoj vještina nastavnika koje su potrebne za kreiranje visokokvalitetnog obrazovnog sadržaja koji je prilagođen savremenim potrebama učenja. Osposobljavanje nastavnika da koriste vještačku inteligenciju u nastavi (pripreme za nastavu; priprema nastavnih materijala; priprema materijala za učenje kod kuće; prepoznavanje korišćenja AI od strane učenika; itd
Sadržaji obuhvaćeni programom	Modul 1: Uvod u e-učenje i e-pedagogiju Modul 2: Principi i praksa e-pedagogije Modul 3: Osnove kreiranja video sadržaja Modul 4: Praktična radionica za video produkciju Modul 5: Kreiranje interaktivnog sadržaja Modul 6: Integracija interaktivnih elemenata Modul 7: Upotreba vještačke inteligencije u obrazovanju Modul 8: Finalna evaluacija i planiranje primjene
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: • samostalno kreiraju različite vrste digitalnih sadržaja; • kreiraju scenarije i pripreme za snimanje video sadržaja; • identifikuju alate za produkciju video sadržaja; • samostalno rade na produkciji video sadržaja; • identifikuju mogućnosti korišćenja interaktivnih sadržaja u nastavi; • izrade različite vrste kviz pitanja i pitanja sa višestrukim izborom; • samostalno izrađuju interaktivne sadržaje; • koriste AI tehnologije za optimizaciju i personalizaciju sadržaja za učenje; • praktično rade na produkciji sadržaja uz pomoć AI;

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	- o Nastavnici stručnih modula/predmeta: - o Nastavnici praktične nastave: - o Organizatori praktičnog obrazovanja - o Saradnici u nastavi - o Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Ne postoje posebni uslovi za uključivanje u ovaj program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 15 a maksimalan broj učesnika je 20.	
Trajanje programa	Predviđeno je da program traje 16 sati, to jeste 2 dana po 8 sati.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Kod ovog programa obuke koriste se sljedeće metode rada: demonstracija; brainstorming; grupna diskusija; individualni praktični rad učesnika; grupni rad učesnika	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Neophodno je da prostor bude dovoljno veliki kako bi se moglo smjestiti 20 učesnika sa računarom/ lap topom za svakog pojedinačnog učesnika.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Neophodno je da svaki nastavnik ima pristup računaru sa Internet vezom. Barem jedan instaliran softver Camtasia kako bi mogli da praktično primjene i ovaj softver, ili neki drugi besplatni softver za obradu video sadržaja.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati po potrebi i online putem Microsoft Teams-a ili Zoom-a, ili neke druge slične aplikacije. Neophodno je da svaki učesnik ima pristup računaru koji je povezan na Internet. Minimalan broj učesnika je 15, a maksimalan broj je 30. Za uspješno usvajanje ciljeva potrebno je 16 sati.	

1.12.26. Osnove 3D modelovanja i 3D štampe

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Osnove 3D modelovanja i 3D štampe</i>
Autori programa	Armin Rebronja, profesor matematike i informatike u JU SMS Golubovci
Realizatori programa	Armin Rebronja, profesor matematike i informatike u JU SMS Golubovci Dubravka Barjaktarović, profesorica informatike i ICT koordinator, JU OŠ “Radomir Mitrović”, Berane Radovan Sredanović, profesor fizike i ICT koordinator u JU OŠ “Maksim Gorki”, Podgorica Goran Obradović, diplomirani inženjer elektrotehnike, Saga DOO, Podgorica Marina Papović, savjetnik za aplikativne servise, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Podgorica Jakša Mrdak, Viši specijalista za sajber bezbjednost i IT rizike, Addiko banka Aleksandar Katnić, nastavnik ruskog jezika i ICT koordinator u JU OŠ “Novka Ubović” Podgorica Dragoslav Novović, Spec.sci energetike i automatike u CEDIS Podgorica
Kontakt osoba	Dubravka Barjaktarović
E-mail	ucionicaupokretu@live.edu.me
Broj telefona	+38268856206
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Cilj programa je da osposobi nastavnike za osnovno 3D modelovanje koristeći pristupačan online alat TinkerCad, kao i za pripremu i izvođenje 3D štampe. Program jača digitalne kompetencije, kreativnost i mogućnost primjene savremenih tehnologija u obrazovanju.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnovni koncepti 3D modelovanja Korišćenje alata TinkerCad Praktične vježbe: izrada privjesaka, kockica, šah figura, saksija i pehara Kreiranje 3D modela iz slika (SVG, JPG, PNG) Priprema modela za 3D štampu (slicer softver, G-kod) Rad sa 3D štampačem Grupni projektni rad: dizajniranje prostorije u 3D Predstavljanje dizajniranog prostora u 3D drugim učesnicima
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će biti osposobljeni za: samostalno kreiranje 3D modela u TinkerCadu,

	konverziju 2D slika u 3D modele, izvoženje STL fajlova i pripremu za štampu, rad sa 3D štampačem, osmišljavanje i realizaciju obrazovno-kreativnih aktivnosti sa učenicima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola zainteresovani za primjenu 3D tehnologija u obrazovnom kontekstu, bez prethodnog znanja iz ove oblasti.	
Uslovi za uključivanje u program	Osnovne digitalne vještine i motivacija za uvođenje inovacija u nastavi.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min:6 Max:15	
Trajanje programa	2 dana (8 sati dnevno, uključujući pauze) – ukupno 16 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivna demonstracija, Individualni i grupni praktični rad, Učenje kroz igru i stvaranje, Diskusije i evaluacija.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica sa projektorom, internetom i prostorom za rad sa 3D štampačem.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računari sa pristupom internetu, 3D štampač (min. 1 za svaku grupu), Softveri: TinkerCad (online), Cura, Filamenti za štampu, Pribor za obradu štampanih modela.	
Online realizacija programa	Moguća djelimično – teorijski i modelarski dio može se realizovati online, dok je dio sa 3D štampom poželjan uživo zbog praktičnih aspekata rada sa hardverom. Potrebni su stabilan internet i računar.	

1.12.27. Kreiranje savremenih audiovizuelnih nastavnih sredstava- obrada i kreiranje video materijala

Opšti podaci		
Naziv programa	Kreiranje savremenih audiovizuelnih nastavnih sredstava- obrada i kreiranje video materijala	
Autori programa	mr Jelena Pačariz, Denis Pačariz, mr Nada Mitrović	
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, Denis Pačariz, mr Nada Mitrović	
Kontakt osoba	mr Jelena Pačariz	
E-mail	akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com	
Broj telefona	+382 67 877 119	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Jačanje kompetencija učesnika seminara u kreiranju savremenih audiovizuelnih nastavnih sredstava. Osnaživanje nastavnika za upotrebu savremenih audiovizuelnih nastavnih sredstava kao instrumenta savremene nastave. Sticanje znanja i vještina u kreiranju audiovizuelnih nastavnih sredstava. Jačanje digitalnih kompetencija nastavnika za kreiranje i obradu video sadržaja. Osavremenjivanje nastavnih materijala.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Savremena audiovizuelna nastavna sredstva kao instrument nastavnog rada. Primjeri dobre prakse. Kreiranje scenarija za snimanje video audiovizuelnog sadržaja. Upoznavanje sa radnim okruženjem i instalacijom alata Filmora. Upoznavanje sa osnovnim i naprednim funkcionalnostima Filmora alata za editovanje i montažu audiovizuelnog nastavnog sadržaja. Kreiranje kvalitetnog materijala potrebnog za montažu videa. Kreiranje audiovizuelnog nastavnog sredstva koje zadovoljava savremene standarde aktivnog učenja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon seminara učesnici će moći da: Prepoznaju značaj i potrebu za korišćenjem audiovizuelnih nastavnih sadržaja u savremenoj nastavi. Osmisle scenario za snimanje audiovizuelnog sadržaja. · Pripreme potrebni video i audio material u fazi pre-editovanja. Koriste osnovne i napredne opcije montaže video i audio materijala u program Filmora u cilju kreiranja nastavnog sredstva. Eksportuju audiovizuelni material u odgovarajućem format za upotrebu.	
Povezanost programa sa obrazovnim	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		Moduli poput „Digitalna pismenost“, „Multimedijalna prezentacija“ i „Primjena informacionih tehnologija u nastavi“ direktno se odnose na kreiranje i upotrebu audiovizuelnih nastavnih sredstava.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih predmeta/modula, nastavnici praktične nastave, organizatori praktičnog obrazovanja, stručni saradnici, saradnici u nastavi, direktori i pomoćnici direktora, instruktori praktičnog obrazovanja, nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnim uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	16 h / 2 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je predviđena kao kombinacija teorijskog i praktičnog rada. Fokus je na iskustvenom učenju, razumijevanju i praktičnom radu. Metod je radioničkog tipa koji podrazumijeva fokusiranost na učesnike, rad u grupama, diskusije, prezentacije, moždana oluja, metoda grudve, drvo problema.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija pogodna za radioničarski tip rada i rad u grupama.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kamera i/ili telefon i laptop/računar po učesniku, projektor, platno ili pametna tabla, internet konekcija, flip čart, markeri u boji, samoljepljivi papirići, hemijske, radni listići, makaze, selotejp trake.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS TEAMS, Zoom ili Google Meet aplikacije u trajanju od 16h / 2 dan, maksimalan broj učesnika 30, minimalan 20.	

1.12.28. Online učenje

Opšti podaci	
Naziv programa	Online učenje
Autori programa	Vladica Avramović
Realizatori programa	Vladica Avramović
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Omogućava nastavnicima rad sa više platformi za daljinsko učenje (Zoom, Moodle, Teams, Net Miting, Google Meet) Upoznavanje nastavnika sa prednostima i nedostacima platformi za učenje Osposobljavanje nastavnika svih struka za podešavanje platformi i prilagođenje učenicima Modernizacija nastavnog procesa primjenom novih informacionih tehnologija Osposobljavanje nastavnika za izradu ONLINE testova, kvizova i upitnika kroz platformu daljinskog učenja Kreiranje različitih grupa za komunikaciju, podešavanje admin naloga Podešavanje učeničkog naloga Korišćenje različitih aplikacija za daljinsku komunikaciju nastavnika.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Pregled platformi za daljinsko učenje - Zoom platforma - Teams platforma - Moodle platforma - Net Miting platforma - Google Meet platforma Online učenje pomoću Zoom platforme - Instalacija mobilne i desktop aplikacije - Kreiranje radnog naloga - Podešavanje radnog okruženja za komunikaciju - Kreiranje mitinga i dijeljenje sadržaja sa korisnicima - Podešavanje korisničkog naloga za komunikaciju Online učenje pomoću Teams platforme - Instalacija online i desktop aplikacije - Radno okruženje programa-podešavanje - Podešavanje admin naloga i naloga učenika - Dijeljenje sadržaja sa učenicima - Podešavanje kalendara - Rad sa više korisničkih naloga - Izrada testova, kvizova i upitnika u aplikaciji Online učenje pomoću Moodle platforme - Administratorski i korisnički nalozi - Podešavanje radnog okruženja, pomoć korisnicima - Moduli, resursi, aktivnosti i blokovi - Upravljanje blokovima

	Podešavanje korisničkih naloga Definicija konkretnih zadataka polaznika Prezentacija završnih radova polaznika.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Pronađu na mreži odgovarajuću aplikaciju za online učenje, preuzmu, instališu i koriste ih Podese radno okruženje online platforme i prilagode je učenicima Promijene administratorske i učeničke parametre platforme za učenje Kreiraju interaktivne sadržaje i podijeliti ih sa učenicima Podese kalendar i odgovarajući kanal za interaktivni rad sa učenicima Kreiraju više grupa za komunikaciju Naprave miting za komunikaciju sa odgovarajućim parametrima i podijeli ih sa korisnicima Dijele potrebni materijal sa svim učenicima ili pojedinačno Kreiraju kanale za komunikaciju na nivou grupa za vannastavne aktivnosti i druge stručne grupe	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa svim obrazovnim programima u stručnim školama	Program je povezan sa svim nastavnim predmetima i modulima, kako stručnim tako i opšteobrazovnih.
Ciljna grupa	Nastavnici svih stručnih modula/predmeta i nastavnici opšteobrazovnih predmeta/modula; Nastavnici svih praktičnih modula/predmeta;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Program je namijenjen za polaznike koji posjeduju znanja iz Informacionih tehnologija-nastavnicima tehničkih struka, gdje se može ići na viši nivo razrade teme i složenije podešavanje aplikacije i interaktivnost sadržaja. Program je namijenjen i za polaznike bez početnih ili sa malim znanjem iz Informacionih tehnologija-nastavnici opšteobrazovnih predmeta sa redukovanim nivoom razrade tema i realizaciju jednostavnijih podešavanja u radnom okruženju platformi za daljinsko učenje.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-15	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne prezentacije, instalacija programa, izrada testa u instaliranom softveru na računaru, prezentacija rada po grupama, grupni rad.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim računarskim stolovima.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Brza Internet konekcija Učesnici programa donose svoje računare sa instaliranim OS Win xp ili novijim i Office paketom ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca edukacije.	

	Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa Stručnog usavršavanja (projector, projekciono platno, prenosni računar za trenere, platforma za ONLINE učenje i edukaciju) obezbjeđuje IPF.
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem online platforme Zoom, sa grupom od 20 do 30 učesnika, sa stabilnom Internet konekcijom, kao što je navedeno u prethodnom text boksu.

1.12.29. Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (osnovni nivo)

Opšti podaci		
Naziv programa	Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (osnovni nivo)	
Autori programa	Biljana Krivokapić i Armin Rebronja	
Realizatori programa	Biljana Krivokapić i Armin Rebronja	
Kontakt osoba	Biljana Krivokapić	
E-mail	p02biljana@gmail.com	
Broj telefona	068145763	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti digitalne kompetencije nastavnika u oblasti edukativne robotike i programiranja. Osvježiti i proširiti znanja o primjeni LEGO® SPIKE™ platforme u nastavi i vannastavnim aktivnostima. Osposobiti nastavnike za kreiranje i vođenje kvalitetnih sekcija, klubova i priprema za takmičenja iz oblasti robotike. Povezati savremene STEM koncepte sa obrazovno-vaspitnim radom u srednjim školama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u LEGO® Education SPIKE™ platform Programiranje u SPIKE™ okruženju Izrada jednostavnih i složenijih robotskih modela Primjena u vannastavnim aktivnostima i takmičenjima	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni da: Samostalno upravljaju LEGO® SPIKE™ setovima i softverom. Vode praktične radionice iz robotike i programiranja za srednjoškolce. Pripreme učenike za učešće na takmičenjima iz oblasti robotike. Povežu STEM sadržaje sa predmetima koje predaju i razvijaju interdisciplinarni pristup. Kreiraju motivišuće i inkluzivne aktivnosti koje podstiču timski rad, inovativnost i kreativnost učenika.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta, Nastavnici praktične nastave, Saradnici u nastavi, Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih, tj. svi oni koji žele u svom radu primjenjivati robotiku i programiranje, voditi klub, sekciju ili pripremati se za takmičenja	
Uslovi za uključivanje u program	Ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, maksimalan 25.	
Trajanje programa	Program se realizuje u okviru 1 dana, tj. 6 sati efektivnog rada.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Metode: interaktivna prezentacija, demonstracija, problemska nastava, projektna nastava, praktičan rad. Tehnike: rad u paru, rad u grupama, diskusija, razmjena iskustava, „step by step“ vođene vježbe. Oblici rada: frontalni rad, rad u malim timovima, individualni rad, online tutorijali i konsultacije (hibridni pristup po potrebi).
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica ili sala sa fleksibilnim rasporedom sjedenja, pogodna za timski i praktičan rad. Prostor treba da ima pristup električnim utičnicama, stabilnu internet konekciju i multimedijalnu opremu (računar, projektor ili pametna tabla). Svakom paru učesnika potreban je laptop sa instaliranim SPIKE™ softverom i po jedan LEGO® Education SPIKE™ Prime komplet. <i>*realizator programa posjeduje svoje complete za slučaj da polaznici ih ne posjeduju</i>
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Za realizaciju programa neophodni su LEGO® Education SPIKE™ Prime kompleti (po jedan na dva učesnika), laptop računari sa instaliranim SPIKE™ softverom, internet konekcija, projektor ili pametna tabla za prezentacije. Potrebni su i punjači za hubove i uređaje, kao i produžni kablovi za napajanje.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati u online okruženju.

1.12.30. Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (napredni nivo)

Opšti podaci		
Naziv programa	Robotika i programiranje sa LEGO® SPIKE™ (napredni nivo)	
Autori programa	Biljana Krivokapić i Armin Rebronja	
Realizatori programa	Biljana Krivokapić i Armin Rebronja	
Kontakt osoba	Biljana Krivokapić	
E-mail	p02biljana@gmail.com	
Broj telefona	068145763	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti digitalne kompetencije nastavnika kroz naprednu upotrebu LEGO® SPIKE™ Prime robota u nastavnom i vannastavnom radu. Osnažiti nastavnike za samostalno planiranje i realizaciju aktivnosti u okviru sekcija, klubova i priprema za takmičenja iz robotike. Razviti sposobnosti naprednog programiranja u Python okruženju korišćenjem SPIKE™ Prime platforme. Povezati znanja iz oblasti STEM-a sa realnim izazovima i projektima kroz interdisciplinarni pristup.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u napredne mogućnosti SPIKE™ Prime robota Programiranje u SPIKE™ okruženju Dizajniranje i izgradnja kompleksnih robota Priprema za takmičenja i projektni rad	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni da: Napredno programiraju LEGO® SPIKE™ Prime robote Samostalno planiraju i izvode kompleksne robotske zadatke u okviru vannastavnih aktivnosti Organizuju i vode školske klubove/sekcije iz robotike i pripremaju učenike za učešće na domaćim i međunarodnim takmičenjima Kombinuju znanja iz različitih STEM oblasti u nastavi i projektima Efikasno koriste savremene digitalne alate i resurse za obogaćivanje nastave i vannastavnih aktivnosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta, Nastavnici praktične nastave, Saradnici u nastavi, Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih, tj. svi oni koji žele u svom radu primjenjivati robotiku i programiranje, voditi klub, sekciju ili pripremati se za takmičenja	
Uslovi za uključivanje u program	Program je namijenjen nastavnicima srednjih škola koji posjeduju osnovni nivo znanja iz oblasti robotike i programiranja, kao i iskustvo u radu sa LEGO® Education robotima. Učešće u programu zahtijeva prethodnu upotrebu osnovnih funkcionalnosti SPIKE™ platforme, što omogućava uspješno praćenje naprednog sadržaja i aktivno učešće u praktičnim zadacima.	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, maksimalan 25.
Trajanje programa	Program se realizuje u okviru 1 dana, tj. 6 sati efektivnog rada.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode: interaktivna prezentacija, demonstracija, problemska nastava, projektna nastava, praktičan rad. Tehnike: rad u paru, rad u grupama, diskusija, razmjena iskustava, „step by step“ vođene vježbe. Oblici rada: frontalni rad, rad u malim timovima, individualni rad, online tutorijali i konsultacije (hibridni pristup po potrebi).
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica ili sala sa fleksibilnim rasporedom sjedenja, pogodna za timski i praktičan rad. Prostor treba da ima pristup električnim utičnicama, stabilnu internet konekciju i multimedijalnu opremu (računar, projektor ili pametna tabla). Svakom paru učesnika potreban je laptop sa instaliranim SPIKE™ softverom i po jedan LEGO® Education SPIKE™ Prime komplet. <i>*realizator programa posjeduje svoje complete za slučaj da polaznici ih ne posjeduju</i>
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Za realizaciju programa neophodni su LEGO® Education SPIKE™ Prime kompleti (po jedan na dva učesnika), laptop računari sa instaliranim SPIKE™ softverom, internet konekcija, projektor ili pametna tabla za prezentacije. Potrebni su i punjači za hubove i uređaje, kao i produžni kablovi za napajanje.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati u online okruženju.

1.12.31. Ekološka etika i principi održivog razvoja

Opšti podaci	
Naziv programa	EKOLOŠKA ETIKA I PRINCIPI ODRŽIVOG RAZVOJA
Autori programa	Olivera Lučić, nastavnica; Ana Đurđevac, nastavnica
Realizatori programa	Olivera Lučić, Ana Đurđevac
Kontakt osoba	Olivera Lučić
E-mail	olivera.lucic@eus-nk.edu.me
Broj telefona	+382 68 835263
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Jačanje profesionalnih kompetencija nastavnika za planiranje i realizaciju obrazovno-vaspitnog rada u funkciji zaštite životne sredine i održivog razvoja. Specifični ciljevi programa: Učesnici će biti osposobljeni da: -primjenjuju tehnike interaktivnog učenja u nastavi sa temama održivog razvoja -prepoznaju i koriste modele i strategije za integraciju obrazovanja za održivi razvoj u različite nastavne sadržaje i predmete -razumiju osnovne karakteristike životne sredine i međuzavisne odnose čovjeka i prirode, kao temelj za izgradnju ekološke svijesti -razvijaju nastavne i vannastavne aktivnosti u funkciji promocije koncepta ekološke države i održivih zajednica -planiraju i realizuju školske projekte koji afirmišu vrijednosti održivog razvoja
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Analiza problema i izazova savremenog svijeta – pogled u budućnost - Ekološko znanje, vrednovanje ekološke situacije i ekološko ponašanje - Oštećenje biosfere i njenih ekosistema - Uzroci i posljedice savremenih ekoloških kriza - Ideja o održivom (usklađenom) razvoju – koncept i globalne smjernice (Agenda 2030) 2. Metode rada za razvoj kompetencija za održivi razvoj i metodička analiza - Definisanje održivog razvoja kroz osnovne ekološke zakonitosti - Primjena metoda interaktivnog učenja u nastavi (studija slučaja, grupni rad, simulacija) - Razvoj mišljenja o održivosti kao novoj filosofiji života i djelovanja - Integracija OR-a u različite predmete, projekte i vannastavne aktivnosti 3. Teme obrazovanja za održivi razvoj i kompetencije koje učesnici razvijaju

	Tehnike interaktivnog podučavanja u kontekstu obrazovanja za održivi razvoj Upravljanje prirodnim resursima, očuvanje biodiverziteta i zaštita životne sredine Racionalna potrošnja, štednja energije i sirovina, reciklaža i čiste tehnologije Uvod u zelenu ekonomiju i održivi razvoj u svakodnevnom životu učesnika 4. Obrazovanje za održivi razvoj – primjena u različitim uzrastima Teorija ekološkog otiska i načini primjene u školskom kontekstu Prilagođavanje tema održivog razvoja različitim uzrastima učenika Uloga vrijednosti, stavova i ponašanja u formiranju ekološke kulture Integracija tema OR-a u nastavne module i međupredmetne sadržaje	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po uspješnom završetku programa, učesnici će moći da: -primijene stečena znanja iz oblasti održivog razvoja u nastavnoj praksi -koriste tehnike interaktivnog podučavanja u nastavi o održivom razvoju -prepoznaju i analiziraju primjere narušavanja ekološke ravnoteže u lokalnom i globalnom kontekstu -sprovode osnovna istraživanja i koriste dostupne podatke i izvore informacija u obrazovne svrhe -razvijaju i primjenjuju vještine kritičkog mišljenja i rješavanja problema u vezi sa zaštitom i unapređenjem životne sredine -koriste metode istraživačkog i projektnog učenja u radu sa učenicima	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Primjenljivo u svim obrazovnim modulima
Ciljna grupa	o Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: nastavnici bez obzira na struku o Nastavnici praktične nastave: nastavnici bez obzira na struku o Stručni saradnici psiholog, pedagog, ICT koordinator	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 10; Maksimalno 30	

Trajanje programa	1 dan, 8 sati (sa pauzama za osvježenje)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa- teorijska podloga, demonstracija, diskusija, individualni rad, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje, metode aktivne nastave, primjena studije slučaja u nastavi
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, flomasteri, table, kreda, LCD projektor, lap-top Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (laptop za trenere, kopirani materijali u formi „vodiča“ za upotrebu u nastavi obezbjeđuju treneri)
Online realizacija programa	Program se može realizovati kao onlajn seminar preko Microsoft Teams platforme ili ONLINE PLATFORME ZOOM Minimalna oprema je računar (laptop ili desktop sve jedno) sa operativnim sistemom Windows 7 ili novijim; dobru vezu sa internetom i da umiju da koriste neki od programa za pregledanje internet sadržaja (Google Chrome, Firefox Mozilla...) Potrebno je da učesnici imaju uređaj sa instaliranom Microsoft Teams ili platformom ZOOM, kao i pristup internetu; Minimalni broj učesnika je 10, a maksimalni broj učesnika je 30. Trajanje obuke je 8 h.

1.12.32. Nova ekonomija održivosti

Opšti podaci		
Naziv programa	NOVA EKONOMIJA ODRŽIVOSTI	
Autori programa	Božana Vujadinović i Violeta Đukanović	
Realizatori programa	Božana Vujadinović i Violeta Đukanović	
Kontakt osoba	Violeta Đukanović I Božana Vujadinović	
E-mail	Bozana.vujadinovic@eko-pg.edu.me violeta.djukanovic@eko-pg.edu.me	
Broj telefona	067848067 Violeta Đukanović 067415853 Božana Vujadinović	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređivanje stručnih kompetencija nastavnika kroz upoznavanje sa elementima Globalong obrazovanja kroz uvođenje obrazovanja za održivi razvoj, zelenu ekonomiju i ekološku odgovornost	
Sadržaji obuhvaćeni programom	ESG standardi i zelena ekonomija u obrazovanju, održivi razvoj	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će moći da: - Prošire znanje o značaju i mogućnostima ESG standarda i zelene ekonomije u obrazovanju - Primjene vještine implementirane tokom obuke - Kod svojih učenika razvijaju svijest o globalnom obrazovanju, održivom razvoju i ekološkoj odgovornosti - Razvijaju kritičko razmišljanje kod svojih učenika	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar	Preduzetništvo, Bankarsko poslovanje, Finansijsko poslovanje, Preduzeće za vježbu
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Ekonomija, Pravo, Nastavnici opšte obrazovnih predmeta Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Ekonomija, Pravo Direktori i pomoćnici direktora Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 20,a maksimalni 25.	
Trajanje programa	Jedan dan (8 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će koristiti tokom programa obuke su: radionice interaktivnog tipa-individuani rad, radu u paru, grupni rad, davanje i primanje povratne informacije, PowerPoint prezentacije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, kooperativno učenje, video i audio zapisi, interent izvori i digitalni alati.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica/sala/prostorija koja prima do 30 osoba
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Program obuke zahtjeva kvalitetnu internet vezu , laptop i projektor ili pametnu tablu, flipchart ili tablu, markere
Online realizacija programa	U slučaju realizacije obuke online, ona bi bila moguća korišćenjem Microsoft Teams platforme, bez ikakvih promjena radionica i sadržaja. Obuka je isplanirana tako da se može realizovati i online. Potrebna je stabilna internet veza, laptop/tablet/pametni telefon, broj učesnika je takođe od 20 do 25 .

1.12.33. Zeleno i digitalno preduzetništvo

Opšti podaci		
Naziv programa	ZELENO I DIGITALNO PREDUZETNIŠTVO	
Autori programa	Adrijana Mugoša i Ivana Radulović	
Realizatori programa	Adrijana Mugoša i Ivana Radulović	
Kontakt osoba	Adrijana Mugoša	
E-mail	adrijana.mugosa@eko-pg.edu.me	
Broj telefona	069360309	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređivanje stručnih kompetencija nastavnika kroz upoznavanje sa kreativnim i inovativnim načinima razvijanja preduzetničke kompetencije i upoznavanje sa elementima Globalong obrazovanja kroz uvođenje obrazovanja za održivi razvoj , zelenu ekonomiju i ekološku odgovornost	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Zelena ekonomija u obrazovanju , zeleno preduzetništvo, digitalno preduzetništvo, zelena biznis ideja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će moći da: - Prošire znanje o značaju i mogućnostima zelenog i digitalnog preduzetništva - Primjene vještine implementirane tokom obuke - Kod svojih učenika razvijaju preduzetničku kompetenciju - Razvijaju kritičko razmišljanje kod svojih učenika	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar Pravno- administrativni tehničar	Preduzetništvo
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Ekonomija, Pravo, Nastavnici opšte obrazovnih predmeta Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Ekonomija, Pravo Direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 20,a maksimalni 25.	
Trajanje programa	Jedan dan (8 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će koristiti tokom programa obuke su: radionice interaktivnog tipa-individuani rad, radu u paru, grupni rad, davanje i primanje povratne informacije, PowerPoint prezentacije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, kooperativno učenje, video i audio zapisi, interent izvori i digitalni alati.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica/sala/prostorija koja prima do 30 osoba	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Program obuke zahtjeva kvalitetnu internet vezu , laptop i projektor ili pametnu tablu, flipchart ili tablu, markere
Online realizacija programa	U slučaju realizacije obuke online, ona bi bila moguća korišćenjem Microsoft Teams platforme, bez ikakvih promjena radionica i sadržaja. Obuka je isplanirana tako da se može realizovati i online.Potrebna je stabilna internet veza, laptop/tablet/pametni telefon, broj učesnika je takođe od 20 do 25 .

1.12.34. Digitalna učionica

Opšti podaci		
Naziv programa	DIGITALNA UČIONICA	
Autori programa	mr Sava Kovačević, mr Dušanka Vujičić	
Realizatori programa	mr Sava Kovačević, mr Dušanka Vujičić	
Kontakt osoba	Sava Kovačević	
E-mail	kovacevic.sava@gmail.com	
Broj telefona	+38267616055	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Opšti cilj programa(do 200 karaktera): Povećanje nivoa kompetentnosti nastavnika/ca za digitalnu transformaciju obrazovnih sadržaja Specifični ciljevi programa (do 450 karaktera): Polaznici će biti sposobni da: -transformišu obrazovne sadržaje u digitalne sadržaje -kreiraju video lekciju i on-line prezentaciju -kreiraju digitalne alate za uvježbavanje nastavnog sadržaja -kreiraju digitalne sadržaje za provjeravanje usvojenih znanja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Digitalna transformacija – budućnost obrazovnog sistema 2. Digitalna učionica – konceptualni okvir 3. Digitalni alati za prezentovanje 4. Digitalni alati za uvježbavanje nastavnog sadržaja 5. Digitalni alati za provjeravanje nastavnih sadržaja 6. Procjena i analiza digitalnog sadržaja	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Polaznici će biti sposobni da: -transformišu obrazovne sadržaje u digitalne sadržaje -kreiraju video lekciju i on-line prezentaciju -kreiraju digitalne alate za uvježbavanje nastavnog sadržaja -kreiraju digitalne sadržaje za provjeravanje usvojenih znanja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici opštih i stručnih predmeta, nastavnici praktične nastave	
Uslovi za uključivanje u program	Motivisanost i dobrovoljnost za rad na svojim ličnim i profesionalnim kompetencijama	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 15, a maksimalni 35	
Trajanje programa	Program traje 8 sati/1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	interaktivne radionice ili on-line radionice na moodle aplikaciji za nastavnike, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, tutorijali i foto priče o korišćenju on-line testova u nastavi, on-line diskusije, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija 40m2 pogodna za rad u krugu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Lap-top, projector, flip chart tabla
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem ZOOM platforme ili Microsoft Teams platforme. Broj učesnika je od 15 do 35 učesnika.

1.12.35. Ozelenjavanje kurikuluma u srednjim stručnim školama u Crnoj Gori

Opšti podaci	
Naziv programa	Ozelenjavanje kurikuluma u srednjim stručnim školama u Crnoj Gori
Autori programa	Milica Muhadinović
Realizatori programa	Milica Muhadinović i Akcelerator društvenih promjena -Zid
Kontakt osoba	Sanda Rakočević
E-mail	sanda@zid.org.me
Broj telefona	067 210 445
Informacije o programu	
Ciljevi programa	• Unapređenje vlastitih znanja i vještina kroz aktivno učešće u praktičnim aktivnostima u okviru Laboratorija za inovacije u realnom okruženju (living lab) i registrovane inovacione infrastrukture (makerspace), sa fokusom na zelenu i cirkularnu ekonomiju; • Sticanje znanja i vještina kroz rad u savremenim edukativnim prostorima koji omogućavaju istraživanje i razvoj održivih rješenja; • Upoznavanje sa savremenim trendovima, tehnikama i tehnologijama koje se koriste u edukativnim i kreativnim prostorima za razvoj proizvoda baziranih na cirkularnoj ekonomiji; • Unapređivanje znanja potrebnih za primjenu različitih metoda rada koje doprinose razvoju inovacija u oblasti zelene i cirkularne ekonomije • Unapređivanje vještina za motivisanje učenika na učešće u projektima koji se realizuju kroz Laboratorija za inovacije u realnom okruženju (living lab) i makerspace prostore, sa ciljem razvoja održivih rješenja • Prepoznavanje i demonstriranje primjera dobre prakse iz edukativnih i kreativnih prostora kroz nastavni proces • Unapređenje saradnje između škole i lokalne zajednice kroz zajedničko korišćenje Laboratorija za inovacije u realnom okruženju (living lab) i inovacione infrastrukture (makerspace), kao centra za održive inovacije
Sadržaji obuhvaćeni programom	Radionica 1. Upoznavanje učesnika Radionica 2. Održivi razvoj i globalni Ciljevi održivog razvoja Radionica 3. EU Zeleni plan - Zelena i digitalna tranzicija Radionica 4. Linearna i cirkularna ekonomija Radionica 5. EU Akcioni plan (paket) za cirkularnu ekonomiju Radionica 6. Trendovi na trzistu i privredni sektori na putu ka cirkularnoj ekonomiji; Green Claims i Dizajn za životnu sredinu; Uloga ISO standarda i eko-oznaka na putu ka cirkularnoj ekonomiji Radionica 7. Završna diskusija i evaluacija obuke
Očekivani ishodi po završetku programa	Prepoznaju i razumiju aktuelne agende i teorijske okvire koji se odnose na zelenu i cirkularnu ekonomiju

	Prepoznaju savremene tehnike i tehnologije koje se primjenjuju u kontekstu zelene i cirkularne ekonomije Demonstriraju učenicima primjenu principa cirkularne ekonomije kroz praktične aktivnosti Sposobni su da odaberu i primijene odgovarajuće metode rada koje podstiču razvoj održivih rješenja i racionalno korišćenje resursa Unaprijeđuju obrazovno-vaspitni proces kroz uključivanje tema kao što su produženje života proizvoda (<i>upcycling</i>), ponovna upotreba, ekodizajn i odgovorna proizvodnja i potrošnja Planiraju i realizuju nastavne sadržaje koji su usklađeni sa principima zelene tranzicije i cirkularne ekonomije, u skladu sa savremenim obrazovnim standardima	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi/programi obrazovanja u stručnim školama i kod licenciranih organizatora za obrazovanje odraslih	Svi stručni predmeti/ moduli u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih modula Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nastavnici koji realizuju modularizovane obrazovne programe (stručni moduli, izborni moduli, opšteobrazovni predmeti)	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	od 3 do 20 učesnika po grupi	
Trajanje programa	2 dana po 8h	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacije, interaktivno predavanje, grupni rad, diskusija, kritička refleksija Metode demonstracije, učenje kroz rad, simulacije i prezentacije	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Radni prostor organizatora kod kojih nastavnici prolaze obuku	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Opremljeni radni prostor sa: Računar; Projektor; Flip chart; Post it note listići; Panoi;	

	Papir A4; Flomasteri; Krep traka
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati online.

1.16. INKLUZIVNO OBRAZOVANJE - RAD SA DJECOM SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

1.6.1. Inkluzivno obrazovanje

Opšti podaci		
Naziv programa	Inkluzivno obrazovanje	
Autori programa	mr Nermina Zejnilović	
Realizatori programa	mr Nermina Zejnilović mr Selma Šabotić	
Kontakt osoba	mr Nermina Zejnilović	
E-mail	nermina.z@t-com.me	
Broj telefona	068-049-440	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Informisanje polaznika o značaju inkluzivnog obrazovanja, primjeni različitih pristupa u nastavnoj praksi, usvajanje radnih aktivnosti koje pripadaju članovima Tima i rad u dijlu pružanja podrške i pomoći učenicima . Prepoznavanje elemenata asistivne tehnologije , primjena istih kao i grupna i individualna podrška učencima sa poteškoćama u razvoju.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Inkluzivno obrazovanje, pedagoški normativi, prednosti inkluzivne nastave, vrste poteškoća i pripremi nastavnih sadržaja , pristup radu djeci sa poteškoćama u razvoju, asistivnoj tehnologiji, prilagodjavanju nastavnih sadržaja, realizaciji praktične nastave, socijaalna i emocionalna podrška , uloga Tima i Komisije za usmjeravanje, podjela zadataka u dijelu aktivnosti za oblasti u kojima treba učenicima pružiti podršku, izrada IROP-a, izrada ITP1,2,3, saradnja sa institucijama sistema na državnom i lokalnom nivou i sl.	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Primjena u nastavnoj praksi , pozitivni ishod u radu , prilagodjavanje sadržaja i angažovanje svih članova Tima Visok nivo motivacije za realizaciju programskih aktivnosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: Nastavnici praktične nastave: Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program	Potreba svih članova Tima za pružanje adekvatne pomoći I podrške učenicima , zainteresovanost za pripremu radnog materijala neophodnog za realizaciju nastnih aktivnosti. Posebno interesovanje za realizaciju Plana podrške (grupno, individualno), realizacija drugih oblika nastave.	

	Zainteresovani nastavnici, organizatori praktičnog obrazovanja stručni saradnici i, direktori i pomoćnici direktora, i koji želi da steknu znanja iz oblasti inkluzivnog obrazovanja . Zainteresovani treba da posjeduju odgovornost u radu, tačnost i preciznost kao i druge jake strane koje su neophodne za kvalitetan rad u realizaciji programa inkluzivno obrazovanja.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 15 – maksimalno 30
Trajanje programa	Dvodnevni seminar 16 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, radionice , rad na tekstu, oluja misli, diskusija, Interaktivne metode
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala za održavanje seminara, sala za sastanke
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Tehnička oprema, didaktička sredstva za realizaciju programa (radni material, prateći sadržaji)
Online realizacija programa	Program obuke se može realizovati i pomoću Zoom i Teams platforme

1.6.2. Put ka zajedništvu: socijalna i emocionalna podrška u inkluzivnoj učionici

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Put ka zajedništvu: socijalna i emocionalna podrška u inkluzivnoj učionici</i>
Autori programa	Ana Stojanović
Realizatori programa	Ana Stojanović
Kontakt osoba	Ana Stojanović
E-mail	ananovakovic33@gmail.com
Broj telefona	068 078 653
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Program ima za cilj da osnaži sve one koji rade sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama za djelotvorno pružanje socijalne i emocionalne podrške u inkluzivnim učionicama. Kroz interaktivne radionice, učesnici će: Razviti dublje razumijevanje inkluzivnog obrazovanja u teorijskom i praktičnom kontekstu. Unaprijediti sposobnosti za izgradnju zajedništva i pozitivne učioničke klime. Ovladati strategijama kooperativnog učenja i timskog rada koje uključuju sve učenike, bez obzira na njihove posebne obrazovne potrebe. Razviti kompetencije za primjenu vršnjačke podrške kao ključnog mehanizma socijalne uključenosti. Osvijestiti značaj emocionalne sigurnosti i podsticajnog okruženja za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama. Steći vještine za prepoznavanje socijalne isključenosti i razviti konkretne pristupe prevencije i intervencije.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Program obuhvata četiri međusobno povezane tematske radionice: 1. "Otvorimo vrata svima: Promovisanje inkluzivnih vrijednosti" - Osnove inkluzivnog obrazovanja: teorijski i zakonski okvir; inkluzivne vrijednosti i principi; razlozi i prepreke za inkluzivno obrazovanje; praktične aktivnosti za promociju inkluzivnih vrijednosti u učionici. 2. "Snaga podrške: Uloga nastavnika i vršnjaka u inkluzivnoj učionici" - Vještine i strategije za pružanje kontinuirane socijalne i emocionalne podrške učenicima; modeli i primjena vršnjačke podrške u učionici; emocionalna podrška i sigurnost; procjena i unapređenje socio-emocionalne klime u učionici.

	3. “Zajedno smo jači: Strategije i aktivnosti za razvoj zajedništva” – Strategije i aktivnosti za razvoj zajedništva, saradnje i timskog duha; kooperativno učenje u inkluzivnom kontekstu; vještine komunikacije u timu. 4. “Uočavamo, razumijemo, reagujemo: Prevencija i intervencija u slučajevima socijalne isključenosti” – Prepoznavanje i prevencija socijalnog isključivanja; razvoj empatije i socijalnih vještina; intervencija u slučaju socijalnog isključivanja u saradnji sa roditeljima i stručnim službama.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku programa, učesnici će biti osposobljeni da: Prepoznaju i primijene ključne vrijednosti i principe inkluzivnog obrazovanja u svakodnevnom nastavnom radu. Kritički sagledaju i tumače zakonski i strateški okvir koji reguliše inkluzivno obrazovanje. Dizajniraju i sprovode aktivnosti koje promovišu timski duh, saradnju i uvažavanje različitosti među učenicima. Uspješno integrišu vršnjačku podršku kao oblik socijalnog uključivanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama. Osiguraju emocionalno bezbjedno i podsticajno okruženje koje podržava akademski i lični razvoj svih učenika. Primjenjuju konkretne strategije za prevenciju i intervenciju u slučajevima socijalne isključenosti u školskom kontekstu. Kroz refleksiju i razmjenu iskustava, unaprijede sopstvenu pedagošku praksu i profesionalni razvoj u duhu inkluzije.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Seminar je namijenjen nastavnicima razredne i predmetne nastave osnovnih i srednjih škola; vaspitačima; stručnim saradnicima; asistentima; direktorima i pomoćnicima direktora.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika u grupi je 10, a maksimalan broj je 30.	
Trajanje programa	8 sati (1 dan)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacije, studije slučaja, primjeri dobre prakse, monološka i dijaloška metoda, metoda rada na tekstu,	

	metoda pisanih radova, ilustrativno-demonstrativna metoda, brainstorming metoda, metoda diskusije, kooperativno učenje. Individualni oblik rada, grupni oblik rada, rad u parovima.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija (učionica, sala za sastanke) prilagođena grupnom obliku rada.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar (osigurava trener), projektor, projekciono platno, tabla/flip čart. Štampani materijal (radni listovi) za učesnike seminara (osigurava trener), papiri, hemijske olovke/marker.
Online realizacija programa	Program se može realizovati online. Materijalno-tehnički uslovi: računar, internet konekcija, materijali za učesnike seminara koji se dostavljaju elektronskim putem (osigurava trener). Platforma: MS Teams Broj učesnika: minimalno 10, maksimalno 30. Trajanje: 8 sati (1 dan) Trener posjeduje IKT vještine i tehničku podršku za online realizaciju seminara.

1.6.3. Unapređenje kompetencija nastavnika za realizaciju praktične nastave učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u srednjim stručnim školama

Opšti podaci		
Naziv programa	Unapređenje kompetencija nastavnika za realizaciju praktične nastave učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u srednjim stručnim školama	
Autori programa	mr Irena Tomić	
Realizatori programa	mr Irena Tomić Anita Marić Tamara Milić Vjera Mitrović Radošević	
Kontakt osoba	mr Irena Tomić	
E-mail	irenabogicevic@ymail.com	
Broj telefona	069 217 745	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Edukacija nastavnika praktične nastave za individualizaciju i praćenje napredovanja u usvajanju praktičnih vještina učenika sa posebnim obrazovnim potrebama	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Strateški i zakonski okvir Sistem podrške učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u stručnom obrazovanju (tranzicioni planovi, modularizovani programi i dr.) Strategije učenja praktičnih vještina Individualizacija nastave Karakteristike učenja i obrazovne potrebe djece koje proističu iz smetnji i teškoća Preporuke za rad sa djecom sa konkretnim smetnjama	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici svjesni svoje važne uloge u sistemu podrške učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama Nastavnici obučeni za individualizaciju praktične nastave djeci sa posebnim obrazovnim potrebama Nastavnici obučeni za praćenje i ocjenjivanje učenika u usvajanju praktičnih vještina Nastavnici senzibilisani za komunikaciju sa učenicima sa različitim vrstama smetnji	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula i praktične nastave iz svih oblasti Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	do 30 učesnika	

Trajanje programa	1 dan/8h
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne prezentacije, demonstracije, diskusije, rad u grupama i individualni rad
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala/učionica opremljena stolovima i stolicama.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor i projekciono platno/ interaktivna tabla, flip-chart tabla. Tehnika se iznajmljuje i nije unaprijed obezbjeđena. Koristi se didaktika koju posjeduju treneri.
Online realizacija programa	Putem Teams ili ZOOM aplikacije, do 30 učesnika, 8 h.

1.6.4. Inkluzivna učionica i radionica: od teorije do prakse

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>INKLUZIVNA UČIONICA I RADIONICA: OD TEORIJE DO PRAKSE</i>
Autori programa	Olivera Kosović, stručni saradnik, defektolog, Olivera Lučić, nastavnica;
Realizatori programa	Olivera Kosović, Olivera Lučić
Kontakt osoba	Olivera Kosović
E-mail	olivera.kosovic@eus-nk.edu.me
	bojanicolja5@gmail.com
Broj telefona	+382 68 826666 +382 66 143627
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Oснаžiti nastavnike i druge stručne saradnike za uspješnu primjenu inkluzivnih principa u učionici i na praktičnoj nastavi kroz razvoj kompetencija za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama. Specifični ciljevi programa: Učesnici će biti osposobljeni da: prepoznaju ključne principe inkluzivnog obrazovanja i primjenjuju ih u kontekstu stručnog obrazovanja i praktične nastave; koriste inkluzivne metode poučavanja i prilagode nastavne strategije individualnim potrebama učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (POP); prilagode nastavne sadržaje, zadatke i radno okruženje kako bi ono bilo dostupno i podsticajno za sve učenike; organizuju i sprovode praktičnu nastavu u kojoj su aktivno uključeni učenici sa POP, uz individualizaciju radnih zadataka i očekivanja; primjenjuju asistivne tehnologije kao podršku u učenju i komunikaciji učenika sa smetnjama u razvoju; pružaju emocionalnu i socijalnu podršku učenicima sa POP, podstičući njihovo uključivanje i osnaživanje u obrazovnom procesu; izrađuju, primjenjuju i prate individualizovane obrazovne planove (IROP i ITP) u skladu sa potrebama i mogućnostima učenika; podstiču jednake mogućnosti i aktivno učestvuju u stvaranju inkluzivne školske i radioničke sredine.

Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Osnove inkluzivnog obrazovanja • definisanje ključnih pojmova, pravni i strateški okvir, prava i potrebe učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (POP), uloga nastavnika u inkluzivnom obrazovanju. 2. Inkluzivne metode poučavanja • primjena diferenciranih i aktivnih metoda, univerzalni dizajn učenja (UDL), strategije podrške u mješovitom razredu. 3. Prilagođavanje nastavnog sadržaja i okruženja • modifikacija sadržaja, zadataka, načina rada i evaluacije u skladu sa mogućnostima učenika; • stvaranje fizički i senzorno pristupačne učionice i radionice. 4. Praktična nastava i rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama • organizacija i individualizacija praktičnih zadataka, • saradnja sa instruktorima, mentorski pristup, praćenje napretka učenika. 5. Asistivne tehnologije • vrste i primjena asistivne opreme i softverskih alata u učionici i praktičnoj nastavi (npr. komunikatori, tekst-čitači, specijalizovani alati). 6. Socijalna i emocionalna podrška učenicima • prepoznavanje potreba učenika u emocionalnom razvoju, podsticanje samopouzdanja i pripadnosti, stvaranje pozitivne i sigurne atmosfere. 7. Jednake mogućnosti i inkluzivno radno okruženje • učešće učenika sa POP u svim aspektima školskog i praktičnog života, uklanjanje prepreka za aktivno uključivanje. 8. Izrada, primjena i evaluacija IROP-a i ITP-a • elementi individualizovanih planova, • uključivanje tima za podršku, • definisanje ciljeva i strategija podrške, praćenje i dokumentovanje napretka učenika.
Očekivani ishodi po završetku programa	Po uspješnom završetku programa, učesnici će moći da: • razumiju principe inkluzivnog obrazovanja i primjenjuju ih u nastavi i praktičnoj obuci učenika; • prepoznaju obrazovne potrebe učenika sa POP i planiraju aktivnosti u skladu sa individualnim mogućnostima učenika;

	• koriste inkluzivne metode poučavanja i prilagođavaju sadržaje i metode rada u učionici i radionici; • primjenjuju asistivne tehnologije kao podršku učenicima u komunikaciji, učenju i praktičnom radu; • izrađuju i primjenjuju individualizovane obrazovne planove (IROP, ITP), te prate i evaluiraju napredak učenika; • organizuju bezbjedno, podsticajno i pristupačno radno okruženje za učenike sa POP; • pruže adekvatnu emocionalnu i socijalnu podršku učenicima tokom nastave i praktične obuke; • aktivno doprinose razvoju inkluzivne školske kulture i unapređenju kvaliteta obrazovanja za sve učenike.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi srednjeg stručnog obrazovanja u kojima su uključeni učenici sa posebnim obrazovnim potrebama	Primjenljivo u svim obrazovnim modulima
Ciljna grupa	- o Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: mašinstvo, elektrotehnika, mehatronika, poljoprivreda, prehrana, ugostiteljstvo, trgovina, tekstilstvo, zdravstvo, šumarstvo, turizam i druge oblasti stručnog obrazovanja u kojima su prisutni učenici sa POP - o Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: sve stručne oblasti u kojima se realizuje praktična obuka učenika sa POP - o Organizatori praktičnog obrazovanja - o Stručni saradnici - o Saradnici u nastavi - o Direktori i pomoćnici direktora - o Instruktori praktičnog obrazovanja - o Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja Odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 10; Maksimalno 30	
Trajanje programa	2 dana, po 8 sati (sa pauzama za osvježenje)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivna predavanja – kraća teorijska izlaganja uz aktivno uključivanje učesnika kroz pitanja i diskusije. Radionice – praktičan rad u malim grupama, analiza slučajeva, rješavanje konkretnih situacija iz prakse.	

	Studije slučaja – analiza primjera iz stvarnog školskog/praktičnog konteksta sa fokusom na rad sa učenicima sa POP. Demonstracija i simulacija – prikaz primjene asistivnih tehnologija, izrada IROP-a/ITP-a, prilagođavanje nastavnih materijala. Rad u paru i grupni rad – zajedničko planiranje aktivnosti, razmjena iskustava i kreiranje primjera dobre prakse. Reflektivna diskusija i samoanaliza – promišljanje o sopstvenoj praksi, identifikovanje izazova i potencijala za unapređenje. Praktični zadaci – izrada individualnog obrazovnog plana, osmišljavanje scenarija za inkluzivnu praktičnu nastavu
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu Prostorija sa lakim pristupom, po mogućnosti u prizemlju zgrade
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, flomasteri, table, kreda, LCD projektor, lap-top Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (laptop za trenere, kopirani materijali u formi „vodiča“ za upotrebu u nastavi obezbjeđuju treneri)
Online realizacija programa	Program se po potrebi može realizovati u online formatu putem platformi kao što su Zoom, Microsoft Teams. Za online realizaciju neophodno je da svi učesnici i realizatori imaju računar ili laptop sa stabilnom internet konekcijom, kamerom i mikrofonom. Radni materijali biće dostupni u digitalnom formatu, a interaktivnost će se osigurati putem grupnih zadataka, diskusija u manjim virtuelnim sobama (breakout rooms), kvizova i zajedničkih dokumenata. Minimalni broj učesnika je 10, a maksimalni broj učesnika je 30. Trajanje obuke je 16 h, raspoređenih u više sesija, uz kombinaciju sinhrono (uživo) i asinhrono (samostalne) aktivnosti.

1.6.5. Inkluzija u obrazovanju – praksa, izazovi i mogućnosti

Opšti podaci	
Naziv programa	INKLUZIJA U OBRAZOVANJU - PRAKSA, IZAZOVI I MOGUĆNOSTI
Autori programa	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Orbović
Realizatori programa	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Orbović
Kontakt osoba	Mr.sci Miluša Žugić
E-mail	cica-uzpd@t-com.me, milusa.zugic@gmail.com
Broj telefona	069 471 963
Informacije o programu	
Ciljevi programa	- osnaživanje nastavnika osnovnih i srednjih škola za primjenu principa inkluzivnog obrazovanja kroz razmjenu iskustava, -rad na konkretnim slučajevima, -usvajanje savremenih metoda rada i -jačanje saradnje sa porodicom i stručnim timom.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Razumijevanje osnovnih pojmova, vrijednosti i zakonskog okvira inkluzije; Prepoznavanje različitih obrazovnih potreba učenika i prepreka u učenju; Planiranje i izradu Individualno-razvojno obrazovnih planova (IROP); Primjenu aktivnih i diferenciranih metoda u radu s raznolikim razredima; Uspostavljanje kvalitetne saradnje sa roditeljima i stručnim timovima škole
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara će moći da: Objasne osnovne principe i vrijednosti inkluzivnog obrazovanja , razlikuju ga od integracije, i interpretiraju relevantne zakonske okvire i strateške dokumente. Identifikuju raznolikost i obrazovne potrebe učenika (npr. učenici s teškoćama u razvoju, daroviti učenici u riziku od socijalne isključenosti) i analiziraju prepreke u učenju i sticanju znanja i vještina. Planiraju osnovne mjere pedagoške podrške, uključujući prilagođavanje nastavnih metoda, materijala i organizacije nastave. Primijene znanja u izradi Individualno-razvojno obrazovnog plana (IROP) na osnovu konkretnih primjera iz prakse.

	Primjenjuju aktivne i diferencirane metode u inkluzivnom razredusvi predmeti i programi , koje omogućavaju učešće svih učenika.	
	Ostvare efikasnu komunikaciju i saradnju sa porodicom i stručnim timovima u planiranju i pružanju podrške učenicima.	
	Kritički preispitaju sopstvenu praksu i identifikuju konkretne korake ka unapređenju inkluzivne prakse	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inkluzija se realizuje u svim programima i predmetima gdje ima učenika koji rade po IROP-u	Svi predmeti i programi posebno matematika, jezici,
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola svih nastavnih oblasti	
Uslovi za uključivanje u program	Da su nastavnici, profesori, stručni saradnici ili uprava škole	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 25 do 35	
Trajanje programa	Jedan dan 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivno predavanje – kratke prezentacije u trajanju od 10 do 15 minuta koje služe kao uvod u tematsku oblast, uz korišćenje primjera iz prakse i multimedije.	
	Rad u parovima i grupama – učesnici analiziraju zadate slučajeve (npr. profil učenika sa posebnim obrazovnim potrebama) i zajednički dolaze do rješenja i preporuka.	
	Studije slučaja – konkretni primjeri iz prakse koji se analiziraju kroz diskusiju i povezivanje s teorijskim okvirima.	
	Radionice – praktične aktivnosti (npr. izrada nacrtu IROP-a, plan komunikacija s roditeljima) koje omogućavaju razvoj konkretnih vještina.	
	Simulacije i uloge u igrama – učesnici se stavljaju u ulogu učenika, nastavnika ili roditelja kako bi razumjeli različite perspektive i emocionalne reakcije u inkluzivnom procesu.	
	Diskusije i refleksija – strukturisane grupne diskusije o ličnim iskustvima, izazovima i mogućnostima za unapređenje prakse.	
	Pisanje poruka sebi – lična refleksija na kraju programa (npr. „Jedna stvar koju ću početi da radim...”)	

	ciljem jačanja motivacije i prenošenja naučenog u praksu. Evaluacioni upitnik i krug povjerenja – evaluacija programa i zatvaranje uz otvorenu razmjenu doživljaja i utisaka.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica ili sala koja omogućava: Smještaj do 35 učesnika, Fleksibilan raspored sjedenja (rad u grupama, parovima, krug), Radionički i prezentacijski format rada, Pristup električnim priključcima za tehničku opremu. Poželjno je da prostorija ima dobar prirodni izvor svjetlosti, ventilaciju i mogućnost projekcije (zid ili platno).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Tehnička oprema: Laptop (sa instaliranom PowerPoint prezentacijom i mogućnošću puštanja video sadržaja), Projektor, Platno ili bijeli zid za projekciju, Zvučnici (ukoliko se koriste video i audio zapisi), Produžni kablovi i adapteri ako je potrebno. Nastavna sredstva i radni materijal: Tabla (poželjno pametna ili bijela tabla) ili flipchart tabla i flomasteri/markeri, Papir A3 i A4 formata, Kartice za rad u grupama, Ljepljive ceduljice (post-it), Pripremljeni štampani materijali za učesnike (profil učenika, upitnici za planiranje IROP-a, evaluacioni formulari, plan komunikacije sa roditeljima).

Online realizacija programa	Preferiramo rad "uživo" ali Program se može u cjelosti realizovati u onlajn formatu uz upotrebu platformi kao što su Zoom, Microsoft Teams ili Google Meet, uz sljedeće uslove: Stabilna internet konekcija za sve učesnike, Digitalna verzija radnih materijala dostavljena unaprijed, Mogućnost korišćenja „breakout room“ opcija za grupni rad, Korišćenje digitalnih alata za saradnju Kamera i mikrofoni za svakog učesnika radi interaktivnosti, Online evaluacija putem Google Forms-a ili sličnih alata.
---	---

2. PROGRAMI IZ OBLASTI PEDAGOGIJE, ANDRAGOGIJE, PSIHOLOGIJE, DIDAKTIKE, METODIKE I DR.

2.1. INOVATIVNI PRISTUPI NASTAVI I UČENJU

2.1.1. Učenje i savremena tehnologija

Opšti podaci	
Naziv programa	UČENJE I SAVREMENA TEHNOLOGIJA
Autori programa	Nada Orbović i Andrijana Bogetić
Realizatori programa	Nada Orbović i Andrijana Bogetić
Kontakt osoba	Nada Orbović i Andrijana Bogetić
E-mail	nadao@t-com.me; nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me; polaris13@t-com.me
Broj telefona	069993591, 068723535, 067406404
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Osnaživanje učesnika seminara sa pojmom učenje i modelima učenja, sa ciljem da olakšamo sebi a i djeci učenje kao i sticanje novih znanja i vještina; Upoznavanje učesnika seminara sa prednostima savremene tehnologije u nastavnom procesu kao i sa različitim mogućnostima primjene savremene tehnologije na času, sa ciljem sticanja znanja a kasnije i primjeni tog znanja u svakodnevnom životu i radu; Podizanje nivoa znanja nastavnika o sigurnom i pravilnom korišćenju savremene tehnologije, načinu kako iskoristiti mobilni telefon i internet na produktivan način na času; Podizanje nivoa znanja nastavnika o tome kako savremena tehnologija može pomoći djeci i mladima u sticanju znanja i učenja - primjena filma na času sa porukom „Ne možeš ih pobijediti, pridruži im se“.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Učenje i modeli učenja; Savremena tehnologija i njihova primjena u procesu učenja; Iskoristiti mobilni telefon i internet na času na produktivan način; Primjena filma na času – ne možeš ih pobijediti, pridruži im se.
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara objašnjavaju i razumiju široku primjenu savremene tehnologije, prednosti savremene tehnologije u nastavnom procesu kao i različite mogućnosti primjene savremene tehnologije na času, sve sa ciljem sticanja znanja a kasnije i primjeni tog znanja u svakodnevnom životu i radu; Objašnjavaju sigurno i pravilno korišćenje savremene tehnologije, načine kako iskoristiti mobilni telefon i internet na času na produktivan način; Učesnici seminara znaju kako savremena tehnologija može pomoći djeci i mladima u sticanju znanja i učenja -

	primjena filma na času sa porukom „Ne možeš ih pobijediti, pridruži im se“. Ovaj program treba shvatiti kao pomoć djeci, ali i odraslima da uoče i da shvate da ono što nam je dato može biti i na korist – dati su nam mobilni telefoni i internet pa hajde da ih iskoristimo kako bi sa njima pojačali i proširili svoje vidike i znanje.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola.	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 20 a maksimalni broj učesnika u grupi je 30.	
Trajanje programa	Jedan dan, 6 sati efektivnog rada odnosno 8 školskih časova	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja i demonstracija pomoću prezentacija i video materijala, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica ili zbornica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, flipčart tabla, flipčart papiri, markeri, štampani materijal, papirići ili kartice za učesnike seminara.	
Online realizacija programa	Onlajn seminar Microsoft Teams platforma. Minimalni broj učesnika u grupi je 20 a maksimalni broj je 30. Jedan dan, 6 sati efektivnog rada odnosno 8 školskih časova.	

2.1.2. Interdisciplinarni pristupi u nastavi – povezivanje predmeta za dublje učenje

Opšti podaci	
Naziv programa	INTERDISCIPLINARNI PRISTUPI U NASTAVI - POVEZIVANJE PREDMETA ZA DUBLJE UČENJE
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Savremeno obrazovanje sve više teži povezivanju znanja i vještina kroz različite oblasti kako bi se učenicima omogućilo funkcionalno i primjenjivo znanje. Tradicionalna podjela na predmete često stvara vještačke granice koje onemogućavaju učenicima da razumiju svijet kao povezanu cjelinu. Interdisciplinarni pristupi omogućavaju prevazilaženje tih granica, razvijaju kritičko mišljenje, kreativnost i primjenu znanja u stvarnim životnim situacijama. Opšti cilj programa: Povezivanju znanja i vještina kroz različite oblasti kako bi se učenicima omogućilo funkcionalno i primjenjivo znanje. Specifični ciljevi programa: - Upoznati nastavnike s osnovama i značajem interdisciplinarnog pristupa u nastavi - Razviti sposobnost planiranja i realizacije zajedničkih časova kroz povezivanje više predmeta - Pružiti konkretne primjere i metode za implementaciju interdisciplinarnih aktivnosti - Ojačati saradnju među nastavnicima različitih stručnih oblasti
Sadržaji obuhvaćeni programom	Šta je interdisciplinarnost? -Razlika između multidisciplinarnog, interdisciplinarnog i transdisciplinarnog pristupa -Uloga nastavnika kao facilitatora učenja i povezivanja znanja -Interdisciplinarnost kao alat za rješavanje kompleksnih problema 2. Pedagoške osnove i benefiti -Podsticanje funkcionalnog znanja

	-Razvijanje ključnih kompetencija (komunikacija, saradnja, rješavanje problema) -Jačanje motivacije učenika kroz relevantne teme -Bolje razumijevanje apstraktnih koncepata kroz praktične primjene 3. Metodologija planiranja -Prepoznavanje zajedničkih tema u nastavnim planovima (npr. "voda", "rat", "identitet", "prostor") -Planiranje projektne nastave, blok-časa, tematskih dana -Podjela uloga među nastavnicima -Korišćenje Bloomove taksonomije i ključnih pitanja
Očekivani ishodi po završetku programa	Razvoj međupredmetnih kompetencija: Učenici razvijaju digitalne, estetičke, kompetencije rada sa podacima i informacijama, vještine rješavanja problema i saradnje. Znanja se ne segmentiraju po predmetima, već se stiču kao funkcionalna i primjenljiva u različitim kontekstima. Holističko i integrisano učenje: Program omogućava učenicima da povežu znanja iz više oblasti, što vodi ka cjelovitijem razumijevanju i dubljem učenju. Učenici su osposobljeni da istražuju teme iz više perspektiva i da ih primjenjuju u realnim životnim situacijama. Povećana motivacija i aktivnost učenika: Učenici su aktivniji, kreativniji i motivisaniji za učenje, jer su uključeni u konkretne zadatke i projekte koji podstiču istraživački duh i timski rad. Fleksibilnost i prilagodljivost: Program razvija sposobnost učenika da primjenjuju naučeno u novim i različitim situacijama, kroz rješavanje problema, istraživanje i rad na projektima. Razvoj ključnih životnih vještina: Učenici stiču kompetencije koje su neophodne za uključivanje u ekonomski i socijalni život, kao i za nastavak obrazovanja i cjeloživotno učenje. Osnaživanje za samostalno i kritičko mišljenje: Interdisciplinarni pristup podstiče učenike da povezuju informacije, analiziraju, procjenjuju i donose odluke na osnovu integrisanih znanja iz različitih oblasti.

	Primjena znanja u stvarnom životu: Učenici uče da koriste stečena znanja i vještine u rješavanju problema iz svakodnevnog života, čime se smanjuje jaz između školskog gradiva i realnih potreba društva.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici razredne i predmetne nastave u osnovnim i srednjim školama Nastavnici u stručnim školama Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15- 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radinice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija,usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, lap top ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija 30 učesnika 8 sati	

2.1.3. Servisno učenje za inkluzivnije škole

Opšti podaci	
Naziv programa	Servisno učenje za inkluzivnije škole
Autori programa	Elvira Hadžibegović Jelena Fuštić
Realizatori programa	Elvira Hadžibegović Jelena Fuštić
Kontakt osoba	Jelena Fuštić
E-mail	fustic.jelena@forum-mne.com
Broj telefona	069-355-139
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa je uvođenje i primjena koncepta servisnog učenja i sveobuhvatnog pristupa razvoju djeteta u sistem formalnog obrazovanja u Crnoj Gori. Specifični ciljevi obuhvataju rad na: - Ličnom i profesionalnom razvoju nastavnika/nastavnica; - Usvajanju i primjeni koncepta servisnog učenja u obrazovni sistem; - Razvoju metoda primjene usvojenog znanja učenika iz nastavnih oblasti sa ciljem razvoja zajednice i kapaciteta učenika; - Upoznavanju sa metodama uspostavljanje saradnje sa zajednicom i prepoznavanju relevantnih aktera; - Razvoju i sprovođenju projekata servisnog učenja; - Metodama ocjenjivanja praktičnog angažmana učenika; Servisno učenje predstavlja inovativnu pedagošku metodu i odgovor na obrazovne zahtjeve 21. vijeka, kao i na potrebe lokalnih zajednica. Način na koji se to postiže je time što kroz servisno učenje učenici imaju priliku da na konkretan način (kroz servis u zajednici) primijene znanje stečeno kroz formalno obrazovanje i da razvijajući sopstvene ideje, doprinesu jačanju svojih kapaciteta ali i razvoju zajednice.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Teme: 1. Servisno učenje u formalnom obrazovnom sistemu; 2. Razlika između servisnog učenja i volonterizma; 3. Sveobuhvatni pristup djetetu; 4. Škola kao lider u zajednici; 5. Metode i tehnike za istraživanje potreba u zajednici; 6. Prepoznavanje i umrežavanje sa relevantnim akterima; 7. Tehnike kreiranja i sprovođenja projekata servisnog učenja; 8. Metode ocjenjivanja praktičnog angažmana učenika;

	9. Kako uključiti djecu i mlade kao aktivne članove zajednice;	
Očekivani ishodi po završetku programa	Upoznavanje sa konceptom servisnog učenja- šta podrazumijeva i kako ga primijeniti u formalnom obrazovanju Uspješno primjenjivanje konkretnih razvojno-usmjerenih aktivnosti u kojima učenici/e imaju centralnu ulogu; Prepoznavanje metoda koje učenicima mogu pomoći tokom njihovog emocionalnog i intelektualnog razvoja, a primjenljive su u učionici. Poznavanje i sprovođenje metoda istraživanja potreba u zajednici Shvatanje značaja uloge škole u zajednici i uspostavljanja partnerstava sa relevantnim akterima Razumijevanje metoda primjene usvojenog znanja učenika iz različitih nastavnih oblasti sa ciljem razvoja zajednice i odgovaranja na specifične potrebe Upoznavanje sa tehnikama kreiranja i sprovođenja aktivnosti servisnog učenja u kojima učesnici imaju lidersku ulogu Razumijevanje sveobuhvatnog pristupa razvoju djeteta i metodama primjene Usvajanje adekvatnog metoda ocjenjivanja praktičnog angažmana učenika Shvatanje značaja aktivnog učešća mladih u društvu	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Ciljna grupa ovog programa obuke su nastavnici uključeni u osnovno i srednje obrazovanje. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Uslovi za uključivanje u program	Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na novou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika/učesnica je 10, a maksimalan broj učesnika/učesnica u jednoj grupi je 20.	
Trajanje programa	Trajanje jednog programa obuke je 4 dana (2 obuke), ukupno 28h direktnog i efektivnog rada, isključujući pauzu za ručak.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, simultana individualna aktivnost,	

	studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Osnovi principi i metode rada Foruma MNE su: <i>Zastupljenost teorije i prakse</i> <i>Orijentacija ka procesu</i> <i>Nastavnik kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku</i> <i>Iskustveno učenje</i> <i>Razumijevanje i korišćenje kritičke analize</i>
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Forum MNE raspolaže sa prostornim kapacitetima neophodnim za održavanje programa obuke u Podgorici.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE raspolaže sa tehničkim kapacitetima (video projektor, TV, video, kompjuteri, kamera, flip-chart, stolovi, stolice, fotoaparat i drugo) neophodnim za održavanje programa obuke u Podgorici. Nastavnicima i nastavnicama je dostupna i biblioteka sa oko 200 naslova iz relevantne i srodnih oblasti.
Online realizacija programa	Planirano je da se program sprovodi neposredno. U slučaju potrebe za online realizacijom programa Forum MNE posjeduje sve potrebne resurse i uslove, uključujući: prostor, tehničku opremu(mikrofoni, kamere, slušalice), profesionalnu licencu Zoom platforme, iskusne voditelje online treninga...

2.1.4. Primjena kombinovanih metoda rada u stručnim školama

Opšti podaci	
Naziv programa	Primjena kombinovanih metoda rada u stručnim školama
Autori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Realizatori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Kontakt osoba	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Ovladavanje nastavnika kombinovanim metodama rada u stručnim školama: nastava licem u lice i ONLINE nastava; Uključivanje problemske nastave u rad stručnih škola; Uključivanje projektne nastave u rad stručnih škola; Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave stručnih i opšteobrazovnih modula; Podsticanje nastavnika za kreativniji teorijski i praktični rad iz stručnih modula, upotrebom ONLINE softvera i odgovarajućih platformi za komunikaciju; Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad, kojim se usvajaju praktična znanja i vještine; Unaprijeđenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima i učeniku; Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika svih struka;
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u metode rada u stručnim školama (2 sata) Klasične metode rada u stručnim školama: pojedinačni i grupni rad, rad u parovima; Načini usvajanja znanja na teorijskoj i praktičnoj nastavi; Potrebne kompetencije za rad u stručnim školama; Primjeri dobre prakse rada u stručnim školama; 2. Kombinovane metode rada u stručnim školama (4 sata) Problemi u radu nastavnika u teorijskoj i praktičnoj nastavi; Nedostaci klasičnih metoda rada; Pregled novih metoda rada: kolaborativne metode rada, ONLINE nastava, kombinovane metode rada; Nedostaci savremenih metoda rada; Potrebne kompetencije za primjenu savremenih metoda rada u stručnim školama; Primjena savremenih metoda rada u stručnim školama, kroz primjenu softverskih paketa i platformi za samostalno i grupno učenje; 3. Primjena savremenih metoda rada u stručnim školama, kroz grupni rad (zajedničko učenje), aktivnu nastavu i

	metode učenja, koje su u potpunosti usmjerene na učenika, u okruženju miješanog učenja - praktičan rad nastavnika-radionica (6 sati) Priprema za čas teorijske nastave, koristeći kolaborativno učenje i miješano učenje, sa indikatorima za vrednovanje postignuća učenika; Priprema za čas praktičnih vježbi, koristeći kolaborativno i miješano učenje, sa indikatorima za vrednovanje postignuća učenika; Priprema za čas vježbi, koristeći kombinovano i miješano učenje, sa indikatorima za vrednovanje postignuća učenika; 4. Prezentacija završnih radova polaznika (3 sata): Nastavnici prezentuju jedan kriterijum ishoda učenja modula, ili više kriterijuma, kroz prizmu kolaborativnih i kombinovanih metoda učenja; Nastavnici uočavaju potrebne kompetencije za realizaciju nastavnog časa u kolaborativnom učenju, u dijelu miješanog učenja; Nastavnici uočavaju prednosti i nedostatke zajedničkog učenja u okruženju miješanog učenja; 5. Evaluacija i samoevaluacija rada; Popunjavanje elektronskog upitnika o primjeni kolaborativnog učenja, u dijelu miješanog učenja (1 sat).	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Kreiraju teorijski čas, čas računskih vježbi i čas praktičnih vježbi, kroz zajedničko učenje, u okruženju miješanog učenja; Primjene savremene softverske alate i platforme, u realizaciji kombinovanog nastavnog časa; Upravljaју nastavnim aktivnostima, sa učenicima u centru tih aktivnosti; Vrednuju učenička postignuća, koristeći savremene softverske alate; Primene metode kolaborativnog i miješanog učenja u dijelovima svog nastavnog časa, kroz klasične metode rada.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi	Svi nastavni moduli, predmeti;
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti; Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti; Organizatori praktičnog obrazovanja; Stručni saradnici; Saradnici u nastavi; Direktori i pomoćnici direktora;	

	Instruktori praktičnog obrazovanja; Koordinatori Obrazovnih programa; Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih;
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	16 sati/2 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; PC računari: jedan polaznik-jedan računar; Papir formata A3, samolepljivi papir, flomasteri i bojice.
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.

2.1.5. Transformacija učenja: Moć projektne nastave

Opšti podaci		
Naziv programa	Transformacija učenja: Moć projektne nastave	
Autori programa	Edita Šahman, profesorica engleskog jezika; JU Srednja stručna škola, Rožaje Selma Dautović, profesorica informatike; JU Srednja stručna škola,Rožaje	
Realizatori programa	Edita Šahman, profesorica engleskog jezika; JU Srednja stručna škola, Rožaje Selma Dautović, profesorica informatike; JU Srednja stručna škola, Rožaje	
Kontakt osoba	Edita Šahman	
E-mail	edita.sahman@sss-ro.edu.me	
Broj telefona	067/811-505	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti nastavni proces,učiniti ga dinamičnijim u osnovnoj i srednjoj školi i povećati motivaciju za učenje kroz uvođenje projektne nastave	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Prednosti i izazovi projektne nastave Etapе izvođenja projektne nastave Razlika između projekta i projektne nastave Interdisciplinarnost i povezivanje nastavnih sadržaja Aktivno učešće učenika, razvoj kreativnosti i timske saradnje Uloga nastavnika u podsticanju motivacije za učenje Uporedna analiza projektne i tradicionalne nastave Primjena projektne nastave u različitim stručnim oblastima Praktična radionica – izrada mini projekta Evaluacija i refleksija	
Očekivani ishodi po završetku programa	Kroz aktivnosti obuke, cilj je unaprijediti nastavne prakse kroz primjenu projektne nastave kao inovativnog i transformativnog pristupa učenju. Učesnici će steći vještine za identifikovanje ključnih razlika između projektne nastave i tradicionalnih metoda, kao i za primjenu interdisciplinarnih aktivnosti koje povezuju različite oblasti učenja. Kroz kreativne metode, igre i timske aktivnosti, učesnici će razviti strategije za podsticanje angažovanosti učenika, kritičkog mišljenja, kreativnosti, motivacije za učenje i socijalne interakcije. Poseban fokus je na kreiranju kvalitetnih projekata koji su prilagođeni uzrastu i interesovanjima djece, čime se doprinosi razvijanju ljubavi prema učenju i unapređenju jezičkih vještina. Program pruža praktične primjere, razmjenu ideja i iskustava, čime omogućava učesnicima da transformišu svoj pristup nastavi, osnaže profesionalne kompetencije i doprinesu cjelokupnom razvoju učenika kroz dinamičan i interaktivan obrazovni proces.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	„Projektna nastava u praksi: od ideje do realizacije“	Program namenjen primeni projektne nastave u svim

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	nastavnim predmetima i obrazovnim oblastima.
Ciljna grupa	Predmetni nastavnici, nastavnici razredne nastave , prakse i stručnih predmenta
Uslovi za uključivanje u program	Da su uposlenici obrazovne ustanove
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-30
Trajanje programa	8h
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	· Interaktivna metoda Učesnici su aktivno uključeni u diskusije, igru uloga, simulacije i kreativne zadatke. · Metoda rada u grupi Kroz sve radionice dominira grupni rad u manjim timovima. · Brainstorming (oluja ideja) Koristi se u radionici 3 za generisanje ideja i razmenu mišljenja. · Diskusija (vođena i otvorena) Prisutna je u gotovo svim radionicama, posebno u Radionicama 1, 2, 3 i 5. · Simulacija / igra uloga U Radionici 4, učesnici „igraju“ učenike koji rade na projektu (Školski vrt). · Prezentacijska metoda Uvodne aktivnosti i predstavljanje pojmova, kao i prezentacije grupa tokom većine radionica. · Istraživačka metoda Učesnici istražuju kroz praktične zadatke i rešavanje problema (npr. „Lov na blago“, „Školski vrt“). · Metaforička metoda Korišćenje metafore kuvarskog recepta u završnoj radionici za strukturisanje projektne nastave.

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop ili računar za trenera – za prezentaciju i vođenje seminara. Projektor sa platnom ili pametna tabla (smartboard) – za prikaz prezentacija, primera, mapa ideja i video materijala. Zvučnici / audio sistem – ukoliko se koriste video primeri sa zvukom. Wi-Fi / Internet konekcija – za pristup online alatima (opcionarno) Tablet/laptop uređaji za učesnike (ako je dostupno) – za digitalne aktivnosti, izradu prezentacija, mozaika i pretragu informacija. 2. Nastavna sredstva i materijali: Flipchart tabla i flomasteri – za kreiranje projektnih mapa, brainstorming i vizualizaciju ideja. Ploča i krede / bela tabla i markeri – za zapisivanje ključnih termina, organizaciju rada i zaključaka. Papiri u boji, kartoni, A4/A3 papiri – za pravljenje projektnog mozaika, mapa ideja, scenarija i „recepta“. Lepkovi, makaze, selotejp, markeri, bojice, stikeri – za izradu kreativnih prikaza, kolaža i vizualnih materijala. Pripremljeni materijali za radionice: Pojmovi/projektni termini na papirićima (za igre) Primeri projekata (tekstualni ili vizualni) Radni listovi za zadatke u grupama Pisaći pribor za učesnike – olovke, hemijske, sveske ili listovi za beleške. Pano / zidna tabla za izlaganje radova – za kačenje izrađenih mapa i mozaika.

	Sat / tajmer – za praćenje dinamike radionica.
Online realizacija programa	Nikakva posebna oprema nije potrebna ako bi se seminar realizovao online

2.1.6. Problemska nastava i faze rješavanja problema u problemskoj nastavi

Opšti podaci	
Naziv programa	Problemska nastava i faze rješavanja problema u problemskoj nastavi
Autori programa	Nada Orbović, Ljiljana Đurović i Bešida Tiganj
Realizatori programa	Nada Orbović, Ljiljana Đurović i Bešida Tiganj
Kontakt osoba	Nada Orbović
E-mail	nadao@t-com.me; nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me; ljiljaivaluka@gmail.com; tbesida@gmail.com
Broj telefona	068723535, 069993591, 069180202, 069594096
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Cilj ovog seminara je proširivanje znanja učesnika iz oblasti metodike nastave, s posebnim naglaskom na problemsku nastavu. Učesnici će se upoznati sa teorijskim osnovama i praktičnim pristupima problemske nastave, njenim vaspitno-obrazovnim vrijednostima, kao i fazama rješavanja problema u nastavnom procesu. Kroz konkretne primjere i planiranje časa, učesnici će razviti kompetencije za osmišljavanje i realizaciju problemski orijentisane nastave, naročito u kontekstu upotrebe multimedijalnih sredstava i savremenih obrazovnih tehnologija.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnovne karakteristike metodike nastave: Definisanje metodike nastave kao naučne discipline; Metodološki pristupi u savremenoj nastavi; Uloga nastavnika i učenika u savremenom obrazovnom procesu. Razumijevanje značaja i praktične primjene problemske nastave: Definicija i teorijski osnov problemske nastave; Razlika između tradicionalne i problemski orijentisane nastave; Uloga učenika kao aktivnog istraživača i rješavača problema; Razvijanje kritičkog mišljenja, rješavanje konflikata, donošenje odluka. Faze rješavanja problema u problemskoj nastavi: Problemska nastava se temelji na jasno strukturiranim fazama rješavanja problema, koje uključuju: Identifikacija problema – prepoznavanje i postavljanje problema u realnom ili nastavnom kontekstu; Analiza problema – razlaganje problema na osnovne elemente i postavljanje ciljeva; Generisanje mogućih rješenja – kreativno razmišljanje, predlaganje više mogućih pristupa; Evaluacija i izbor rješenja – kritičko promišljanje, biranje optimalnog rješenja; Primjena rješenja – realizacija izabranog rješenja u praksi; Evaluacija rezultata i refleksija – vrednovanje procesa i rezultata, diskusija o naučenom.

	Vaspitne i obrazovne vrijednosti problemske nastave: Razvijanje samostalnosti, inicijative i odgovornosti; Unapređenje međuljudskih odnosa i timskog rada; Podsticanje trajnog učenja i motivacije; Aktivno učešće u procesu učenja, kroz istraživanje i eksperimentisanje.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku seminara, učesnici će biti osposobljeni da: Objasne osnovne karakteristike metodike nastave i problemske nastave; Identifikuju i analiziraju vaspitne i obrazovne vrijednosti problemske nastave; Primijene faze rješavanja problema u planiranju i realizaciji nastavnog časa; Samostalno pripreme i realizuju školski čas baziran na problemskoj nastavi, koristeći multimedijalna sredstva;	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola.	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 20 a maksimalni broj je 30.	
Trajanje programa	Jedan dan, 6 sati efektivnog rada odnosno 8 školskih časova.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja i demonstracija pomoću prezentacija i video materijala, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica ili zbornica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, flipčart tabla, flipčart papiri, markeri, štampani materijal, papirići ili kartice za učesnike seminara.	
Online realizacija programa	Onlajn seminar Microsoft Teams platforma. Minimalni broj učesnika u grupi je 20 a maksimalni broj je 30. Jedan dan, 6 sati efektivnog rada odnosno 8 školskih časova	

2.1.7. Mogućnosti primjene projektnog tipa nastave

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Mogućnosti primjene projektnog tipa nastave</i>
Autori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj
Realizatori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj
Kontakt osoba	Nada Orbović
E-mail	nadao@t-com.me nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me
Broj telefona	068723535 069471963
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podrška izmjenjenoj ulozi nastavnika kao organizatora rada i aktivnog sudionika procesa učenja. Promjenom uloge nastavnika u nastavnom procesu, primjenom project metode, ostvaruju se opšte i posebne vrijednosti timskog rada. Opšte vrijednosti su: pedagoške (višesmjerna komunikacija učenika, pomoć u radu, dopunjavanje u radu i znanju, povezivanje teorijskog i praktičnog, rješavanje problema, efikasno savladavanje metoda i tehnika učenja, sticanje radnih navika i dr.); psihološke (napuštanje egocentričnog stava učenika, brže prilagođavanje novim situacijama, razvijanje svestrane misaone aktivnosti, proizvodnja novih ideja itd.), socijalne (svijest o korisnosti zajedničkog rada, bolje upoznavanje vlastitog identiteta, razvijanje ljubavi, brige, pažnje, drugarstva, formiranje vlastitih stavova, interesa, ubjeđenja i sl.) i didaktičke (ekonomičnost u radu, suzbijanje monometodizma, dinamičnost rada, pozitivan transfer učenja). Posebne vrijednosti ove metode su: učenje istraživačkih metoda i instrumenata, statističke obrade podataka, prepoznavanje kompleksnosti realnog postavljenog problema, timski rad na kompleksnom problemu, angažovanost svih učesnika projekta, razvijanje sposobnosti kritike vlastitog i tuđeg rada, korišćenje različitih sredstava za rad i pravilno procjenjivanje raspoloživih resursa, integrisanje zajednički dobijenih informacija i rezultata, stvaranje proizvoda za vlastito korišćenje ili korišćenje od strane drugih. Vrhunski cilj – metakognitivno znanje učenika.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Istorijski pregled razvoja projekt metode; Vrste i ciljevi projektne nastave; faze projekta; Izrada dizajna projekta i njegova prezentacija i evaluacija
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će ovladati teorijskim znanjima o projektnoj nastavi; upoznati se sa etapama projektne nastave; biće osposobljeni za uvođenje inovacija što će dati doprinos ostvarivanju efikasnosti i dinamičnosti nastavnog procesa. Nastavnici koji prođu program obuke biće u mogućnosti da pomognu učenicima da se: aktivno uključe u život zajednice; da se njihova međusobna saradnja, kao i saradnja sa ustanovama i institucijama društva podigne na kvalitativno viši nivo; da se kod učenika razviju motivacijski mehanizmi i kanališe pozitivna energija kroz kvalitetno osmišljeno slobodno vrijeme; da razviju kritičko i problemsko mišljenje

	i stiču funkcionalna znanja; da razviju socijalnu samostalnost i inovativnost. Kod učenika se još razvija sposobnost artikulisanja vlastitih ideja, izražavanja vlastitog mišljenja i uvažavanje tuđeg i razvija se kritički odnosa prema svom i tuđem radu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	20 do 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanja, prezentacije, diskusije, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Školska zbornica ili kabinet	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, čart tabla, čart papiri, markeri	
Online realizacija programa	Putem Microsoft Teams platforme	

2.1.8. Škola kao zajednica: projektna nastava kroz društveno korisne teme

Opšti podaci		
Naziv programa	Škola kao zajednica: projektna nastava kroz društveno korisne teme	
Autori programa	Mr Vesna Pejović Brinić, nastavnik savjetnik	
Realizatori programa	Mr Vesna Pejović Brinić, prof. Ana Braunović	
Kontakt osoba	Mr Vesna Pejović Brinić	
E-mail	vesna.brinic@os/bbrinic.edu.me	
Broj telefona	069 903 065	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobiti nastavnike da planiraju i realizuju projektnu nastavu zasnovanu na društveno korisnim temama Razvijati saradnju škole sa lokalnom zajednicom kroz učeničke projekte Podstaci kritičko mišljenje, kreativnost, preduzetnički duh i građanski aktivizam kod učenika	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uloga škole u zajednici i identifikacija lokalnih potreba Faze projektne nastave: ideja – planiranje – realizacija – evaluacija Timsku i interdisciplinarnu saradnju nastavnika Aktivno učešće učenika u inicijativama koje doprinose zajednici Razrada konkretne projektne ideje primjenjive u školskoj praksi	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će da: razumiju osnovne principe projektne nastave Znaju kako uključiti učenike u društveno korisne inicijative Mogu samostalno osmisliti i voditi projekat Razvijaju kulturu saradnje sa kolegama i zajednicom	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Osnovno i srednje obrazovanje	Građansko vaspitanje, priroda i društvo, likovna kultura,

	biologija, istorija, projektna nastava, slobodne aktivnosti
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola svih predmeta Koordinatori građanskog vaspitanja, eko-sekcija i učeničkih projekata
Uslovi za uključivanje u program	Zaposleni u prosvjeti
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min.15, max. 30
Trajanje programa	1 dan, 8 casova
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Radioničarski i interaktivni rad; Grupni i timski zadaci Studije slučaja; Simulacije; Analiza dobre prakse Prezentacija projekata i evaluacija
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, tabla, flipchart
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Papir, flomasteri, poster tabake Projektor (poželjno, ali nije obavezno)
Online realizacija programa	Uz prilagođavanje može realizovati i online (Zoom, Teams), uz prethodnu pripremu materijala u digitalnom formatu.

2.1.9. Vještine zapošljivosti

Opšti podaci		
Naziv programa	Vještine zapošljivosti	
Autori programa	Rajko Kosović	
Realizatori programa	Rajko Kosović i Dragutin Ščekić	
Kontakt osoba	Rajko Kosović	
E-mail	rajko.kosovic@t-com.me	
Broj telefona	067226247	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	• Osposobljavanje nastavnika koji predaju u stručnom obrazovanju za primjenu holističkog pristupa razvoju vještina zapošljivosti kod učenika. • Osposobljavanje nastavnika da prepoznaju značaj vještina zapošljivosti za budući profesionalni razvoj učenika. • Osposobljavanje nastavnika da koriste određene nastavne metode koje podstiču razvoj vještina zapošljivosti.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Saradnja i timski rad 2. Vještine komunikacije 3. Analitičko i kritičko mišljenje 4. Rješavanje problema i donošenje odluka 5. Samorefleksija i učenje o učenju 6. Upravljanje karijerom 7. Prikupljanje, organizacija i analiza informacija 8. Vještine planiranja i organizacije	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Nastavnici su upoznati sa značajem vještina zapošljivosti za život u 21.vijeku • Nastavnici planski i sistematično razvijaju vještine zapošljivosti kod učenika • Nastavnici vrše samorefleksiju o nastavnoj praksi u odnosu na vještine zapošljavanja • Nastavnici su svjesni svoje uloge za razvoj vještina zapošljivosti • Nastavnici koriste nastavne metode koje pozitivno utiču na razvoj vještina zapošljivosti	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	o Nastavnici stručnih modula/predmeta o Nastavnici opšteobrazovnih modula/predmeta o Nastavnici praktične nastave o Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova za uključivanje.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 20, a maksimalan broj učesnika je 30.	
Trajanje programa	Program traje 16 sati - 2 dana po 8 sati.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, individualne i grupne aktivnosti	

	učesnika, studije slučaja, igranje uloga, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Idealni uslovi za realizaciju programa su: veća učionica sa projektorom, zvučnicima, projektnim platnom , flip chart tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor ili veći TV, flip-chart, stolovi, stolice, kopir aparat.
Online realizacija programa	Program se po potrebi može efikasno i izvoditi online (putem Zoom ili Microsoft Teams platforme). Neophodno je da svaki učesnik ima pristup računaru koji je povezan na Internet. Broj učesnika je od 20 do 30, a trajanje je takođe 16 sati.

2.1.10. Nastavne metode

Opšti podaci		
Naziv programa	Nastavne metode	
Autori programa	mr Nermina Zejnilović	
Realizatori programa	mr Nermina Zejnilović	
Kontaktosoba	mr Nermina Zejnilović	
E-mail	nermina.z@t-com.me	
Broj telefona	068-049-440	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Utvrđivanje značaja primjene novih nastavnih metoda u nastavnom procesu. Osposobljavanje učesnika za primjenu interaktivnih nastavnih metoda. Uočavanje važnosti primjene pojedinih nastavnih metoda na praktičnoj nastavi. Osposobljavanje učesnika programa za uočavanje prednosti, nedostataka i mogućnosti. Vrednovanje i praćenje realizacije aktivnosti u skladu sa planiranim.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Tradicionalne i savremene nastavne metode Razlozi za primjenu istih Prednosti i nedostaci Rad na konkretnim primjerima u zavisnosti od obrazovnog programa	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Polaznici će savladati program i raditi na primjeni istog tokom nastave i učenje Analiza mogućnosti primjene nastavnih metoda shodno mogućnostima učenika Objektivno utvrđivanje potreba i uslova za realizaciju aktivnosti Znacaj procesa	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta Nastavnici praktične nastave Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Organizatori praktičnog obrazovanja	

Uslovi za uključivanje u program	Zainteresovani nastavnici, organizatori praktičnog obrazovanja, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora, i nastavnici koji žele da steknu znanja iz oblasti primjena savremenih nastavnih metoda. Zainteresovani treba da posjeduju odgovornost u radu, tačnost i preciznost, kao i druge jake strane koje su neophodne za kvalitetan rad u realizaciji programa srednjeg stručnog obrazovanja. Rad na praćenju potreba i mogućnosti učenika.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 15 – maksimalno 30
Trajanje programa	8sati Jednodnevni seminar
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, Radionoce, Oluja misli, diskusija, Rad na tekstu
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Školske prostorije namijenjene seminarima Sala za sastanke
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prostorija koja posjeduje tehničku opremu i odgovarajuća sredstva (didaktički materijal, radni materijal, pomagala)

2.1.11. Digitalni alati u funkciji nastave: PowerPoint kao sredstvo angažovanja učenika

Opšti podaci		
Naziv programa	Digitalni alati u funkciji nastave: PowerPoint kao sredstvo angažovanja učenika	
Autori programa	mr Tijana Đoković	
Realizatori programa	mr Milica Jelić, mr Tijana Đoković, mr Anka Mićović	
Kontakt osoba	mr Milica Jelić	
E-mail	jelic.milica30@gmail.com	
Broj telefona	068 858 836	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	*Osposobiti nastavnike za korišćenje PowerPointa kao interaktivnog nastavnog sredstva *Podstaći nastavnike na upotrebu digitalnih alata za formativno ocjenjivanje i angažovanje učenika *Razviti vještine dizajniranja zadataka u kojima učenici postaju aktivni kreatori sadržaja *Povećati nivo digitalnih i pedagoško-didaktičkih kompetencija nastavnika	
Sadržaji obuhvaćeni programom	* Interaktivne mogućnosti PowerPointa * Izrada nastavnih prezentacija sa aktivnim učešćem učenika * Korišćenje PowerPointa za izradu kvizova i digitalnih testova *Radionički model: izrada sadržaja, timski rad, analiza i evaluacija * Povezivanje PowerPointa sa alatima kao što je Google Forms *Dizajniranje nastavnih zadataka gdje učenici izrađuju prezentacije	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku programa, učesnici će biti osposobljeni da prepoznaju mogućnosti PowerPointa za aktivno uključivanje učenika u nastavni process, kreiraju interaktivne nastavne materijale u PowerPointu, osmisle i realizuju digitalne kvizove i alate za formativno ocjenjivanje, primjenjuju radionički pristup i grupni rad u nastavi koristeći digitalne alate, razvijaju zadatke u kojima učenici koriste PowerPoint za izradu sadržaja, čime se podstiče njihova kreativnost, saradnja i digitalna pismenost, povežu PowerPoint sa drugim online alatima u cilju povećanja efikasnosti nastave, evaluiraju i unapređuju učeničke radove korišćenjem jasno definisanih kriterijuma.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Osnovno i srednje obrazovanje – svi obrazovni programi koji podrazumijevaju upotrebu digitalnih nastavnih sredstava i savremenih metoda nastave.	Svi predmeti koji omogućavaju korišćenje multimedijalnih prezentacija u nastavi – posebno u funkciji podsticanja učeničkog angažovanja, grupnog rada i digitalne pismenosti
Ciljna grupa	Učitelji i nastavnici stručnih i opšteobrazovnih predmeta u osnovnim i srednjim školama	

Uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj: 10 Maksimalni broj: 30
Trajanje programa	1 dan, 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Radionički pristup, grupni i timski rad, diskusija, analiza primjera iz prakse, demonstracija
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica sa računarima ili laptopovima, projektor i internet veza
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop ili računari za učesnike, projektor, internet, MS PowerPoint
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams ili Zoom, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 10, a maksimalan 30 učesnika, stabilna internet konekcija, osnovno poznavanje online rada, treneri posjeduju tehničku podršku.

2.1.12. Kreativni um – snaga budućnosti

Opšti podaci	
Naziv programa	Kreativni um – snaga budućnosti
Autori programa	mr Anka Mićović, mr Milica Jelić
Realizatori programa	mr Anka Mićović, mr Milica Jelić
Kontakt osoba	mr Milica Jelić
E-mail	jelic.milica30@gmail.com
Broj telefona	068 858 836
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj: Podsticanje razvoja kreativnog potencijala i osnaživanje za primjenu kreativnih metoda, tehnika i pristupa u radu sa djecom i učenicima, u cilju stvaranja podsticajnog obrazovno-vaspitnog okruženja. Specifični ciljevi: 1. Omogućiti učesnicima da prepoznaju i razvijaju sopstvenu kreativnost kao temelj za profesionalno djelovanje. 2. Upoznati učesnike sa savremenim pristupima, metodama i tehnikama koje podstiču dječiju maštu, stvaralaštvo i inovativno mišljenje. 3. Osmisliti praktične strategije za oblikovanje fizičkog i emocionalnog okruženja koje stimulise kreativnost u učionici/vrtiću. 4. Razvijati timsku saradnju i kolegijalnu razmjenu ideja kroz zajedničko planiranje i realizaciju kreativnih aktivnosti i projekata. 5. Podstaci kritičku refleksiju o ulozi obrazovnog radnika kao pokretača promjena i stvaraoca inspirativnog obrazovanja za 21. vijek.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Razumijevanje kreativnosti Buđenje kreativnog potencijala kod odraslih Okruženje koje podstiče kreativnost djece Metode koje razvijaju kreativno mišljenje Kreativna saradnja u timu Kreativnost kao kompetencija budućnosti
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će po završetku programa biti osposobljeni da: * Prepoznaju i razvijaju sopstvene stvaralačke kapacitete kao osnovu za podsticanje kreativnosti kod djece i mladih; * Razlikuju ključne karakteristike podsticajnog i kreativnog okruženja u obrazovno-vaspitnom radu. * Primijene konkretne metode i strategije koje razvijaju kreativno mišljenje i maštu kod djece, uključujući problemsko, projektno, vizuelno i dramsko učenje. * Planiraju i realizuju obrazovno-vaspitne aktivnosti koje promovisu originalnost, slobodu izražavanja i inovativno razmišljanje. * Sarađuju u timu u cilju zajedničkog osmišljavanja i sprovođenja kreativnih obrazovnih projekata. * Razviju vještine refleksije i samoprocjene u vezi sa svojom pedagoškom praksom u domenu kreativnosti i stvaralaštva.

	* Prepoznaju značaj kreativnosti kao ključne kompetencije za 21. vijek i integrišu je u cjelokupni obrazovno-vaspitni proces.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	o Nastavnici opšteobrazovnih modula o Nastavnici stručno-teorijskih modula o Stručni saradnici o Direktori i pomoćnici direktora o Instruktori praktičnog obrazovanja o Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih o Nastavnici predškolskog vaspitanja o Nastavnici razredne i predmetne nastave	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 10 – maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, diskusije i refleksija, studije slučaja i analiza primjera, iskustveno učenje, projekat kao metoda, refleksivna diskusija, Brainstorming, Tehnika „6 šešira razmišljanja”, vizuelizacija i mentalne mape, asocijativne mape i slobodno pisanje, igra uloga, individualni rad, rad u paru, grupni rad, timovi za projektni zadatak	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena za rad u manjim i većim grupama.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar/laptop, projektor i platno ili pametna table, internet konekcija, tabla (klasična, bijela ili flipchart), papir A4, flomasteri, markeri, olovke, bojice, ljepljive bilješke, kolaž papir, makaze, lijepak, materijal za timske postere: plakati, trake, samoljepljive cedulje, telefoni/tableti (opcionarno – za foto-zadatke i snimanje)	
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 10, a maksimalan 30 učesnika, kod učesnika instalirana aplikacija Teams na telefonu, kompjuteru ili laptop-u, treneri posjeduju tehničku podršku	

2.1.13. Zakoračite u Nearpod svijet: Kako aktivirati učenike i napraviti da svaka lekcija bude interaktivna

Opšti podaci		
Naziv programa	Zakoračite u Nearpod svijet: Kako aktivirati učenike i napraviti da svaka lekcija bude interaktivna	
Autori programa	Tamara Lakušić i Olivera Rogonjić	
Realizatori programa	Tamara Lakušić i Olivera Rogonjić	
Kontakt osoba	Tamara Lakušić i Olivera Rogonjić	
E-mail	tamara.lakusic@eko-pg.edu.me olivera.rogonjic@eko-pg.edu.me	
Broj telefona	067/201-084; 067/397-208	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređivanje nastave kreiranjem interaktivnih nastavnih sadržaja i angažovanje učenika u online i tradicionalnom okruženju. Upoznavanje sa mogućnostima i primjenom Nearpod platforme i BYOD koncept nastavom.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	- Upoznavanje sa platformom Nearpod - Kako pristupiti Nearpod platformi - Kreiranje lekcije - Kako pokrenuti lekciju i podijeliti kod - Pridruživanje učenika lekciji - Dozvole za učenike - Izvještaji (kako pristupiti učeničkim odgovorima)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Osposobiti i podstaknuti nastavnike na upotrebu digitalnog okruženja za formativno vrjednovanje ostvarenosti ishoda učenja. Sticanje vještine rada sa Nearpod platformom.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	/	/
Ciljna grupa	Nastavnici u srednjim stručnim školama	
Uslovi za uključivanje u program	/	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 20, a maksimalni je 25.	
Trajanje programa	8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će koristiti tokom seminara su: radionice interaktivnog tipa, grupni rad, davanje i primanje povratne informacije, PowerPoint prezentacije, grupne, diskusije, grupne prezentacije, kooperativno učenje, video i audio zapisi.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica i Microsoft Teams platforma	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, mobilni telefon, papir, olovka, stikeri	

Online realizacija programa	Microsoft Teams platforma, računar, mobilni telefon
------------------------------------	---

2.1.14. Izrada multimedijalnog priručnika za nastavu

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Izrada multimedijalnog priručnika za nastavu</i>
Autori programa	Vladica Avramović, Gorica Peruničić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Gorica Peruničić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Standardizovanje nastave po pojedinim predmetima u ustanovama vaspitanja i obrazovanja Crne Gore kroz izradu i korišćenje univerzalnih priprema za časove u formi programiranih-multimedijalnih priručnika Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja personalizovanog programiranog-multimedijalnog priručnika, univerzalnog tipa; Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu organizovanja i izvođenja nastave; Podsticanje nastavnika za kreativniji rad upotrebom standardnih i specifičnih softverskih alata; Podsticanje jačeg uključivanja stručnih aktiva u školama u cilju što kvalitetnijeg izvođenja nastavnih sadržaja; Podsticanje postupka standardizovanja testova, pismenih zadataka, priručnika, laboratorijskih vježbi i sl. uz ostavljanje dovoljno prostora nastavniku za promjene koje predstavljaju njegov lični pečat času i konkretnom nastavnom sadržaju; Unapređenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika iz stručnih, ali i iz svih drugih predmeta u toku školovanja;
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u multimediju Pojam, karakteristike i klasifikacija elektronskih multimedijalnih sadržaja Izvori multimedijalnih sadržaja: edukativni CD-DVD, baze znanja, elektronski testovi Multimedija, hipermedija i računarska grafika kao pokretači aktivnog učenja Zvuk, video, govor, slike, animacije i tekst 2. Kreiranje multimedijalnih nastavnih materijala i njihovo dodavanje u elektronski priručnik OFFICE paket Izrada animacija, obrada slike, govora i zvuka u jednostavnim računarskim programima 3. Izrada programiranih sadržaja

	Prezentacija gotovog udžbenika iz predmeta „Elektronika“ za elektrotehničku struku Tehnike dizajniranja udžbenika Tehnike dizajniranja elektronskih testova Tehnike ažuriranje udžbenika 4. Prezentacija završnih radova polaznika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Olakšaju rad u učionici standardizacijom nastavnih sadržaja; Podignu digitalne kompetencije praćenjem novih tehnologijaj novih tehnika i tehnologija; Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini; Unaprijede kvalitet i inovativni pristup u svom radu kao i kvalitet rada škole u cjelini.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Elektrotehničar računarskih sistema i mreža Elektrotehničar za razvoj Web i mobilnih aplikacija Tehničar Mehatronike Elektrotehničar elektronike Ekonomski tehničar Saobraćajni tehničar Pravno-administrativni tehničar	Svi stručno-teorijski moduli u okviru obrazovnih programa tehničke i netehničke struke.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija; Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ekonomija, pravo i administracija;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Za polaznike koji posjeduju bazična znanja iz programiranja I IT predviđen je visok nivo razrade tema i realizacija složenog praktičnog projektnog zadatka, kroz primjenu novih softverskih alata; Za polaznike bez početnih znanja predviđen je redukovani (prilagođeni) nivo razrade tema i realizacija jednostavnog programiranog udžbenika upotrebom Visual Basic softverskog paketa.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	24h / 3 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Učesnici programa donose svoje pokretne računare sa instaliranim paketom Office i Windows media player, ili su isti obezbijeđeni od strane ustanove koja naručuje edukaciju; Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (projektor, projekciono platno, laptop za trenere, kopirani materijali u formi „vodiča“ za upotrebu softvera), uključujući i softvere (Visual Basic 2008, Dev C++, SQL, Movie Maker, Corel Draw 12, Sound Forge 8.0, Photoshop 7.0, Sony Vegas 8.0, Flash, Xara, HuperSnap, Fireworks 2004, Diagram Designer, Circuit Maker 2000, Electronics Workbench, Tina8 Industrial, Logo Soft 6.1 i 7.0, Circuit Wizard), obezbjeđuje IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

2.1.15. Do uspješne nastave kroz primjenu različitih metoda

Opšti podaci		
Naziv programa	Do uspješne nastave kroz primjenu različitih metoda	
Autori programa	dr Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Realizatori programa	dr Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Kontakt osoba	Odgovorna osoba Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja Adresa: Vitalac Nikšić	
E-mail	E-mail: draganicmarija@gmail.com	
Broj telefona	Broj telefona: 068 333 656 i 068 808 164	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osnaživanje nastavnika za primjenu kreativnih nastavnih metoda koje su od izuzetne je važnosti za efekte nastave i može uticati na djelovanje drugih faktora koji su u nastavnom procesu neizostavni. Unaprijediti kompetencije nastavnika u primjeni različitih nastavnih metoda/tehnika učenja i podučavanja koje su u funkciji kreativne nastave. Stvaranje nastavne klime na času koja budi interes i stvaralaštvo kod svih učesnika; primijeniti adekvatne metode/tehnike u odgovarajućim nastavnim situacijama kojima se podstiče kreativnost i stvaralaštvo učenika;	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Nastavnik i učenik-kreativni medijatori nastavnog procesa; Metode/tehnike i njihova uloga u podsticanju kreativnosti - „Brainstorming“ 2. Tehnika kocka, šest šešira 3. Umne mape 4. Projekt metoda- Razvoj projekta.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Unapređivanje nastave i profesionalno osnaživanje nastavnika za primjenu kreativnih nastavnih metoda/tehnika. Polaznici će ovladati teorijskim znanjima o metodi šest šešira, tehnici kocka, umnim mapama, projekt metodi. Poboljšanje kvaliteta nastave adekvatnim izborom nastavnih metoda/tehnika. Jačanje motivacije učenika za učenje kreiranjem kooperativne klime u nastavi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	

Uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 – maksimum 30
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), ukupno 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, šest šešira, tehnika kocka, umne mape, PPT prezentacije, studije slučaja, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, kooperativno učenje, grupni rad, rad u paru, timski rad, metoda demonstracije, radionice, brainstorming.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 20, a maksimalan 30 učesnika, kod učesnika instalirana aplikacija Teams na telefonu, kompjuteru ili laptop-u. Treneri posjeduju tehničku podršku i uslove za rad.

2.1.16. Primjena interaktivnih metoda u nastavi

Opšti podaci		
Naziv programa	Primjena interaktivnih metoda u nastavi	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Jačanje kompetencija nastavnika za realizovanje interaktivnih nastave kroz primjenu različitih metoda i tehnika Razumjeti prednosti i karakteristike interaktivne nastave Razumjeti pojam nastave/učenje i njene glavne karakteristike Upoznati savremenu koncepciju nastave i uloge nastavnika Prepoznati ulogu nastavnika u interaktivnoj nastavi Upoznati najčeće klasifikacije metoda kao i mogućnosti njihove primjene u nastavi Uočiti prednosti i nedostatke pojedinih nastavnih metoda Razumjeti vezu između postavljenih ciljeva časa i izbora metoda rada Izvršiti adekvatan izbor i razumjeti značaj dobrog odabira	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Interaktivne nastava, koncept interaktivne nastave, konkretizacija principa učenja, tehnike i metode u interaktivnoj nastavi, kriterijumi za izbor metoda i tehnika interaktivne nastave, priprema za čas interaktivne nastave, uloga nastavnika u interaktivnoj nastavi	
Očekivani ishodi po završetku programa	Upoznavanje sa karakteristikama interaktivnih metoda i mogućnostima primjene u nastavi. Praktična primjena, odabir i planiranje metoda	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama. Nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta. Pedagog škole.	

Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30
Trajanje programa	1 dan, 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Moguća

2.1.17. Upotreba online alata u realizaciji aktivne nastave

Opšti podaci	
Naziv programa	Upotreba online alata u realizaciji aktivne nastave
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Kontakt osoba	mr Nada Mitrović
E-mail	pedagogica@os-mllatovic.edu.me; akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com
Broj telefona	+382 68 033 830
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznavanje učesnika/ca sa pojmom i vrstama metoda nastave. Osposobljavanje nastavnika za primjenu aktivnih metoda nastave/učenja. Razumijevanje potencijala redovne nastave za primjenu savremenih nastavnih metoda. Upoznavanje učesnika/ca sa pojmom, značajem i svrhom online alata u interaktivnoj nastavi. Osposobljavanje nastavnika/ca za primjenu online alata u različitim fazama časa. Jačanje kompetencija učesnika/ca u primjeni alata za kreiranje interaktivnih online stikera, panela, kvizova, brainstorming aktivnosti. Upoznavanje učesnika/ca sa pojmom i primjenom mape uma u podsticanju kritičkog razmišljanja i rješavanja problema. Kreiranje podsticajne sredine za učenje i motivisanje nastavnika/ca za insistiranjem na misaonoj angažovanosti učenika u procesu učenja primjenom digitalnih nastavnih alata za kreiranje digitalnih nastavnih materijala. Upoznavanje učesnika/ca sa primjerom uspješne pripreme za čas. Osposobljavanje nastavnika/ca za izradu pripreme za čas koja sadrži aktivnosti za čiju realizaciju je neophodna primjena online alata.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Nastavne metode. Nastavna sredstva. Interaktivne strategije u savremenoj nastavi. Didaktički principi u funkciji osavremenjivanja nastave. Primjena digitalnih alata u svim fazama nastavnog časa. Izrada pripreme za čas.
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Primjene savremene nastavne metode. Kreiraju digitalne nastavne sadržaje upotrebom online alata. Primjene online alate u realizaciji nastavnog časa. Unaprijede lične digitalne kompetencije.

	Realizuju nastavni čas primjenom online digitalnih alata.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, praktični rad, mape uma, kritička refleksija, evaluacija obuke.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računari, projektor, platno (ili pametna tabla), internet konekcija.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).	

2.1.18. Inovativne metode učenja - primjena edukativnih aplikacija u nastavi

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Inovativne metode učenja - primjena edukativnih aplikacija u nastavi</i>
Autor programa	Mehdija Adrović
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Podrška nastavnicima osnovnih i srednjih škola koji izvode nastavu iz svih oblasti. Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti kao preduslov za bolju implementaciju informacionih tehnologija u redovni nastavni proces. Specifični ciljevi programa: Razumijevanje i ovladavanje osnovnim principima grafičkog dizajna. Osposobljavanje polaznika za samostalno korišćenje edukativnih aplikacija. Obezbeđivanje teorijskog i praktičnog znanja potrebnog za rad sa edukativnim aplikacijama. Osposobljavanje polaznika za samostalno pripremanje, nastavnog materijala.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Izazovi u modernoj nastavi Motivacija Priprema edukativnih materijala Kako poboljšati nastavni proces 2. Padlet u nastavi Opis aplikacije Kreiranje naloga Primjeri board tabli u padletu Prikaz primjera dobre prakse Izrada sopstvene table 3. MENTIMETER Kako se registrovati Radno okruženje Odabir paketa Kreiranje interaktivnih slajdova i infografike Interakcija sa učenicima 4. KAHOOT Kreiranje kviza Kreiranje interaktivnih kvizova kroz igru Kreiranje grupnog i individualnog kviza Manipulacija sa bibliotekom postojećih kvizova 5. PLICKERS Radno okruženje Registracija učenika na platformu Izrada Plickers kartica Odgovori putem skeniranja telefonom 6. IZRADA PRIMJERA

	Izrada primjera u padletu Izrada primjera u Mentimetru Izrada kviza u Kahootu Izrada kviza u Plickersu Čuvanje podataka o svim testovima učenika 7. EVALUACIJA	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	• Nastavnik prepoznaje i razlikuje vrste edukativnih aplikacija prema namjeni, ciljevima i tipu korisnika. • Nastavnik samostalno koristi različite edukativne aplikacije u skladu sa uzrastom i potrebama učenika (npr. aplikacije za kvizove, kolaboraciju, prezentacije, simulacije i dr.). • Nastavnik integriše edukativne aplikacije u nastavne jedinice, planira aktivnosti koje uključuju digitalne alate i usklađuje ih sa ishodima učenja. • Nastavnik koristi aplikacije za formativno i sumativno ocjenjivanje (npr. Padlet, Mentimeter, Kahoot, itd.). • Nastavnik razvija sopstvene nastavne materijale koristeći dostupne digitalne alate i aplikacije (npr. Padlet, , Wordwall). • Nastavnik primjenjuje principe digitalne pismenosti i odgovornog korišćenja tehnologije u radu sa učenicima. • Nastavnik prati i evaluira efikasnost upotrebe edukativnih aplikacija u nastavi i prilagođava pristup u cilju unapređenja kvaliteta učenja. • Nastavnik sarađuje sa kolegama u razmjeni iskustava, resursa i primjera dobre prakse u vezi sa korišćenjem edukativnih aplikacija.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja
	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti Profesori razredne nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Vaspitači Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje rada na računaru.	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-30
Trajanje programa	2 dana 16 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, <i>brainstorming</i> radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Naglasak je na radioničkom radu učesnika tokom obuke i njihovoj međusobnoj interakciji i interakciji s trenerima uz kratke teorijske uvode za svaku od predviđenih tema. Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/desktop računari i projektor; <i>Flip-chart</i> tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; <i>post-it</i> papirići; ostali pribor za radioničarski rad; Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu konektovani na Internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova
Online realizacija programa	Laptop/desktop i internet konekcija, Microsoft Teams, 80 učesnika

2.1.19. Motivacija djece i mladih za učenje

Opšti podaci	
Naziv programa	MOTIVACIJA DJECE I MLADIH ZA UČENJE
Autori programa	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Orbović
Realizatori programa	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Orbović
Kontakt osoba	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Orbović
E-mail	Cica-uzpd@t-com.me, nadao@t-com.me
Broj telefona	069471963, 0687235
Informacije o programu	
Ciljevi programa	1. Jačanje kapaciteta nastavnog kadra da nastavu obogate novim sadržajima i na taj način aktiviraju i motivišu učenike za rad, da uče da programiraju, analitički i kritički razmišljaju. 2. upoznavanje učesnika seminara sa: -načinima na koje možemo motivisati učenike za učenje; -načinima na koje možemo povezati gradivo sa stvarnim životom; - primjerom kako kompjuter, odnosno internet, sputava, a kako podstiče kreativnost; - tehnikama kritičkog mišljenja, analitičkim razmišljanjem i upotrebom micro:bit-a u nastavi
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uzroci i razlozi nezainteresovanosti djece i mladih za učenje; Očekivanja od strane nastavnika u pogledu učeničkih postignuća; Stvaranje pozitivnih radnih navika; Upotreba savremenih tehnologija kao podsticaj za učenje; Motivisanje učenika za rad upotrebom micro:bit-a u nastavi i njegovi pozitivni efekti za učenike i nastavni proces; Kada korisno prelazi u štetno (pretjerana upotreba kompjutera i telefona).
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon uspješno završenog programa stručnog usavršavanja, nastavnik će biti osposobljen da: • Prepoznae osnovne teorije motivacije i njihove implikacije za obrazovni kontekst, Maslowljeva hijerarhija potreba, teorija samoodređenja i dr.). • Analizira faktore koji utiču na motivaciju učenika (lični, porodični, školski, socijalni) i primjenjuje pristupe koji omogućavaju individualizaciju u radu. • Identifikuje znakove niske i visoke motivacije kod učenika i osmišljava odgovarajuće pedagoške intervencije. • Primjenjuje različite strategije i tehnike za podsticanje motivacije, kao što su: postavljanje ciljeva, upotreba pohvala i povratnih informacija, učenje kroz igru i projektno učenje, povezivanje sadržaja sa stvarnim životom.

	- Razvija nastavne aktivnosti koje povećavaju angažovanost učenika, uključujući zadatke koji podstiču autonomiju, osjećaj kompetencije i pripadnosti. - Kritički sagledava sopstvenu nastavnu praksu u kontekstu motivacije učenika i identifikuje oblasti za dalji profesionalni razvoj. Efikasno komunicira sa roditeljima i kolegama u cilju zajedničkog podsticanja motivacije i pozitivne atmosfere za učenje.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi programi	Svi predmeti
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja Odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova, bitna je zainteresovanost za temu Cijena obuke po učesniku je 15 eura	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	25 do 35 učesnika	
Trajanje programa	Jedan dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja i demonstracija pomoću prezentacija i video materijala, diskusija, <i>brainstorming</i> , samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica ili sala koja omogućava: Smještaj do 35 učesnika, Fleksibilan raspored sjedenja (rad u grupama, parovima, krug), Radionički i prezentacijski format rada, Pristup električnim priključcima za tehničku opremu. Poželjno je da prostorija ima dobar prirodni izvor svjetlosti, ventilaciju i mogućnost projekcije (zid ili platno)	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa	Tehnička oprema:	

(tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop (sa instaliranom PowerPoint prezentacijom i mogućnošću puštanja video sadržaja), Projektor, Platno ili bijeli zid za projekciju, Zvučnici (ukoliko se koriste video i audio zapisi), Produžni kablovi i adapteri ako je potrebno. Nastavna sredstva i radni materijal: Tabla (poželjno pametna ili bijela tabla) ili flipchart tabla i flomasteri/markeri, Papir A3 i A4 formata, Kartice za rad u grupama, Ljepljive ceduljice (post-it),
Online realizacija programa	Preferiramo rad "uživo" ali Program se može u cjelosti realizovati u onlajn formatu uz upotrebu platformi kao što su Zoom, Microsoft Teams ili Google Meet, uz sljedeće uslove: Stabilna internet konekcija za sve učesnike, Digitalna verzija radnih materijala dostavljena unaprijed, Mogućnost korišćenja „breakout room“ opcija za grupni rad Učesnika do 35

2.2. VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE POSTIGNIČA UČENIKA

2.2.1. Izrada multimedijalnih elektronskih testova

Opšti podaci	
Naziv programa	IZRADA MULTIMEDIJALNIH ELEKTRONSKIH TESTOVA
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Omogućavanje nastavnicima da formiraju princip provjeravanja i ocjenjivanja postignuća učenika kroz nivo ostvarenja ishoda učenja modularnih nastavnih planova i programa, kao mjere kvaliteta nastavnog procesa Upoznavanje nastavnika sa metodologijom ocjenjivanja u stručnim školama, u dijelu izrade testova i njihovog vrednovanja Osposobljavanje nastavnika svih struka za izradu elektronskih testova u različitim programima i njihova primjena u lokalnoj i globalnoj mreži Modernizacija nastavnog procesa primjenom novih informacionih tehnologija Osposobljavanje nastavnika za izradu ONLINE testova kroz izradu baza podataka
Sadržaji obuhvaćeni programom	Metodologija ocjenjivanja u stručnim školama Vrste testova u procjeni ishoda učenja, testovi znanja Tipovi pitanja u testovima Vrste zadataka u testovima, specijalni tipovi zadataka Prednosti i nedostaci „papirnih” testova Prednosti i nedostaci elektronskih testova Programi za izradu elektronskih testova Pregled standardnih programa za izradu elektronskih testova: WORD, EXCEL i HTML Primjer testova u standardnim programima Pregled novijih programa za izradu ONLINE testova: QUIZ FABER, HOT POTATOES- izgled virtualnog edukativnog okruženja Izrada elektronskih testova pomoću online aplikacija (Google Forms) Kreiranje učeničkih i administratorskih naloga, lokalno i globalno upravljanje QUIZ FABER softver za izradu elektronskih testova znanja Instalacija softvera Radno okruženje programa-podešavanje Izrada multimedijalnog testa

	Podešavanje vrednovanja i ocjenjivanje rezultata testa od strane programa Eksportovanje testa u HTML i WML-podrška za CHARSET Podešavanje HTML radnog okruženja Izrada testova iz struke u instaliranom softveru HOT POTATOES softver za izradu elektronskih ONLINE testova znanja Instalacija programa Radno okruženje i podešavanje programa Pregled pomoćnih programa softvera: JQuiz, JMatch, JMix, JCross, JCloze Masher softver za spajanje Kreiranje WEB stranice testa i njeno postavljanje na server Kreiranje testa na HD i njegovo pokretanje u LAN mreži bez Internet konekcije Podešavanje programa- bodovanje testa- ocjenjivanje Izrada testova iz struke u instaliranom softveru Definicija konkretnih zadataka polaznika- prezentacija završnih radova.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke polaznici će moći da: Formiraju principe provjeravanja i ocjenjivanja postignuća učenika modularnih nastavnih planova i programa kroz objektivne procjene ishoda učenja, kao mjere kvaliteta nastavnog procesa Koriste virtuelna edukativna okruženja za izradu elektronskih ONLINE testova - Word, Excel, Quiz Faber, Hot Potatoes, Google Forms Eksportuju kreirane testove u HTML programski kod, podešavanjem WEB stranice Kreiraju trajnu bazu testova-pitanja i njeno postavljanje na server kroz slučajni izbor pitanja iz baze i redosljeda odgovora na pitanja Kreiraju statistiku dobijenih rezultata, upoređujući rezultate u odjeljenju, školi i između škola	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa svim obrazovnim programima u stručnim školama	Program je povezan sa svim nastavnim predmetima i modulima, kako stručnim tako i opšteobrazovnih.
Ciljna grupa	Nastavnici svih stručnih modula/predmeta i nastavnici opšteobrazovnih predmeta/modula; Nastavnici svih praktičnih modula/predmeta;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Program je namijenjen za polaznike koji posjeduju osnovna znanja iz Informacionih	

	tehnologija, Office paketa i programa iz svoje struke. Program je namijenjen i za polaznike bez početnih znanja sa redukovanim nivoom razrade tema i realizacija jednostavnijih testova sa manjim brojem tipskih pitanja i zadataka kroz korišćenje standardnih Office programa.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-15
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne prezentacije, instalacija programa, izrada testa u instaliranom softveru na računaru, prezentacija rada po grupama, grupni rad.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim računarskim stolovima.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Brza Internet konekcija Učesnici programa donose svoje računare sa instaliranim OS Win xp ili novijim i Office paketom ili su isti obezbijeđeni od strane naručioca edukacije. Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa Stručnog usavršavanja (projector, projekciono platno, prenosni računar za trenere, softveri za izradu elektronskih ONLINE testova) obezbjeđuje IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

2.2.2. Izrada automatizovanih elektronskih testova - classmarker

Opšti podaci	
Naziv programa	IZRADA AUTOMATIZOVANIH ELEKTRONSKIH TESTOVA - CLASSMARKER
Autor programa	Mehdija Adrović
Realizator programa	Mehdija Adrović
Kontakt osoba	Mehdija Adrović
E-mail	bato.adrovic@sss-ba.edu.me
Broj telefona	069/888-023 068/066-663
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Podrška svima nastavnicima, nastavnicima opšteobrazovnih predmeta, stručnih predmeta, razredne nastave, vaspitača kao i praktične nastave iz svih obrazovnih programa. Obezbjediavanje teorijskog i praktičnog znanja iz oblasti kreiranja elektronskih testova za ocjenjivanje. Osposobljavanje polaznika za samostalno kreiranje elektronskih automatizovanih testova i automatizovanog ocjenjivanja. Ovladavanje osnovnim tehnikama korišćenja platforme za izradu elektronskih automatizovanih testova - CLASSMARKER. Podizanje nivoa digitalne pismenosti zaposlenih u prosvjeti kao preduslov za bolju implementaciju informacionih tehnologija u redovni nastavni proces.
Sadržaji obuhvaćeni programom	DEFINICIJA Pojam elektronskog testa Priprema za izradu testa Kako radi Classmarker RADNO OKRUŽENJE Odabir paketa i banka pitanja Primjeri testova rađenih u Classmarkeru Prikaz rezultata REGISTRACIJA Kako se registrovati Zahtjevi Odabir paketa educational Banka pitanja Ugrađeni tutorijali SMJERNICE Kreiranje običnog testa Kreiranje naprednog testa GRUPE Kreiranje grupa Dodjela testa grupi Dodavanje članova grupi KORISNICI Edukaciski Trening

	Biznis Kreiranje korisnika Kreiranje grupa Dodjeljivanje testa korisniku Kreiranje korisničkih kodova PROBLEMI Kompatibilnost Zahtjevi registracije Ograničenje paketa EVALUACIJA Čuvanje podataka o svim testovima učenika IZRADA AUTOMATIZOVANOG TESTA SA BANKOM PITANJA	
Očekivani ishodi po završetku programa	Izrada automatizovanog funkcionalnog elektrosnog testa sa potrebnim elementima (tekst, slika, šema, linkovi). Kreiranje interaktivne forme. Praćenje napredovanja učenika i elektronsko čuvanje rezultata.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ova oblast je primjenjiva za sve obrazovne programe / programe obrazovanja.	Primjenjivo je za sve predmete i za sve module u okviru svakog obrazovnog programa i svih vannastavnih i vanškolskih aktivnosti i takmičenja.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti Profesori razredne nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Vaspitači Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Opšte poznavanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-30	
Trajanje programa	1 dan 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: ledolomac, <i>brainstorming</i> radionički rad, prezentacije, individualna aktivnost, demonstrativno-ilustrativna metoda, grupne diskusije, rad u parovima, izlazna kartica, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije i evaluacija obuke. Napomena: U slučaju potrebe, obuka se može održati online.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija veličine i oblika učionice za 15-25 učesnika sa projektorom, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/desktop računari i projektor; <i>Flip-chart</i> tabla i blok pripadajućih papira; flomasteri u boji; <i>post-it</i> papirići; ostali pribor za radioničarski rad; Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu konektovani na Internet. Obuka je najvećim dijelom praktična. Napomena: U slučaju da se obuka održava online, potrebne su aplikacije za simulaciju potrebnih materijalno-tehničkih uslova (Microsoft Teams)
Online realizacija programa	Laptop/desktop i internet konekcija, Microsoft Teams, 80 učesnika

2.2.3. Kreiranje testova u nastavi

Opšti podaci		
Naziv programa	KREIRANJE TESTOVA U NASTAVI	
Autori programa	mr Sava Kovačević, Milica Pajović	
Realizatori programa	mr Sava Kovačević, Milica Pajović	
Kontakt osoba	Sava Kovačević	
E-mail	kovacevic.sava@gmail.com	
Broj telefona	+38267616055	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Unapređivanje nastavnog procesa u ocjenjivanju i provjeravanju učenika u kom učenik ima centralnu ulogu Specifični ciljevi programa: Učesnici će biti sposobni da: -razumiju različite tipove testiranja -kreiraju različite tipove pitanja i zadataka -dizajniraju test prema spodobnostima i mogućnostima učenika -primjenjuju online testove u nastavi -vrednuju i analiziraju testove nakon testiranja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Ocjenjivanje i testiranje učenika Tipovi zadataka Postavljanje pitanje Elektronsko testiranje - Testmoz, Google upitnik, Free on-line Survey Kreiranje kvizeva - KUBBU, QuizRevolution Kreiranje testova u nastavi Vrednovanje i analiza testova	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Učesnici će biti sposobni da: -razumiju različite tipove testiranja -kreiraju različite tipove pitanja i zadataka -dizajniraju test prema spodobnostima i mogućnostima učenika -primjenjuju on-line testove u nastavi -vrednuju i analiziraju testove nakon testiranja Očekivani efekti na teorijskom i praktičnom planu su usvajanje, ali i primjena, kompetencija navedenih pod tačkom iznad, u svakodnevnom radu sa učenicima/ama u okviru obrazovnog procesa. Očekivani efekat je da će nastavnici/e razumjeti važnost svoje uloge u kreiranju testova za učenike/ce. On-line testiranje, do sada, nije bila praksa nastavnika u Crnoj Gori pa je ovo još jedan od seminara u nizu koji će doprinijeti unapređenju nastavnog procesa.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

Ciljna grupa	Nastavnici opštih i stručnih predmeta, nastavnici praktične nastave
Uslovi za uključivanje u program	Motivisanost i dobrovoljnost za rad na svojim ličnim i profesionalnim kompetencijama
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 15, a maksimalni 35
Trajanje programa	Program traje 8 sati/1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	interaktivne radionice ili online radionice na moodle aplikaciji za nastavnike, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, tutorijali i foto priče o korišćenju on-line testova u nastavi, online diskusije, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija 40m2 pogodna za rad u krugu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, flip chart tabla
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem ZOOM platforme ili Microsoft Teams platforme. Broj učesnika je od 15 do 35 učesnika.

2.2.4. Ocjenjivanje

Opšti podaci		
Naziv programa	Ocjenjivanje	
Autori programa	Mr Nermina Zejnilović	
Realizatori programa	Mr Nermina Zejnilović	
Kontakt osoba	Mr Nermina Zejnilović	
E-mail	nermina.z@t-com.me	
Broj telefona	068-049-440	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Informisanje učesnika o kontinuiranom pracenju napredovanja učenika Informisanje učesnika o ocjenjivanju, kriterijumima ocjenjivanja, planu ocjenjivanja Definisanje samoocjenjivanja i vršnjačkog ocjenjivanja Izrada plana ocjenjivanja, ocjenjivanje putem testa	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Proces provjere znanja i postignuća učenika Ocjenjivanje učenika iz modula/ nastavnog predmeta/ dijela modula Nivo znanja Usmena provjera znanaja Zaključna ocjena Pisana provjera znanja učenika Svojstva zadataka u pisanoj provjeri znanja	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Polaznici će savladati program – Ocjenjivanja, sadržaje sa obuke primijeniti u nastavnoj praksi Raditi na usaglašavanju kriterijuma ocjenjivanja Raditi na procesu samoocjenjivanja i vršnjačkog ocjenjivanja Voditi proces kontinuiranog ocjenjivanja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Zainteresovani treba da posjeduju odgovornost u radu, tačnost i preciznost, kao i druge jake strane koje su neophodne za kvalitetan proces ocjenjivanja Polaznici treba da budu motivisani za kontinuirani rad i proces ocjenjivanja, da ocjenu obrazlažu učenicima i iznose javno u odjeljenju kao da ocjenjivanje ima razvojnu funkciju	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 15 - maksimalno 30
Trajanje programa	Jednodnevni seminar 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacije, radionice, diskusije, rad na tekstu, oluja misli, Interaktivne metode, grupni rad i rad u paru
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Školski prostor namijenjen za seminare, sala za sastanke
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prostorija koja posjeduje tehničku opremu i odgovarajuća sredstva (didaktički materijal, radni materijal, pomagala)
Online realizacija programa	Program može biti realizovan i online pomoću Zoom i Teams platforme.

2.2.5. Kako do efikasnog testa za provjeru znanja učenika/ca?

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Kako do efikasnog testa za provjeru znanja učenika/ca?</i>
Autori programa	mr Željko Raičević, profesor mašinske grupe predmeta
Realizatori programa	mr Željko Raičević i Zorica Minić, psihometičarka, Ispitni centar Crne Gore
Kontakt osoba	Zorica Minić,
E-mail	zorica.minic@iccg.edu.me
Broj telefona	+382/69 362 987
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznavanje nastavnika sa: provjerom znanja učenika i dostignutosti predmetnih ishoda putem pisane provjere/ testa, vrstama zadataka i njihovoj povezanosti sa ciljem testiranja, načinima strukturiranja testa, prigaođavanja različitim nivoima znanja i kriterijumima za bodovanje.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Procjenjivanje i mjerenje znanja Direktno i indirektno mjerenje Izvori pogrešaka Faktori koji sudjeluju pri oblikovanju učeničkih odgovora na testu Faktori provjere i mjerenja znanja koji zavise od mjernog instrumenta Tehnike ispitivanja i ocjenjivanja Pismeno ispitivanje znanja Testovi znanja Standardni testovi - objektivni testovi Planiranje i izrada različitih formi zadataka na testu Izrada zadataka koji su slični zadacima na međunarodnim testiranjima (PISA, TIMS, PIRLS) Analiza zadataka Provođenje objektivnog testa Kriterijumi za ocjenjivanje testova Kreiranje testa i elektronsko testiranje Način testiranja i način učenja učenika
Očekivani ishodi po završetku programa	Kontinuirano praćenje napredovanja učenika i unapređivanje testiranja kao oblika provjere znanja i dostignutosti ishoda; Unapređene kompetencije za provjere znanja prema nivoim ishoda; Unapređene kompetencije planiranja i strukturiranja testa; Unapređene kompetencije za kreiranje testova i bodovanje rezultata testiranja.

	Unapređene kompetencije nastavnika za izradu zadataka koji mjere funkcionalna znanja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Stručni saradnici Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj 16 učesnika Maksimalan broj 25 učesnika	
Trajanje programa	8 sati – 4 radionice - 1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivna obuka, grupni rad i rad u paru	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostrana i osvijetljena prostorija sa stolovima koji nijesu fiksirani	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, platno, čart-tabla.	
Online realizacija programa	Nije predviđena	

2.2.6. Digitalno vrednovanje i ocjenjivanje: od formativnog praćenja do sumativne provjere

Opšti podaci	
Naziv programa	Digitalno vrednovanje i ocjenjivanje: od formativnog praćenja do sumativne provjere
Autori programa	Mr Vesna Pejović Brinić-nastavnik savjetnik
Realizatori programa	Mr Vesna Pejović Brinić, prof. Ana Braunović
Kontakt osoba	Mr Vesna Pejović Brinić
E-mail	vesna.brinic@os-bbrinic.edu.me
Broj telefona	069903065
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Razlikovati formativno i sumativno ocjenjivanje i razumjeti njihove funkcije u procesu učenja. Osposobiti nastavnike za izradu kvalitetnih testova, zadataka i kvizova. Unaprijediti upotrebu digitalnih alata za provjeru znanja i evaluaciju. Podstaci refleksivnu praksu i praćenje napretka učenika kroz primjenu savremenih metoda vrednovanja
Sadržaji obuhvaćeni programom	Teorijske osnove formativnog i sumativnog vrednovanja. Taksonomija ciljeva i pravila izrade zadataka. Digitalni alati za testiranje i kvizove (Google Forms, Wordwall, Quizizz, Testmoz). Praktična izrada elektronskih testova i plan primjene u sopstvenoj nastavi. Evaluacija i povratna informacija kao dio nastavnog ciklusa.
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: razlikuju vrste ocjenjivanja i primjenjuju ih u praksi; osmisle i izrade testove prema taksonomskim nivoima; koriste digitalne alate za kreiranje testova i kvizova; analiziraju rezultate i planiraju dalje aktivnosti na osnovu povratne informacije.

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Opšteobrazovni programi osnovne i srednje škole; stručni programi iz oblasti društvenih nauka, informacionih tehnologija, jezika i komunikacije.	Crnogorski/srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost; Informatika; Preduzetništvo; Građansko obrazovanje; Jezici i komunikacija; Medijska pismenost; Pedagoška praksa.
Ciljna grupa	Nastavnici razredne/predmetne nastave, srednjih škola, Nastavnici stručnih modula/predmeta iz oblasti jezika i komunikacije, društvenih nauka, informatike i obrazovanja. Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program	Osnovno poznavanje rada na računaru i interneta Otvoren Google nalog Pristup računaru sa internet konekcijom (za online verziju) Spremnost za aktivno učešće u praktičnom i timskom radu	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min 15, max 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivno predavanje, radionice i praktičan rad Grupni i individualni rad Korišćenje digitalnih alata u simulacijama Brainstorming, peer feedback, evaluacija	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica sa pristupom internetu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/računar za svakog učesnika Internet, projektor, zvučnici Pristup alatima (Google Forms, Wordwall, Quizizz, Testmoz	
Online realizacija programa	Microsoft teams/zoom, 1 dan 8 sati	

2.2.7. Multimedijalni WEB alati za kreiranje testova, kvizova i upitnika

Opšti podaci	
Naziv programa	Multimedijalni WEB alati za kreiranje testova, kvizova i upitnika
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unapređivanje digitalnih kompetencija učenika i nastavnika i upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u realizaciji obrazovno-vaspitnog procesa. Obučiti polaznike za kreiranje elektronskih kvizova, asosojacija, testova i upitnika za svoje predmete, koje će moći konkretno primjeniti u nastavnom procesu, kao i razmjenjivati postojeća pitanja i kvizove, asosojacije i testove i upitnike sa kolegama koji predaju iste predmete. Primjena informaciono-komunikativne tehnologije u fazi vrednovanja uspjeha, odnosno procjene i ocjenjivanja znanja. Sticanje znanja i usvajanje novih informacija o tehnologijama za izradu elektronskih kvizova, asosojacija i testova i upitnika. Razvijanje sposobnosti kreiranja pitanja u elektronskoj formi, korišćenjem različitih tipova pitanja i programskih alata. Postići da učesnici seminara izrade konkretne kvizove, asosojacije i testove i upitnike, koje će dati svojim učenicima, a da povratnim informacijama podijele svoja iskustva sa ostalim polaznicima i realizatorom. Unapređenje komunikacije i saradnje između nastavnika, razvijanje projekata i njihova razmjena. Zahvaljujući brzom razvoju elektronike i informacione tehnologije, pedagoška tehnologija postaje sve modernija i inspirativnija, i za učenike i za nastavnike. Zahvaljujući upotrebi novih tehnologija, nastavni sadržaji mogu biti dostupni učenicima i nastavnicima uvijek i svuda, u različitim oblicima, omogućavajući im na taj način neometanu i konstantnu saradnju. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: - Efikasnost u podučavanju učenika - Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatih ciljeva i ishoda - Jačanje demokratskog proreformskog stava - Samorazumijevanje/Razumijevanje - Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i "sveživotni učenik" - Komunikacija - Rad u timu - Saradnja - Tolerancija - Kreativnost - Vođenje

	Moderacija	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Kreiranje testova i kvizova u Nearpod-u Kreiranje anketa i testova u Microsoft Forms-u Kreiranje različitih aktivnosti u programu LearningApps Kreiranje različitih aktivnosti u programu Wordwall (kviz, test, povezivanje pojmova, čudnovati krug, ukrštenice, dijagram sa okvirima, anagrami, lavirint, osmosmjerka i dr.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Osposobiti i podstaknuti nastavnike na upotrebu digitalnog okruženja za formativno vrednovanje ostvarenosti ishoda učenja. Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Polaznici će znati da rade u besplatnim aplikacijama za izradu različitih tipova kvizova, asocijacija i testova i upitnika i savladati vještine korištenja i primjene u praksi tih alata. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Nastavnici praktične nastave Nastavnici opšteobrazovnih modula/predmeta Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 15	
Trajanje programa	Program traje 16 sati, dva dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka interaktivnog tipa, metoda rada na računaru Diskusija Pojedinačne i grupne prezentacije Vježbe Podjela uloga Rad na bazi instrukcija Igranje uloga Evaluacija Frontalni, grupni i individualni oblik rada	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača.
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem platforme Google Meet, ZOOM ili Microsoft Teams. Nastavnici treba da imaju računare sa aplikacijom PowerPoint. Maksimalan broj učesnika 30. Trajanje dva dana.

2.2.8. Vrednovanje znanja učenika u stručnim školama

Opšti podaci	
Naziv programa	Vrednovanje znanja učenika u stručnim školama
Autori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Realizatori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Kontakt osoba	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Ovladavanje nastavnika tehnikom vrednovanja teorijskih i praktičnih znanja učenika u srednjim školama; Afirmisanje savremenih ICT tehnologija, u procesu izrade materijala za provjeru znanja učenika i programa za evidenciju učeničkih postignuća; Podsticanje učenika za samostalan i/li grupni rad iz teorijskih i praktičnih nastavnih sadržaja, koji ima primjenu u praksi; Unaprijeđenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima; Izrada jedinstvene baze podataka sa materijalima za provjeru učeničkih postignuća kao i programa za vrednovanje njihovih znanja; Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika iz svih stručnih modula.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u vrednovanje znanja učenika u stručnim školama (2 sata): Metodologija ocjenjivanja u stručnim školama; Formativno i sumativno ocjenjivanje učenika; Materijali za provjeru znanja učenika, za teorijsku i praktičnu nastavu; Kriterijum ocjenjivanja u stručnim školama; Nivoi provjere znanja u stručnim školama, pojedinačnog i grupnog postignuća učenika; Načini provjere znanja u stručnim školama (usmjena, pismena, projekat, seminarski rad, praktičan rad, test, rad u grupi i sl.); 2. Testovi znanja (4 sata): Primjer papirnih i elektronskih testova za provjeru znanja učenika; Vrste zadataka u testovima; Tipovi otvorenog i zatvorenog tipa; Pregled program za izradu papirnih i elektronskih testova; Primjeri testova iz prakse (elektronski testovi, papirni testovi, upitnici, kvizovi znanja i sl.) sa tabelom za vrednovanje; 3. Pregled programa za izradu materijala za učenje i za provjeru znanja učenika (2 sata):

	Programi za učenje; Interaktivni alati za učenje: Padlet, Flipgrid, Nearpod i sl. Programi za upravljanje učenjem: Moodle, Google učionica, Canvas, Blackboard i sl. Programi za izradu papirnih i elektronskih testova; Programi za izradu anketa, upitnika, kvizova znanja i slično; Programi za pretvaranje bodova u ocjene; Programi za evidenciju učeničkih postignuća; Pregled gotovih programa iz prakse; 4. Definisanje konkretnih zadataka za rad, grupni rad nastavnika - radionica (6 sati): Izrada materijala za učenje koristeći ICT tehnologije; Izrada tipskog papirnog testa sa skalom za bodove i ocjene, za provjeru teorijskih znanja učenika (sa pitanjima za nadarene učenike), eksterno i interno polaganje na stručnom ispitu i sl.; Izrada tipskog elektronskog testa sa skalom za bodove i ocjene), za provjeru teorijskih znanja učenika; Izrada testa za provjeru praktičnih znanja i vještina učenika; Izrada programa za evidenciju učeničkih postignuća učenika; Testiranje učenika u problemskoj i projektnoj nastavi. 5. Prezentacija završnih radova polaznika (3 sata) 6. Evaluacija i samoevaluacija rada (1 sat)
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Uvide značaj planirane, kontinuirane i pravovremene provjere postignuća učenika; Koriste savremene ICT tehnologije za izradu materijala za učenje, materijala za vrednovanje učeničkih postignuća, kao i materijala za evidenciju učeničkih postignuća; Naprave papirne i elektronske testove, sa usklađenim načinom bodovanja i skalom ocjena; Provjere znanja učenika pri radu u grupi, većeg taksonomskog nivoa; Koriste različite provjere učeničkih postignuća u teorijskoj i praktičnoj nastavi; Naprave plan ocjenjivanja učenika u teorijskoj i praktičnoj nastavi; Usaglaše kriterijum ocjenjivanja, u stručnom aktivu, i na nivou škole; Postignu bolje rezultate učenika, kroz kontinuirano usavršavanje obrazovno-vaspitnog procesa u cjelini;

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi	Svi moduli/predmetu u svim Obrazovnim programima
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti; Nastavnici svih predmeta-modula; Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti; Organizatori praktičnog obrazovanja; Stručni saradnici; Saradnici u nastavi; Direktori i pomoćnici direktora; Instruktori praktičnog obrazovanja; Koordinatori obrazovnih programa; Nastavni kadar kod Organizatora obrazovanja odraslih.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	16 sati/2 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet. Projektor, štampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno; PC računari: jedan polaznik-jedan računar; Pametna tabla.	
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.	

2.2.9. Elektronska evidencija postignuća učenika

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Elektronska evidencija postignuća učenika</i>
Autori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Realizatori programa	Vladica Avramović, Strahinja Jakić
Kontakt osoba	Vladica Avramović
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Upoznavanje nastavnika sa metodologijom ocjenjivanja u stručnim školama; Izrada jedinstvene elektronske baze podataka za vrednovanje postignuća učenika u teorijskoj nastavi; Izrada jedinstvene elektronske baze podataka za vrednovanje postignuća učenika u praktičnoj nastavi (vježbe i praksa); Usaglašavanje metoda za provjeravanja i vrednovanje postignuća učenika kroz nivo ostvarenja ishoda učenja modularnih nastavnih planova i programa, kao mjere kvaliteta nastavnog procesa; Osposobljavanje nastavnika svih struka za izradu aplikacije u različitim programskim paketima; Modernizacija nastavnog procesa primjenom novih informacionih tehnologija; Upoređivanje ostvarenih rezultata škole i aktiva na klasifikacionim periodima, po predmetima i nastavnicima, upoređivanje rezultata između predmeta, aktiva, upoređivanje rezultata po školama, regijama i sl. Ovladavanje nastavnika tehnikom kreiranja, korišćenja i ažuriranja jedinstvenih aplikativnih programa iz stručnih i opšteobrazovnih predmeta i podsticanje nastavnika na kvalitetniji i kreativniji rad u svojoj struci.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Metodologija ocjenjivanja u stručnim školama Načini provjere znanja učenika u stručnim školama; Načini evidentiranja znanja učenika u stručnim školama Preporuke za vrednovanje ishoda učenja u stručnim školama; Prednosti i nedostaci dosadašnje prakse. Evidentiranje pedagoške dokumentacije u školi Vrste pedagoške dokumentacije Potreba izrade jedinstvenih elektronskih obrazaca za evidentiranje svakodnevnih postignuća učenika u školi; Izvještaj eksternih i internih evaluatora o pedagoškoj dokumentaciji škole

	Pregled programskih jezika za izradu pedagoške dokumentacije: office paketi, IS, WEB aplikacije, mobilne aplikacije, viber-BOT aplikacije; Uvod u EXCEL program Mogućnosti EXCEL programa i njegove primjene kod izrade aplikacije za vrednovanje znanja učenika; Pregled vrsta funkcija i dijagrama u programu koji se koriste u aplikacije za vrednovanje znanja učenika; Rješavanje konkretnih zadataka u EXCEL programu Prezentacija gotovih aplikacija sa osnovnim naredbama programa: uspjeh aktiva iz nastavnih predmeta i vladanja, dnevnik rada na kraju klasifikacionog perioda i sl. Pregled složenih naredbi EXCEL programa Logičke funkcije -primjena u konkretnim programu Funkcije pretrage i reference -primjena u konkretnom programu Makroi u EXCEL programu -izrada programa za automatizaciju procesa vrednovanja znanja učenika kao rezultat više različitih provjera znanja; Visual Basic u EXCEL program -izrada vizuelnih aplikacija- izrada programa za automatizaciju procesa vrednovanja znanja učenika kao rezultat više različitih provjera znanja; Programiranje novih naredbi za obavljanje složenih operacija (FUNCTION) Izrada baze podataka za vrednovanje znanja učenika - rješavanje konkretnih zadataka Izrada aplikacije za vrednovanje znanja učenika jednog modula, više modula i svih modula Obrazovnog programa, korišćenjem složenih excel naredbi - pregled svih provjera znanja: papirni i elektronski testovi, usmene provjere znanja, laboratorijske vježbe, projekti, domaći zadaci, aktivnosti na času, seminari, dopunski i dodatni rad, rad u parovima, računske vježbe i slično. Izrada aplikacije za vrednovanje znanja učenika jednog modula, više modula i svih modula Obrazovnog programa, korišćenjem WEB programskih jezika; Izrada aplikacije za vrednovanje znanja učenika jednog modula, više modula i svih modula Obrazovnog programa, korišćenjem Visual Basic programa;
--	---

	Izrada mobilne aplikacije za vrednovanje znanja učenika jednog modula, više modula i svih modula Obrazovnog programa, korišćenjem programa za izradu Android aplikacija; Prezentacija završnih radova.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke polaznici će moći da: Definišu značaj primjene elektronske evidencije postignuća učenja kroz vrednovanje svih ishoda učenja; Usaglaise kriterije ocjenjivanja u aktivu i školi; Postižu bolje rezultate učenika kroz kontinuirano vrednovanje postignuća učenika obrazovno-vaspitnog procesa; Izrade aplikaciju za vrednovanje znanja učenika i prilagode je modulu, grupi modula i aktivu; Primijene stečeno znanje u planiranju kvalitetnijih i kreativnijih provjera znanja u papirnoj i elektronskoj formi i njihovo povezivanje sa aplikacijom za elektronsku evidenciju postignuća učenika; Primijene stečeno znanje za izradu automatizovanih baza podataka koje imaju primjenu u praksi u školi i van nje; Naprave jedinstvene tabele za svakodnevne poslove u školi, periodične poslove u aktivu ili tabele za vrednovanje vannastavnih aktivnosti učenika.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa svim obrazovnim programima u stručnim školama	Program je povezan sa svim stručnim nastavnim predmetima i modulima;
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih tehničkih i netehničkih oblasti; Nastavnici praktične nastave iz svih stručnih i nestručnih podataka;	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi strukturi grupe. Program je namjenjen za polaznike koji posjeduju osnovna znanja iz informacionih tehnologija, programiranja i programa EXCEL. Za njih je predviđen visok nivo razrade tema i realizacija složenijih zadataka, izrada makroa, primjena Visual Basic u programiranju automatizovanih praktičnih rješenja. Program je namjenjen i za polaznike bez početnih znanja iz navedenih oblasti sa redukovanim nivoom razrade tema i realizacija jednostavnijih projekata. Za takve polaznike detaljnije će se opisati struktura osnovnih naredbi EXCEL	

	programa sa primjenom osnovnih dijagrama bez automatizacije projektovane aplikacije.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10-15
Trajanje programa	24h / 3 dana
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne prezentacije, programiranje u EXCEL softveru na računaru, crtanje dijagrama prilagođenih postavljenom zadatku, pisanje složenog koda, crtanje algoritama, prezentacija rada po grupama.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim računarskim stolovima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Učesnici programa donose svoje računare sa instalisanim OS Win xp ili novijim i Office paketom (Office 2010 ili 2016) ili su isti obezbjeđeni od strane naručioca edukacije. Ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa Stručnog usavršavanja (projector, projekciono platno, prenosni računar za trenere) obezbjeđuje IPF.
Online realizacija programa	Program se ne može realizovati putem online platformi.

2.2.10. Evaluacija učenja: Kreativne i alternativne metode ocjenjivanja

Opšti podaci		
Naziv programa	Evaluacija učenja: Kreativne i alternativne metode ocjenjivanja	
Autori programa	Marica Ognjenović	
Realizatori programa	Marica Ognjenović Jelena Bojović	
Kontakt osoba	Marica Ognjenović	
E-mail	pedagog@gim-nk.edu.me	
Broj telefona	+38269700155	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Razlikovati formativno i sumativno ocjenjivanje i razumjeti njihovu primjenu u nastavi. Upoznati učesnike sa alternativnim metodama procjene kao što su portfolio, samoprocjena i peer evaluacija. Osposobiti učesnike za izradu rubrici kao alata za objektivno i transparentno ocjenjivanje. Upoznati nastavnike sa digitalnim alatima za praćenje napretka učenika i izradu testova.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Vodič kroz evaluaciju: Formativno vs. sumativno ocjenjivanje Alternativne metode ocjenjivanja: Portfolio, samoprocjena i vršnjačka evaluacija Rubrike: Alat za objektivnu i transparentnu procjenu Digitalni alati za evaluaciju (Google Forms, Socrative, Classkick)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Prepoznaju i primijene različite vrste ocjenjivanja u svojoj nastavi Efikasno koriste portfolio i metode samoprocjene u radu sa učenicima Samostalno kreiraju rubrike za vrednovanje zadataka, projekata i prezentacija Koriste digitalne alate za kreiranje testova i prikupljanje povratnih informacija	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, predmete i stručne module.	
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nastavni kadar koji radi u stručnom obrazovanju i obrazovanju odraslih	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	18-25	

Trajanje programa	1 dan, 8 časova
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja Metoda razgovora Individualni rad Rad u malim grupama Moždana oluja
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, projekciono platno, flip čart table, marker, stikeri
Online realizacija programa	Program se može realizovati u online okruženju upotrebom različitih platformi.

2.3. RAD SA DAROVITIM UČENICIMA

2.3.1. Tehnike rada sa darovitim učenicima

Opšti podaci	
Naziv programa	Tehnike rada sa darovitim učenicima
Autori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Realizatori programa	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
Kontakt osoba	Mr Vladica Avramović, dipl.ing.el.
E-mail	a.vladan24@gmail.com
Broj telefona	+382 67 528 434
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Ovladavanje tehnikama rada sa darovitim učenicima; Afirmisanje savremenih IT tehnologija u procesu identifikacije, praćenja i vrednovanja znanja darovitih učenika; Izrada proširenih Ishoda učenja stručnih modula za darovite (nadarene) učenike; Izrada kriterijuma za identifikaciju nadarenih učenika; Podsticanje nastavnika za izradu elektronske evidencije postignuća nadarenih učenika; Podsticanje nadarenih učenika za samostalan i/li grupni rad; Unaprijeđenje znanja i vještina učenika iz oblasti aktivnog učenja, grupnog rada na vježbama i učenja usmjerenog ka aktivnostima, gdje će nadareni učenici biti upravljači učeničkih aktivnosti (učenici uče jedni od drugih); Postizanje sveukupno boljih rezultata učenika, iz svih nastavnih modula; Izrada jedinstvene baze podataka, za evidenciju nadarenih učenika: dobitnici diplome Luča, odlični učenici, uspjeh na takmičenjima, pohvale, nagrade i sl, u odgovarajućem programskom paketu;
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u rad sa darovitim učenicima (4 sata): - Strategija za rad i podršku darovitim učenicima; - Formiranje stručnog tima za rad sa darovitim učenicima; - Izrada Plana i programa rada sa darovitim učenicima; - Primjer aplikacija za evidenciju rada sa darovitim učenicima; 2. Baza podataka za darovite učenike (4 sata) - Kriterijumi za identifikaciju darovitih učenika, testovi, razgovor, rad na određenom zadatku i sl.; - Evidencija darovitih učenika, papirna i elektronska; - Izrada proširenih ishoda učenja za darovite učenike, za opšteobrazovne i stručne module;

	Vrednovanje znanja darovitih učenika: elektronski testovi i testovi znanja za nadarene;	
	3. Izrada proširenih ishoda učenja za rada sa darovitim učenicima, kroz stručne module; izrada testova za identifikaciju darovitosti, izrada testova za provjeru znanja darovitih učenika -konkretni zadaci za polaznike – radionica (4 sata); 4. Presentacija završnih radova polaznika (3 sata); 5. Evaluacija i samoevaluacija rada nastavnika (1 sat).	
Očekivani ishodi po završetku programa	Posle završene obuke nastavnici će moći da: Formiraju stručni tim za rada sa nadarenim učenicima u školi; Naprave identifikatore za identifikaciju darovitih učenika; Izvrše evidenciju svih podataka o nadarenim učenicima; Naprave proširene kriterijume postavljenih ishoda učenja, za nadarene učenike, za svoj nastavni modul; Vrednuju postignuća nadarenih učenika; Izrade testove znanja i elektronske testove za nadarene učenike; Formiraju bazu podataka za nadarene učenike u odgovarajućem softveru.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi Obrazovni programi u stručnim školama	Svi opšteobrazovni i stručni moduli
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz svih oblasti; Nastavnici praktične nastave iz svih oblasti; Organizatori praktičnog obrazovanja; Stručni saradnici; Saradnici u nastavi; Direktori i pomoćnici direktora; Koordinatori Obrazovnih programa; Instruktori praktičnog obrazovanja; Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Uslovi za uključivanje u program	Program je fleksibilan i može se prilagoditi bilo kojoj strukturi grupe.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20	
Trajanje programa	16 sati/2 dana	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, pojedinačne i grupne prezentacije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Dovoljno velika i dovoljno svijetla prostorija sa prilagođenim mobilijarom za praktičan rad (stolice, veliki stolovi i mogućnost spajanja više manjih stolova u velike).
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Obuka se izvodi u računarskoj učionici sa onoliko računara koliko ima polaznika obuke. Računari moraju svojom konfiguracijom zadovoljavati minimum kriterijuma za instaliranje OFFICE softvera. Poželjno je da računari budu međusobno umreženi i konektovani na Internet; Projektor, šampač, prenosni računar za trenere, projekciono platno, pametna tabla; Papir A3 format, flomasteri, samolepljivi papiri, naljepnice i sl.;
Online realizacija programa	Program je moguće djelimično realizovati u online nastavi.

2.3.2. Uloga nastavnika u podsticanju razvoja darovitosti kod djece

Opšti podaci	
Naziv programa	Uloga nastavnika u podsticanju razvoja darovitosti kod djece
Autori programa	dr Marija Draganić Vulcanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić
Realizatori programa	dr Marija Draganić Vulcanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić
Kontakt osoba	Odgovorna osoba dr Marija Draganić Vulcanović, pedagoškinja Adresa: Vitalac Nikšić
E-mail	E-mail: draganicmarija@gmail.com
Broj telefona	Broj telefona: 068 333 656 i 068 808 164
Informacije o programu	
Ciljevi programa	-Upoznati nastavnike sa prednostima rane pedagoške identifikacije darovite djece - Saznati koji faktori ometaju adekvatnu identifikaciju darovite djece - Nastavnici će bolje razumjeti kako oni utiču na adekvatnu identifikaciju darovitih - Uvidjeti ulogu nastavnika u odabiru adekvatnih metoda i oblika rada sa darovitima -Upoznati se sa osnovnim karakteristikama nastavnika uspješnog u radu sa darovitima - Prepoznati osobine nastavnika/vaspitača uspješnog u radu sa darovitom djecom. -Shvatiti ulogu nastavnika prilikom prevazilaženja teškoća sa kojima se susreću darovita djeca.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uloga nastavnika kod identifikacije darovitih. Nastavnikova uloga kod pronalaženja i odabira metoda i oblika rada sa darovitima. Karakteristike nastavnika uspješnog u radu sa darovitom djecom. Uloga nastavnika kod prevazilaženja teškoća sa kojima se susreću darovita djeca. Načini osposobljavanja nastavnika za uspješan rad sa darovitim učenicima.
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će uvidjeti kolika je njihova uloga u prepoznavanju i identifikaciji darovite djece, odabiru adekvatnih metoda i oblika rada sa darovitima, kako i pronalaženju načina za rješavanje problema i teškoća sa kojima se daroviti susreću. Darovita djeca predstavljaju svijetlu budućnost svakog društva. Odatle potreba da se tokom vaspitno-obrazovnog

	procesa razvoj njihovih natprosječnih sposobnosti podstakne na adekvatan način	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Trajanje programa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	1. Metoda diskusije; 2. Metoda demonstracije; 3. Radionice; 4. Studija slučaja 5. Brainstorming; 6. Grupni rad; 7. Rad u paru; 8. Individualni rad.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara	
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 20, a maksimalan 30 učesnika,kod učesnika instalirana aplikacija Teams na telefonu, kompjuteru ili laptop-u, treneri posjeduju tehničku podršku.	

2.3.3. Razvijanje nadarenosti kod djece kroz kreativni pristup

Opšti podaci	
Naziv programa	RAZVIJANJE NADARENOSTI KOD DJECE KROZ KREATIVNI PRISTUP
Autori programa	Nada Orbović
Realizatori programa	Nada Orbović i Miluša Žugić
Kontakt osoba	Nada Orbović
E-mail	nadao@t-com.me nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me
Broj telefona	068723535, 069993591
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Jačanje kapacitete nastavnog kadra kroz stručno usavršavanje, razmjenu iskustava i implementaciju savremenih pedagoških metoda u cilju kvalitetnijeg rada sa nadarenim učenicima. Unapređenje znanja i vještina nastavnika direktno doprinosi stvaranju podsticajnog okruženja u kojem nadarena djeca mogu u potpunosti razvijati svoje sposobnosti. Glavni cilj ovakvog pristupa jeste povećanje svijesti među učenicima, nastavnicima i roditeljima o značaju prepoznavanja i podrške nadarenosti. Takođe, važno je razvijati razumijevanje interesovanja i potreba nadarene djece, kao i širiti znanja i vještine koje omogućavaju izražavanje njihove kreativnosti na konstruktivan i podsticajan način.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Razvijanje dječije kreativnosti u vaspitno - obrazovnom procesu; Činioci koji utiču na kreativnost; Nadarenost, interesi nadarene djece; Karakteristike i osobine nadarenog djeteta; Od kreativnosti do inovacije; Važnost interakcije između natprosječno razvijene sposobnosti, određene osobine ličnosti i kreativnosti; Kako prepoznati kreativnost i pretočiti je u nešto novo – korisno, novu vrijednost; Uloga i primjena savremenih tehnologija u vaspitno-obrazovnom procesu, Tri osnovna vida primjene kompjutera u radu sa djecom - sticanje novih znanja, ponavljanje i utvrđivanje stečenih znanja i različiti načini zabave;
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici primjenjuju stečeno znanje, objašnjavaju ga i znaju: pojam nadarenosti djeteta, koji uključuje: natprosječno razvijene sposobnosti, određene osobine ličnosti i kreativnost; osobine nadarenog djeteta; probleme nadarenog djeteta;

	važnost interakcije između natprosječno razvijene sposobnosti, određene osobine ličnosti i kreativnosti; primjenu savremenih tehnologija u vaspitno-obrazovnom procesu kako bi podstakli kreativnost učenika primjerom kako Internet sputava, a kako podstiče kreativnost.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola.	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 20, a maksimalni broj učesnika u grupi je 30.	
Trajanje programa	Jedan dan, 6 sati efektivnog rada odnosno 8 školskih časova	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja i demonstracija pomoću prezentacija i video materijala, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica ili zbornica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, flipčart tabla, flipčart papiri, markeri, štampani materijal, papirići ili kartice za učesnike seminara.	
Online realizacija programa	Online seminar Microsoft Teams platforma. Minimalni broj učesnika u grupi je 20 a maksimalni broj je 30. Jedan dan, 6 sati efektivnog rada, odnosno 8 školskih časova.	

2.4. OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ODRASLIH I CJELOŽIVOTNO UČENJE

2.4.1. Profesionalni razvoj nastavnika u okruženju EU digitalne akademije

Opšti podaci	
Naziv programa	Profesionalni razvoj nastavnika u okruženju EU digitalne akademije
Autori programa	Simona Bošković i Danilo Bulatović
Realizatori programa	Simona Bošković i Danilo Bulatović
Kontakt osoba	Simona Bošković i Danilo Bulatović
E-mail	simonaboskovic988@gmail.com i bulatovic.danilo10@gmail.com
Broj telefona	067-463-461 i 069-258-298
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Jačanje kompetencija nastavnika iz oblasti digitalne i informacijske pismenosti Oснаživanje rada koordinatora i timova za profesionalni razvoj nastavnika u obrazovnim ustanovama Poboljšanje dostupnosti digitalnih sadržaja za profesionalni razvoj nastavnika u obrazovnim ustanovama Stvaranje preduslova za samoobrazovanje na bazi dostupnih obrazovnih materijala u okviru EU digitalne akademije Uvođenje digitalnih alata u sistem rada obrazovnih ustanova
Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznavanje sa EU digitalnom akademijom Principi funkcionisanja EU digitalne akademije Predstavljanje mogućnosti za profesionalni razvoj putem EU digitalne akademije Planiranje profesionalnog usavršavanja na EU digitalnoj akademiji Kategorije dostupnih programa obrazovanja EU digitalne akademije po oblastima Vodič za kreiranje naloga i upotrebu EU digitalne akademije EU - kredencijali EU digitalne akademije i sertifikacija Prohodnost i upotreba ostvarenih EU - kredencijala Povezanost sa drugim digitalnim alatima u EU okruženju Samostalno kreiranje programa stručnog usavršavanja na EU digitalnoj akademiji
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: Identifikovati značaj profesionalnog razvoja u EU digitalnom okruženju Razlikuju različite forme i oblike profesionalnog razvoja u EU digitalnom okruženju; detektuju dobre sadržaje i prakse za profesionalni razvoj;

	Prepoznaju mogućnosti primjene stečenih znanja i vještina; Samostalno kreiraju naloge na platformi EU digitalne akademije Razumjeti praktičnu primjenu EU digitalne akademije u planiranju profesionalnog razvoja Demonstriraju upotrebu EU digitalne akademije u profesionalnom razvoju ustanove; Na konkretnom primjeru integriše EU akademiju u godišnje planove rada tima za profesionalni razvoj nastavnika i ustanove; Pokazno demonstriraju izradu ličnih planova za profesionalni razvoj na EU akademija.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	*Profesionalni razvoj na EU akademiji je moguć u sljedećim sektorima: Ekonomija; Pravo; Poljoprivreda; Prehrambena tehnologija; Turizam; Transport i pomorstvo; Regionalni razvoj; Digitalne i IT tehnologije; Energija, klimatske promjene i zaštita životne sredine; Jezici i kultura; Zaštita i spašavanje; Ostali.	Preduzetništvo Poslovna komunikacija Osiguranje lica i imovine Pravo Evropske Unije Poslovna kultura Socijalne mreže i globalizacija Savremeno odrastanje Pojedinac u grupi Poslovna komunikacija i korespodencija Strani jezici struke
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Svi stručni saradnici (posebno pedagozi i psiholozi i koordinatori za PRNŠ) Svi saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (od čega je 6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne digitalne radionice; Dijaloška metoda; Analiza digitalnih programa dostupnih na EU digitalnoj akademiji; Primjena naučenog kroz izradu plana profesionalnog razvoja na EU digitalnoj akademiji.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog

2.4.2. Evropska školska platforma u službi profesionalnog razvoja nastavnika i škole

Opšti podaci		
Naziv programa	Evropska školska platforma u službi profesionalnog razvoja nastavnika i škole	
Autori programa	Danijela Bokan	
Realizatori programa	Danijela Bokan i Danilo Bulatović	
Kontakt osoba	Danijela Bokan i Danilo Bulatović	
E-mail	danijela.bokan.ct@gmail.com	
Broj telefona	+382 69 095 017	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznavanje nastavnika sa Evropskom školskom platformom (ESEP) kao najvećom EU zajednicom nastavnika i škola Osposobljavanje za pristup nastavnicima digitalnim resursima i programima profesionalnog usavršavanja baziranih na ključnim kompetencijama koje nudi ESEP platforma Sticanje vještina za umrežavanje sa nastavnicima i ustanovama iz zemlje i EU u cilju zajedničkog razvoja programa stručnog usavršavanja na ESEP-u Sticanje znanja i vještina potrebnih za razvoj i upravljanjem eTwinning projekata na ESEP platformi	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Evropska školska platforma kao najveća zajednica nastavnika i ustanova u Evropi Mogućnosti profesionalnog usavršavanja na ESEP platformi Umrežavanje ustanova i nastavnika Razvoj eTwinning projekata Značaj jačanja ključnih kompetencija u digitalnom EU okruženju	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: identifikuju značaj profesionalnog razvoja na ESEP platformi; razlikuju različite forme i oblike profesionalnog razvoja na ESEP-u; ovladaju upravljanjem i korišćenjem digitalnih alata Evropske školske platforme; detektuju mogućnosti projektnog učenja kroz eTwinning projekte i umrežavanje nastavnika i ustanova; demonstriraju upotrebu eTwinning projekta u cilju profesionalnom razvoju ustanove; na konkretnom primjeru integriše ESEP platformu u godišnje planove rada tima za profesionalni razvoj nastavnika i ustanove; pokazno demonstriraju izradu eTwinning projekta	
Povezanost programa sa obrazovnim	Primjenjivo za sve obrazovne programe	Primjenjivo za sve predmete/module

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti Organizatori praktičnog obrazovanja Svi stručni saradnici Svi Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25
Trajanje programa	8 sati (6 sati efektivnog rada)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne digitalne radionice; Dijaloška metoda; Analiza digitalnih programa dostupnih na ESEP-u; Primjena naučenog kroz kreiranje i lansiranje eTwinning projekata.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.

2.4.3. Europass digitalni alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama

Opšti podaci		
Naziv programa	Europass digitalni alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama	
Autori programa	Marica Ognjenović	
Realizatori programa	Marica Ognjenović Jelena Bojović	
Kontakt osoba	Marica Ognjenović	
E-mail	pedagog@gim-nk.edu.me	
Broj telefona	+38269700155	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznavanje učesnika/ca sa značajem i svrhom upotrebe Europass digitalni alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama Upoznavanje učesnika/ca sa pojmom i vrstama Europass digitalnih alata za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama i razumijevanje njihovog potencijala. Osposobljavanje učesnika a/ca za izradu, primjenu i vrednovanje Europass digitalni alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama Jačanje digitalnih kompetencija učesnika kroz kreiranje i obradu Europass digitalnih alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Vodič - razumijevanje Europass digitalnih alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama Efikasan Europass - savjeti i strategije Europass propratno pismo - Tehnike pisanja Izrada i prezentacija Europass dokumenata: Savladavanje ključnih vještina za uspješno predstavljanje svojih kvalifikacija i iskustava	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Razumiju značaj i svrhu korišćenja Europass digitalnih alati za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama Kreiraju i primijenjuju Europass digitalne alate za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama Predstave stečena znanja, vještine, kvalifikacije i iskustava na jasan, pregledan, uporediv i pouzdan način upotrebom Europass digitalnih alate za upravljanje vještinama, iskustvima i ličnim kvalifikacijama. Unaprijede lične digitalne kompetencije.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, predmete i stručne module.	

Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Nastavni kadar koji radi u stručnom obrazovanju i obrazovanju odraslih
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	18-25
Trajanje programa	1 dan, 8 časova
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja Metoda razgovora Individualni rad Rad u malim grupama Moždana oluja
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, projekciono platno, flipčart table, marker, stikeri
Online realizacija programa	Program se može realizovati u online okruženju upotrebom različitih platformi.

2.5. OSTALO

2.5.1. Interna evaluacija i samoevaluacija

Opšti podaci		
Naziv programa	Interna evaluacija i samoevaluacija	
Autori programa	mr Nermina Zejnilović	
Realizatori programa	mr Nermina Zejnilović, mr Selma Šabotić	
Kontakt osoba	mr Nermina Zejnilović	
E-mail	nermina.z@t-com.me	
Broj telefona	068-049-440	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Utvrđivanje kvaliteta rada u školi, rad na unapređivanju ključnih oblasti. Osposobljavanje učesnika za izvršavanje analize i samoanalize rada, koristeći odgovarajuće instrumente u skladu sa ciljevima, aktivnostima i indikatorima istog. Realizacija procesa interne evaluacije shodno Metodologiji za utvrđivanje kvaliteta. Osposobljavanje učesnika programa za proces samoevaluacije – uočavanje vlastitih prednosti, nedostataka i mogućnosti; vrednovanje i praćenje realizacije planiranog	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Proces utvrđivanja kvaliteta Analiza dobijenih podataka Procjenjivanje Ključne oblasti i Indikatori u skladu sa Metodologijom utvrđivanja kvaliteta Oblasti za utvrđivanja kvaliteta Zadaci procesa samoevaluacije Dokumentacija – izvor podataka u procesu interne i samoevaluacije	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Polaznici će savladati program – Utvrđivanja kvaliteta Izvršiti procjenu kvaliteta rada institucije *opšti dio i nastava i učenje Definisati nivo kvaliteta ustanove i programa Definisanje preporuka Objektivno utvrđivanje kvaliteta rada škole Znacaj procesa interne i samoevaluacije	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta: Nastavnici praktične nastave: Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Organizatori praktičnog obrazovanja
Uslovi za uključivanje u program	Zainteresovani nastavnici, organizatori praktičnog obrazovanja stručni saradnici i saradnici u nastavi, direktori i pomoćnici direktora, i nastavni kadar koji želi da stekne znanja iz oblasti obezbjeđivanja i unapređivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama stručnog obrazovanja. Zainteresovani treba da posjeduju odgovornost u radu, tačnost i preciznost, kao i druge jake strane koje su neophodne za kvalitetan rad u realizaciji programa srdnjeg stručnog obrazovanja.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 15 – maksimalno 30
Trajanje programa	16 sati Dvodnevni seminar
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, Radionoce, Oluja misli, diskusija, Rad na tekstu
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Školske prostorije namijenje na seminare Sala za sastanke
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prostorija koja posjeduje tehničku opremu i odgovarajuća sredstva (didaktički materijal, radni materijal, pomagala)

2.5.2. Interna evaluacija

Opšti podaci	
Naziv programa	INTERNA EVALUACIJA
Autori programa	Veljko Botica i Ivan Perčin
Realizatori programa	Veljko Botica i Ivan Perčin
Kontakt osoba	Veljko Botica
E-mail	vboticav@gmail.com
Broj telefona	+382 69 012 122
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: jačanje ljudskih resursa u ustanovama i kod organizatora obrazovaja odraslih za realizaciju procesa interne procjene kvaliteta, a na osnovu procjene održavanje, obezbjeđivanje i unapređivanja kvaliteta vaspitno-obrazovnog procesa i obuke u ustanovi i kod organizatora. Specifični ciljevi programa: - Obuka nastavnika/evaluatora za razumijevanje procesa obezbjeđivanja, unaprijeđivanja i procjene kvaliteta; - Primjena i razrada različitih instrumenata/alata za procjenu kvaliteta; - Osposobljavanje za definisanje indikatora kvaliteta i standarda kvaliteta u ustanovi; - Procjena nivoa kvaliteta indikatora na osnovu uspostavljenih standarda i kriterijuma; - Definisanje preporuka za unapređivanje kvaliteta na bazi relevantnih pokazatelja; - Izrada plana za unaprijeđivanje kvaliteta; - Sticanje pouzdanosti i objektivnosti u procjenjivanju indikatora kvaliteta; - Razumijevanje pojma kvaliteta ustanove obrazovanja i organizatora obrazovanja odraslih u kontekstu uporedivosti sa evropskim sistemima; - Izvještavanje o progresu realizacije plana za unaprijeđivanje kvaliteta; - Unapređivanje kompetencija nastavnika; - Jačanje svijesti o kvalitetu kao instrumentu za unaprijeđenje efikasnosti; - Težnja ka izvrsnosti.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Interna evaluacija u vaspitno obrazovnim institucijama; Interni evaluator – nastavnik procjenjivač; Zakonske osnove interne evaluacije; Planiranje procesa interne evaluacije; Plan interne evaluacije; Školski izvještaj interne evaluacije; Godišnje planiranje internog obezbjeđivanja kvaliteta; Odbor za interno obezbjeđivanje kvaliteta; Procedure za sprovođenje interne evaluacije; Indikatori: kvalitativni i kvantitativni; Procjena indikatora; Skala procjene – standardi kvaliteta; Utvrdjivanje kvaliteta realizacije obrazovnih programa; Monitoring;

	Samoevaluacija; Preporuke za unarprijeđivanje kvaliteta; Izvještaj interne evaluacije.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici koji su prisustvovali programu stručnog usavršavanja, po završetku treba da budu sposobni da izrade alate za procjenu kvaliteta, definišu indikator kvaliteta i standard kvaliteta, procjene nivo kvaliteta indikatora i definišu preporuke za unaprijeđivanje kvaliteta.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi javno važeći obrazovni programi i programi obrazovanja	Teorijski predmeti Moduli Stručno-teoriskii predmeti Praktična nastava Praktična nastava sa tehnologijom zanimanja Programske oblasti u programima obrazovanja odraslih
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava; Da je kanidat zaposlen u obrazovno-vaspitnoj ustanovi ili oraganizatora obrazovanja odraslih; Potvrda da je nastavnik pripravnik na obuci i preporuka od mentora.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	10 do 30 učesnika	
Trajanje programa	16 sati (dva dana)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flipčart, table, kreda, flomasteri, LCD projektor ili LCD monitor, laptop, internet	
Online realizacija programa	Program nije predviđen za online realizaciju.	

2.5.3. Kultura dijaloga, podrška adekvatnoj komunikaciji u vaspitno-obrazovnim ustanovama

Opšti podaci	
Naziv programa	„Kultura dijaloga, podrška adekvatnoj komunikaciji u vaspitno-obrazovnim ustanovama”
Autori programa	Selma Šabotić, mr pedagogije i Milosava Mrdak Mitrović, sociolog
Realizatori programa	Selma Šabotić, mr pedagogije i Milosava Mrdak Mitrović, sociolog
Kontakt osoba	Selma Šabotić
E-mail	pedagog@ets-pg.edu.me
Broj telefona	069-427-224
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unaprijediti komunikaciju u vaspitno-obrazovnim ustanovama; Usvajanje principa pozitivne, otvorene i nenasilne komunikacije; Poboljšati komunikacijske vještine zaposlenih u vaspitno-obrazovnim ustanovama; Komunikacijsku klimu u vaspitno-obrazovnim ustanovama učiniti podsticajnom za sve zaposlene; Razviti svijest zaposlenih o važnosti adekvatne komunikacije i saradnje među zaposlenima i njenog uticaja na kvalitet rada u vaspitno-obrazovnim ustanovama; Razviti svijest zaposlenih o važnosti adekvatne komunikacije i njenog uticaja na motivisanost učenika za učenje.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Komunikacija – pojam, značaj i uloga Vrste komunikacije Komunikacijski elementi Reprezentativni sistemi Stilovi komunikacije, prepoznavanje i korišćenje adekvatnih stilova komunikacije Konflikti i upravljanje konfliktima Asertivna komunikacija “Ja” i “ti” poruke Feedback, kako se i kada daje povratna informacija Uticaj komunikacije na motivaciju učenika Komunikacijske barijere i izazovi u školskom okruženju; Timski rad kao važan segment uspjeha vaspitno-obrazovnog procesa Važnost timskog rada i pravne podjele uloga u timu
Očekivani ishodi po završetku programa	Upotrebljavati adekvatnu komunikaciju u vaspitno-obrazovnom procesu; Prilagoditi način komunikacije kako bi se izbjegli konflikti u komunikaciji;

	Koristiti načine komunikacije koji su afirmativni za sve zaposlene; Osmisliti način komunikacije sa učenicima kako bi ih dodatno motivisali na učenje; Pripremiti timske aktivnosti kojima će unaprijediti rad u vaspitno-obrazovnim ustanovama; Prilagoditi način komunikacije kako bi se izbjegli konflikti u komunikaciji; Osmisliti način komunikacije sa učenicima kako bi ih dodatno motivisali na učenje; Pripremiti timske aktivnosti kojima će unaprijediti rad u vaspitno-obrazovnim ustanovama;	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Muzički izvođač Automehaničar Elektroinstalater Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar energetike Elektrotehničar elektronskih komunikacija Elektrotehničar računarskih mreža i sistema Izvođač građevinskih radova Vodoinstalater Tehničar za arhitekturu i dizajn enterijera Ekonomski tehničar Pravno-administrativni tehničar Farmaceutski tehničar Fizioterapeutskei tehničar Kozmetičar Konobar Restorater Gastronom Nautički tehničar	Preduzetništvo Sociologija Savremeno odrastanje Socijalne mreže i globalizacija Poslovna komunikacija i korespodencija Poslovna kultura Psihologija Poslovna komunikacija Poslovna etika Poslovna psihologija
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Inženjerstvo i proizvodne tehnologije (elektrotehnika, mašinstvo, mehartonika), građevinarstvo i uređenje prostora, ekonomija i pravo, zdravstvo i socijalna zaštita, saobraćaj i komunikacije... Nastavnici opšte-obrazovnih predmeta, Stručni saradnici, pomoćnici i direktori škola	
Uslovi za uključivanje u program	Nema uslova za pohađanje programa	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20 učesnika	
Trajanje programa	16 časova	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda razgovora Metoda rada sa tekstom	

	Metoda igre uloga Metoda demonstracije Metoda brainstorming Metoda "Šest šešira" Rad u grupi Rad u paru Individualni rad polaznika
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, kabinet, anfiteatar
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, smartboard, projektor, flipčart, stikeri, markeri, listići za rad...
Online realizacija programa	Moguća putem Teams-a i Zoom Cloud Meeting aplikacije

2.5.4. Komunicija sa adolescentima u učionici – upravljanje konfliktima

Opšti podaci		
Naziv programa	"Komunicija sa adolescentima u učionici – upravljanje konfliktima"	
Autori programa	Selma Šabotić, mr pedagogije i Milosava Mrdak Mitrović, sociolog	
Realizatori programa	Selma Šabotić, mr pedagogije i Milosava Mrdak Mitrović, sociolog	
Kontakt osoba	Selma Šabotić	
E-mail	pedagog@ets-pg.edu.me	
Broj telefona	069-427-224	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređenje komunikacije između nastavnika i učenika i načina na koji rješavamo konflikte u učionici Kvalitetnija komunikacija nastavnika i adolescenata; Unapređenje znanja o uzrasnim karakteristikama adolescenata; Unapređenje znanja o uticaju koji komunikacija sa adolescentima ima na njihov cjelokupan razvoj; Ovladavanje načinom na koji rješavamo konflikte u učionici, jačanje nastavničke uloge u ovom procesu;	
Sadržaji obuhvaćeni programom	- Izazovi sa kojima se nastavnici suočavaju u savremenom svijetu – kako ih učenici vide? Period adolescencije i njene specifičnosti; Vaspitna uloga škole Komunikacijske barijere i izazovi u školskom okruženju; Važnost uspostavljanja adekvatne komunikacije sa učenicima i razvoj međusobnog povjerenja; Stilovi komunikacije – kako ih prepoznati i unaprijediti; Konflikti – kako upravljati njima; Uticaj komunikacije na motivaciju učenika;	
Očekivani ishodi po završetku programa	Bolja saradnja učenika i nastavnika; Unapređenje kvaliteta klime u učionici; Lakše rješavanje svakodnevnih konflikata među učenicima; Upotrebljavati adekvatnu komunikaciju u vaspitno-obrazovnom procesu; Prilagoditi način komunikacije kako bi se izbjegli konflikti u komunikaciji; Osmisliti način komunikacije sa učenicima kako bi ih dodatno motivisali na učenje; Osnažen nastavnik koji na adekvatn način uspostavlja komunikaciju sa učenicima i uspješno rješava konfliktne situacije;	
Povezanost programa sa obrazovnim	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Muzički izvođač Automehaničar Elektroinstalater Elektrotehničar elektronike Elektrotehničar energetike Elektrotehničar elektronskih komunikacija Elektrotehničar računarskih mreža i sistema Izvođač građevinskih radova Vodoinstalater Tehničar za arhitekturu i dizajn enterijera Ekonomski tehničar Pravno-administrativni tehničar Farmaceutski tehničar Fizioterapeutske tehničar Kozmetičar Konobar Restorater Gastronom Nautički tehničar	Preduzetništvo Sociologija Savremeno odrastanje Socijalne mreže i globalizacija Poslovna komunikacija i korespondencija Poslovna kultura Psihologija Poslovna komunikacija Poslovna etika Poslovna psihologija
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Inženjerstvo i proizvodne tehnologije (elektrotehnika, mašinstvo, mehatronika), građevinarstvo i uređenje prostora, ekonomija i pravo, zdravstvo i socijalna zaštita, saobraćaj i komunikacije... Nastavnici opšteobrazovnih predmeta, stručni saradnici, pomoćnici i direktori škola	
Uslovi za uključivanje u program	Nema uslova za pohađanje programa	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20 učesnika	
Trajanje programa	16 časova	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda razgovora Metoda rada sa tekstom Metoda igre uloga Metoda demonstracije Metoda brainstorming Metoda "Šest šešira" Rad u grupi Rad u paru Individualni rad polaznika	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, kabinet, anfiteatar	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, smartboard, projector, flipčarter, stikeri, markeri, listići za rad...	
Online realizacija programa	Moguća putem Teams-a i Zoom Cloud Meeting aplikacije	

2.5.5. EQAFIT - alat za osiguranje kvaliteta u stručnom i obrazovanju odraslih

Opšti podaci	
Naziv programa	EQAFIT - alat za osiguranje kvaliteta u stručnom i obrazovanju odraslih
Autori programa	Behar Nikaj, Danijela Bokan
Realizatori programa	Behar Nikaj, Danijela Bokan
Kontakt osoba	Behar Nikaj
E-mail	behar.nikaj@gimt-pg.edu.me beharsheku@gmail.com
Broj telefona	069/221-068
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Sticanje vještina za primjenu savremenih alata za osiguranje kvaliteta stručnog i obrazovanja odraslih Sticanje vještina za uspostavljanje adekvatnog sistema za praćenje svršenih polaznika programa stručnog obrazovanja (i obrazovanja odraslih) Podizanje svijesti o značaju osiguranje kvaliteta stručnog i obrazovanja odraslih kroz primjenu savremenih alata za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada Podizanje svijesti o značaju integracije EQAVET indikatora kvaliteta u procesu evaluacije u stručnom i obrazovanju odraslih
Sadržaji obuhvaćeni programom	EQAVET okvir za osiguranje kvaliteta nastave u stručnom i obrazovanju odraslih EQAFIT alat i smjernice za osiguranje kvaliteta Sistem praćenja svršenih polaznika stručnog i obrazovanja odraslih Značaj uveznosti obrazovnog sistema sa poslodavcima u skladu sa potrebama tržišta rada EQAVET indikatori kvaliteta
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: - objasne značaj EQAVET okvira za osiguranje kvaliteta - uoče značaj primjene EQAFIT alata u procesu samoevaluacije; - detektuju dobre sadržaje i prakse od značaja za osiguranje kvaliteta nastave; - primjeni stečena znanja i vještine u procesu utvrđivanja i unapređivanja kvaliteta nastave; - pojasne praktičnu primjenu EQAFIT alata; - demonstriraju upotrebu EQAFIT alata u procesu samoevaluacije; - na konkretnom primjeru integrišu EQAVET indikatore kvaliteta u planiranju i implementaciji evaluacije nastave; - demonstriraju izradu izvještaja kvaliteta koristeći EQAFIT alat

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (od čeg 6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne digitalne radionice; Dijaloška metoda; Analiza digitalnih alata dostupnih na EQAFIT platformi; Metoda rada na konkretnom tekstu indikatora; Primjena naučenog kroz izradu izvještaja o samoevaluaciji.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

2.5.6. Komunikacijom do rješenja

Opšti podaci		
Naziv programa	KOMUNIKACIJOM DO RJEŠENJA	
Autori programa	Autori programa: Aleksandra Radoman, mr Sava Kovačević, Jelena Nikčević	
Realizatori programa	Autori programa: Aleksandra Radoman, mr Sava Kovačević, Jelena Nikčević	
Kontakt osoba	Aleksandra Radoman	
E-mail	obrazuj.me@gmail.com	
Broj telefona	+38267503837	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti komunikacijske obrasce koji se koriste u nastavi; Definisanje ključnih indikatora uspješne komunikacije; Osvjestiti dominantni vid kominukacije u učionici; Osvijestiti komunikacijske stilove koje profesionalci u učionici koriste; Unaprijediti lične i profesionalne komunikacijske kompetencije profesionalaca u nastavi;	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Vrste komunikacije, Verbalna komunikacija, Neverbalna komunikacija, Komunikacijski stilovi, Samoprocjena komunikacijskog stila, Asertivna komunikacija, Povratna informacija, Teorija odnosa, „Ja poruke”.	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Da profesionlaci koji izvode nastavu znaju kako da prepoznaju i procjene određeni stil komunikacije koji je dominantan u učionici, da su sposobni da urade samoprocjenu svog komunikacijskog stila, i da su sposobni da podrže mlade/učenike u procjeni njihovih komunikacijskih stilova. Takođe je jedan od ključnih ciljeva da profesionalci koji izvode nastavu budu sposobni da primjene uspješne komunikacijske modele i dabudu osposobljnei da ih koriste dugoročno.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa		
Uslovi za uključivanje u program	Motivisanost i dobrovoljnost za rad na svojim ličnim i profesionalnim kompetencijama	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika je 20, a maksimalni 35	

Trajanje programa	Program traje 16 sati/2 dana raspodjeljenih sa pauzom između obuka od 2 sedmice za realizaciju prvog dijela prakse.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: interaktivne radionice, prezentacije, simultana individualna aktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, caffè montenegro i davanje/primanje povratne informacije. Osnovni principi u realizaciji treninga se ogledaju kroz: • Zastupljenost teorije i prakse • Orijehtacija ka procesu • Nastavnik i učenik kao resursi u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku/ci • Iskustveno učenje • Razumijevanje i korišćenje kritičke analize
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija 40m2 pogodna za rad u krugu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, flipchart tabla
Online realizacija programa	Program se može realizovati putem ZOOM platforme ili Microsoft Teams platforme. Broj učesnika je od 20 do 35 učesnika.

3. PROGRAMI IZ DRUGIH OBLASTI STRUČNOG USAVRŠAVANJA:

3.1. RAZVOJ KLJUČNIH KOMPETENCIJA

3.1.1. Medijska pismenost kao ključna kompetencija u obrazovanju

Opšti podaci		
Naziv programa	Medijska pismenost kao ključna kompetencija u obrazovanju	
Autori programa	Olivera Nikolić, Institut za medije Crne Gore Milica Bogdanović, Institut za medije Crne Gore Miroslav Minić, Gimnazija “Petar I Petrović NJegoš” Danilovgrad Svetlana Jovetić – Koprivica, Srednja mješovita škola “Golubovci”	
Realizatori programa	Miroslav Minić i Svetlana Jovetić Koprivica	
Kontakt osoba	Svetlana Jovetić Koprivica	
E-mail	sjovetickoprivica@gmail.com	
Broj telefona	+382 69 391 855	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Opšti cilj programa obuke obuhvata sticanje znanja iz oblasti medijske pismenosti, vještine dekonstruisanja medijskih poruka, pružanje najznačajnijih informacija i alata za provjeru istinitosti medijskih sadržaja. Polaznice i polaznici ovog programa obuke moći će da prepoznaju karakteristike medijskog okruženja. Razlikuju informisanje i ubjeđivanje. Definišu pojmove komentar, mišljenje, oglašavanje, društveno oglašavanje, PR. Razumiju pojam slobode izražavanja. Procijene ograničenja slobode izražavanja. Razumiju principe novinarskih standarda. Razumiju ulogu obrazovanja u prevenciji i suzbijanju upotrebe govora mržnje.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1.Mediji i obrazovanje; 2.Vrste medijskih sadržaja; 3.Pojam slobode izražavanja; 4.Značaj poštovanja novinarskih standarda; 5.Vrste medijskih manipulacija	
Očekivani ishodi po završetku programa	Ovladavanje kompetencijama dekonstruisanja medijske poruke, odgovorniji pristup društvenim mrežama,	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Medijska pismenost se podjednako tiče svih obrazovnih programa	Društvene mreže i globalizacija
Ciljna grupa	Članice i članovi uprava srednjih stručnih škola; nastavnici teorijskih i praktičnih predmeta u srednjim stručnim školama; stručni saradnici;	
Uslovi za uključivanje u program	Zaposleni u srednjim stručnim školama	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj polanica/polaznika 10 Maksimalni broj polaznica/polaznika 20	

Trajanje programa	Program "Medijska pismenost kao ključna kompetencija u obrazovanju" obuhvata dva dana obuke – ukupno 16 sati (dva dana po 8 sati)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metodologija prilagođena izvođenju ovog programa podrazumijeva združivanje više nastavnih metoda u radu sa odraslima i djecom, a to su: metoda izlaganja, dijaloška metoda, polemika i diskusija, tekst metoda i metoda demonstracije, metoda dekonstruisanja i kreiranja. Tehnike rada podrazumijevaju niz interaktivnih radionica sa detaljno predstavljenim uputstvima
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, materijali pripremljeni od strane trenerica i trenera
Online realizacija programa	Neposredno, ali Program je moguće izvoditi u online okolnostima preko Zoom i Teams platforme; Autori i voditelji programa raspolažu kompetencijama koje im omogućavaju realizaciju na ovaj način.

3.1.2. Naučna i medijska pismenost-sličnosti i razlike

Opšti podaci		
Naziv programa	Naučna i medijska pismenost-sličnosti i razlike	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati sa naučnom i medijskom pismošću, konceptom naučne i medijske pismenosti i njihovom realizacijom u školi. Kroz praktične primjere naučne i medijske pismenosti produbiće svoja znanja iz ovih predloženih tema. Na ovom seminaru učesnici će razviti sposobnost slušanja i uvažavanja tuđeg mišljenja, unaprijediti svoje nastavničke vještine i razviti sposobnost kritičkog mišljenja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Naučna pismenost kroz istoriju Medijska pismenost kao izborni predmet u osnovnim školama Naučna pismenost - preduslov u analizi pseudonauke Naučna i medijska pismenost kroz praktične primjere	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju naučnu i medijsku pismenost kroz svakodnevnu nastavu; - kreiraju scenarije za časove naučne i medijske pismenosti; - realizuju godišnji plan i program naučne i medijske pismenosti; - osmišljavanju sa svojim učenicima aktivnosti povezane sa predloženim temama.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori u osnovnim i srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice),1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualne aktivnosti, grupni rad, samostalni rad, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampan materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.1.3. Vještine komunikacije

Opšti podaci		
Naziv programa	Vještine komunikacije	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Mr Bogetić Andrijana Krivčević Vesna	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Razumjeti pojam komunikacije kao socijalne interakcije -Razlikovati komunikaciju u različitim sferama života - Razviti svijest o sadržaju neverbalnih poruka i njihovom uticaju na proces komunikacije -Razumjeti povezanost verbalnog i neverbalnog izražavanja i važnost njihove uskladenosti u socijalnoj interakciji -Razviti svijest o sadržaju poruka koje se emituju u učionici i uticaju na učenike -Uočiti značaj uvažavanja različitosti u interkulturnoj komunikaciji -Uočiti značaj podsticanja učenika na nenasilne oblike komunikacije - Uočiti značaj decentracije i empatije za uspješnu komunikaciju -Koristiti vještinu aktivnog slušanja - Razumjeti šta je sukob i koji su uzroci i faze sukoba - Uočiti različite pristupe konfliktnim situacijama i moguće načine rješavanja sukoba - Prepoznati faktore koji utiču na rješavanje sukoba u interkulturalnom okruženju	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Komunikacija, socijalna interakcija, verbalna i neverbalna komunikacija u različitim kulturalnim kontekstima, konstruktivna komunikacija, konfliktne situacije u komunikaciji i njihovo rješavanje	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici razumiju komunikaciju kao socijalnu interakciju i uoče značaj uvažavanja različitosti u interkulturnoj komunikaciji; razviju svijest o sadržaju poruka koje se emituju u učionici i uticaju na učenike; podstiču učenike na nenasilne oblike komunikacije i vještinu aktivnog slušanja; razumiju uzroke i faze sukoba i faktore rješavanja sukoba u interkulturalnom okruženju	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/progr amom obrazovanja,	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje

odnosno predmetom/modulom	veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama.Nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flipčart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara	
Online realizacija programa	Moguća	

3.1.4. Informatička i medijska pismenost

Opšti podaci		
Naziv programa	INFORMATIČKA I MEDIJSKA PISMENOST	
Autori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj	
Realizatori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj	
Kontakt osoba	Nada Orbović	
E-mail	nadao@t-com.me nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me	
Broj telefona	068723535 069471963	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Seminar ima za cilj da podstakne učesnike da shvate važnost informatičke i medijske pismenosti, kao i da steknu osnovne i napredne vještine koje će im pomoći da efikasno i bezbjedno koriste digitalne tehnologije i medije, u svom profesionalnom i ličnom životu. Fokus seminara je na razvijanju sposobnosti za upotrebu digitalnih tehnologija, kao i na razumijevanju i analizi medijskih sadržaja s ciljem da se postigne odgovorno i kritičko korišćenje medija. Programom se, takođe, razvijaju kompetencije nastavnika za izgradnju demokratskog , inkluzivnog i zdravog društva, i stvaraju se osnove cjeloživotnog učenja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Informatička i digitalna pismenost u obrazovanju; Kritičko mišljenje i sigurnost na internetu – kako razvijati aspekte mišljenja i prepoznati rizike u digitalnom prostoru; odgovorno i bezbjedno korišćenje savremenih tehnologija; Poznavanje uloge i funkcija medija u demokratskim društvima; pristup informacijama ; procjena informacija; etično korišćenje informacija; kritičko vrednovanje medijskih sadržaja; korišćenje medija za samoizražavanje i demokratsko učešće; prevencija zloupotrebe medijskih sadržaja; nasilni ekstremizam kao posljedica širenja lažnih vijesti; Internet i društvene mreže u službi radikalizacije mladih	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnicima će pružiti osnovna i napredna znanja iz oblasti informatičke i medijske pismenosti. Naučiće kako da koriste digitalne tehnologije odgovorno i bezbjedno. Nastavnici će razumijeti kako informatička I medijska pismenost doprinose životnim vještinama i opštem razvoju u kontekstu građanskog vaspitanja; kako se informatička i medijska pismenost mogu korisno upotrijebiti u nastavnom programu; na koji način da koriste različite medije i izvore informacija da bi razvili kritičko mišljenje i vještine rješavanja problema, i da bi ih prenosili svojim učenicima; da umiju da stvore uslove za učenje i podučavanje koji će maksimalno uvećati korišćenje različitih medija; steći će vještine neophodne za podučavanje učenika informatičkoj i medijskoj pismenosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola
Uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	20 do 30 učesnika
Trajanje programa	8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanja, prezentacije, diskusije, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Školska zbornica ili kabinet
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, flipčart tabla
Online realizacija programa	Putem Microsoft Teams platforme

3.1.5. Vizuelna i digitalna pismenost u kontekstu ljudskih prava

Opšti podaci	
Naziv programa	Vizuelna i digitalna pismenost u kontekstu ljudskih prava
Autori programa	prof. dr Nataša Ružić, mr Aleksandra Babić
Realizatori programa	prof. dr Lejla Turčilo, prof. dr Tena Perišin, Elvira Ceković, dr Bojana Femić Radosavović, Dragoljub Vuković, Dušanka Pejović, Saša Klikovac, Darwin Murić, Srdan Kosović, Gordana Bošković
Kontakt osoba	Nataša Ružić
E-mail	nruzic@ucg.ac.me
Broj telefona	067/558-751
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Program ima nekoliko ciljeva: 1. Doprinos podizanju kvaliteta nastave u školama kroz inkorporiranje različitih nivoa medijske pismenosti (audiovizuelne, digitalne i medijske) u već postojeće predmete u skladu sa konceptom cjeloživotnog učenja; 2. Smanjenje digitalnog jaza kroz osnaživanje nastavnog osoblja da na kreativniji način pristupa obrazovnoj interakciji sa đacima pripadnicima generacije Zumera i Alfa. 3. Razvoj konceptualnih, praktičnih i društvenih kompetencija koje mora posjedovati medijski pismena osoba u XXI vijeku;
Sadržaji obuhvaćeni programom	Obuku nastavnika kroz radionice vršiće univerzitetski profesori, novinari, istaknuti medijski eksperti iz države i regiona, fektčerske organizacije, tačnije različiti akteri u skladu sa konceptualnom mapom medijske pismenosti. Radionice će targetirati teme poput: medijski pismenih nastavnika i učenika - saradnja u kontekstu ljudskih prava, unaprijeđenja praktičnog dijela kvaliteta nastave i građanskih kompetencija učenika, kritičkog razmišljanja o uticaju medija na djecu i mlade, dezinformacija kao pokretača stereotipa u onlajn prostoru, formiranja predrasuda kroz filmske narative, rodni stereotipa, oglašivačke pismenosti, govora mržnje u medijima i na društvenim mrežama, itd. Radionice su koncipirane u skladu sa Unescovim modelom IMP za nastavnike kojim su obuhvaćeni različiti vrste pismenosti, kao i benefitima po društvo u pogledu demokratskih procesa, ekonomije, ljudskih prava, itd. Kroz sadržaje je stavljen akcenat na borbu protiv stereotipa i predrasuda koje mogu rezultirati govorom mržnje, nasiljem i genocidom. Ova tema je izuzetno važna imajući u vidu da je teško suzbiti predrasude povezane sa tradicionalnim načinom života.
Očekivani ishodi po završetku programa	1. Podizanje nivoa audiovizuelne, oglašivačke i pismenosti na društvenim mrežama nastavnika. 2. Nastavnici će biti sposobni da stečena znanja direktno primjenjuju u radu sa đacima, te dodatno motivišu učenike za praćenje nastave kroz korišćenje savremenih načina konzumacije medijskih sadržaja uz dodatno osnaživanje kritičkog razmišljanja.

	3.Osvježšćivanje nastavnika da se prilagode savremenim transformacijama obrazovanja koji su rezultirali promjenom uloge nastavnika u obrazovnom sistemu. 4.Smanjenje digitalnog jaza između nastavnika i generacije Zumera.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Osnovne škole, gimnazije i srednje stručne škole	Medijska pismenost i svi ostali predmeti imajući u vidu to da je medijska pismenost krucijalna u svim vrstama komuniciranja i oblasti djelovanja u XXI vijeku.
Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i nastavnici srednjih škola	
Uslovi za uključivanje u program	Nema uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15 do 30	
Trajanje programa	Četvorodnevna radionica u trajanju maksimum šest sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Organizovanje radionica u sklopu kojih će nastavnici ovladati teorijom iz oblasti medijske pismenosti i steći konkretne vještine kroz sprovođenje praktičnih vježbi. Radionice će biti organizovane uz korišćenje deduktivne metode, kao i modela PIRA (participacija, interakcija, refleksija, anticipacija) i predstavljace kombinaciju teorije i praktičnih znanja i vještina.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Fakultet političkih nauka Univerziteta Crne Gore, opštine gradova Bar, Ulcinj, Bijelo Polje, Pljevlja	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, internet, zvučnici	
Online realizacija programa	Nije planirana. Obuke će se vršiti uživo, izuzetak predstavljaju predavači iz regiona koji mogu biti uključeni putem Zooma.	

3.2. KOMPETENCIJA VIŠEJEZIČNOSTI

3.2.1. Specifičnosti dvojezične nastave

Opšti podaci		
Naziv programa	Specifičnosti dvojezične nastave	
Autori programa	Behar Nikaj i Julijana Karadžić	
Realizatori programa	Behar Nikaj i Julijana Karadžić	
Kontakt osoba	Julijana Karadžić	
E-mail	julijana.karadzic@gmail.com	
Broj telefona	+38269509325	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-razumijevanje koncepta dvojezične nastave i prepoznavanje njenih specifičnosti; -primjena višejezičnosti -upoznavanje sa metodama i strategijama poučavanja u dvojezičnom okruženju; -podizanje svijesti o važnosti dvojezičnog obrazovanja u multikulturalnom okruženju; -jačanje kompetencija nastavnika u dvojezičnom nastavnom radu; -usavršavanje kompetencija za planiranje, implementaciju i evaluaciju dvojezične nastave; -razviti interkulturalne kompetencije i kompetencije kulturološke svijesti i izražavanja;	
Sadržaji obuhvaćeni programom	- Koncept dvojezične nastave - Razlike između paralelnog, alternirajućeg i integrisanog dvojezičnog obrazovanja - Prednosti i izazovi dvojezične nastave - Jezici u službenoj upotrebi kao nastavni jezici nastavnog programa u dvojezičnoj školi - Jezičko prilagođavanje nastavnih planova i programa - Uticaj jezika na kulturnu svijest i izražavanje - Razvoj jezičkih nastavnih kompetencija u dvojezičnom školskom okruženju	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: - razumiju značaj dvojezičnog obrazovanja; - sprovode adekvatno planiranje, organizaciju i evaluaciju dvojezične nastave; - aktivno koriste jezičke resurse za efikasno učenje i podučavanje u dvojezičnoj nastavi; - razviju senzibilitet za kulturno izražavanje u dvojezičnom nastavnom okruženju; - demonstriraju adekvatnu dvojezičnu komunikaciju u nastavnom procesu;	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom	Primjenjivo za sve obrazovne programe i programe obrazovanja	Primjenjivo za sve predmete/module u okviru obrazovnih program

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta koji realizuju dvojezičnu nastavu; Svi nastavnici praktične nastave koji realizuju dvojezičnu nastavu; Organizatori praktičnog obrazovanja u dvojezičnim ustanovama; Stručni saradnici u dvojezičnim ustanovama; Saradnici u nastavi u dvojezičnim ustanovama; Direktori i pomoćnici direktora u dvojezičnim ustanovama; Instruktori praktičnog obrazovanja Sav nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanje i diskusije Interaktivne radionice za praktičnu primjenu stečenog znanja kroz primjere dobre prakse i grupne aktivnosti; Dijaloška metoda-Razmjena iskustava i ideja između polaznika; Metoda rada na konkretnom godišnjem planu ustanove sa u dvojezičnom nastavnom procesu; Primjena naučenog kroz izradu dvojezičnih slova	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

3.3. STEM KOMPETENCIJA

3.3.1. Inovativne prakse u STEM nastavi

Opšti podaci	
Naziv programa	Inovativne prakse u STEM nastavi
Autori programa	Olivera Lučić, nastavnica; Ana Đurđevac, nastavnica;
Realizatori programa	Olivera Lučić, Ana Đurđevac
Kontakt osoba	Olivera Lučić
E-mail	olivera.lucic@eus-nk.edu.me
Broj telefona	+382 68 835263
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Jačanje kompetencija nastavnika iz oblasti obrazovanja i vaspitanja učenika s ciljem podsticanja i očuvanja interesa za STEM predmete, dubljeg razumijevanja STEM koncepata i njihove stvarne primjene u svakodnevnom životu i budućim profesijama. Specifični ciljevi programa: -Osposobiti učesnike da istraže razloge opadanja motivacije učenika za STEM predmete i identifikuju efikasne načine za njeno podizanje, kroz diskusije, razmjenu iskustava i analizu konkretnih primjera iz prakse. -Upoznati se s inovativnim nastavnim praksama i istražiti njihove mogućnosti i izazove u savremenoj nastavi. -Pružiti primjere i preporuke za efikasnu distribuciju i razmjenu obrazovnih STEM resursa iz evropskih, nacionalnih, regionalnih i drugih javno finansiranih projekata, s kolegama STEM edukatorima. -Afirmisati naučno obrazovanje zasnovano na ogledima kroz korišćenje udaljenih i virtuelnih laboratorija kao inovativnih alata u STEM učionici. -Obezbijediti relevantne smjernice i savjete nastavnicima prirodnih nauka za informisanje učenika o potrebama tržišta rada u STEM oblastima, uključujući vještine koje će im biti potrebne za uspješno zapošljavanje u industrijama budućnosti.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Koja je važnost STEM obrazovanja? Važnost STEM obrazovanja Šta je STEM i zašto je važan u savremenom društvu; Nedostatak STEM vještina kod učenika – uz kritički osvrt i analizu uzroka; Aktuelne STEM industrije i profesije; Evolucija STEM profesija i poslova budućnosti; Ključne STEM vještine i značaj njihovog razvoja u školskom kontekstu; Metode rada za razvoj STEM kompetencija kod učenika. 2. Problemsko učenje

	Primjena tehnika interaktivnog podučavanja kroz simulaciju nastavnog časa, zasnovanu na rješavanju konkretnih problema; Proces uočavanja i definisanja problema; Razvijanje stavova, razmjena mišljenja, konstruktivno rješavanje konflikata i postizanje kompromisa; Jačanje kritičkog i kreativnog mišljenja u učeničkim timovima. 3. Praktično učenje u STEM-u Efikasnost praktičnih aktivnosti u individualizovanom učenju; Projektovanje napredovanja učenika i izrada pristupa za objektivno ocjenjivanje unutar praktičnog rada; Uloga eksperimenta i istraživačkog rada u razvoju STEM kompetencija. 4. Karijere u STEM-u Analiza savremenih i budućih STEM zanimanja; Povezivanje nastavnog sadržaja sa realnim potrebama tržišta rada; Pristupi implementaciji STEM učenja u učionici kroz karijerno usmjeravanje učenika.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po uspješnom završetku programa, učesnici će biti u stanju da: -Primijene stečena znanja u nastavi, u skladu sa savremenim STEM pristupima; -Kritički sagledaju razloge nedostatka STEM vještina kod učenika i ponude odgovarajuće pedagoške odgovore; -Objasne evoluciju STEM profesija i predvide moguće trendove u karijernom razvoju učenika; -Prepoznaju i definišu ključne STEM vještine, te objasne njihov značaj za učenike u školskom kontekstu; -Koriste tehnike interaktivnog i problemskog učenja u planiranju i realizaciji nastavnih časova; -Primijene osnovne metode istraživačkog rada i analiziraju prikupljene podatke; -Razvijaju i podstiču kod učenika kritičko razmišljanje i vještine za rješavanje problema; -Aktivno koriste metode istraživačkog i projektnog učenja u cilju podizanja kvaliteta nastave. Očekivani ishodi kod učenika (kao posljedica primjene naučenog od strane nastavnika): -Povećana efikasnost u usvajanju novih znanja i vještina; -Veća motivacija za učenje i angažman u STEM predmetima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije,	Primjenljivo u svim obrazovnim modulima

	Usluge, Informaciona tehnologija	
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Prirodne nauke (fizika, hemija, biologija) Matematika i informatika Tehnika i tehnologija Elektrotehnika, mašinstvo, mehatronika Građevinarstvo, saobraćaj i geodezija Poljoprivreda, prehrana i veterina Zdravstvo Hemijska i tekstilna tehnologija Ekologija i zaštita životne sredine Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Stručne škole tehničkog i tehnološkog usmjerenja Laboratorijska nastava u prirodnim naukama Praktična nastava u srednjim stručnim školama (radionice, laboratorije, školska preduzeća) Nastavnici uključeni u projektne, istraživačke i razvojne aktivnosti u okviru STEM oblasti Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 10; Maksimalno 30	
Trajanje programa	8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa- teorijska podloga, demonstracija, diskusija, individualni rad, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje, metode aktivne nastave	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu Prostorija sa lakim pristupom, po mogućstvu u prizemlju zgrade	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, flomasteri, table, kreda, LCD projektor, laptop Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (laptop za trenere, kopirani materijali u formi „vodiča“ za upotrebu u nastavi, materijal za oglede, obezbjeđuju trenere)	
Online realizacija programa	Program se može realizovati kao online seminar preko Microsoft Teams platforme ili ONLINE PLATFORME ZOOM Minimalna oprema je računar (laptop ili desktop sve jedno) sa operativnim sistemom Windows 7 ili novijim; dobru vezu sa internetom i da umiju da koristite neki od programa za	

	pregledanje internet sadržaja (Google Chrome, Firefox Mozilla...) Potrebno je da učesnici imaju uređaj sa instaliranom Microsoft Teams ili platformom ZOOM, kao i pristup internetu; Minimalni broj učesnika je 10, a maksimalni broj učesnika je 30. Trajanje obuke je 8 h.
--	---

3.3.2. Sposobnost razvijanja i primjene matematičkog mišljenja, znanja i vještina

Opšti podaci		
Naziv programa	Sposobnost razvijanja i primjene matematičkog mišljenja, znanja i vještina	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se bliže upoznati sa razvijanjem i primjenom matematičkog mišljenja, znanja i vještina. Učesnici će se upoznati sa različitim metodama razvijanja matematičkog mišljenja. Upoznaće se sa karakteristikama matematičkog mišljenja kao i sa najčešćim nastavničkim greškama u ovom procesu.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Opšte karakteristike matematičkog mišljenja Matematičko mišljenje kao preduslov za kritičko mišljenje Primjena matematičkog mišljenja, znanja i vještina u svakodnevnom životu Matematičko mišljenje od predškolaca do srednjoškolaca	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon seminara učesnici će moći da: - primjenjuju različite aspekte matematičkog mišljenja; - analiziraju karakteristike i ulogu nastavnika u razvijanju matematičkog mišljenja; - analiziraju matematičko mišljenje iz ugla učenika; - osmišljavaju sa svojim učenicima aktivnosti povezane sa razvijanjem predloženih tema.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Svi zainteresovani nastavnici iz osnovnih i srednjih škola. Pomoćnici direktora. Direktori.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima,	

	rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije i evaluacija obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.3.3. STEAM nastava 21. vijeka – inovacija, interakcija, inspiracija

Opšti podaci	
Naziv programa	STEAM nastava 21. vijeka – inovacija, interakcija, inspiracija
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Kontakt osoba	mr Nada Mitrović
E-mail	pedagogica@os-mllatovic.edu.me; akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com
Broj telefona	+382 68 033 830
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Prepoznaju osnovne principe i pedagošku vrijednost STEAM pristupa u savremenom obrazovanju. Osmišljavaju i planiraju projekte koji integrišu više nastavnih predmeta u funkcionalne, problemski orijentisane aktivnosti. Primijene problemsko razmišljanje i metodu projektne nastave u kreiranju nastavnih sadržaja. Uključe umjetničke i kreativne elemente u nastavi prirodnih nauka kako bi podstakli dublje razumevanje i angažovanje učenika. Istraže i koriste relevantne digitalne alate za podršku i unapređenje STEAM nastave. Razviju sopstveni mini STEAM projekat primjenljiv u njihovom nastavnom kontekstu. Razmijene iskustva, izazove i dobre prakse sa kolegama u cilju zajedničkog profesionalnog razvoja.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u STEAM pristup: definicija, osnovni principi, razlika u odnosu na STEM, pedagoška opravdanost; Primjeri dobre prakse i analiza postojećih STEAM modela u obrazovanju; Planiranje i osmišljavanje integrisanih projektnih aktivnosti koje povezuju nauku, tehnologiju, inženjerstvo, umjetnost i matematiku; Primjena kreativnih i umjetničkih metoda u kontekstu nastave prirodnih i tehničkih nauka; Korištenje digitalnih alata za vizualizaciju, modeliranje, simulaciju i kreativno izražavanje u STEAM nastavi; Razvoj nastavničkih kompetencija za vođenje timskog, iskustvenog i problemskog učenja; Razmjena iskustava i razvoj konkretnih mini-projekata prilagođenih učioničkom kontekstu polaznika.
Očekivani ishodi po završetku programa	Objasne osnovne karakteristike i pedagošku vrijednost STEAM pristupa u odnosu na tradicionalne i predmetno orijentisane oblike nastave. Prepoznaju mogućnosti za povezivanje nastavnih sadržaja iz više oblasti (npr. matematike, fizike, informatike, biologije, umjetnosti...) kroz integrisane nastavne aktivnosti.

	Osmisle i planiraju projektno-orijentisane nastavne aktivnosti koje su temeljene na rješavanju problema iz stvarnog života. Primijene problemsko razmišljanje i kreativne metodologije u kreiranju inovativnih nastavnih sadržaja i projekata. Kombinuju upotrebu digitalnih alata (npr. Canva, GeoGebra, Tinkercad, Scratch) s ciljem vizualizacije, eksperimentisanja i stvaranja učenja kroz iskustvo. Uključe umjetničke izraze i kreativne elemente u nastavu prirodno-matematičkih predmeta kako bi podstakli angažman i dublje razumijevanje kod učenika. Samostalno razviju i predstave mini STEAM projekat primjenjiv u kontekstu sopstvene škole ili predmeta koji predaju. Reflektuju o sopstvenoj praksi i planiraju konkretne korake za primjenu STEAM pristupa u svakodnevnom radu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, praktični rad, mape uma, kritička refleksija, evaluacija obuke.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računari, projektor, platno (ili pametna tabla), internet konekcija.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).	

3.3.4. Unapređivanje STEM kompetencija nastavnika

Opšti podaci		
Naziv programa	Unapređivanje STEM kompetencija nastavnika	
Autori programa	Marina Andrijević Petrović Vladimir Petrović	
Realizatori programa	Marina Andrijević Petrović Vladimir Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređenje profesionalnih kompetencija nastavnika za pripremu i realizaciju STEAM projekata na nivou škole; Usavršavanje nastavnika u oblasti razvoja i priprema nastavnih planova za realizaciju STEAM nastavnih sadržaja; Upoznavanje nastavnika sa inovativnim metodama neophodnim za planiranje i realizaciju STEAM projekata na nivou škole; Razvijanje i primjena matematičkog mišljenja znanj i vještina u cilju rješavanja problema i svakodnevnih situacija; Unapređivanje sposobnosti da se objasni prirodni svijet korišćenjem postojećeg znanja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Preduslovi za unapređivanje STEM kompetencija; 2. Korišćenje STEM multimedijalnih sadržaja. 3. Primjeri STEM učeničkih projekata. 4. Upotreba IKT alata u cilju kreiranja interaktivnih STEM projekata	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara će po završetku programa moći da: - primjenjuju STEM koncepte u nastavi; - kreiraju nastavne sadržaje povezane sa STEM konceptom - kreiraju zajedno sa učenicima projekte zasnovane na STEM konceptu; - koriste razne interaktivne projekte u kojima se koriste IKT alati.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici i stručni saradnici u osnovnim i srednjim školama	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 20, maksimalno 30	
Trajanje programa	Jedan radni dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje/prezentovanje, diskusije, "Brainstorming" ili moždana oluja, metoda demonstracije; grupni rad;	

	komparativna analiza sadržaja, interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.4. LIČNA, SOCIJALNA I KOMPETENCIJA UČITI KAKO UČITI

3.4.1. Evropske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja (ESCO)

Opšti podaci	
Naziv programa	Evropske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja (ESCO)
Autori programa	Danilo Bulatović, Simona Bošković i Behar Nikaj
Realizatori programa	Danilo Bulatović, Simona Bošković i Behar Nikaj
Kontakt osoba	Danilo Bulatović, Simona Bošković
E-mail	simonaboskovic988@gmail.com i bulatovic.danilo10@gmail.com
Broj telefona	067-463-461 i 069-258-298
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Sticanje znanja i vještina nastavnika za upravljanje i upotrebu evropske baze vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja - ESCO; Jačanje kompetencija nastavnika iz oblasti digitalne i informacijske pismenosti u procesu izrade standarda kvalifikacije i zanimanja; Osnaživanje nastavnika i poslodavaca koji učestvuju u izradi standarda zanimanja, kvalifikacija i vještina; osposobljavanje za korišćenje digitalnih sadržaja za razvoj vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja; jačanje svijesti o značaju stvaranje preduslova za integraciju ESCO i EURES okvira.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Evropska baza vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja - ESCO; ESCO kao podrška poboljšanju mobilnosti i efikasnosti radne snage na evropskom kontinentu; ESCO kao mjesto susreta privrede i obrazovanja; ESCO kao digitalni alat za razvoj standarda zanimanja i kvalifikacijan harmonizovanih sa evropskim okvirom; ESCO i digitalno tržište rada; ESCO kao preduslov adekvatnog funkcionisanja Evropskih servisa za zapošljavanje (EURES).
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: - identifikuju mogućnosti koje nudi evropska baza vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja razlikuju vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja; - detektuju dobre prakse kreiranja obrazovne ponude u skladu sa ESCO principima; - razumiju značaj harmonizacije obrazovne ponude u Evropi; - demonstriraju upotrebu digitalnih baza i alata (ESCO i EURES); - na konkretnom primjeru koriste ESCO klasifikaciju zanimanja i kvalifikacija; - objasne značaj primjene ESCO i EURES okvira u procesu razvoja standarda kvalifikacija i zanimanja.

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, predmete i stručne module.	
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Poslodavci koji učestvuju u izradi obrazovne ponude Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati efektivnog rada koji uključuje i praktični dio	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Dijaloška metoda, metoda rada na konkretnom tekstu i izvorima informacija, DEEP metoda, Skandalon, metode fasilitiranja i sl.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima ili online	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

3.4.2. Kako graditi autoritet bez autoritarnosti

Opšti podaci	
Naziv programa	KAKO GRADITI AUTORITET BEZ AUTORITARNOSTI
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Da nastavnik izgradi lični autoritet zasnovan na poštovanju, znanju i međusobnom uvažavanju a ne na sili i bezuslovnoj poslušnosti. Specifični ciljevi programa: Razviti kod učesnika sposobnost da prepoznaju razliku između autoriteta i autoritarnosti, te da izgrade lični autoritet zasnovan na poštovanju, vrednostima i ubjedljivosti, a ne na sili i zahtjevu za bezuslovnom poslušnošću. Podstaci razvoj vještina demokratske komunikacije, empatije i sposobnosti za konstruktivno vođenje i rješavanje konflikata bez upotrebe sile ili nametanja. Osnažiti učesnike da postavljaju jasne granice i pravila, ali uz uvažavanje tuđih potreba, mišljenja i prava, čime se gradi povjerenje i dugoročan uticaj. Naučiti učenike da ispunjavaju svoje obaveze a ne samo da potražuju svoja prava.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Razlikovanje pojmova: autoritet (poštovanje, uticaj, legitimitet) vs. autoritarnost (zahtjev za poslušnošću, upotreba sile, nametanje). 2. Analiza izvora autoriteta: znanje, iskustvo, moralni integritet, sposobnost komunikacije, empatija, dosljednost, sposobnost da se vodi primjerom. 3. Razvijanje vještina nenasilne komunikacije i aktivnog slušanja. 4. Postavljanje i objašnjavanje pravila i granica na način koji uključuje dijalog i razumijevanje, a ne strah i kaznu. 5. Praktične radionice: rješavanje konflikata, vođenje timova, davanje i primanje povratne informacije, facilitacija grupnih diskusija.

	6. Analiza primjera iz svakodnevnog života: prepoznavanje istinskih i lažnih autoriteta, situacije zloupotrebe moći, važnost autonomije i izbora ličnog stila života.
Očekivani ishodi po završetku programa	Razumevanje razlike između autoriteta i autoritarnosti. Nastavnici će naučiti da razlikuju autoritet od autoritarnog pristupa koji se oslanja na kontrolu, strah i kaznu. Biće u stanju da prepoznaju i izbjegnu zamke autoritarnosti u svom radu. Razvijanje vještina za izgradnju pozitivnog autoriteta. Polaznici će usvojiti konkretne tehnike za izgradnju autoriteta kroz autentičnost, dosljednost, emocionalnu stabilnost, uvažavanje mišljenja učenika i njegovanje međusobnog poštovanja. Naučiće kako da vode primjerom, postavljaju jasna pravila i standarde, ali bez stvaranja atmosfere straha ili tenzije. Unaprjeđenje komunikacionih i socijalnih vještina. Seminar će omogućiti nastavnicima da poboljšaju svoje komunikacione vještine, razviju empatiju, taktičnost i sposobnost rješavanja konflikata na konstruktivan način. Naučiće kako da slušaju učenike, reaguju na greške tražeći uzroke, a ne krivce, i kako da motivišu učenike kroz podršku i jasnoću ciljeva. Osposobljavanje za kreiranje podsticajne i sigurne učioničke atmosfere. Nastavnici će biti sposobni da organizuju sredinu za rad i učenje tako da podstiče samostalnost, odgovornost i unutrašnju motivaciju kod učenika, umjesto da se oslanjaju na spoljašnju kontrolu i sankcije. Naučiće da preventivno djeluju kroz jasnu organizaciju i postavljanje očekivanja. Razvijanje refleksije i samoprocjene.

	Polaznici će biti podstaknuti da kontinuirano procjenjuju i unaprjeđuju sopstvenu nastavnu praksu, kroz samoevaluaciju i otvorenost za povratne informacije od učenika i kolega. Jačanje profesionalnog identiteta i etike. Seminar će doprinijeti razvoju profesionalne autonomije, samodiscipline i etičkog ponašanja, što su ključni elementi dugotrajnog i održivog autoriteta u obrazovanju.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici razredne i predmetne nastave u osnovnim i srednjim školama Nastavnici u stručnim školama Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15- 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radionice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija,usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, laptop ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija 30 učesnika 8 sati	

3.4.3. Psihološka rezilijentnost (otpornost)

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Psihološka rezilijentnost (otpornost)</i>
Autori programa	Stela Burzanović
Realizatori programa	Stela Burzanović
Kontakt osoba	Stela Burzanović
E-mail	Stela.burzanovic@eko-pg.edu.me
Broj telefona	069 012 737
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Razvoj ličnih kompetencija i kvalitetno usmjeravanje ličnosti
Sadržaji obuhvaćeni programom	programi koji se odnose preuzimanje odgovornosti za lični i profesionalni rast, na efikasno upravljanje vremenom; rad sa drugima na konstruktivan način; otpornost na stresove uzrokovane neprekidnim životnim promjenama, pritiscima i rizicima; upravljanje sopstvenim učenjem; održavanje fizičkog i mentalnog zdravlja; vođenje zdravog života;
Očekivani ishodi po završetku programa	Razumije emocije i vrste emocija i njihov značaj za mentalno zdravlje; razumije stres, anksioznost... -Identifikuje načine da unaprijedi vlastito učenje. -Analizira sposobnosti i vještine važne za život i rad. -Analizira vlastite emocionalne i socijalne vještine za konstruktivno učešće i suživot u različitim grupama. -Da razvija rezilijentnost i cjeloživotno učenje
Ciljna grupa	Direktori, zamjenici direktora, nastavnici, stručni saradnici,
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-20
Trajanje programa	1dan , do 6-8h
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda izlaganja - Frontalni - Metoda diskutovanja, razgovora - Demonstrativna metoda - Grupni - Individualni - Samostalni rad učesnika
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorije Centra za stručno obrazovanje
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop-prezentacije, e-mail, flip cart, flomasteri, testovi, prilozi

3.4.4. Karijerno vođenje i savjetovanje u srednjim stručnim školama

Opšti podaci	
Naziv programa	Karijerno vođenje i savjetovanje u srednjim stručnim školama
Autori programa	Mr Selma Šabotić i Mileva Lučić
Realizatori programa	Mr Selma Šabotić, Mileva Lučić i Jelena Knežević
Kontakt osoba	Jelena Knežević
E-mail	jelena.knezevic@csso.edu.me;
Broj telefona	067/636-061
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unaprijediti vještine nastavnika za: Pružanje podrške i podsticanje učenika u kontinuiranom prikupljanju informacija o sebi, zahtjevima zanimanja za koje se školuju na tržištu rada, kao i znanjima za nastavak školovanja nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja, mogućnostima zapošljavanja i prekvalifikacija; Ospostavljanje učenika da samostalno donesu odluku o svojim budućim ciljevima u karijeri, kreiraju plan aktivnosti za postizanje karijernih ciljeva i realizuju sopstveni plan; Pripremanje učenika za svijet rada (ovladaju tehnikama aktivnog traženja posla, pravilnog predstavljanje sebe putem CV-a, tehnikama intervju-a koje učenik treba da obavi sa poslodavcem prilikom konkurisanja za određeni posao i sl.); Pružanje dodatne pomoći učenicima kojima je neophodna pomoć u donošenju realnijih odluka o karijeri; Ovladavanje potrebnim znanjima i vještinama za uključivanje u proces karijernog vođenja i savjetovanja svih učesnika nastavnog procesa (učenici, roditelji, nastavnici, uprava škole, CIPS, šira zajednica i dr.); Identifikovanje i razmijenu primjera dobre prakse.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Ključni faktori u donošenju karijernih odluka (pojam karijernog vođenja i savjetovanja, SMART metod za postavljanje karijernih ciljeva, faktori koji utiču na donošenje karijernih odluka, analiza i poređenje unutrašnjih i spoljašnjih faktora koji su uticali/ utiču na donošenje karijernih odluka). Osobine, vrijednosni stavovi i kompetencije u kontekstu izabranog zanimanja i karijernog puta (osobine, vrijednosni stavovi i interesovanja, kompetencije u kontekstu izabranog zanimanja i karijernog puta i popunjavanje upitnika za samospoznavanje). Značaj pravovremenog informisanja o putevima školovanja (pojam tržišta rada, aktuelni trendovi na tržištu rada i mogućnosti traženja posla putem namjenskih sajtova, značaj Europass dokumenata, STAR metod, kreiranje radne biografije (CV) za prijem u radni odnos, kreiranje i podešavanje naloga na profesionalnoj društvenoj mreži (LinkedIn); Planiranje karijere/ mogućnosti za dalji obrazovni, profesionalni i lični razvoj (značaj kontinuiranog obrazovanja, ličnog razvoja i profesionalnog usavršavanja,

	istraživanje mogućnosti obrazovanja, usavršavanja i prekvalifikacije, resursi za finansiranje obrazovanje i kreiranje plana ličnog, obrazovnog i profesionalnog razvoja)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke nastavnik će moći da: Unaprijedi znanja o značaju analize svojih osobina, interesovanja i mogućnosti dodatnog uključivanja u proces rada i obrazovanja u cilju unapređenja svojih ličnih i profesionalnih kompetencija i razvijanja karijere u željenom pravcu; Posredstvom učenika na analizu svojih osobina, interesovanja, vrijednosnih orijentacija, znanja i vještina u odnosu na kontekst izabranog ili željenog zanimanja; Pomogne učenicima da istraže i razumiju svijet rada i obrazovanja, kroz analizu različitih oglasa za posao za željeno ili izabrano zanimanje i pravilno predstavljanje sebe na tržištu rada; Pomogne učenicima u procesu donošenja odluka i planiranja karijere u odnosu na postavljene ciljeve; Motiviše učenike kroz adekvatnu komunikaciju; Utiče na motivisanost učenika za dodatni angažman kroz nastavne i vannastavne aktivnosti u cilju dostizanja svojih karijernih ciljeva;	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa modulom slobodnih aktivnosti Karijerno vođenje i savjetovanje, kao i svim obrazovnim programima i stručnim modulima u kojima su navedene preporuke za posticanje karijernog vođenja i savjetovanja učenika;	
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta, nastavnici praktične nastave, stručni saradnici, saradnici u nastavi, direktori i pomoćnici direktora, instruktori praktičnog obrazovanja i nastavni kadar kod organizatora praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Nisu potrebni posebni uslovi	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 15 do 24	
Trajanje programa	24 sati (3 dana)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode Metoda usmenog izlaganja; Metoda razgovora - diskusije; Metoda demonstracije; Metoda prezentacije; Oblici rada: Individualni i grupni <i>*Obuka je interaktivnog tipa</i>	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostor sa 5 stolova sa po 4 – 5 stolica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa	1 računar/ili laptop po grupi sa mogućnošću pristupa Internetu;	
	Flip čart tabla, flip čart papiri, markeri;	

(tehnička oprema i nastavna sredstva)	Krep traka, moderacijski listići; Prazni bijeli papiri A4 formata;
Online realizacija programa	Nastava se može organizovati i online putem Zoom aplikacije.

3.4.5. Razumijevanje adolescenata u učionici- uloga nastavnika

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Razumijevanje adolescenata u učionici- uloga nastavnika</i>
Autori programa	Tamara Čirgić i Elvira Hadžibegović (Forum MNE – Forum mladi i neformalna edukacija)
Realizatori programa	Forum MNE – Forum mladi i neformalna edukacija
Kontakt osoba	Elvira Hadžibegović
E-mail	elvira.hb@forum-mne.com
Broj telefona	069 364 199; 020 602 710
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa je obuka nastavnog kadra sa akcentom na metodskom pristupu u polju uspostavljanja odnosa sa adolescentima/kinjama u obrazovnom procesu koji će im omogućiti da ostvare svoje potencijale i postignu najbolje rezultate u skladu sa njima. Specifični ciljevi programa: Putem obuke nastavnika/ca, program će pružiti podršku njihovom stručnom usavršavanju u skladu sa prioritetima aktuelne reforme obrazovanja, kao i osnivanju struktura koje će osigurati kvalitetan rad sa učenicima/ama u najosjetljivijem razvojnom periodu
Sadržaji obuhvaćeni programom	Sadržaji obuhvaćeni programom su: • Prepoznavanje važnosti i definisanje različitih uloga (odgovornosti) koje nastavnik/nastavnica ima u odnosu na adolescente u obrazovnom procesu; • Imajući u vidu sve teorije o adolescenciji (npr. biosocijalna teorija, organizmička teorija, teorije učenja, bihevioristička teorija, teorije socijalnog učenja i sociološke teorije), prepoznati metode koje učenicima mogu pomoći tokom njihovog emocionalnog i intelektualnog razvoja, a primjenljive su u učionici; • Teorije na osnovu kojih se oblikuje, tj. koje karakterišu rad sa adolescentima/kinjama individualno i u odjeljenju kao široj sredini • Teorije i praktična primjena nenasilnih komunikacijskih metoda i konkretnih razvojno-usmjerenih aktivnosti u kojima učenici/e imaju centralnu ulogu • Sistemi vrijednosti i postojećih uvjerenja, rad na emocijama i stavovima i načini njihovog potencijalnog uticaja na izgradnju odnosa sa adolescentima u obrazovnom procesu. Mentorska podrška učesnicima, seminarski zadaci, radovi i sastavi Treneri koji imaju višegodišnje iskustvo u sprovođenju treninga s ciljnom grupom nastavnika i nastavnica su ujedno i obučeni za mentorsku podršku. Nivo ove podrške će zavisiti od potreba nastavnika i nastavnica, ali je, u svakom slučaju, minimalan nivo podrške obezbijeđen od strane trenera u periodu realizovanja seminarskih zadataka. Seminarski zadaci moraju za primjer da imaju neku situaciju iz

	prakse/učionice koja u seminarskom radu mora da bude analizirana u skladu s učenjima tokom obuke.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Očekivani efekti na teorijskom i praktičnom planu su usvajanje, ali i primjena, kompetencija navedenih pod tačkom iznad, u svakodnevnom radu sa učenicima/ama u okviru obrazovnog procesa. Očekivani efekat je da će nastavnici/e razumjeti važnost svoje uloge u kreiranju podsticajne atmosfere i profesionalnog odnosa koji omogućavaju ostvarivanje potencijala kod učenika/ca u, prelaznom razvojnog, periodu adolescencije. Metode revizije postupaka će se kontinuirano prolaziti tokom ove obuke, te time omogućiti nastavnicima/cama da njihova primjena u svakodnevnom radu bude iz situacije u situaciju bolja i učinkovitija. Vještine, znanja, i metode stečene tokom programa obuke naći će primjenljivost kako u direktnoj nastavi u učionici, tako i u školskim kolektivima, u dnevnim boravcima škola i u radu sa učenicima individualno. Dugoročniji očekivani efekti: - Poboljšani odnosi između nastavnika i učenika u školama gdje se obuka sprovodila - Povećana motivacija kod učenika za učenjem Bolje praćenje nastave od strane učenika koja se sprovodi u školama	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Program obuke je osmišljen za nastavnike/nastavnice u osnovnim i srednjim školama koji rade sa adolescentima. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Uslovi za uključivanje u program	Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika/učesnica je 15, a maksimalan broj učesnika/učesnica u jednoj grupi je 20.	
Trajanje programa	Trajanje jednog programa obuke je 2 dana (moguće i vikend), ukupno 16h direktnog i efektivnog rada, isključujući pauzu za ručak.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, simultana individualna aktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Osnovi principi i metode rada Foruma MNE su:	

	Zastupljenost teorije i prakse Osnovu ovog programa obuke predstavlja svojevrsna mješavina teorije i prakse, sa posebnim naglaskom na primjeni teorije u praksi. Orijentacija ka procesu Obrazovni programi Foruma MNE traže od praktičara ne samo da se posvećuje obavljanju određenih zadataka, već da se uspostavlja veza i sa načinom KAKO i svrhom ZAŠTO se zadatak obavlja. Zato su programi orijentisani na proces, u čijem je fokusu i pojedinac/ka, zajednica, ali i širi društveni kontekst. Nastavnik kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku/ci Programi podučavaju da je nastavnik "sredstvo" u obrazovnom procesu. Stoga, nastavnik mora biti svjestan sebe i svoje uloge u optimalnom doprinosu razvoju u ovom slučaju kako učenika/ce, tako i odjeljeja. Neophodno je da nastavnik stalno analizira situacije i podstiče učenike/ce. Tokom programa obuke promovirše se princip učenja usmjerenog na učeniku/ci kao jedan od osnovnih metoda učenja. Iskustveno učenje Ovaj program obuke stavlja u fokus korišćenje iskustava učenika/ca i nastavnika/ca kroz postupak ispitivanja i istraživanja sopstvenih vještina, stavova, i usvajanja znanja. Sličan pristup se primjenjuje u postupku uobličavanja znanja i usavršavanja vještina i načina reagovanja. Razumijevanje i korišćenje kritičke analize Usvajanje modela učenja i sticanje vještina davanja i primanja konstruktivne povratne informacije učenicima i od učenika, predstavljaju važne aspekte ovog programa obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Mjesto izvođenja je najpoželjnije da bude srednja škola iz koje je prijavljen najveći broj nastavnika/nastavnica.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE ne raspolaže sredstvima za finansiranje programa, tako da će realizacija zavisiti od potencijalne finansijske podrške, inostranih donatora, Centra za stručno obrazovanje i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija ili u sopstvenoj režiji samih škola koje se opredijele za ovaj program. Forum MNE je do sada uvijek donirao radni materijal potreban za sprovođenje ovog programa, a s tim će i nastaviti u budućnosti. Mjesto izvođenja je najpoželjnije da bude srednja škola iz koje je prijavljen najveći broj nastavnika/nastavnica.
Online realizacija programa	

3.4.6. Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama

Opšti podaci		
Naziv programa	Psihološki aspekti sagorijevanja i motivacije nastavnika u vaspitno-obrazovnim ustanovama	
Autori programa	Sanela Pešić, Selma Šabotić	
Realizatori programa	Sanela Pešić, Selma Šabotić, Slađana Stanišić	
Kontakt osoba	Selma Šabotić	
E-mail	pedagog@ets-pg.edu.me	
Broj telefona	069-427-224	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osnažiti nastavnike za prepoznavanje i prevazilaženje stresa i sagorijevanja u profesiji Unaprijediti emocionalnu inteligenciju i vještine psihološke otpornosti Podržati razvoj zdravih timskih odnosa i efikasne komunikacije u obrazovnim kolektivima Promovisati balans između profesionalnog i privatnog života Povećati nivo profesionalne satisfakcije i osjećaj svrhe kod prosvetnih radnika	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Stres i sagorijevanje: uzroci, posledice i strategije prevencije Emocionalna inteligencija i njena primjena u svakodnevnom obrazovnom radu Motivisanost nastavnika za napredovanje u karijeri i lično zadovoljstvo nastavnika Upravljanje konfliktima i razvoj timske saradnje Balans između poslovnog i profesionalnog života Organizaciona kultura škole i njen psihološki uticaj Samopuzdanje i samopoštovanje kao faktori kvaliteta nastave Uloga liderstva u očuvanju psihološkog zdravlja zaposlenih	
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici će biti osposobljeni da: Prepoznaju rane znake sagorijevanja i emocionalne iscrpljenosti Primijene efikasne strategije za očuvanje mentalnog zdravlja Razviju vještine emocionalne inteligencije u komunikaciji sa učenicima, kolegama i roditeljima Efikasno rješavaju konflikte i doprinose zdravim timskim odnosima Planiraju aktivnosti za lični i profesionalni razvoj	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Opšte, srednje i stručno obrazovanje	Pedagogija, Psihologija, Razredna nastava, Praktična nastava
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih predmeta Stručni saradnici Direktori i pomoćnici direktora Saradnici u nastavi Nastavni kadar kod organizovanja obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program		

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min: 10 Maks: 25
Trajanje programa	16 sati (2 dana po 8 sati)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice i iskustveno učenje Grupne diskusije Psihološke samoprocene Reflektivne vježbe Studije slučaja Koučing u parovima
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala za radionice sa mogućnošću rada u malim grupama
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor, laptop, tabla, zvučnici Papiri za flipchart, markeri Pribor za rad (radni listovi, olovke itd.)
Online realizacija programa	Platforma: Zoom / Google Meet Maksimalno 20 učesnika Interaktivni alati: Miro, Mentimeter, Google Forms Trajanje: isti sadržaj raspoređen u 4 sesije po 4 sata

3.4.7. Mentalno zdravlje u učionici: nastavnik kao model

Opšti podaci	
Naziv programa	MENTALNO ZDRAVLJE U UČIONICI: nastavnik kao model
Autori programa	Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja Specijalistkinja medicinske psihologije Mina Gazivoda
Realizatori programa	Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja Specijalistkinja medicinske psihologije Mina Gazivoda
Kontakt osoba	Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja Specijalistkinja medicinske psihologije Mina Gazivoda
E-mail	marija.pasic@ijzcg.me gazivoda.mina@gmail.com
Broj telefona	Marija Pašić: 068 006 956 Mina Gazivoda: 069401616
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Oснаžiti nastavnike da razviju vlastite socijalne i emocionalne kompetencije u cilju jačanja mentalnog zdravlja, psihološke sigurnosti i kvalitetne komunikacije u učionici, kroz prepoznavanje i regulaciju emocija, asertivnost, aktivno slušanje i razumijevanje ponašanja učenika. Program ima za cilj da učesnici: - prepoznaju stresore i zaštitne faktore za mentalno zdravlje na radnom mjestu; - prepoznaju važnost socijalnih vještina za svakodnevno funkcionisanje - razviju vještine pozitivnog predstavljanja sebe u profesionalnom okruženju; - ovladaju tehnikama aktivnog slušanja i kvalitetne komunikacije sa učenicima; - bolje razumiju i regulišu vlastite emocije, uz osvrt na emocionalnu pismenost i empatiju; - primijene ABC model ponašanja za razumijevanje i modifikaciju vlastitih i tuđih emocionalnih reakcija; - nauče kako konstruktivno izražavati potrebe kroz asertivnost i zaštititi lične granice; - prepoznaju oblike manipulativne komunikacije i osnaže lična prava u profesionalnim odnosima; - razviju kompetencije za njegovanje kulture poštovanja i kreiranje psihološki sigurne atmosfere u učionici.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Mentalno zdravlje na radnom mjestu 2. Samopredstavljanje kao socijalna vještina 3. Aktivno slušanje – osnova konstruktivne komunikacije 4. Emocije i emocionalna inteligencija u učionici 5. Razumom do konstruktivnih osjećanja (ABC model REBT-a) 6. Asertivnost – osnova zdravih granica 7. Izbjegavanje manipulacije; lična prava i odgovornosti 8. Kako uputiti i prihvatiti kritiku?
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni/osnaženi da:

	Prepoznaju stresore i zaštitne faktore mentalnog zdravlja na radnom mjestu. Primijene vještine samopredstavljanja, aktivnog slušanja i emocionalne regulacije u komunikaciji sa učenicima i kolegama. Identifikuju i mijenjaju disfunkcionalne obrasce mišljenja i ponašanja uz primjenu ABC modela. Koriste asertivne tehnike komunikacije u svakodnevnim situacijama u školi. Prepoznaju manipulativne obrasce ponašanja i razviju otpornost na njih. Upute i prihvate konstruktivnu kritiku	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Obrazovanje i osposobljavanje odraslih i cjeloživotno učenje	
	Organizacija slobodnih i vannastavnih aktivnosti u školama Razvoj ključnih kompetencija (Lična, socijalna i kompetencija učiti kako učiti)	
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti:	
	Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti:	
	Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih SVE NAVEDENE CILJNE GRUPE	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj 10, maksimalni broj 25	
Trajanje programa	8 + 8 = 16 časova, sa pauzama (2 dana)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne prezentacije (PowerPoint); Kratka torijska izlaganja; Grupni rad i diskusije; Radionice i rad u malim grupama; Samoprocjene i upitnici; Analiza slučaja i diskusije; Igre uloga; Samorefleksija i zaključci;	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica ili sala pogodna za radioničarski rad Mogućnost formiranja manjih grupa (pokretni stolovi, fleksibilan raspored)
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projektor i platno; Laptop/računar; Tabla ili flip-chart; Papiri velikog formata, flomasteri, naljepnice; Pristup internetu;
Online realizacija programa	ne

3.5. GRAĐANSKA KOMPETENCIJA

3.5.1. Davanje doprinosa razvoju crnogorskog društva širenjem znanja o rodnoj ravnopravnosti: Obuka za nastavnike/ce i PP službu u srednjim školama

Opšti podaci		
Naziv programa	Davanje doprinosa razvoju crnogorskog društva širenjem znanja o rodnoj ravnopravnosti: Obuka za nastavnike/ce i PP službu u srednjim školama	
Autori programa	Juventas	
Realizatori programa	Biljana Zeković i Jelena Čolaković	
Kontakt osoba	Marija (Ružić) Stajović	
E-mail	marija.ruzic.stajovic@juventas.me	
Broj telefona	+382 67 052 664	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Cilj ovog programa je podizanje svijesti i usvajanje znanja nastavnika/ca i PP službe u školama iz oblasti rodne ravnopravnosti i suzbijanja rodni stereotipa, kao i da stečena znanja primjene tokom rada u školi – pri održavanju nastave, neformalnog razgovora sa đacima, komunikacijom sa svojim kolegama/inicama u zbornici, itd.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Teorijski dio: Teorijski uvod u razlikovanje pola i roda; Rodne razlike i kategorije koje prevazilaze koncept binarnog; Rodna ravnopravnost- Uvođenje rodne perspective; Pravni i institucionalni mehanizmi za postizanje rodne ravnopravnosti; Rod i teorije – Feminizam kao političko pitanje; Jezik je moć - Rodno osjetljivi jezik. Praktični dio: - “Obrnuti svijet”; - Rodne kutije.	
Očekivani ishodi po završetku programa	• Povećanje nivoa znanja nastavnika/ca o rodnoj ravnopravnosti i uvođenje rodne senzitivisanosti u obrazovne procese; • Razvijanje svijesti o ženskim ljudskim pravima, • Preispitivanje uzroka diskriminacije žena; • Davanje doprinosa prevazilaženju predrasuda koje podržavaju rodnu neravnopravnost; • Sagledavanje rodni uloga kroz lično iskustvo i porodičnu istoriju.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	/	/
Ciljna grupa	Nastavnici/e i PP službe u srednjim školama.	
Uslovi za uključivanje u program	Program obuke je namijenjen nastavnicima/ama i PP službama u srednjim školama. Nakon sprovedene obuke,svaki/a od obučenih nastavnika/ca je u obavezi da sprovede po 2 edukacije u svojim školama,	

	koje su namjenjene njihovim đacima ili kolegama/inicama u školi.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika/ca obuke je 15, dok je maksimalni broj učesnika/ca obuke 25.
Trajanje programa	Program obuke traje tri dana, u ukupnom vremenu od 12 časova.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada obuke uključuju: interaktivno predavanje, rad u manjim grupama, grupni rad, kao i radioničarski tip rada.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala za rad i sobe za noćenje.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Tehnička i audio-vizuelna sredstva neophodna za izvođenje obuke uključuju: kompjuter, projektor i projektno platno.
Online realizacija programa	/

3.5.2. Klimatska i energetska tranzicija – put ka održivoj budućnosti

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Klimatska i energetska tranzicija – put ka održivoj budućnosti</i>
Autori programa	Olivera Lučić, Tanja Dragašević
Realizatori programa	Olivera Lučić, Tanja Dragašević
Kontakt osoba	Olivera Lučić
E-mail	olivera.lucic@eus-nk.edu.me
Broj telefona	068 835 263
Informacije o programu	
Ciljevi programa	-Osnaživanje nastavnika za integraciju klimatskih tema u nastavu -Primjena inovativnih metoda nastave -Podsticanje kritičkog razmišljanja kod učenika -Povezivanje škole sa zajednicom -Praktična primjena u nastavi
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Klimatske promjene i njihov uticaj Osnovni pojmovi: globalno zagrijavanje, klimatski ekstremi, emisije CO₂ Posledice klimatskih promjena na ekosisteme, privredu i društvo Lokalni izazovi u kontekstu klimatskih promjena 2. Energetska tranzicija Obnovljivi izvori energije (solarna, vjetro, hidro, biomasa) Energetska efikasnost kao ključni element održive budućnosti Globalne i nacionalne strategije tranzicije ka čistoj energiji 3. Pravni i strateški okvir energetske tranzicije Nacionalni i međunarodni zakoni i sporazumi Uloga institucija, privatnog sektora i građana Finansiranje i podsticaji za održive projekte 4. Nastavne metode i obrazovne strategije Integracija klimatskih tema u školski kurikulum Projektna nastava i praktične aktivnosti u učionici Korišćenje digitalnih alata za vizualizaciju podataka 5. Lokalna energetska rješenja i školske akcije Studije slučaja: uspješni primjeri tranzicije na nivou zajednica Školske inicijative: energetska efikasnost u učionicama Kako učenici mogu aktivno doprinijeti održivosti?
Očekivani ishodi po završetku programa	1. Povećana kompetencija u oblasti klimatskih promjena i energetske tranzicije Nastavnici će jasno razumjeti ključne ekološke i energetske izazove. Moći će da objasne učenicima uzroke i posledice klimatskih promjena i značaj održive energije. 2. Integracija klimatskih tema u nastavni plan Osposobljeni su za kreiranje i primjenu nastavnih modula koji obuhvataju teme energetske tranzicije. Moći će da koriste interaktivne metode učenja i projektne zadatke. 3. Primjena inovativnih obrazovnih metoda

	Koristiće digitalne alate i vizualizacije za obuku učenika o energetskej efikasnosti. Moći će da organizuju eksperimentalne radionice i terenske projekte za praktično učenje. 4. Podsticanje aktivnog učešća učenika u održivim inicijativama Nastavnici će razviti strategije za školske akcije u energetskej tranziciji. Moći će da iniciraju lokalne projekte u saradnji sa zajednicom. 5. Jačanje međusektorske saradnje Biće osposobljeni da povezuju nastavu sa praksom, kroz partnerstva sa stručnjacima i organizacijama. Steći će vještine komunikacije za rad sa lokalnim vlastima i institucijama na implementaciji energetske rješenja. 6. Veća svijest o mogućnostima finansiranja i projektnog menadžmenta Nastavnici će razumjeti fondove i grantove dostupne za obrazovne inicijative u oblasti energetske tranzicije. Moći će da učestvuju u projekatima i inicijativama za unapređenje nastavnih metoda.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je tematski povezan sa više obrazovnih programa u kojima se obrađuju sadržaji iz oblasti životne sredine, održivog razvoja, urbanizma, ekologije i građanskog vaspitanja. Posebno je relevantan za međupredmetne kompetencije i ciljeve savremenog obrazovanja, kao što su ekološka pismenost, odgovorno građanstvo i održivi razvoj. Gimnazija – prirodno-matematički i društveno-jezički smjer Stručni programi srednjih stručnih škola: Ekološki tehničar Arhitektonski tehničar Geodetski tehničar Građevinski tehničar Poljoprivredni tehničar	Geografija Biologija Građansko obrazovanje Ekologija i z. ž. sredine Tehničko i informatičko obrazovanje Primenjena ekologija i zaštita životne sredine Održivi razvoj Osnove urbanizma i planiranja prostora

	Tehničar za zaštitu životne sredine	
Ciljna grupa	Nastavnici svih predmeta koji mogu obraditi teme klimatskih promjena i energetske efikasnosti (geografija, biologija, građansko, fizika, tehničko, ekologija i zaštita životne sredine, urbano planiranje i arhitektura, građevinarstvo i infrastruktura, saobraćaj i transport, ekonomija i menadžment, energetika i elektronika itd.) Stručni saradnici, Saradnici u nastavi, Direktori i pomoćnici direktora, Instruktori praktičnog obrazovanja, Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno: 10, Maksimalno: 30	
Trajanje programa	1 dan (8 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice, grupni rad, diskusije, prezentacije, studije slučaja, rad na zadacima	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica sa projektorom i mogućnošću rada u grupama	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni listovi, priručnici, internet izvori	
Online realizacija programa	Platforma: Zoom/Teams Maksimalno 30 učesnika Struktura i trajanje identični kao kod fizičke realizacije	

3.5.3. Suzbijanje govora mržnje na internetu

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Suzbijanje govora mržnje na internetu</i>
Autori programa	Elvira Hadžibegović i Tamara Čirgić – Forum MNE (Forum mladi i neformalna edukacija)
Realizatori programa	Forum MNE (Forum mladi i neformalna edukacija)
Kontaktosoba	Elvira Hadžibegović
E-mail	elvira.hb@forum-mne.com
Broj telefona	+ 382 69 364 199; 020 602 710
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Cilj ovoga programa je upoznati nastavnike s metodama, znanjima, vještinama da doprinose odbrani univerzalne kulture ljudskih prava – suzbijanje govora mržnje na internetu – kako bi se promovisala zaštita ljudskih prava i fundamentalnih sloboda Specifični ciljevi programa: Specifični ciljevi programa su rad na: - Ličnom i profesionalnom razvoju nastavnika/nastavnica; - Postignućima i različitostima učenika/učenica; - Stvaranju uslova nastavnicima da se, u edukativnom kontekstu, bave govorom mržnje sa učenicima i uključe školske zajednice u kampanju pokreta za borbu protiv govora mržnje - Razvijanju vještina i motivacije nastavnika da propoznaju govor mržnje na internet i da postanu “internet aktivisti” za ljudska prava - Podizanju svijesti o principima ljudskih prava i promovisanju vizije Interneta koji reflektuje ove principe - Podršci edukaciji o ljudskim pravima kroz neformalne procese učenja i razvijanju kritičkog duha među učenicima - Osnaživanju onih koji su već žrtve govora mržnje na internet ili onih koji lako mogu postati žrtve - Pospješivanju empatije prema grupama ili pojedincima a koji mogu biti mete govora mržnje na internetu - Na procesu prekidanja mitova i predrasuda o nekim najuobičajenijim metama govora mržnje. - Da unaprijedi učešće mladih i građanstva na internet i da upozna nastavnike sa procesima upravljanja internetom
Sadržaji obuhvaćeni programom	Sadržaji koji će biti obuhvaćeni ovim programom: - Rasizam i diskriminacija, ljudska prava, sloboda govora, demokratija i učešće; - Privatni život i bezbjednost, internet pismenost, sajber nasilje; - Osnovni principi i vrijednosti koji treba da čine osnovu o odnosima na internetu; - Pravni balans između davanja slobode ljudima da izraze svoje mišljenje i poglede i sprečavanja istih da povrijede druge;

	Zašto su neke grupe ljudi ili pojedinaca sklonije da budu mete govora mržnje na internetu? Zašto neki ljudi budu uključeni u targetiranje drugih na internetu? Kako možemo obezbijediti ljudima privatnost i privatni prostor koji je zaštićen na internetu? Kako treba da pristupimo informacijama koje nađemo na internetu? Kako možemo djelovati zajedno da redukujemo govor mržnje na internetu?	
Očekivani ishodi po završetku programa obuke	Očekivani ishodi na teorijskom planu su: Učenje o ljudskim pravima, znanje o ljudskim pravima, šta su ona i kako se čuvaju i štite; Učenje kroz ljudska prava, prepoznajući da kontekst i način na koji je učenje o ljudskim pravima organizovano i predstavljeno moraju biti konzistentni sa vrijednostima ljudskih prava (npr. učešće, sloboda misli i govora, itd.) i da je u edukaciji o ljudskim pravima proces važan koliko i sadržaj učenja; Učenje za ljudska prava, razvijanjem vještina, stavova i vrijednosti za učenike da bi primjenjivali vrijednosti ljudskih prava u svojim životima i da bi djelovali samostalno ili sa drugima, promovišući i braneći ljudska prava. Povećanasvijest o govoru mržnje na internetu i rizicima koje ima po demokratiju i mlade ljude pojedinačno Očekivani ishodi na praktičnom planu su: Prilagođavanje nastavnih jedinica SVIM učenicima bez obzira na različitosti koje postoje među njima; Kreiranje određenih segmenata nastavnog procesa u skladu sa instrumentima Evropske politike za borbu protiv mržnje; Poboljšano učešće mladih i građanstva na internetu i upoznavanje učenika s procesima upravljanja internetom. Vještine za sprovođenje konkretnih aktivnosti koje su podrška suzbijanju govora mržnje na internetu (koristeći edukativni material Savjeta Evrope razvijen u sklopu kampanje No Hate Speech Movement Online)	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Ciljna grupa ovog programa obuke su nastavnici uključeni u srednje osnovno i višestručno obrazovanje. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Uslovi za uključivanje u program	Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija	

	da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, a maksimalan broj učesnika u jednoj grupi je 25.
Trajanje programa	Program obuke traje 2 dana (16 sati). Prijedlog je da obuka bude organizovana radnim danima. Postoji mogućnost da se organizuje i vikendom u slučaju da drugačije nije moguće.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, simultanaindividualnaaktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Osnovi principi i metode rada Foruma MNE su: Zastupljenost teorije i prakse Osnovu ovog programa obuke predstavlja svojevrsna mješavina teorije i prakse, sa posebnim naglaskom na primjeni teorije u praksi. Orijentacija ka procesu Obrazovni programi Foruma MNE traže <i>od praktičara</i> ne samo da se posvećuje obavljanju određenih zadataka, već da se uspostavlja veza i sa načinom KAKO i svrhom ZAŠTO se zadatak obavlja. Zato su programi orijentisani na proces, u čijem je fokusu i pojedinac, zajednica, ali i širi društveni kontekst. Nastavnik kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku Programi podučavaju da je nastavnik "sredstvo" u obrazovnom procesu. Stoga, nastavnik mora biti svjestan sebe i svoje uloge u optimalnom doprinosu razvoju u ovom slučaju kako učenika, tako i odjeljeja. Neophodno je da nastavnik stalno analizira situacije i podstiče učenike. Tokom programa obuke promoviše se princip učenja usmjerenog na učeniku kao jedan od osnovnih metoda učenja. Iskustveno učenje Ovaj program obuke stavlja u fokus korišćenje iskustava učenika i nastavnika kroz postupak ispitivanja i istraživanja sopstvenih vještina, stavova, i usvajanja znanja. Sličan pristup se primjenjuje u postupku uobličavanja znanja i usavršavanja vještina i načina reagovanja. Razumijevanje i korišćenje kritičke analize Usvajanje modela učenja i sticanje vještina davanja i primanja konstruktivne povratne informacije učenicima i od učenika, predstavljaju važne aspekte ovog programa obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Mjesto izvođenja je najpoželjnije da bude srednja škola iz koje je prijavljen najveći broj nastavnika.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE ne raspolaže prostornim uslovima za realizaciju programa. Forum MNE raspolaže sa tehničkim kapacitetima (video projektor, kompjuteri, kamera, flip-chart, fotoaparat i drugo) neophodnim za održavanje programa obuke.

	Nastavnicima i nastavnicama je dostupna i biblioteka sa oko 200 naslova iz relevantne i srodnih oblasti.
Online realizacija projekta	

3.5.4. Prevencija nasilnog ekstremizma i radikalizacije

Opšti podaci		
Naziv programa	Prevencija nasilnog ekstremizma i radikalizacije	
Autori programa	Elvira Hadžibegović	
Realizatori programa	Elvira Hadžibegović	
Kontakt osoba	Elvira Hadžibegović	
E-mail	Elvira.hb@forum-mne.com	
Broj telefona	+382 69 364 199; 020 602 710	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznavanje nastavnog kadra i njihove specifične uloge sa poljem prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Ekstremizam i tipologija Radikalizacija koja vodi ka nasilju, pokretači Proces radikalizacije Simboli ekstremizma Kako prepoznati radikalizaciju koja vodi ka nasilnom ekstremizmu Internet i ekstremizam Programi prevencije u CG i Zapadnom Balkanu Kako razgovarati sa učenicima o ekstremizmu Evidentiranje neprihvatljivih oblika ponašanja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Polaznici programa po završetku obuke : Razumiju i razlikuju tipove nasilnih ekstremističkih grupacija Razlikuje nasilni i nenasilni radikalizam Razlikuje simbole ljevičarskog, desničarskog i religijskog ekstremizma Spoznaje pokretače nasilnog ekstremizma u zemlji i na prostoru Zapadnog Balkana Jasno odvaja i razumije polje prevencije nasilnog ekstremizma, na i van interneta Usvaja koncept i razumije važnost razgovora o nasilnom ekstremizmu Samouvjereno koristi formular za evidentiranje neprihvatljivih oblika ponašanja Identifikuje sopstvenu ulogu u prevenciji nasilnog ekstremizma	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Nije primjenjivo za dati program	Nije primjenjivo za dati program
Ciljna grupa	Svim praktičarima u obrazovanju i strukturama školskog menadžmenta	

Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova za uključivanje.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika/ica je 15, a maksimalan broj učesnika/ca u jednoj grupi je 30.
Trajanje programa	Program obuke traje 3 dana odnosno 19 sat. Prijedlog je Petak (5 sati), Subota i Nedjelja (8 +6).
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, simultana individualna aktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Osnovi principi i metode rada Foruma MNE su: Zastupljenost teorije i prakse Osnovu ovog programa obuke predstavlja svojevrsna mješavina teorije i prakse, sa posebnim naglaskom na primjeni teorije u praksi. Orijentacija ka procesu Obrazovni programi Foruma MNE traže <i>od praktičara</i> ne samo da se posvećuje obavljanju određenih zadataka, već da se uspostavlja veza i sa načinom KAKO i svrhom ZAŠTO se zadatak obavlja. Zato su programi orijentisani na proces, u čijem je fokusu i pojedinac/ka, zajednica, ali i širi društveni kontekst. Nastavnik kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku/ci Programi podučavaju da je nastavnik "sredstvo" u obrazovnom procesu. Stoga, nastavnik mora biti svjestan sebe i svoje uloge u optimalnom doprinosu razvoju u ovom slučaju kako učenika/ce, tako i odjeljeja. Neophodno je da nastavnik stalno analizira situacije i podstiče učenike/ce. Tokom programa obuke promoviše se princip učenja usmjerenog na učeniku/ci kao jedan od osnovnih metoda učenja. Iskustveno učenje Ovaj program obuke stavlja u fokus korišćenje iskustava učenika/ca i nastavnika/ca kroz postupak ispitivanja i istraživanja sopstvenih vještina, stavova, i usvajanja znanja. Sličan pristup se primjenjuje u postupku uobličavanja znanja i usavršavanja vještina i načina reagovanja. Razumijevanje i korišćenje kritičke analize Usvajanje modela učenja i sticanje vještina davanja i primanja konstruktivne povratne informacije učenicima i od učenika, predstavljaju važne aspekte ovog programa obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Idealni uslovi za realizaciju programa je veća učionica sa projektorom, zvučnicima, projektnim platnom, flip chart tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima.

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE raspolaže sa tehničkim kapacitetima (video projektor, TV, video, kompjuteri, kamera, flip-chart, stolovi, stolice, fotoaparat i drugo) neophodnim za održavanje programa obuke. Polaznicima/ama je dostupna i biblioteka sa oko 50 naslova iz relevantne i srodnih oblasti.
Online realizacija programa	U slučaju potrebe za online realizacijom programa Forum MNE posjeduje sve potrebne resurse i uslove, uključujući: prostor, tehničku opremu (mikrofoni, kamere, slušalice), profesionalnu licencu Zoom platforme,iskusne voditelje online treninga...

3.5.5. Razumijevanje socijalnih, ekonomskih, pravnih i političkih koncepata i struktura

Opšti podaci		
Naziv programa	Razumijevanje socijalnih, ekonomskih, pravnih i političkih koncepata i struktura	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	- Bolje razumijevanje značaja, specifičnosti i pravila socijalnih koncepata i struktura; Usavršavanje na ličnom i profesionalnom nivou uz praktične metode i osposobljavanje polaznika za razumijevanje ekonomskih koncepata i struktura; [Pružanje odgovarajuće vaspitno-obrazovne podrške učenicima u razumijevanju pravnih i političkih koncepata i struktura; Razvijanje kriterijuma za procjenu kvaliteta nastavničkog rada povezanih sa predloženim temama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Socijalni koncepti i strukture Ekonomski koncepti i strukture Pravni i politički koncepti i strukture Razvijanje građanskih kompetencija kroz razne koncepte i strukture	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju različite oblike rada povezanih sa socijalnim konceptima i strukturama; - kreiraju scenarije za rad na predloženim temama; - realizuju godišnji plan i program rada razvijanja građanskih kompetencija; - osmišljavanju sa učenicima nastavne aktivnosti povezane sa temom seminara.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Svi nastavnici srednje i osnovne škole koje intresuje razvijanje građanskih koncepata kod učenika. Pomoćnici direktora. Direktori.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice),1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Radni listovi za učesnike seminara, prezentacije povezane sa radionicama seminara.
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem tims naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.5.6. Aktivne metode učenja: učenički klubovi

Opšti podaci		
Naziv programa	Aktivne metode učenja: učenički klubovi	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati sa formiranjem učeničkih klubova u nastavi prirodnih nauka, konceptom učeničkih klubova i njegovom realizacijom u školi. Kroz dinamične i interesatne radionice usvojiće nova znanja, steći će nova iskustva i unaprijediti sposobnost naučnog razmišljanja i kritičkog mišljenja. Učesnici će se bliže upoznati sa meteorologijom i astronomijom kao naukom i sa formiranjem učeničkih klubova u ovim oblastima, a samim tim poboljšati kvalitet nastavnog procesa.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Meteorologija i učenički meteorološki klub 2. Astronomija i učenički astronomski klub 3. Učenički klub “Čuvari planete” 4. Učenički klub “Nauka na dlanu”	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju aktivne metode učenja u svom radu; - kreiraju učeničke klubove i realizuju godišnji plan i program učeničkih klubova; - osmisle scenarija za časove za aktivnosti učeničkih klubova; - koriste razne interaktivne simulacije u realizaciji svojih aktivnosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampan materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem tims naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.5.7. Izazovi savremenog odrastanja

Opšti podaci		
Naziv programa	Izazovi savremenog odrastanja	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociology	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Razumijevanje procesa odrastanja mladih kao izazova savremenog društva koje nudi različite faktore u formiranju identiteta. Razvoj kritičkog odnosa prema sadržajima potrošačke-popularne kulture, rizičnim oblicima ponašanja mladih, kao i afirmativnog stava prema identifikaciji sa pozitivnim vrijednostima subkulture mladih i zdravim stilovima života. -Uočavanje uticaja medija na mlade kao konzumente -Prepoznavanje različitih oblika maloljetničke delikvencije i mehanizmima preventivnog djelovanja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Odrastanje, adolescencija, subkultura mladih, zdravi stilovi života, mediji, životni stilovi mladih	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici steknu više uvida o procesu odrastanja mladih u savremenom društvu koje neizostavno nudi niz novih faktora u formiranju identiteta; rizičnim oblicima ponašanja mladih i oblicima maloljetničke delikvencije; pozitivnim vrijednostima subkulture mladih i zdravim stilovima života	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama. Nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta. Pedagog škole.	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na novou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Moguća

3.5.8. Obrazovanje za globalno društvo

Opšti podaci		
Naziv programa	Obrazovanje za globalno društvo	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociology	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Upoznati šire shvatanje obrazovanja o ljudskim pravima, koje bi poštovalo različitosti omladine i raznovrsnost socijalno-kulturne stvarnosti u globalnom društvu -Razumjeti pojam nastave/učenje i njene glavne karakteristike -Upoznati savremenu koncepciju nastave i uloge nastavnika (nastavnik organizator) -Steći iskustvo u interkulturalnom i neformalnom obrazovanju -Upoznati interaktivne metode nastave/učenja -Primijeniti inovativne metode u obrazovnim pristupima medijima	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Globalizacija, obrazovanje, ljudska prava, diskriminacija i ksenofobija, socijalna prava	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici primijene: savremenu koncepciju nastave, interaktivne metode nastave, inovativne metode u obrazovnim pristupima medijima i šire shvatanje obrazovanja o ljudskim pravima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama, nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta. Pedagog u školi.	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne	

	diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Moguća

3.5.9. Svjetski etos i rodna ravnopravnost

Opšti podaci		
Naziv programa	Svjetski etos i rodna ravnopravnost	
Autori programa	Nada Drobnjak	
Realizatori programa	NVO SPES	
Kontaktosoba	Vanja Stijepović	
Email	nvospes@t/com.me /nadadr@t-com.me	
Broj telefona	067 209 963	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti znanja i vještine nastavnog kadra za kreiranje okruženja u kome će se: Povezati vrijednosti svjetskog etosa s principima rodne ravnopravnosti; Razviti svijest o važnosti rodne ravnopravnosti kao temeljnog ljudskog prava; Razmijeniti konkretne ideje i strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u svakodnevnom životu i u zajednicama; Razvijati međureligijski i među-kulturni dijalog; Unaprijediti kritičko mišljenje.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u svjetski etos Pojam pola, roda, rodni uloga Rodni stereotipi Rodna ravnopravnost Religije i rodna pitanja Obrazovanje za mir i nenasilje	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će biti u mogućnosti da: Objasne temeljne vrijednosti svjetskog etosa, uključujući poštovanje, nenasilje, solidarnost, pravednost i odgovornost. Prepoznaju povezanost između vrijednosti svjetskog etosa i principa rodne ravnopravnosti, kako u lokalnom, tako i u globalnom kontekstu. Identifikuju primjere iz religijskih i etičkih učenja koji podržavaju ravnopravnost među polovima i osnažuju žene. Analiziraju konkretne izazove rodne neravnopravnosti u svojim zajednicama ili školskom/poslovnom okruženju. Kritički razmišljaju o rodnim stereotipima i diskriminaciji, i razmotre njihove posljedice na pojedince i društvo. Formulišu prijedloge za promociju rodne ravnopravnosti kroz svakodnevne postupke, školske aktivnosti, ili lokalne inicijative, utemeljene na etičkim principima. Razviju empatiju i interkulturno razumijevanje u kontekstu rodni pitanja i različitih vjerskih i kulturnih pogleda.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom		

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		
Ciljna grupa	Nastavnici /ce osnovnih i srednjih škola, pedagozi/pedagoškinje, psiholozi/psihološkinje, pomoćnici/ce direktora/ica, direktori/ice	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20, a maksimalan 30.	
Trajanje programa	Trajanje programa: 1 dan - 8 sati efektivnog rada Broj radionica: 4 radionice	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, primjeri iz prakse, diskusije, individualni rad, rad u malim grupama, rad u velikoj grupi	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa neophodan je računar i projektor za predavače, Flipchart, papiri, flomasteri	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni list, upitnici	
Online realizacija programa	Program se može izvoditi, jednako kvalitetno i u neposrednom okruženju, kao i online okruženju upotrebom platforme Microsoft Teams.	

3.6. PREDUZETNIČKA KOMPETENCIJA

3.6.1. Razvijanje preduzetničkih kompetencija kod učenika – preduzetništvo u osnovnoj i srednjoj školi

Opšti podaci		
Naziv programa	Razvijanje preduzetničkih kompetencija kod učenika - preduzetništvo u osnovnoj i srednjoj školi	
Autori programa	Mr.sci Miluša Žugić	
Realizatori programa	Mr.sci Miluša Žugić i Nada Mitrović	
Kontakt osoba	Mr.sci Miluša Žugić	
E-mail	cica-uzpd@t-com.me, milusa.zugic@gmail.com	
Broj telefona	069471963	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Razvijanje razumijevanja preduzetničkih kompetencija kao dijela opšteg obrazovanja. Osnaživanje nastavnika za integraciju preduzetničkih sadržaja u nastavu i vannastavne aktivnosti. Upoznavanje sa metodama projektne i problemske orijentacije nastave. Unapređenje saradnje sa privredom, lokalnom zajednicom i roditeljima u funkciji razvoja učenika. Podsticanje kreativnog i inovativnog pristupa nastavnom radu.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Program polazi od savremenog shvatanja preduzetništva kao ključne međupredmetne kompetencije, koja ne obuhvata isključivo poslovanje, već i proaktivnost, kreativnost, rješavanje problema, timski rad i preuzimanje inicijative . U fokusu je razvoj preduzetničkog načina razmišljanja, kroz redovnu nastavu, projekte, vannastavne aktivnosti i povezivanje sa lokalnim zajednicom.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Razlikuju ključne elemente preduzetničke kompetencije i primene ih u radu sa učenicima. Planiraju i realizuju obrazovne aktivnosti koje podstiču inicijativu, timski rad i odgovornost. Koriste projektni i problemski pristup u nastavi za razvijanje učenikove samostalnosti. Podstaknu kod učenika svijest o mogućnostima za doprinos zajednici kroz preduzetničke ideje. Saradjuju sa relevantnim akterima iz okruženja radi unapređenja nastavne prakse.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	preduzetništvo	preduzetništvo

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: <u>preduzetništvo</u> Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja Odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Da su nastavnici, profesori, stručni saradnici ili uprava škole	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	25 do 35 polaznika	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	• Interaktivna predavanja i diskusije • Radionice i timski rad • Analiza slučaja (case study) • Refleksna praksa i evaluacija iskustava • Simulacije i igra uloga • Individualni i grupni zadaci • Razmjena primjera dobre prakse	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa potrebna je učionica ili sala koja omogućava: Smještaj do 35 učesnika, Fleksibilan raspored sjedenja (rad u grupama, parovima, krug), Radionički i prezentacijski format rada, Pristup električnim priključcima za tehničku opremu. Poželjno je da prostorija ima dobar prirodni izvor svjetlosti, ventilaciju i mogućnost projekcije (zid ili platno).	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Tehnička oprema: Laptop (sa instaliranom PowerPoint prezentacijom i mogućnošću puštanja video sadržaja), Projektor, Platno ili bijeli zid za projekciju,	

	Zvučnici (ukoliko se koriste video i audio zapisi), Produžni kablovi i adapteri ako je potrebno. Nastavna sredstva i radni materijal: Tabla (poželjno pametna ili bijela tabla) ili flipchart tabla i flomasteri/markeri, Papir A3 i A4 formata, Kartice za rad u grupama, Ljepljive ceduljice (post-it), Pripremljeni štampani materijali za učesnike (profil učenika, upitnici za planiranje IROP-a, evaluacioni formulari, plan komunikacije sa roditeljima). Radni materijali: gotovi biznis planovi, primjeri preduzetničkih ideja, ček liste, swot analiza, PPP...
Online realizacija programa	Preferiramo rad "uživo" ali Program se može u cjelosti realizovati u onlajn formatu uz upotrebu platformi kao što su Zoom, Microsoft Teams ili Google Meet, uz sljedeće uslove: Stabilna internet konekcija za sve učesnike, Digitalna verzija radnih materijala dostavljena unaprijed, Mogućnost korišćenja „breakout room“ opcija za grupni rad, Korišćenje digitalnih alata za saradnju Kamera i mikrofoni za svakog učesnika radi interaktivnosti, Online evaluacija putem Google Forms-a ili sličnih alata. Broj učesnika: 25-35

3.6.2. Razvoj kreativnosti kroz kritičko razmišljanje i rješavanje problema

Opšti podaci		
Naziv programa	Razvoj kreativnosti kroz kritičko razmišljanje i rješavanje problema	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Upoznati se sa razvojem kreativnosti kod učenika; -Razumjeti pojam kritičkog razmišljanja; -Upoznati savremenu koncepciju nastave i uloge nastavnika (nastavnik organizator); -Steći iskustvo u realizaciji aktivnosti kojima se kreativnim razmišljanjem razvija kritičko razmišljanje; -Upoznati interaktivne metode nastave odnosno učenja; -Primjeniti inovativne metode u obrazovnim pristupima kroz praktične primjere u rješavanju problema.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Opšte karakteristike razvoja kreativnosti kod učenika 2. Praktični primjeri razvoja kreativnosti 3. Kritičko razmišljanje i rješavanje problema 4. Praktični primjeri kreativnih rješenja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici primijene: savremenu koncepciju kreativne nastave, interaktivne metode nastave, inovativne metode u obrazovnim pristupima medijima kroz šire shvatanje kritičkog razmišljanja i rješavanja problema, povezanost kreativnosti sa kritičkim razmišljanjem i rješavanjem problema.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je povezan sa svim obrazovnim programima u srednjim školama	Program je povezan sa svim nastavnim predmetima i modulima, kako stručnim tako i opšteobrazovnim
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim i osnovnim školama, nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta. Pomoćnici direktora. Direktori.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20 - Maksimalan broj učesnika 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: individualna aktivnost, grupne diskusije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije i evaluacija obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem tims naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.6.3. Preduzetništvo kao učenje zasnovano na radu

Opšti podaci		
Naziv programa	Preduzetništvo kao učenje zasnovano na radu	
Autori programa	Behar Nikaj, Danilo Bulatović	
Realizatori programa	Behar Nikaj, Danilo Bulatović i Simona Bošković	
Kontakt osoba	Behar Nikaj, Danilo Bulatović	
E-mail	beharsheku@gmail.com i bulatovic.danilo10@gmail.com	
Broj telefona	069221068 i 069258298	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Razvijanje preduzetničkih kompetencija nastavnika za učenje zasnovano na radu Unapređenje saradničkih vještina u saradnji obrazovne ustanove i privrede Sticanje vještina neophodnih za adekvatnu implementaciju preduzetničkih ideja i projekata u praktičnom obrazovanju Sticanje znanja i vještina o postupcima evaluacije preduzetničkih kompetencija za učenje zasnovano na radu podsticaj razvoja preduzetničkih inicijativa u obrazovnom okruženju	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Značaj preduzetničkih kompetencija u praktičnom obrazovanju Učenje zasnovano na radu Aspekti saradnje vaspitno-obrazovnih ustanova i poslodavaca Vaspitno-obrazovna ustanova kao preduzetničko okruženje	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će: moći identifikovati značaj preduzetničkih kompetencija u praktičnom obrazovanju; moći razlikovati različite mogućnosti primjene EU okvira preduzetničkih kompetencija u obrazovnom okruženju; razumije značaj organizacije praktične nastave na principu učenja zasnovanu na radu (WBL); detektovati dobre prakse primjene okvira za preduzetničke kompetencije u obrazovnom okruženju; razumjeti značaj valorizacije preduzetničkih obrazovnih potencijala; demonstrirati izradu modala za saradnju vaspitno-obrazovnih ustanova i poslodavca ; razumjeti značaj evaluacije preduzetničkih kompetencija za razvoj obrazovnog sistema	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Ekonomski tehničar, Pravno-administrativni tehničar, Hotelsko-turistički tehničar, Prodavač, Tehničar prodaje,	Agencijsko poslovanje Hotelijsko poslovanje Preduzetništvo Kompanijsko i finansijsko pravo

	Restorater, Poslovno - tehnički sekretar, Program obrazovanja - kreni u biznis, Administrator, Računovodstveni tehničar, Sertifikovani računovođa.	Poslovna kultura Poslovna administracija i komunikacija Privredno pravo Poslovna ekonomija Preduzeće za vježbu Marketing Organizacija privrednih društava Izvođenje pripremnih i završnih poslova u maloprodaji Osnove tehnike prodaje Izvođenje savremenih načina prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: ekonomske grupe predmeta Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: ekonomske grupe predmeta Organizatori praktičnog obrazovanja iz ekonomske grupe predmeta Instruktori praktičnog obrazovanja	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Dijaloška metoda, interaktivna metoda, demonstrativna metoda, metoda studije slučaja, DEEP metoda i metoda drvo problema.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima ili online	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.	

3.6.4. Obrazovne institucije kao preduzetničko okruženje

Opšti podaci		
Naziv programa	Obrazovne institucije kao preduzetničko okruženje	
Autori programa	Simona Bošković i Danilo Bulatović	
Realizatori programa	Simona Bošković, Danilo Bulatović i Behar Nikaj	
Kontakt osoba	Simona Bošković, Danilo Bulatović i Behar Nikaj	
E-mail	simonaboskovic988@gmail.com i bulatovic.danilo10@gmail.com	
Broj telefona	067-463-461 i 069-258-298	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Razvijanje kompetencija nastavnika za valorizaciju preduzetničkih potencijala obrazovnog okruženja Upoznavanje sa mogućnostima i načinima prilagođavanja EntreComp alata specifičnim nastavnim i vannastavnim situacijama i potrebama u obrazovanju Sticanje znanja i vještina o postupcima evaluacije preduzetničkih kompetencija Sticanje vještina neophodnih za adekvatnu implementaciju preduzetničkih ideja i projekata u obrazovnom okruženju	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Razumijevanje EU okvira preduzetničkih kompetencija u obrazovnom okruženju Prepoznavanje preduzetničkih potencijala vaspitno-obrazovnog okruženja Planiranje valorizacije preduzetničkih potencijala vaspitno-obrazovnog okruženja Razvoj i implementacija biznis ideja u vaspitno-obrazovnom okruženju Evaluacija preduzetničkih kompetencija	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: pojasne značaj primjene EU okvira preduzetničkih kompetencija u vaspitno-obrazovnom radu razlikuju različite mogućnosti primjene EU okvira preduzetničkih kompetencija u obrazovnom okruženju; prepoznaju dobre prakse primjene okvira za preduzetničke kompetencije u obrazovnom okruženju; obrazlože značaj valorizacije preduzetničkih obrazovnih potencijala; demonstriraju upotrebu EntreComp alata u svakodnevnoj obrazovnoj praksi; na konkretnom primjeru razviju preduzetničke koncepte za sebi poznato školsko okruženje; demonstriraju izradu planova za integraciju i valorizaciju preduzetničkih kompetencija u svoj svakodnevni obrazovni rad; pojasne značaj evaluacije preduzetničkih kompetencija za razvoj obrazovnog sistema	
Povezanost programa sa obrazovnim	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Ekonomski tehničar, Pravno-administrativni tehničar, Hotelsko-turistički tehničar, Prodavač, Tehničar prodaje, Restorater, Gastronom, Poslovno - tehnički sekretar, Program obrazovanja - kreni u biznis, Administrator, Računovodstveni tehničar, Omladinski aktivista	Agencijsko poslovanje Hotelijersko poslovanje Preduzetništvo Kompanijsko i finansijsko pravo Poslovna kultura Poslovna administracija i komunikacija Privredno pravo Pravo Evropske unije Poslovna ekonomija Preduzeće za vježbu Marketing Organizacija privrednih društava
Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Svi stručni saradnici (posebno pedagozi i psiholozi i koordinatori za PRNŠ) Svi saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Sav nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne preduzetničke radionice; Dijaloška metoda; Metoda demonstracije; Analiza preduzetničkih koncepata u obrazovnom okruženju; Izrada planova i evaluacije koristeći EntreComp alate.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima ili online	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog	

3.7. KOMPETENCIJA KULTUROLOŠKE SVIJESTI I IZRAŽAVANJA

3.7.1. Unapređivanje kulturološke svijesti kroz promociju umjetničkih i drugih kulturnih formi

Opšti podaci		
Naziv programa	Unapređivanje kulturološke svijesti kroz promociju umjetničkih i drugih kulturnih formi	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati sa kompetencijama kulturološke svijesti kroz promociju umjetničkih i drugih kulturnih formi. Preko dinamičnih i interesatnih radionica usvojiće nova znanja, steći će nova iskustva i unaprijediti kulturološku svijest kod sebe i kod svojih učenika.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Kulturološka svijest kroz istoriju Umjetničke i druge kulturne forme Kreativno izražavanje ideja nastavnika i učenika Praktični primjeri unapređivanja kulturološke svijesti	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju različite metode u kreiranju raznik umjetničkih sadržaja; - kreiraju programe koji se odnose na razumijevanje i poštovanje načina na koji se ideje kreativno izražavaju; - analizira kulturološku svijest kroz istoriju; - koriste razne nastavne metode u razvijanju kompetencija kulturološke svijesti i izražavanja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne i razredne nastave u osnovnim i srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora. Nastavnici predškolskog vaspitanja.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan 20 - Maksimalan 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampan materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem tims naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.7.2. Retorika, kultura dijaloga i kritičko mišljenje

Opšti podaci	
Naziv programa	Retorika, kultura dijaloga i kritičko mišljenje
Autori programa	Julijana Karadžić i Marina Bučković
Realizatori programa	Julijana Karadžić i Marina Bučković
Kontakt osoba	Julijana Karadžić
E-mail	julijana.karadzic@gmail.com
Broj telefona	+38269509325
Informacije o programu	
Ciljevi programa	<i>Retorika je prema Platonu vođenje ljudskih duša riječima...</i> (psihagogija) -upoznavanje retorike – mišljenje, govor, izgled, stil -prepoznavanje značaja komunikacijske kompetencije; -usklađivanje verbalne i neverbalne komunikacije; -razumijevanje važnosti kulture govora (jezik i izražavanje); -upoznavanje govorničkih pravila; -razumijevanje govorničkih uputstava; -upoznavanje Aristotelove podjele vještine uvjeravanja; - razvrstavanje govora po različitim kriterijumima; - jačanje kompetencija nastavnika u javnom nastupu; - jačanje kompetencija nastavnika u kulturi dijaloga (aktivno slušanje, tolerancija, uvažavanje sagovornika, neverbalna komunikacija); -unapređenje međusobnog razumijevanja, poštovanja i uvažavanja (što je preduslov socijalnoj koheziji, miru, prihvatanju i harmoniji, zajedničkom životu u interkulturalnom društvu.) -unapređenje lične i socijalne kompetencije; -unapređenje kompetencije kulturološke svijesti i izražavanja; -osnaživanje kreativnog mišljenja; -prepoznavanje važnosti kritičkog mišljenja; -razlikovanje i prihvatanje gledišta slaganja i gledišta neslaganja; - jačanje kompetencija nastavnika u diskusijama, raspravama i debatama – <i>pro et contra</i>.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Koncept nastave crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti Koncept nastave stranih jezika Koncept nastave društvenih predmeta Koncept nastave poslovne kulture Koncept nastave poslovne komunikacije i korespodencije Koncept nastave stručnih predmeta Koncept nastave praktičnih grupa predmeta Uticaj jezika na kulturnu svijest i izražavanje Prednosti i izazovi oprečnih mišljenja u temama i sadržajima obuhvaćenih programima Razvoj nastavnih jezičkih i izražajnih kompetencija u školskom okruženju.
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da:

	razumiju značaj jezičkog obrazovanja; razumiju značaj kulture govora i funkcionalne komunikacije; razviju senzibilitet za kulturno izražavanje u nastavnom okruženju i van njega; demonstriraju adekvatnu komunikaciju u nastavnom procesu i van njega; osnažuju elemente kultivisanog govora i uspješnog javnog nastupa; razviju senzibilitet i poštovanje u kulturi dijaloga; izražavaju svoje kritičko mišljenje; uvažavaju pravo na <i>pro et contra</i> stavove i gledišta; sprovode adekvatno planiranje, organizaciju i evaluaciju nastave; aktivno primjenjuju za efikasno učenje, podučavanje u nastavi i drugim društvenim okolnostima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Primjenjivo za sve obrazovne programe i programe obrazovanja	Primjenjivo za sve predmete/module u okviru obrazovnih programa
Ciljna grupa	Svi nastavnici crnogorskog-srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti Svi nastavnici stranih jezika Svi nastavnici izbornog predmeta debate Svi nastavnici izbornog predmeta medijska pismenost Svi nastavnici izbornog predmeta jezička radionica Svi nastavnici izbornog predmeta literarno-novinarska radionica Svi nastavnici izbornog predmeta poslovna kultura Svi nastavnici izbornog predmeta poslovna komunikacija i korespodencija Svi nastavnici stručnih modula/predmeta koji realizuju nastavu; Svi nastavnici praktične nastave koji realizuju nastavu; Organizatori obrazovanja u ustanovama; Stručni saradnici u ustanovama; Saradnici u nastavi u ustanovama; Direktori i pomoćnici direktora u svim našim ustanovama od javnog interesa i značaja; Instruktori praktičnog obrazovanja Sav nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati efektivnog rada koji uključuje i praktični dio	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Predavanje Izlaganja Vježbanja u razumijevanju Diskusije Debate Interaktivne jezičke radionice za praktičnu primjenu stečenog znanja kroz primjere dobre prakse i grupne aktivnosti; Dijaloška metoda: Razmjena mišljenja, ideja i iskustava između polaznika; Radionica tema: Primjena naučenog kroz izradu slobodnih aktivnosti - kultura dijaloga, kritičkog mišljenja, <i>pro et contra</i> gledišta.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike, papiri, stikeri, olovke ... Stabilna internet konekcija
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog.

3.8. ORGANIZACIJA SLOBODNIH I VANNASTAVNIH AKTIVNOSTI U ŠKOLAMA

3.8.1. Zdravstvena kultura i prevencija konzumacije alkohola među učenicima/cama

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Zdravstvena kultura i prevencija konzumacije alkohola među učenicima/cama</i>
Autori programa	Elvira Hadžibegović – Forum MNE u saradnji sa praktičarima/kama u obrazovanju: Savom Kovačevićem, Ivanom Vujošević, Dejanom Dizdar i Oliverom Lučić
Realizatori programa	Elvira Hadžibegović, Sava Kovačević, Ivana Vujošević, Dejana Dizdar, Olivera Lučić
Kontakt osoba	Elvira Hadžibegović
E-mail	elvira.hb@forum-mne.com
Broj telefona	+382 69 364 199; +382 20 602 710
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Program ima za cilj razvoj kompetencija nastavnog kadra u oblasti zdravstvenog obrazovanja i prevencije upotrebe alkohola među djecom i mladima kroz unapređenje metoda rada, organizaciju slobodnih i vannastavnih aktivnosti u školama. Specifični ciljevi: Informisanje nastavnog kadra o faktorima rizika konzumacije alkohola kod učenika/ca; Razviti razumijevanje nastavnika/ca o ključnim faktorima koji dovode do konzumacije alkohola među učenicima/ca. Pružiti nastavnicima/cama relevantne informacije o trenutnim trendovima i statistikama vezanim za konzumaciju alkohola među mladima. Unapređenje vještina nastavnog kadra za integrisanje međupredmetne teme zdravstveno obrazovanje u redovni nastavni plan i program i vannastavne aktivnosti; Razviti praktične vještine koje će omogućiti nastavnicima/cama da integrišu međupredmetnu temu zdravstveno obrazovanje u nastavni plan i program. Podstaci nastavnike/ce da kreiraju interaktivne lekcije koje promovišu svijest o zdravlju i prevenciji upotrebe alkohola. Upoznati nastavnike/ce sa preventivnim aktivnostima koje mogu doprinijeti smanjenju stope konzumacije alkohola među učenicima/cama. Pružiti nastavnicima/cama alate i smjernice za sprovođenje preventivnih aktivnosti usmerenih ka smanjenju konzumacije alkohola među učenicima/cama. Razviti sposobnost nastavnika/ca da prepoznaju i adekvatno reaguju na znakove rizičnog ponašanja u vezi sa konzumacijom alkohola.

Sadržaji obuhvaćeni programom	Zdravstvena kultura (obrazovanje) i prevencija upotrebe alkohola kod djece i mladih: Razvijanje razumijevanja značaja zdravstvene kulture u obrazovanju mladih. Proučavanje efikasnih pristupa u prevenciji upotrebe alkohola među mladima. Faktori rizika i izazovi u adolescenciji: Identifikacija ključnih faktora rizika koji utiču na povećanu podložnost konzumaciji alkohola tokom adolescencije. Razumevanje specifičnih izazova s kojima se mladi suočavaju u periodu adolescencije i kako ti izazovi utiču na ponašanje u vezi sa alkoholom. Tehnike prevencije upotrebe alkohola u radu sa učenicima: Upoznavanje nastavnika/ca s praktičnim tehnikama i aktivnostima koje mogu primeniti u radu sa učenicima/cama u cilju prevencije upotrebe alkohola. Razvijanje vještina planiranja i implementacije preventivnih programa u okviru školskog okruženja.		
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku programa, nastavnici/ce će biti u mogućnosti da: Objasne značaj zdravstvene kulture i njenu ulogu u obrazovanju djece i mladih, sa posebnim fokusom na prevenciju konzumacije alkohola. Identifikuju ključne faktore rizika koji doprinose konzumaciji alkohola kod adolescenata i analiziraju kako ti faktori utiču na ponašanje učenika/ca. Tumače savremene statistike i trendove u vezi sa konzumacijom alkohola među mladima, i koriste te informacije u planiranju obrazovnih aktivnosti. Primijene tehnike za integraciju međupredmetnih tema zdravstvenog obrazovanja u nastavni plan i program. Kreiraju i realizuju interaktivne aktivnosti koje promovišu zdrave stilove života i podižu svijest o štetnosti konzumacije alkohola. Planiraju i realizuju preventivne aktivnosti i programe u školskom kontekstu usmjerene na smanjenje upotrebe alkohola među učenicima/cama. Prepoznaju znakove rizičnog ponašanja kod učenika/ca u vezi sa konzumacijom alkohola i primijene odgovarajuće pedagoške i preventivne mjere.		
Povezanost programa sa obrazovnim	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="595 1962 997 2027">Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja</td><td data-bbox="997 1962 1402 2027">Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa</td></tr> </table>	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa		

programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	N/A	N/A
Ciljna grupa	Nastavnici/ce opšteobrazovnih predmeta Stručni saradnici/ce Saradnici/ce u nastavi Direktori/ke i pomoćnici direktora/ki Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja Odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika/ca je 15, a maksimalan broj učesnika/ca u jednoj grupi je 25.	
Trajanje programa	Trajanje jednog programa obuke je 2 dana (obuku je moguće organizovati i kao trodnevnu i u skladu sa tim rasporediti broj radnih sati), ukupno 16h direktnog i efektivnog rada, isključujući pauzu za ručak.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, prezentacije, simultana individualna aktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Osnovi principi i metode rada Foruma MNE su: Zastupljenost teorije i prakse Osnovu ovog programa obuke predstavlja svojevrsna mješavina teorije i prakse, sa posebnim naglaskom na primjeni teorije u praksi. Orijentacija ka procesu Obrazovni programi Foruma MNE traže od praktičara ne samo da se posvećuje obavljanju određenih zadataka, već da se uspostavlja veza i sa načinom KAKO i svrhom ZAŠTO se zadatak obavlja. Zato su programi orijentisani na proces, u čijem je fokusu i pojedinac, zajednica, ali i širi društveni kontekst. Nastavnik/ca kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku/ci Programi podučavaju da je nastavnik "sredstvo" u obrazovnom procesu. Stoga, nastavnik mora biti svjestan sebe i svoje uloge u optimalnom doprinosu razvoju u ovom slučaju kako učenika/ca, tako i odjeljenja. Neophodno je da nastavnik stalno analizira situacije i podstiče	

	učenike/ce. Tokom programa obuke promoviše se princip učenja usmjerenog na učeniku/ci kao jedan od osnovnih metoda učenja. Iskustveno učenje Ovaj program obuke stavlja u fokus korišćenje iskustava učenika/ca i nastavnika/ca kroz postupak ispitivanja i istraživanja sopstvenih vještina, stavova, i usvajanja znanja. Sličan pristup se primjenjuje u postupku uobličavanja znanja i usavršavanja vještina i načina reagovanja. Razumijevanje i korišćenje kritičke analize Usvajanje modela učenja i sticanje vještina davanja i primanja konstruktivne povratne informacije učenicima i od učenika/ca, predstavljaju važne aspekte ovog programa obuke. Mentorska podrška učesnicima, seminarski zadaci, radovi i sastavi Forum MNE je za potrebe ovog trening već edukovao grupu mentora koja će polaznicima/cama pružiti podršku. Praktičan zadatak nakon treninga uključuje sprovođenje najmanje jedne aktivnosti sa učenicima.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Veća prostorija ili učionica sa projektorom, zvučnicima, projektnim platnom, <i>flip-chart</i> tablom i nefiksiranim stolicama i stolovima. Obuka se, pored prostorija u školi, može realizovati i u besplatnim radnim prostorima koji se mogu ustupiti organizacijama civilnog društva za različite namjene.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE raspolaže sa tehničkim kapacitetima (video projektor, TV, laptop-ovi, kamere, flip-chart tabla i sl.) neophodnim za održavanje programa obuke.
Online realizacija programa	Program je moguće prilagoditi online realizaciji. U slučaju potrebe za online realizacijom programa Forum MNE posjeduje sve potrebne resurse i uslove, uključujući: prostor, tehničku opremu (mikrofoni, kamere, slušalice), profesionalnu licencu platforme Zoom, iskusne realizatore programa...

3.8.2. Uloga Đačkog parlamenta u borbi protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima

Opšti podaci		
Naziv programa	Uloga Đačkog parlamenta u borbi protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	- Bolje razumijevanje značaja, specifičnosti i pravila Đačkog parlamenta; - Usavršavanje na ličnom i profesionalnom nivou uz praktične metode i osposobljavanje polaznika za prepoznavanje bolesti zavisnosti; - Pružanje odgovarajuće vaspitno-obrazovne podrške u podizanju svijesti o trgovini ljudima; - Razvijanje kriterijuma za procjenu kvaliteta nastavničkog rada povezane sa predloženim temama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Đački parlament: osnivanje, plan i program rada, kutija povjerenja Bolesti zavisnosti Borba protiv trgovine ljudima Praktični primjeri aktivnosti Đačkog parlamenta u borbi protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju različite oblike rada u sklopu Đačkog parlamenta; - kreiraju scenarije za radionice kojima se povećava svijest o značaju borbe protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima; - realizuju godišnji plan i program rada Đačkog parlamenta; - osmišljavaju sa učenicima nastavne aktivnosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Svi nastavnici srednje i osnovne škole koje intresuje rad Đačkog parlamenta i njegova uloga u borbi protiv bolesti zavisnosti i trgovine ljudima.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije,	

	pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.8.3. Cyberbullying - zaštitimo djecu na internetu

Opšti podaci	
Naziv programa	Cyberbullying - zaštitimo djecu na internetu
Autori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj
Realizatori programa	Nada Orbović, Vesna Radulović i Bešida Tiganj
Kontakt osoba	Nada Orbović
E-mail	nadao@t-com.me; nada.orbovic@os-lsimonovic.edu.me; vesnardulovic67@gmail.com; tbesida@gmail.com
Broj telefona	068723535, 069993591, 068593172, 069594096
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Jačanje kapaciteta nastavnog kadra za široku primjenu digitalnih uređaja i Interneta, kao i upoznavanje nastavnika sa postojanjem i stepenom zastupljenosti digitalnog nasilja među učenicima osnovnoškolskog uzrasta. Glavni cilj je da se učenicima, nastavnicima i roditeljima poveća svijest o novim oblicima nasilja i rizicima koji nastaju usljed porasta upotrebe digitalnih uređaja i Interneta, kao i prenošenje znanja i vještina pomoću kojih će se nasilje spriječiti. Ciljevi programa su upoznavanje učesnika sa: izloženošću djece rizicima prilikom korišćenja savremenih sredstava komunikacije; učestalošću uznemiravanja putem SMS poruka ili putem Viber-a (slanje SMS ili Viber poruka uvredljivog ili prijetjećeg sadržaja), uznemiravanje telefonskim pozivima (lažno predstavljanje, ćutanje, vrijeđanje, prijetnje); učestalošću povređivanja psihičkog integriteta djece usljed neovlašćenog snimanja mobilnim telefonom ili kamerom i prosljeđivanja učenicima ili postavljanjem snimaka na Internet; uzemiravanjem slanjem neprimjerenog seksualnog sadržaja (sexting); ostalim različitim vidovima uznemiravanja na društvenim mrežama; potrebom i stvarnim stepenom uključenosti roditelja i nastavnika u aktivnosti djece na Internetu; preporukama za djecu i odrasle za bezbjedno korišćenje Interneta.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Razlike između digitalnog nasilja i tradicionalnih oblika vršnjačkog nasilja Digitalno nasilje nad djecom u Crnoj Gori Posjedovanje digitalnih uređaja i pristup Internetu Aktivnosti djece na Internetu Aktivnosti djece na društvenim mrežama Izloženost djece rizicima prilikom korišćenja savremenih sredstava komunikacije Uznemiravanje putem SMS poruka Bezbjednost na društvenim mrežama Snimanje mobilnim telefonom Uključenost roditelja i nastavnika u aktivnosti djece na Internetu Razlike u odgovorima učenika koji školu pohađaju u urbanom i u ruralnom području Preporuke za djecu i odrasle za bezbjedno korišćenje Interneta

Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici seminara će moći da prepoznaju i objasne: kolika je izloženost djece rizicima prilikom korišćenja savremenih sredstava komunikacije; zatim učestalost uznemiravanja putem SMS poruka ili putem Viber-a (slanje SMS ili Viber poruka uvrjedljivog ili prijetećeg sadržaja), uznemiravanja telefonskim pozivima (lažno predstavljanje, čutanje, vrijeđanje, prijetnje); učestalot povređivanja psihičkog integriteta djece usljed neovlašćenog snimanja mobilnim telefonom ili kamerom i prosljeđivanja učenicima ili postavljanjem snimaka na Internet; uznemirenost slanjem neprimjerenog seksualnog sadržaja (sexting) i ostalim različitim vidovima uznemiravanja na društvenim mrežama; potreba i stepen uključenosti roditelja i nastavnika u aktivnosti djece na Internetu; bitnost preporuka za djecu i odrasle za bezbjedno korišćenje Interneta.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave iz osnovne i srednje škole, nastavnici stručno-teorijskih i opšte obrazovnih modula, nastavnici praktične nastave i stručni saradnici, direktori i zamjenici direktora škola.	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 20, a maksimalni broj učesnika u grupi je 30.	
Trajanje programa	Jedan dan, 6 sati efektivnog rada, odnosno 8 školskih časova	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metoda predavanja i demonstracija pomoću prezentacija i video materijala, samostalni rad i rad u grupi, radionice i interaktivno učenje.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica ili zbornica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Kompjuter, bim projektor, flipčart tabla, flipčart papiri, markeri, štampani materijal, papirići ili kartice za učesnike seminara.	
Online realizacija programa	Onlajn seminar Microsoft Teams platforma. Minimalni broj učesnika u grupi je 20, a maksimalni broj je 30. Jedan dan, 6 sati efektivnog rada, odnosno 8 školskih časova.	

3.8.4. "Osnaži me" - kako smanjiti stres nastavnika?

Opšti podaci		
Naziv programa	“OSNAŽI ME” - KAKO SMANJITI STRES NASTAVNIKA?	
Autori programa	Mr Sreten Lutovac, Dušica Dubljević, Mila Jelić, Aleksandra Đurišić, Ana Čalov-Prelević, Marijana Bulatović, Jelena Vuletić Jukić,	
Realizatori programa	Mr Sreten Lutovac, Dušica Dubljević, dr Tamara Milić, Vjera Mitrović Radošević, Zorica Minić, Ana Čalov-Prelević, Marijana Bulatović, Jelena Vuletić Jukić, Aleksandra Đurišić, Mila Jelić, Džana Baković i Itana Kovačević	
Kontakt osoba	Mr Sreten Lutovac	
E-mail	sretenlutovac@gmail.com	
Broj telefona	+382/68/844-000	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Opšti cilj programa jeste ovladavanje znanjima i vještinama koji će omogućiti nastavnicima da upravljaju stresom, anksioznošću, da efikasno komuniciraju, kao i da - upoznajući razvojne karakteristike i potrebe učenika, da se osposobe da prepoznaju emocionalne i ponašajne izazove i adekvatne načine postupanja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	- Faze, izazovi i krize razvoja - Prepoznavanje i upravljanje emocijama - Komunikacija i intervencije u nastavi - Sindrom emocionalnog sagorijevanja i iscrpljenost na poslu, prevladavanje stresa, ovladavanje anksioznošću	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon obuke, polaznici će moći da: - prepoznaju razvojne faze kod djece i njihove karakteristike - prepoznaju izazove razvoja koji prate adolescenciju - objasne koje vrste adolescentnih kriza postoje i koje su njihove karakteristike - prepoznaju značaj emocionalnih procesa u životu pojedinca - uporedi povezanost i značaj razvijene emocionalne inteligencije učenika i nastavnika za uspješan vaspitno-obrazovni proces - prepoznaju značaj efektivne komunikacije za savjetodavni rad sa učenicima - prepoznaju značaj asertivne komunikacije - objasne kako vanredne okolnosti utiču na stres kod nastavnika i učenika - prepoznaju karakteristike emocionalnog sagorijevanja nastavnika - ovladaju vještinama za samoprocjenu i unapređivanje mehanizama borbe protiv stresa	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Nastavnici praktične nastave	

	Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj 20 učesnika Maksimalan broj 30 učesnika
Trajanje programa	8 sati – 4 radionice - 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivna obuka, grupni rad i rad u paru
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostrana i osvijetljena prostorija sa stolovima koji nijesu fiksirani
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, platno, čart-tabla.
Online realizacija programa	Obuka se može realizovati preko TEAMS platforme.

3.8.5. "Osnaži me" - učenik u fokusu: emocije, razvoj i snaga podrške

Opšti podaci		
Naziv programa	“OSNAŽI ME” - UČENIK U FOKUSU: EMOCIJE, RAZVOJ I SNAGA PODRŠKE	
Autori programa	Dušica Dubljević, mr Sreten Lutovac, Mila Jelić, Aleksandra Đurišić, Ana Čalov-Prelević, Marijana Bulatović, Jelena Vuletić Jukić,	
Realizatori programa	Dušica Dubljević, mr Sreten Lutovac, dr Tamara Milić, Vjera Mitrović Radošević, Zorica Minić, Ana Čalov-Prelević, Marijana Bulatović, Jelena Vuletić Jukić, Aleksandra Đurišić, Mila Jelić, Džana Baković i Itana Kovačević	
Kontakt osoba	Dušica Dubljević	
E-mail	dusica.dubljevic@os-smakarije.edu.me	
Broj telefona	+382 67 525 613	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Opšti cilj programa je osnažiti nastavnike srednjih škola za prepoznavanje i razumijevanje emocionalnih stanja učenika, anksioznosti i drugih ponašajnih promjena, kroz znanja o razvojnim potrebama adolescenata i vještine efikasne komunikacije.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	-Razumijevanje emocija učenika kao ključ za mentalno zdravlje - Anksioznost kod srednjoškolaca i kako je prepoznati i podržati - Razvojne potrebe i komunikacija - Promjene u ponašanju i učenju učenika	
Očekivani ishodi po završetku programa	Povećana sposobnost da prepoznaju emocionalne i razvojne potrebe učenika. Unapređena komunikacija sa učenicima, kolegama i roditeljima. Bolje razumijevanje promjena u učenju i ponašanju kao poruka, a ne problema. Razvijanje strategija za podršku učenicima sa izraženijim emocionalnim ili ponašajnim izazovima. Jačanje lične otpornosti i profesionalnog samopouzdanja u radu sa izazovnim situacijama.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	

Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj 20 učesnika Maksimalan broj 30 učesnika
Trajanje programa	8 sati – 4 radionice - 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivna obuka, grupni rad i rad u paru
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostrana i osvijetljena prostorija sa stolovima koji nijesu fiksirani
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, platno, čart-tabla.
Online realizacija programa	Obuka se može realizovati preko TEAMS platforme.

3.8.6. Kreativno rješavanje konflikta u učionici

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Kreativno rješavanje konflikta u učionici</i>
Autori programa	Tamara Čirgić i Elvira Hadžibegović (Forum MNE – Forum mladi i neformalna edukacija)
Realizatori programa	Forum MNE – Forum mladi i neformalna edukacija
Kontakt osoba	Elvira Hadžibegović
E-mail	elvira.hb@forum-mne.com
Broj telefona	069 364 199; 020 602 710
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Cilj ovog programa je obuka nastavnog kadra u polju transformacije konflikta u učionici sa posebnim akcentom na istraživanje uloge nastavnika u ovom polju, ali i mehanizama uspješnog suočavanja sa ovim problemom. Specifični ciljevi programa: • usmjeravanje obrazovnog procesa ka grupnom i individualnom pristupu konfliktu (na mikro i makro nivou); • razvijanje vještina i znanja za kreativni rad sa različitostima kao i ka razumijevanju različitih percepcija i predrasuda; • pružanje podrške stručnom usavršavanju nastavnika u skladu sa prioritetima aktuelne reforme obrazovanja, a uz jaku spregu sa aktuelnim kontekstom i izazovima sa kojima adolescenti danas rastu i razvijaju se; • iniciranje osnivanja struktura koje će osigurati kvalitetan rad sa učenicima/ama u onom najosjetljivijem razvojnom periodu mladih.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Sadržaji koji su obuhvaćeni programom su: Razumijevanje i prepoznavanje konflikta Misli, osjećanja i reakcije u konfliktnim situacijama Teorije i praktična primjena nenasilnih komunikacijskih metoda i konkretnih razvojno-usmjerenih aktivnosti u kojima učenici/e imaju centralnu ulogu Funkcionalnost i funkcije konflikta Kreativne metode transformacije konflikta Kako raditi sa teškim temama Kako raditi sa snažnim emocijama Uloga percepcije u konfliktu Zaštita djece i mladih – polise i procedure
Očekivani ishodi po završetku programa	Očekivani ishodi po završetku programa su usvajanje, ali i primjena, kompetencija navedenih pod tačkom iznad u svakodnevnom radu sa učenicima/ama u okviru obrazovnog procesa. Očekivani efekat je da će nastavnici/e razumjeti važnost svoje uloge u kreiranju podsticajne atmosfere i profesionalnog odnosa koji omogućavaju sprovođenje mehanizma za adresiranje i upravljanje različitostima, kao i pomirenja i kreativnog rješavanja konflikata u učionici. Program će metodološki omogućiti nastavnicima/cama da njihova primjena u svakodnevnom radu bude iz situacije u situaciju bolja i učinkovitija.

	Vještine, znanja, i metode stečene tokom programa obuke naći će primjenljivost kako u direktnoj nastavi u učionici, tako i u školskim kolektivima, u dnevnim boravcima škola i u radu sa učenicima/ama individualno. Dugoročniji očekivani efekti: Poboljšani odnosi između nastavnika i učenika (i učenika međusobno) u školama gdje se obuka sprovodila. Smanjen stepen konfliktnih situacija u učionici i time uspostavljena bolja atmosfera za rad i usvajanje gradiva. Bolje praćenje nastave od strane učenika koja se sprovodi u školama.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Program obuke je osmišljen za nastavnike/ce u osnovnim i srednjim školama, kao za vaspitače/ice u institucijama koji se bave vaspitanjem i obrazovanjem adolescenata. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na novou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Uslovi za uključivanje u program	Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Važan aspekt je motivacija da se radi na ovoj temi, kao i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika/ica je 15, a maksimalan broj učesnika/ca u jednoj grupi je 20.	
Trajanje programa	Program obuke traje 2 dana (16 sati direktnog rada, isključujući pauzu za ručak).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode i tehnike rada koje će se koristiti tokom obuke su: radionice, simultana individualna aktivnost, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama i davanje/primanje povratne informacije. Radiće se na ličnom i socijalnom razvoju svakog pojedinca/pojedinke. Osnovni principi i metode rada Foruma MNE su: Zastupljenost teorije i prakse Orijentacija ka procesu Nastavnik kao sredstvo u obrazovnom procesu gdje je učenje usmjereno ka učeniku Iskustveno učenje Razumijevanje i korišćenje kritičke analize Mentorska podrška učesnicima, seminarski zadaci, radovi i sastavi Vrste aktivnosti Radioničarska metoda rada i tehnike prilagođene teoretskom i praktičnom učenju obuhvatiće širok spektar aktivnosti za	

	nastavnike. Aktivnosti uvrštene u program obuke sastojeće se iz: simultanih aktivnosti, aktivnog učešća, iskustvenog učenja, studija slučaja, igara uloga, grupnih diskusija, prezentacija, rada u malim grupama i davanja/primanja povratne informacije.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Mjesto izvođenja je najpoželjnije da bude srednja škola iz koje je prijavljen najveći broj nastavnika/nastavnica.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Forum MNE ne raspolaže prostornim uslovima za realizaciju programa. Forum MNE raspolaže sa tehničkim kapacitetima (video projektor, kompjuteri, kamera, flip-chart, fotoaparati i drugo) neophodnim za održavanje programa obuke. Nastavnicima i nastavnicama je dostupna i biblioteka sa oko 200 naslova iz relevantne i srodnih oblasti.
Online realizacija programa	

3.8.7. Prvi znak – prvi korak: Nastavnik kao oslonac u prevenciji vršnjačkog nasilja

Opšti podaci		
Naziv programa	Prvi znak – prvi korak: Nastavnik kao oslonac u prevenciji vršnjačkog nasilja	
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović	
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović	
Kontakt osoba	mr Nada Mitrović	
E-mail	pedagogica@os-mllatovic.edu.me; akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com	
Broj telefona	+382 68 033 830	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osnažiti nastavnike za pravovremeno prepoznavanje ranih znakova vršnjačkog nasilja kroz verbalne i neverbalne oblike komunikacije učenika. Razviti vještine efikasnog i nenasilnog reagovanja u kriznim situacijama, uz očuvanje autoriteta i podrške učenicima. Unaprediti sposobnost nastavnika da grade kulturu povjerenja i emocionalne sigurnosti u odjeljenju kao preventivnu mjeru protiv nasilja. Podstaci refleksiju i formulisanje lične strategije u prevenciji nasilja, kroz konkretne i održive nastavničke prakse. Povećati svijest o kontinuiranoj ulozi nastavnika kao zaštitnog faktora u školskom okruženju, sa fokusom na proaktivno i empatično djelovanje.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Definicije i oblici vršnjačkog nasilja (fizičko, verbalno, socijalno, digitalno...) Znaci nasilja: povlačenje, promjene u ponašanju, tjelesna komunikacija Tipični obrasci kod žrtava i počinitelaca nasilja Kontekstualni faktori: porodični, vršnjački, školski Razlika između konflikta i nasilja Modeli prevencije i reagovanja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Učesnici prepoznaju rane znakove vršnjačkog nasilja i razlikuju ih od konflikta. Učesnici primjenjuju strategije za nenasilno i efikasno reagovanje u kriznim situacijama. Učesnici planiraju aktivnosti za izgradnju povjerenja i sigurnog razrednog okruženja. Učesnici formulišu lični pristup prevenciji nasilja u nastavi. Učesnici razvijaju osjetljivost i odgovornost za pravovremeno djelovanje protiv nasilja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	

Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, metoda okruglog stola, praktični rad, kritička refleksija, evaluacija obuke.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računari, projektor, platno (ili pametna tabla), internet konekcija.
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).

3.8.8. „Od znanja i razumijevanja do prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci u školskom okruženju“

Opšti podaci	
Naziv programa	„Od znanja i razumijevanja do prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci u školskom okruženju“
Autori programa	dr Sabina Čatić, specijalistkinja socijalne medicine, doktorantkinja medicinskih nauka, nacionalna koordinatorka za alkohol; Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja
Realizatori programa	dr Sabina Čatić, specijalistkinja socijalne medicine, doktorantkinja medicinskih nauka, nacionalna koordinatorka za alkohol; Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja
Kontakt osoba	dr Sabina Čatić, specijalistkinja socijalne medicine, doktorantkinja medicinskih nauka, nacionalna koordinatorka za alkohol; Marija Pašić, MA psihologije, doktorantkinja javnog zdravlja
E-mail	sabina.catic@ijzcg.me marija.pasic@ijzcg.me
Broj telefona	Sabina Čatić: 063 241 444 Marija Pašić: 068 006 956
Informacije o programu	
Ciljevi programa	- Unaprijediti znanja nastavnika o psihoaktivnim supstancama, uključujući aktuelne nacionalne i evropske trendove, zdravstvene posljedice, zablude i rizične faktore povezane s njihovom upotrebom među adolescentima; - Osnažiti nastavnike da prepoznaju i iskoriste svoju ključnu ulogu u prevenciji, kroz stvaranje sigurnog, podržavajućeg i zaštitnog školskog okruženja, te kroz aktivnu saradnju sa stručnim timovima, porodicom i lokalnom zajednicom; - Podstaci i osnažiti razumijevanje značaja komunikacionih vještina nastavnika u cilju pružanja podrške u prevenciji upotrebe psihoaktivnih supstanci među adolescentima. - Podstaci kritičko razmišljanje o ulozi medija i društvenog okruženja, kroz analizu uticaja prikrivenih i otvorenih poruka koje umanjuju ozbiljnost ili predstavljaju rizična ponašanja i nezdrave stilove života kao privlačne, poželjne ili društveno prihvaćene; - Podržati nastavnike u praktičnoj primjeni stečenih znanja, kroz izradu individualnih planova djelovanja i implementaciju preventivnih aktivnosti prilagođenih njihovom školskom kontekstu.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. U korak s podacima: trendovi upotrebe psihoaktivnih supstanci među adolescentima; 2. Šta (ne) znamo o psihoaktivnim supstancama?; 3. Faktori rizika za upotrebu psihoaktivnih supstanci; 4. Uloga zaštitnih faktora u prevenciji upotrebe psihoaktivnih supstanci kod adolescenata; 5. Zdravlje kao vrijednost: skrivene poruke i štetni uticaji medija i okoline u vezi sa psihoaktivnim supstancama; 6. Nenasilna komunikacija: nastavnik kao model; 7. Moj doprinos prevenciji: nastavnik kao pokretač promjene

Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici razumiju trendove i problematiku upotrebe psihoaktivnih supstanci među adolescentima; Nastavnici prepoznaju različite vrste i efekte najčešće korišćenih psihoaktivnih supstanci, kao i zablude koje postoje u vezi sa njihovom upotrebom, te razvijaju kritički stav prema tim zabludama; Nastavnici prepoznaju i jačaju zaštitne faktore u školskom, porodičnom i društvenom kontekstu, te razvijaju kapacitete za stvaranje sigurnog i podržavajućeg školskog okruženja; Nastavnici razvijaju kritički stav prema uticaju medija i društvenog okruženja na percepciju zdravlja i rizičnih ponašanja, sa sposobnošću da identifikuju manipulativne i glamurizujuće poruke i da koriste afirmativne pristupe u radu s mladima; Nastavnici usvajaju i primjenjuju principe nenasilne i asertivne komunikacije, te prepoznaju i prevazilaze prepreke u svakodnevnoj komunikaciji sa učenicima i kolegama; Nastavnici se osnažuju i motivišu da doprinesu prevenciji upotrebe psihoaktivnih supstanci, te kreiraju konkretan lični plan djelovanja usklađen sa potrebama svog školskog okruženja; Nastavnici se aktivno uključuju u školske timove i lokalnu zajednicu; Nastavnici primjenjuju naučene sadržaje i vještine u nastavnoj praksi, kroz osmišljavanje i realizaciju preventivnih aktivnosti, radionica i nastavnih časova prilagođenih uzrastu i kontekstu učenika.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja Zdravstvo i socijalna zaštita (principi zdrave ishrane i očuvanja zdravlja) Organizacija slobodnih i vannastavnih aktivnosti u školama	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih SVE NAVEDENE CILJNE GRUPE	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj 10, maksimalni broj 30	

Trajanje programa	8 + 8 = 16 časova, sa pauzama (2 dana)
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne prezentacije (PowerPoint); Grupni rad i diskusije; Debata i vođene diskusije; Rad sa simboličkim modelima; Role-play i vježbe komunikacije; Samostalni rad i planiranje.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostrana učionica ili sala za radionice, sa mogućnošću rada u manjim grupama; Stolovi i stolice organizovani za grupni rad; Flipchart tabla ili bijela tabla.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Korišćenje projektora i platna; Pristup internetu; Flipchart papiri, markeri, samoljepljivi papirići; Pripremljeni radni listovi i pisaljke za učesnike.
Online realizacija programa	Ne

3.8.9. Uloga nastavnika u prevenciji bolesti zavisnosti i zaštita djece od zloupotrebe

Opšti podaci		
Naziv programa	Uloga nastavnika u prevenciji bolesti zavisnosti i zaštita djece od zloupotrebe	
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović	
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović	
Kontakt osoba	mr Nada Mitrović	
E-mail	pedagogica@os-mllatovic.edu.me; akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com	
Broj telefona	+382 68 033 830	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Uočavanje značaja i važnosti škole u prevazilaženju problema zavisnosti kod mladih i djece, kao i osnaživanje učesnika i učesnica u prepoznavanju i primjeni osnovnih preventivnih modela i tehnika za stvaranje zdravog pojedinca, koji doprinosi sveukupnom društvenom razvoju i napretku, koristeći individualne potencijale.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Mladi i psihoaktivne supstance. Unapređenje kompetencija u bolestima zavisnosti. Definisanje adekvatnih modela prevencije. Promovisanje zdravih stilova života. Uloga porodice i škole u prevenciji bolesti zavisnosti kod djece i mladih, kao i zaštiti djece od zloupotrebe.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: razumiju osnovne karakteristike upotreba droga i duvanskih proizvoda; prepoznaju vlastite uloge u prevenciji bolesti zavisnosti; prepoznaju znakove bolesti zavisnosti; definišu modele i tehnike prevencije na nivou škole; razumiju značaj timskog rada i institucionalnog poretka; edukuju učenike i roditelje u prevenciji bolesti zavisnosti i zloupotrebi djece na internetu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, metoda okruglog stola, praktični rad, kritička refleksija, evaluacija obuke.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računari, projektor, platno (ili pametna tabla), internet konekcija.
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).

3.8.10. Primarna prevencija kockanja u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori

Opšti podaci	
Naziv programa	Primarna prevencija kockanja u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori
Autori programa	Maja Lješnjak i Mirela Kalamperović
Realizatori programa	Maja Lješnjak, Mirela Kalamperović i Akcelerator društvenih promjena – Zid (ADP-Zid)
Kontakt osoba	Sanda Rakočević
E-mail	sanda@zid.org.me
Broj telefona	067 210 445
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Obuka nastavnika kako bi stekli kompetencije potrebne da efikasno prepoznaju i pruže zaštitu djeci i mladima protiv problematičnog i patološkog kockanja. Sticanje osnovnog znanja i vještina potrebnih za prepoznavanje, prevenciju i intervenciju u vezi sa problematičnim i patološkim kockanjem kod učenika osnovnih i srednjih škola. Unapređenje kapaciteta nastavnog osoblja za integraciju preventivnih aktivnosti u svakodnevni rad sa učenicima. Razvijanje vještina za primjenu metoda za identifikaciju rizičnih faktora i ponašanja povezanih sa kockanjem. Osnaživanje nastavnog osoblja za rad sa mladima u okviru primarne prevencije, uključujući diskusije, grupne aktivnosti i razvoj kritičkog razmišljanja. Povećanje razumijevanja psiholoških, socijalnih i digitalnih aspekata kockanja kod djece i adolescenata. Unapređenje komunikacijskih vještina za pravovremeno i etički utemeljeno vođenje razgovora sa učenicima i roditeljima o sumnjivim obrascima ponašanja. Upoznavanje sa dostupnim mehanizmima podrške, procedurama upućivanja i ulogom multisektorske saradnje (škola, porodica, stručne službe). Osposobljavanje za korišćenje nastavnih i preventivnih materijala u cilju informisanja i edukacije učenika o rizicima kockanja. Promovisanje uloge škole kao zaštitnog faktora kroz kreiranje sigurnog okruženja i sistematsko praćenje rizika u ponašanju učenika. Podsticanje nastavnika na ličnu i profesionalnu refleksiju o sopstvenim stavovima prema kockanju i jačanje otpornosti na normalizaciju tog oblika ponašanja u društvu.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvodna radionica: Upoznavanje učesnika Radionica 1. Osnove prevencije problematičnog i patološkog kockanja Radionica 2. Rizični faktori i prepoznavanje učenika u riziku

	Radionica 3. Uloga škole i nastavnog osoblja u prevenciji i podršci učenicima Radionica 4. Planiranje preventivnih aktivnosti u školama Zaključna radionica: Završna diskusija i evaluacija obuke	
Očekivani ishodi po završetku programa	Prepoznaju i razumiju osnovne simptome problematičnog i patološkog kockanja. Prepoznaju i reaguju na rizične faktore i ponašanja koja vode ka problematičnom kockanju među učenicima. Sposobni da razvijaju i sprovedu preventivne aktivnosti i intervencije u svakodnevnoj nastavi. Sposobni da efikasno koriste grupne metode rada i tehnike u prevenciji kockanja među mladima. Prepoznaju značaj saradnje sa roditeljima i stručnjacima u okviru škole. Unapređuju obrazovno-vaspitni proces kroz uključivanje tema kao što su zdravstvena i socijalna zaštita.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi/programi obrazovanja u osnovnim i srednjim školama i kod licenciranih organizatora za obrazovanje odraslih.	Svi predmeti/moduli u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici opšteobrazovnih modula Nastavnici stručno-teorijskih modula Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova za uključivanje u program; program je namijenjen svim ciljnim grupama.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Obuka se može organizovati za minimalno 10 učesnika, a maksimalno 15 učesnika po grupi.	
Trajanje programa	2 dana po 8h	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Input, brainstorming, prezentacija, interaktivno predavanje, rad u grupama, igra uloga, studije slučaja, vođena diskusija, kritička refleksija, evaluacija obuke.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Radni prostor organizatora kod kojih nastavnici prolaze obuku.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Opremljeni radni prostor sa: Računar; Projektor; Flip chart tabla i papiri; Post it note listići; Panoi; Papir A4; Hemijske; Flomasteri; Krep traka.	

Online realizacija programa	Program se ne može realizovati online.
------------------------------------	--

3.8.11. Prevencija nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama

Opšti podaci		
Naziv programa	Prevencija nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama	
Autori programa	dr Marija Draganić Vulcanović/pedagoškinja/ JU Srednja stručna škola Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Realizatori programa	dr Marija Draganić Vulcanović/pedagoškinja / JU Srednja stručna škola Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Kontakt osoba	Odgovorna osoba dr Marija Draganić Vulcanović, pedagoškinja Adresa: Vitalac, Nikšić	
E-mail	E-mail: draganicmarija@gmail.com	
Broj telefona	Broj telefona: 068 333 656 i 068 808 164	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	- Unaprijediti znanja i vještine za prevenciju nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama -Upoznati se sa pojmom i vrstama nasilja u školi - Shvatiti koji su to najčešći uzroci nasilnog ponašanja kod djece -Uvidjeti koje su to posljedice nasilnog ponašanja kod djece - Razumjeti ulogu svih zaposlenih u vaspitno-obrazovnoj ustanovi u prevenciji nasilja - Identifikovati i objasniti koji su to načini prevencije nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Pojmovno određenje nasilja i oblici nasilja. Najčešći uzroci nasilnog ponašanja kod djece Posljedice nasilnog ponašanja kod djece Uloge svih zaposlenih u školi u prevenciji nasilja Načini prevencije nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke nastavnik će biti osposobljen da: - Razumije osnovne uzroke nasilja, njegove posljedice kao i najboljim načinim njegove prevencije. Smatramo da će ovaj program doprinijeti uspješnijem sagledavanju nasilja u školi kao i da će podstaći nastavnike da adekvatno reaguju kako bi spriječili isto. - Razumije relaciju komunikacije nastavnik – učenik i cjelokupnog razvoja učenika sa ciljem ranog otkrivanja nasilja i svih njegovih oblika u školi - Razumije ulogu svih zaposlenih u školi u prevenciji nasilja - Prepoznaje načine prevencije nasilja u vaspitno-obrazovnim ustanovama - Zna da motivise učenike da konstruktivno rješavaju konflikte bez nasilja - Sagledaće nasilje u školi i biće osposobljen da adekvatno reaguje kako bi spriječio isto.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 20, maksimalan broj učesnika u jednoj grupi je 30.	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	1. Metoda diskusije; 2. Metoda demonstracije; 3. Radionice; 4. Igra uloga; 5. Brainstorming; 6. Grupni rad; 7. Rad u paru; 8. Individualni rad; 9. Analiza slučaja.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke	
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 20-maksimalan 30 učesnika,kod učesnika instalirana aplikacija Tims na telefonu, kompjuteru ili laptop-u, treneri posjeduju tehničku podršku.	

3.8.12. Vršnjačko nasilje

Opšti podaci		
Naziv programa	Vršnjačko nasilje	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Sticanje relevantnih znanja o karakteristikama adolescenata Prepoznavanje i procjenu nasilnog ponašanja – vršnjačkog nasilja -Usvajanje i unapređivanje znanja o pojavnim oblicima vršnjačkog nasilja -Učestalost i faktori rizika u nastanku i ispoljavanju vršnjačkog nasilja u vaspitno – obrazovnim ustanovama -Upoznavanje sa programima prevencija i usvajanje specifičnih vještina za rad na prevenciji vršnjačkog nasilja -Usvajanje metoda i tehnika za kreiranje rada sa učenicima u cilju nenasilnog rješavanja konflikata u situacijama vršnjačkog nasilja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Adolescenti, vršnjačko nasilje, preventivne mjere, nenasilno rješavanje konflikta	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici steknu relevantna znanja o karakteristikama adolescenata i prepoznaju vršnjačko nasilje; usvoje metode i tehnike za kreiranje rada sa učenicima u cilju nenasilnog rješavanja konflikata u situacijama vršnjačkog nasilja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama. Nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta.	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na novou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne	

	diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Moguća

3.9. GLOBALNO OBRAZOVANJE

3.9.1. Rješenja zasnovana na prirodi

Opšti podaci	
Naziv programa	Rješenja zasnovana na prirodi
Autori programa	Dejana Dizdar, Olivera Lučić
Realizatori programa	Dejana Dizdar, Olivera Lučić
Kontakt osoba	Dejana Dizdar
E-mail	dejana.dizdar30@gmail.com
Broj telefona	067836615
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj: Osnažiti nastavnike za primjenu rješenja zasnovanih na prirodi (NBS) u nastavnoj praksi kroz razvoj interdisciplinarnih STEM kompetencija, projektnog pristupa i saradnje sa školskom zajednicom. Specifični ciljevi: -Upoznati nastavnike s pojmom i principima rješenja zasnovanih na prirodi (NBS); -Razviti sposobnost povezivanja NBS sa sadržajima različitih nastavnih predmeta (naročito STEM oblasti); -Osnažiti učesnike za dizajniranje i realizaciju nastavnih aktivnosti i projekata inspirisanih NBS pristupom; -Podstaci timski i međupredmetni rad nastavnika u implementaciji NBS u školskom kontekstu; -Uvesti osnovne principe evaluacije učeničkog učenja kroz NBS aktivnosti; -Ohrabriti nastavnike da sarađuju s lokalnom zajednicom u cilju šire primjene NBS pristupa u i van učionice.
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Rješenja zasnovana na prirodi (NBS) – koncept i primjena Definicija i osnovni principi NBS; Uloga prirode u rješavanju savremenih izazova (klima, voda, urbana sredina); Veza između NBS i STEM oblasti; Pregled dobrih praksi i konkretnih primjera u obrazovanju i zajednici. 2. NBS u obrazovnom kontekstu Uloga nastavnika u promovisanju održivih rješenja kroz nastavne sadržaje; Metodološki pristupi za uključivanje NBS u nastavu (projekti, istraživačko učenje, problemski zadaci); Iskustva škola koje implementiraju prirodna rješenja; Korišćenje školskog prostora kao laboratorije za učenje (školski vrt, zelene površine, mikroprojekti). 3. Projektno i timsko učenje kroz NBS Osmišljavanje interdisciplinarnih projektnih aktivnosti inspirisanih NBS-om;

	Povezivanje nastavnih sadržaja iz različitih oblasti (nauka, tehnologija, ekologija, građansko obrazovanje); Planiranje i implementacija školskih mikroprojekata; Saradnja učenika, nastavnika i lokalne zajednice. 4. Evaluacija, refleksija i integracija NBS u školski razvoj Evaluacija uticaja NBS aktivnosti na učenike i školsku zajednicu; Refleksija i planiranje primjene naučenog u sopstvenoj školi; Izrada akcionog plana za primjenu NBS pristupa; Uloga stručnih aktiva i timskog rada u širenju dobre prakse.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će biti u stanju da: -Objasne osnovne principe rješenja zasnovanih na prirodi (NBS) i njihovu ulogu u održivom razvoju i obrazovanju; -Povežu sadržaje nastavnih predmeta (posebno iz STEM oblasti) sa konceptom NBS; -Osmisle i realizuju nastavne aktivnosti i projekte koji uključuju elemente prirodnih rješenja; -Koriste metodologiju projektnog i problemskog učenja u kontekstu NBS; -Sarađuju sa kolegama i lokalnom zajednicom u planiranju i sprovođenju školskih NBS inicijativa; -Prate i analiziraju efekte nastavnih aktivnosti na učenike kroz jednostavne metode evaluacije; -Izrade konkretan akcioni plan za uvođenje ili unapređenje NBS pristupa u svojoj školi. Kod učenika se očekuje: -Veća angažovanost i motivacija za učenje kroz povezivanje sa stvarnim problemima; -Razvoj kritičkog mišljenja, rješavanja problema i ekološke svijesti; -Jače povezivanja sa prirodom i razvijanje osjećaja odgovornosti za životnu sredinu.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Opšte srednje obrazovanje (gimnazija) Srednje stručne škole iz oblasti prirodnih nauka, ekologije, poljoprivrede, građevinarstva, energetike, šumarstva, zaštite životne sredine i zdravlja	Biologija, Hemija, Fizika, Geografija, Tehnika i tehnologija, Ekologija i zaštita životne sredine, Osnovi poljoprivrede / hortikulture Građansko vaspitanje (teme aktivnog učešća i održivog razvoja) Projektna nastava / izborni moduli iz prirodnih nauka Građevinarstvo i pejzažna arhitektura Praktična nastava u stručnim školama
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Prirodne nauke (biologija, hemija, fizika, geografija)	

	Ekologija i zaštita životne sredine Tehnika i tehnologija Poljoprivreda, hortikultura i šumarstvo Građevinarstvo i pejzažna arhitektura Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije -Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Poljoprivreda i ruralni razvoj Ekologija i zdravlje Građevinarstvo, komunalne djelatnosti i održiva infrastruktura Praktična nastava u srednjim stručnim školama sa STEM orijentacijom -Organizatori praktičnog obrazovanja -Stručni saradnici -Saradnici u nastavi -Direktori i pomoćnici direktora (posebno škola koje razvijaju projekte u oblasti održivog razvoja i STEM obrazovanja) -Instruktori praktičnog obrazovanja -Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno 10; Maksimalno 30
Trajanje programa	8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa- teorijska podloga, demonstracija, diskusija, individualni rad, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje, metode aktivne nastave
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, prilagođena grupnom radu Prostorija sa lakim pristupom, po mogućstvu u prizemlju zgrade
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip-čart, flomasteri, table, kreda, LCD projektor, laptop Svu ostalu potrebnu tehničku opremu za realizaciju programa usavršavanja (laptop za trenere, kopirani materijali u formi „vodiča“ za upotrebu u nastavi, materijal za ogleda, obezbjeđuju treneri)
Online realizacija programa	Program se može realizovati kao online seminar preko Microsoft Teams platforme ili online platforme ZOOM Minimalna oprema je računar (laptop ili desktop sve jedno) sa operativnim sistemom Windows 7 ili novijim; dobru vezu sa internetom i da umiju da koriste neki od programa za pregledanje internet sadržaja (Google Chrome, Firefox Mozilla...) Potrebno je da učesnici imaju uređaj sa instaliranim Microsoft Teams ili platformom ZOOM, kao i pristup internetu; Minimalni broj učesnika je 10, a maksimalni broj učesnika je 30. Trajanje obuke je 8 h.

3.9.2. Zelena ekonomija i ekološka pismenost kao dio globalnog obrazovanja

Opšti podaci		
Naziv programa	Zelena ekonomija i ekološka pismenost kao dio globalnog obrazovanja	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Upoznati šire shvatanje globalnog obrazovanja; -Razumjeti pojam zelene ekonomije i ekološke pismenosti; -Upoznati savremenu koncepciju nastave i uloge nastavnika (nastavnik organizator); -Steći iskustvo u interkulturalnom i neformalnom obrazovanju; -Upoznati interaktivne metode nastave/učenja; -Primijeniti inovativne metode u obrazovnim pristupima kroz praktične primjere.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Opšte karakteristike globalnog obrazovanja 2. Zelena ekonomija i klimatske promjene 3. Zelena ekonomija kao dio globalnog obrazovanja 4. Ekološka pismenost i globalno obrazovanje	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici primijene: savremenu koncepciju nastave, interaktivne metode nastave, inovativne metode u obrazovnim pristupima medijima i šire shvatanje globalnog obrazovanja i njene povezanosti sa zelenom ekonomijom i ekološkom pismošću.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim i osnovnim školama, nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta. Pomoćnici direktora. Direktori.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20 - Maksimalan broj učesnika 30	

Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.9.3. Klimatske promjene i bioekonomija kao ciljevi globalnog obrazovanja

Opšti podaci		
Naziv programa	Klimatske promjene i bioekonomija kao ciljevi globalnog obrazovanja	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati klimatskim promjenama i bioekonomijom kao ciljevima globalnog obrazovanja. Kroz produbiće svoja znanja o ovim predloženim temama. Na ovom seminaru učesnici će razviti sposobnost slušanja i uvažavanja tuđeg mišljenja, unaprijediti svoje nastavničke vještine i razviti sposobnost kritičkog mišljenja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Klimatske promjene: mit ili realnost Bioekonomija: ekonomija budućnosti Ciljevi globalnog obrazovanja Praktični primjeri aktivnosti usmjerene u saniranje klimatskih promjena	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju nastavne sadržaje u osvješćivanju znanja o klimatskim promjenama; - kreiraju scenarije za časove; - realizuju godišnji plan i program “Klimatske promjene i bioekonomija”; - osmišljavanju sa svojim učenicima aktivnosti povezane sa sanacijom klimatskih promjena.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zainteresovani profesori iz osnovnih i srednjim školama, stručni[saradnici, direktori i pomoćnici direktora.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 - Maksimum 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice),1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualne aktivnosti, grupni rad, samostalni rad, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, vrednovanje i	

	samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.9.4. Održivi gradovi i zajednice: Uloga obrazovanja u urbanoj ekologiji

Opšti podaci		
Naziv programa	Održivi gradovi i zajednice: Uloga obrazovanja u urbanoj ekologiji	
Autori programa	Olivera Lučić, Jelena Mašulović	
Realizatori programa	Olivera Lučić, Jelena Mašulović	
Kontakt osoba	Olivera Lučić	
E-mail	olivera.lucic@eus-nk.edu.me	
Broj telefona	068 835 263	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	-Razvijanje svijesti kod nastavnika o važnosti održivih gradova i urbane ekologije -Jačanje kompetencija za integraciju održivosti u nastavni proces -Osposobljavanje za izradu i realizaciju projekata iz oblasti urbane ekologije	
Sadržaji obuhvaćeni programom	-Uvod u koncept održivih gradova -Urbana ekologija i izazovi savremenih zajednica -Građanski aktivizam i lokalne inicijative -Izrada nastavnih materijala i međupredmetna povezanost	
Očekivani ishodi po završetku programa	-Nastavnici će razumjeti koncept održivih gradova -Primjenjivati urbana ekološka načela u obrazovanju -Osmisliti nastavne jedinice sa temama održivog razvoja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je tematski povezan sa više obrazovnih programa u kojima se obrađuju sadržaji iz oblasti životne sredine, održivog razvoja, urbanizma, ekologije i građanskog vaspitanja. Posebno je relevantan za međupredmetne kompetencije i ciljeve savremenog obrazovanja, kao što su ekološka pismenost, odgovorno građanstvo i održivi razvoj. Gimnazija – prirodno-matematički i društveno-jezički smjer	Geografija
		Biologija
		Građansko obrazovanje
		Ekologija i z. ž. sredine
		Tehničko i informatičko obrazovanje
Stručni programi srednjih škola:	Primjenjena ekologija i zaštita životne sredine	
Ekološki tehničar	Održivi razvoj	
Arhitektonski tehničar	Osnove urbanizma i planiranja prostora	
Geodetski tehničar		

	Građevinski tehničar Poljoprivredni tehničar Tehničar za zaštitu životne sredine	
Ciljna grupa	Nastavnici svih predmeta koji mogu obraditi temu održivosti (geografija, biologija, građansko, likovno, tehničko itd.) Stručni saradnici, Saradnici u nastavi, Direktori i pomoćnici direktora, Instruktori praktičnog obrazovanja, Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava, Potvrda škole o angažovanju u školi ili kod organizatora obrazovanja odraslih.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalno: 10, Maksimalno: 30	
Trajanje programa	1 dan (8 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice, grupni rad, diskusije, prezentacije, studije slučaja, rad na zadacima	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica sa projektorom i mogućnošću rada u grupama	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni listovi, priručnici, internet izvori	
Online realizacija programa	Platforma: Zoom/Teams Maksimalno 30 učesnika Struktura i trajanje identični kao kod fizičke realizacije	

3.9.5. Kultura, inkluzija i podrška – Efikasan rad sa učenicima RE populacije

Opšti podaci	
Naziv programa	Kultura, inkluzija i podrška – Efikasan rad sa učenicima RE populacije
Autori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Realizatori programa	mr Jelena Pačariz, mr Nada Mitrović
Kontakt osoba	mr Nada Mitrović
E-mail	pedagogica@os-milalatic.edu.me; Akreditovaniseminaricrnagora@gmail.com
Broj telefona	+382 68 033 830
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Povećati razumijevanje nastavnika i stručnih saradnika o kulturnom identitetu, običajima i specifičnim potrebama RE učenika, kao i o uticaju stereotipa i predrasuda u obrazovnom procesu. Upoznati učesnike sa pravima RE učenika, dostupnim stipendijama i institucijama podrške, te razviti sposobnost efikasne komunikacije i saradnje sa relevantnim akterima u sistemu podrške. Osposobiti nastavnike za primjenu praktičnih, inkluzivnih nastavnih strategija i didaktičkih metoda koje povećavaju angažovanost i uspjeh RE učenika u učionici. Razviti vještine nastavnika u uspostavljanju i održavanju partnerskih odnosa između škole, porodice i lokalne zajednice u cilju stvaranja podržavajućeg okruženja za RE učenike. Poticati korišćenje digitalnih alata i interaktivnih metoda u radu sa RE populacijom, radi efikasnije podrške i praćenja napretka učenika. Smanjiti rizik od napuštanja školovanja među RE učenicima kroz osnaživanje nastavnika za holistički, inkluzivan pristup obrazovanju.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Kulturni identitet, običaji i specifičnosti RE učenika Stereotipi i predrasude u obrazovanju Prava RE učenika i sistem podrške (škola, porodica, zajednica, institucije) Prepreke i mogućnosti prevazilaženja u ostvarivanju prava Praktične inkluzivne nastavne strategije i metode Partnerstvo škole, porodice i zajednice Komunikacija i prevazilaženje barijera u saradnji

Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će nakon seminara moći da: Prepoznati kulturne specifičnosti i potrebe RE učenika. Identifikovati stereotipe i predrasude te razumjeti njihov uticaj u obrazovanju. Poznavati prava RE učenika i ključne institucije podrške. Analizirati prepreke u ostvarivanju prava i načine njihovog prevazilaženja. Primijeniti inkluzivne nastavne strategije i metode u radu sa RE učenicima. Razviti vještine saradnje i komunikacije sa porodicom i zajednicom učenika. Osmisliti i implementirati partnerske aktivnosti škole, porodice i zajednice u podršci RE učenicima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Zaposleni u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30	
Trajanje programa	1 dan / 8 h (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Izlaganje, razgovor, diskusije, prezentacija rada po grupama, brainstorming, individualna aktivnost, rad u paru, metoda razgovora, praktični rad, mape uma, kritička refleksija, evaluacija obuke.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Sala sa stolovima za radioničarski tip rada.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Projekcioni uređaj (projektor) i računar za prezentacije	
	Internet konekcija za pristup digitalnim alatima	
	Laptop ili tablet za svakog predavača (pedagog i informatičar)	
	Po jedan laptop ili tablet za grupe učesnika (po mogućnosti)	
	Papir, flomasteri, bojice za radionice i grupni rad	
	Štampani materijali sa pregledom prava i podrške za RE učenike	
	Bilješke i priručnici za učesnike (digitalni ili štampani)	
	Flipchart ili tabla za bilježenje tokom radionica	
	Audio sistem	

Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem MS Teams platforme. Broj učesnika u online realizaciji seminara je od 20 do 30. Seminar traje 1 dan/8h (6 sati efektivnog rada).
------------------------------------	--

3.9.6. Razvijanje građanske odgovornosti kroz razumijevanje globalnog razvoja i održivosti

Opšti podaci		
Naziv programa	Razvijanje građanske odgovornosti kroz razumijevanje globalnog razvoja i održivosti	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati sa kompetencijama građanske odgovornosti kroz razumijevanje globalnog razvoja i održivosti. Kroz dinamične i interesatne radionice usvojiće nova znanja, steći će nova iskustva i unaprijediti sposobnost kreiranja nastavnih sadržaja povezanih sa temom seminara.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Opšte karakteristike građanske odgovornosti 2. Razumijevanje globalnog razvoja i održivosti 3. Učenici kao budući odgovorni građani 4. Građanska odgovornost, globalni razvoj i održivost	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - analiziraju sposobnosti odgovornog građanina; - analiziraju karakteristike globalnog razvoja i održivosti; - kreiraju sadžaje povezane sa temom seminara; - osmišljavanju sa svojim učenicima aktivnosti povezane sa građanskom odgovornosti, globalnog razvoja i održivosti.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručno-teorijskih predmeta, nastavnici praktične nastave, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora. Nastavnici iz osnovne i srednje škole. Programu mogu prisustvovati nastavnici jedne škole ili u dogovoru, ciljna grupa mogu biti nastavnici iz više različitih škola.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20 - Maksimalan broj učesnika 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice),1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u	

	malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.9.7. Rodna ravnopravnost u međunarodnim dokumentima: kako je prenijeti u učionicu?

Opšti podaci		
Naziv programa	Rodna ravnopravnost u međunarodnim dokumentima: kako je prenijeti u učionicu?	
Autori programa	Nada Drobnjak	
Realizatori programa	NVO SPES	
Kontaktosoba	Vanja Stijepović	
Email	nvospes@t/com.me / nadadr@t-com.me	
Broj telefona	067 209 963	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznati učesnike/ce s osnovnim međunarodnim dokumentima o rodnoj ravnopravnosti Razviti kompetencije za prepoznavanje rodne ravnopravnosti u obrazovnom kontekstu Osmisliti konkretne načine za implementaciju principa rodne ravnopravnosti u učionici/školi	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Međunarodni okvir za rodnu ravnopravnost Crnogorski pravni okvir za rodnu ravnopravnost Rodna ravnopravnost u obrazovanju – zašto je važna Pristupi i metode za promociju rodne ravnopravnosti u učionici/školi Prevazilaženje prepreka i izazova	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici/ce će biti u mogućnosti da: Identifikuje ključne međunarodne dokumente relevantne za rodnu ravnopravnost u obrazovanju. Identifikuje ključnocrnogorska dokumenta relevantna za rodnu ravnopravnost u obrazovanju. Objašnjava osnovne pojmove: rod, pol, stereotipi, rodna ravnopravnost. Analizira prisustvo rodni stereotipa u udžbenicima, jeziku, učeničkoj dinamici i drugim aspektima nastavne prakse. Reflektuje vlastitu praksu iz perspektive rodne osjetljivosti. Planira i izrađuje nastavne aktivnosti koje promovišu rodnu ravnopravnost. Koristi metode koje doprinose inkluzivnosti i ravnopravnosti u učionici. Formuliše akcioni plan za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti u školi. Pokazuje otvorenost za promjenu i odgovornost u promociji rodne ravnopravnosti. Demonstrira spremnost za suprotstavljanje rodnoj diskriminaciji i stereotipima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom		

Ciljna grupa	Nastavnici/ce osnovnih i srednjih škola, pedagozi/pedagoškinje, psiholozi/psihološkinje, pomoćnici/ce direktora/ica, direktori/ice
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20, a maksimalan 30.
Trajanje programa	Trajanje programa: 1 dan - 8 sati efektivnog rada Broj radionica: 4 radionice
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, primjeri iz prakse, diskusije, individualni rad, rad u malim grupama, rad u velikoj grupi
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa neophodan je računar i projektor za predavače, Flipchart, papiri, flomasteri
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni list, upitnici
Online realizacija programa	Program se može izvoditi, jednako kvalitetno i u neposrednom okruženju, kao i online okruženju upotrebom platforme Microsoft Teams.

3.9.8. Ključne kompetencije za tržište rada 21. vijeka

Opšti podaci	
Naziv programa	KLJUČNE KOMPETENCIJE ZA TRŽIŠTE RADA 21. VIJEKA
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Tržište rada u 21. vijeku obilježavaju brze tehnološke promjene i digitalizacija te sve veći zahtjevi za fleksibilnošću i cjeloživotnim učenjem. Tradicionalna znanja više nijesu dovoljna i traže se kompleksne vještine koje omogućavaju prilagođavanje i uspješno funkcionisanje u novom radnom okruženju. Obrazovni sistem ima ključnu ulogu u razvoju tih kompetencija, a nastavnici su nosioci njihove integracije u nastavu. Opšti cilj programa: Podrazumijeva sposobnost pojedinca da sam podstakne promjene i sposobnost da prihvati, podrži i prilagodi se inovacijama koje donose spoljne okolnosti. Specifični ciljevi programa: Povećanje zaposlenosti i konkurentnosti ulaskom na tržište rada kroz sticanje stručnih kvalifikacija i ključnih vještina potrebnih za moderno tržište rada. Razvoj generičkih i prenosivih vještina koje nijesu vezane za jedno zanimanje, a primjenljive su u različitim kontekstima kao što su kritičko mišljenje, komunikacija, digitalna i preduzetnička pismenost. Podsticanje cjeloživotnog učenja čime se omogućava prilagođavanje brzim promjenama na tržištu rada. Unapređenje ličnog razvoja, socijalnih i emocionalnih vještina, aktivnom učešću u zajednici. Povezivanje obrazovanja sa tržištem rada i uskladiti obrazovne programe kako bi se mladi ljudi uspješno osposobili za izazove i zahtjeve savremenih zanimanja. Razvoj inovativnosti, kreativnosti i preduzetničkog duha. Prikazati načine za razvoj ovih vještina u nastavnoj praksi. Podstaci razmišljanje o ulozi škole u pripremi učenika za život i rad.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Pismenost i višejezičnost tj. razumijevanje i izražavanje na crnogorskom jeziku i stranim jezicima uključujući čitanje, pisanje, slušanje i govornu komunikaciju. Digitalna kompetencija podrazumijeva upotrebu digitalnih alata i tehnologija, informativnu pismenost. Razvijanje samosvijesti i motivacije za učenje, emocionalne inteligencije i sposobnosti kako za samostalno tako i za timsko učenje. Razvijanje socijalne i građanske kompetencije tako što će shvatati društvene i političke procese, poštovati različitosti, imati empatiju i odgovorno učestvovati u zajednici.

	Razumijevanje kulture i kulturne raznolikosti	
Očekivani ishodi po završetku programa	Sticanje i primjena znanja, vještina i stavova za život i rad u savremenom društvu. Ojačaju kompetencije u oblasti realizacije savremene nastave i osavremenjavanja realizacije programa u funkciji pripreme učenika za dalje školovanje i pripreme za tržište rada Primjenjuju adekvatne metode i oblike rada, i savremena nastavna sredstva u dostizanju ishoda mladih i odraslih u nastavi i obuci	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici razredne i predmetne nastave u osnovnim i srednjim školama Nastavnici u stručnim školama Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15- 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radionice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija,usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, laptop ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija 30 učesnika 8 sati	

3.9.9. Evropski okvir kvalifikacija (EQF)

Opšti podaci		
Naziv programa	EVROPSKI OKVIR KVALIFIKACIJA (EQF)	
Autori programa	Dragica Andjelić i Mladen Perazić	
Realizatori programa	Dragica Andjelić i Mladen Perazić	
Kontakt osoba	Dragica Andjelić	
E-mail	dragica.andjelic@unimediterranean.net	
Broj telefona	067 278 589	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Upoznavanje nastavnika sa Evropskim okvirom kvalifikacija (EQF) i njegove povezanosti sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija Crne Gore (NOK).	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Značaj Evropskog okvira kvalifikacija Nivoi Evropskog okvira kvalifikacija Značaj povezanosti EQF sa NOK Crne Gore Poređenje sa EQF sa NOK Lisabonska konvencija Proces priznavanja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Objasni značaj Evropskog okvira kvalifikacija Pojasni nivoe Evropskog okvira kvalifikacija Pojasni specifičnosti Crnogorskog okvira kvalifikacija u odnosu na Evropski okvir kvalifikacija	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavni kadar koji radi u srednjem obrazovanju i obrazovanju odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	U program se mogu uključiti svi nastavnici koji realizuju nastavu u srednjem obrazovanju i obrazovanju odraslih	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	18-25 učesnika	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Brainstorming Metoda predavanja Metoda razgovora Individualni rad Rad u malim grupama	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Računar, projektor, projekciono platno, flip čart table, markeri	
Online realizacija programa	Program se može realizovati u online okruženju upotrebom platforme Microsoft Teams.	

3.9.10. Uvažavanje različitosti kroz međukulturalni i međuvjerski dijalog

Opšti podaci		
Naziv programa	Uvažavanje različitosti kroz međukulturalni i međuvjerski dijalog	
Autori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Realizatori programa	Vladimir Petrović Marina Andrijević Petrović	
Kontakt osoba	Vladimir Petrović	
E-mail	mvladimir055@gmail.com	
Broj telefona	067 640 005	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će se na ovom seminaru bliže upoznati sa kompetencijama kulturološke svijesti kroz promociju različitosti. Preko dinamičnih i interesatnih radionica usvojiće nova znanja, steći će nova iskustva i unaprijediti uvažavanje različitosti kod sebe i kod svojih učenika.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Međukulturalni dijalog Međuvjerski dijalog Različitosti su zapravo sličnosti Praktični primjeri međukulturalnog i međuvjerskog dijaloga	
Očekivani ishodi po završetku programa	Učesnici će moći da: - primjenjuju različite metode u kreiranju raznih aktivnosti povezanih sa međukulturalnim dijalogom; - kreiraju programe koji se odnose na razumijevanje i poštovanje načina na koji različitosti manifestuju; - analizira dijalog kroz istoriju; - koriste razne nastavne metode u razvijanju kompetencija globalnog obrazovanja.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne i razredne nastave u osnovnim i srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora. Nastavnici predškolskog vaspitanja.	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan 20 - Maksimalan 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), 1 dan.	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, prezentacije, individualna aktivnost, primjeri iz prakse, diskusije, mini-lekcije, diskusije,	

	pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, vrednovanje i samovrednovanje rada, kao i davanje/primanje povratne informacije, samoprocjena i samoanaliza.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani za učesnike seminara
Online realizacija programa	Mogućnost online realizacije je predviđena ovim seminarom. Neophodno je da nastavnici imaju Microsoft teams nalog kao i funkcionalni VIBER broj u cilju formiranja VIBER grupe seminara. Predviđen je online seminar korišćenjem Teams naloga i VIBER aplikacije. Maksimalan broj učesnika online seminara je 30. Trajanje seminara: 1 dan, 8 sati efektivnog rada.

3.9.11. Bezbjedni na ekranu i u učionici: Prevencija vršnjačkog i digitalnog nasilja kroz medijsku pismenost

Opšti podaci		
Naziv programa	Bezbjedni na ekranu i u učionici: Prevencija vršnjačkog i digitalnog nasilja kroz medijsku pismenost	
Autori programa	Mr Vesna Pejović Brinić-nastavnik savjetnik	
Realizatori programa	Mr Vesna Pejović Brinić, prof. Ana Braunović	
Kontakt osoba	Vesna Pejović Brinić	
E-mail	Vesna.brinic@os-bbrinic.edu.me	
Broj telefona	069 903 065	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osnaživanje nastavnika za prepoznavanje i prevenciju vršnjačkog i digitalnog nasilja Razvijanje vještina medijske pismenosti u kontekstu školskog okruženja Primjena inovativnih metoda u radu sa učenicima (teatar forum, mapiranje konflikta, podcast i digitalna kampanja)	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Kritička analiza medijskih prikaza nasilja Detekcija digitalnog pritiska i lažnih informacija Teatar forum i 360°video u edukaciji Kreiranje kampanja i podcasta sa učenicima	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će razviti kompetencije za primjenu digitalne i medijske pismenosti u prevenciji nasilja Biće osposobljeni da koriste inovativne metode rada (VR, forum-teatar, digitalna analiza) Znaće kako planirati i sprovesti učeničke kampanje i sadržaje vezane za temu nenasilja	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Osnovno obrazovanje i vaspitanje, srednje obrazovanje	<i>Građansko obrazovanje, Informatika, Jezik i komunikacija, Razredna nastava (odjeljenjska zajednica)</i>

Ciljna grupa	Nastavnici osnovnih i srednjih škola svih predmeta, stručni saradnici, razredne starješine, direktori, pomoćnici direktora
Uslovi za uključivanje u program	-
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Min.15, max 30
Trajanje programa	1 dan, 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Forum-teatar, video analiza, rad u paru i grupama, studija slučaja, izrada podcasta i kampanje, mapiranje konflikta
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica, sala ili druga prostorija pogodna za rad u grupama i izvođenje scenskih aktivnosti
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop/projektor, pristup internet
Online realizacija programa	Da, Microsoft Teams

3.9.12. Osnaživanje djevojčica u stručnom obrazovanju: uloga nastavnika u prevazilaženju rodni barijera

Opšti podaci		
Naziv programa	„Osnaživanje djevojčica u stručnom obrazovanju: uloga nastavnika u prevazilaženju rodni barijera“	
Autori programa	mr Mirjana Popović	
Realizatori programa	mr Mirjana Popović, mr Selma Šabotić	
Kontakt osoba	mr Mirjana Popović	
E-mail	mirpopovic.21@gmail.com	
Broj telefona	067498071	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Prepoznati izazove sa kojima se djevojčice suočavaju u stručnim školama Razviti svijest o rodni stereotipima i njihovom uticaju na obrazovanje Ojačati ulogu nastavnika kao mentora i podrške za djevojčice Pružiti alate za podsticanje ravnopravnog i podržavajućeg okruženja	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. Rod, pol, rodna uloga 2. Rodno zasnovane predrasude, stereotipi i diskriminacija 3. Rod, obrazovanje i proces učenja 4. Nastavnik kao mentor	
Očekivani ishodi po završetku programa	Prepoznaju i analiziraju rodne stereotipe i barijere koje utiču na uključivanje i uspjeh djevojčica u stručnom obrazovanju. Razumiju važnost rodne ravnopravnosti u obrazovnom kontekstu i njen uticaj na profesionalni razvoj i mogućnosti učenica. Identifikuju sopstvene (nesvjesne) predrasude i obrazovne prakse koje mogu (ne)namjerno diskriminirati djevojčice. Primjenjuju pedagoške strategije koje osnažuju djevojčice da razvijaju samopouzdanje i interesovanje za tzv. netradicionalna zanimanja (npr. tehničke, inženjerske, informatičke struke). Kreiraju inkluzivno i podržavajuće okruženje koje motiviše sve učenike i učenice da istražuju svoje potencijale bez obzira na rod. Komuniciraju i sarađuju s roditeljima, školskim osobljem i zajednicom kako bi se podstakla ravnopravna participacija djevojčica u svim oblastima stručnog obrazovanja. Razviju akcioni plan za promociju rodne ravnopravnosti u sopstvenoj školi ili razredu	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi	Program je povezan sa svim obrazovnim programima i predmetnim modulima
Ciljna grupa	Nastavnici opšteobrazovnih predmeta Nastavnici stručno-teorijskih predmeta	

	Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30
Trajanje programa	1 dan, 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Realizacija programa je moguća i online, uz manju grupu učesnika (minimum 10, maksimum 15) na platformi Microsoft

3.10. TIMSKI RAD I SARADNJA

3.10.1. Razvoj kompetencija timova za samoevaluaciju u EQAVET okviru

Opšti podaci		
Naziv programa	Razvoj kompetencija timova za samoevaluaciju u EQAVET okviru	
Autori programa	Danijela Bokan i Behar Nikaj	
Realizatori programa	Danijela Bokan i Behar Nikaj	
Kontakt osoba	Danijela Bokan	
E-mail	danijela.bokan.ct@gmail.com	
Broj telefona	069095017	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Podizanje svijesti o značaju kontinuiranog unapređenja kvaliteta obrazovanja primjenom EQAVET okvira; Sticanje znanja i vještina a za evaluaciju u obrazovanju i uočavanje važnosti uloge Tima za internu evaluaciju ustanove u procesu samoevaluacije; Osnaživanje Tima u radu na samoevaluaciji ustanove u skladu sa EQAVET okvirom (Evropski okvir za osiguranje kvaliteta u stručnom obrazovanju i obukama); Unapređenje vještina planiranja, implementacije i praćenja procesa samoevaluacije; Primjenjivanje EQAVET digitalnih alata u procesu samoevaluacije.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	EQAVET okvir za osiguranje kvaliteta nastave Ciklus osiguranja kvaliteta EQAVET sistemski indikatori kvaliteta EQAVET indikatori kvaliteta ustanove Planiranje samoevaluacije Realizacija samoevaluacije Izvješćavanje i analiza samoevaluacije Izrada plana unapređenja kvaliteta Primjeri dobre prakse	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju realizacije programa stručnog usavršavanja nastavnika, polaznici će moći da: razlikuju vrste evaluacije i njihov značaj; razumiju značaj timskog rada u procesu samoevaluacije; identifikuju značaj EQAVET okvira za osiguranje kvaliteta; objasne koncept samoevaluacije; analiziraju značajne aspekte u procesima planiranja, implementacije i praćenja procesa samoevaluacije; demonstriraju primjenu EQAVET okvira u cilju ostvarivanja unapređenja kvaliteta obrazovanja; demonstriraju primjenu EQAVET digitalnih alata u procesu samoevaluacije.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa / programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Primjenjivo za sve obrazovne programe i programe obrazovanja	Primjenjivo za sve predmete/module u okviru obrazovnih programa

Ciljna grupa	Svi nastavnici stručnih modula/predmeta Svi nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Svi stručni saradnici (posebno pedagozi i psiholozi i koordinatori za PRNŠ, i koordinatori timova za samoevaluaciju) Svi saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Ovaj program je od opšteg značaja za sve zaposlene u vaspitno-obrazovnim ustanovama te za njega ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika: 15 Maksimalan broj učesnika: 25	
Trajanje programa	8 sati (6 sati efektivnog rada)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Predavanje; Interaktivne radionice za praktičnu primjenu stečenog znanja kroz primjere dobre prakse i grupne aktivnosti; Dijaloška metoda-Razmjena iskustava i ideja između polaznika; Metoda rada na konkretnom planu, izvještaju i akcionom planu Tima za samoevaluaciju škole; Primjena naučenog kroz izradu izvještaja o samoevaluaciji	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Velika osvijetljena prostorija sa radnim stolovima	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Oprema za prezentaciju (projektor, projekciono platno) Računari za učesnike Stabilna internet konekcija	
Online realizacija programa	Obuku je moguće realizovati i putem Microsoft Teamsa. U ovom slučaju polaznici moraju imati stabilnu internet konekciju i bazični internet pretraživač i kreiran edu.me školski nalog	

3.10.2. Timski rad i saradničko učenje

Opšti podaci		
Naziv programa	Timski rad i saradničko učenje	
Autori programa	Dr Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Realizatori programa	Dr Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja, JU Prva srednja stručna škola, Nikšić Snježana Bošković, profesorica istorije, JU OŠ „Olga Golović“, Nikšić	
Kontakt osoba	Odgovorna osoba Marija Draganić Vulanović, pedagoškinja Adresa: Vitalac b.b., Nikšić	
E-mail	E-mail: draganicmarija@gmail.com	
Broj telefona	Broj telefona: 068 333 656 i 068 808 164	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Pokretanje novih oblika saradnje u ustanovi. Upoznavanje pozitivnih uslova rada, motivacije i timskog rada radi postizanja vaspitno-obrazovnih ciljeva,mogućnost zajedničkog rada i korelacije nastavnih sadržaja; komunikacijske vještine u svakodnevnom radu. Kroz timski rad ostvaruje se saradničko učenje koje podrazumijeva interakciju: učenika/učenika/; nastavnika/nastavnika; nastavnika/učenika. Unapređivanje nastavnih situacija kojima se podstiče kreativnost i stvaralaštvo učenika;	
Sadržaji obuhvaćeni programom	-Upoznavanje učesnika sa značajem timskog rada i saradničkog učenja. -Način formiranja timova, korelacija nastave i timski rad -Značaj komunikacije za saradnju i timski rad u ustanovi -Formiranje timova, rad na zadatu temu	
Očekivani ishodi po završetku programa	Unaprijediti kompetencije nastavnika u primjeni timskog rada i saradničkog učenja koje su u funkciji kreativne nastave. Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici primijene timsku nastavu kroz savremenu koncepciju nastave	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Profesori predmetne nastave u srednjim školama, stručni saradnici, direktori i pomoćnici direktora	
Uslovi za uključivanje u program		
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 20 – maksimum 30	
Trajanje programa	Jednodnevni seminar u trajanju od 8 sati (4 radionice), ukupno 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		

Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, kooperativno učenje, grupni rad, rad u paru, timski rad, metoda demonstracije, radionice, brainstorming.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 20-maksimalan 30 učesnika, kod učesnika instalirana aplikacija Teams na telefonu ili računaru. Treneri posjeduju tehničku podršku.

3.10.3. Timski rad i saradnja – ključ uspješnog kolektiva

Opšti podaci		
Naziv programa	„Timski rad i saradnja – ključ uspješnog kolektiva“	
Autori programa	mr Milica Jelić, mr Anka Mićović	
Realizatori programa	mr Milica Jelić, mr Anka Mićović	
Kontakt osoba	mr Milica Jelić	
E-mail	jelic.milica30@gmail.com	
Broj telefona	068 858 836	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Učesnici će na ovom seminaru steći jasno razumijevanje pojma tima, timskih uloga i procesa razvoja tima. Razvijanje efektivne komunikacije, unapređenje vještina saradnje, upravljanje konfliktima u timu, građenje međusobnog povjerenja, podsticanje motivacije i pozitivne klime u timu. Učesnici će kroz praktične zadatke i simulacije uvježbati timski rad, uloge i saradničke vještine u realnim ili simuliranim situacijama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Uvod u timski rad Faze razvoja tima (Tuckmanov model) Uloge u timu (Belbinov model) Komunikacija u timu Saradnja i međuljudski odnosi Konflikti i rješavanje problema u timu Povjerenje i motivacija Simulacije i praktične vježbe	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku seminara, učesnici će biti u mogućnosti da: Objasne ključne pojmove vezane za timski rad, uključujući razliku između grupe i tima, kao i osnovne faze razvoja tima. Identifikuju različite uloge u timu prema Belbinovom modelu i prepoznaju sopstvenu dominantnu timsku ulogu. Primijene vještine efikasne komunikacije u timskom okruženju, uključujući aktivno slušanje, asertivno izražavanje i davanje konstruktivne povratne informacije. Prepoznaju i konstruktivno riješe konflikte unutar tima koristeći odgovarajuće strategije. Razviju i primijene strategije za jačanje međusobnog povjerenja i motivacije u timskom radu. Učestvuju u timskim aktivnostima na funkcionalan način, demonstrirajući saradnju, otvorenost i odgovornost.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	/	/
Ciljna grupa	o Nastavnici opšteobrazovnih modula o Nastavnici stručno-teorijskih modula o Stručni saradnici o Direktori i pomoćnici direktora o Instruktori praktičnog obrazovanja o Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	

Uslovi za uključivanje u program	/
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 10 – maksimum 30
Trajanje programa	1 dan, 8 sati
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Interaktivne radionice, diskusije i refleksija, studije slučaja i analiza primjera, igre uloga i simulacije, Brainstorming tehnika, aktivno slušanje, asertivna komunikacija, feedback, tehnike rješavanja konflikta, rad u cijelom timu, rad u manjim grupama (timovima), individualni rad, rad u paru.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena za rad u manjim grupama.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip chart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Office 365 i Microsoft Teams, jedan dan 8 sati obuke, minimalan broj učesnika 10, a maksimalan 30 učesnika, kod učesnika instalirana aplikacija Teams na telefonu, kompjuteru ili laptop-u, treneri posjeduju tehničku podršku.

3.10.4. Unapređenje saradnje sa roditeljima u cilju efektnijeg rada

Opšti podaci		
Naziv programa	Unapređenje saradnje sa roditeljima u cilju efektnijeg rada	
Autori programa	mr Marica Ognjenović	
Realizatori programa	mr Marica Ognjenović i Jelena Bojović	
Kontakt osoba	mr Marica Ognjenović	
E-mail	pedagog@gim-nk.edu.me	
Broj telefona	069 700 155	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Polaznici posjeduju teorijska znanja o različitim tipovima roditelja; Polaznici jasno znaju principe saradnje sa roditeljima; Polaznici identifikuju različite dimenzije saradnje sa roditeljima i Polaznici na konkretnom primjeru prikazuju oblike saradnje sa roditeljima	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Tipovi roditelja; Principi saradnje sa roditeljima; Dimenzije saradnje sa roditeljima i Oblici saradnje sa roditeljima.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Očekujemo da će polaznici znati prepoznati tipove roditelja i principe saardnje sa roditeljima. S obzirom da je program baziran na praktičnim vježbama očekuje se da će, po završetku obuke, polaznici biti spremni da svrsishodno primjenjuju stečena znanja u praksi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, stručne module i predmete.	Program je primjenjiv za sve obrazovne programe, stručne module i predmete.
Ciljna grupa	xNastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: xNastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: xOrganizatori praktičnog obrazovanja xStručni saradnici xSaradnici u nastavi xDirektori i pomoćnici direktora xInstruktori praktičnog obrazovanja xNastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nijesu potrebni posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15 do 30 učesnika	
Trajanje programa	Jedan dan, 4 radionice po 90 minuta, 6 sati efektivnog rada	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa; primjenjuje se radioničarski rad, rad u grupama/timovima/diskusijama, projektni	

	rad, analiza i akciono planiranje, koriste se projekcija video materijala i teorijski blokovi
Prostorni uslovi za realizaciju programa	<u>Program se može realizovati neposredno ili online putem platforme Microsoft Teams.</u>
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	<u>Za realizaciju obuke potrebna je dostupnost jednog laptopa, projektora i projekcionog platna</u>
Online realizacija programa	<u>Program se može realizovati online putem platforme Microsoft Teams.</u>

3.10.5. Organizacija i izvođenje timske nastave

Opšti podaci		
Naziv programa	Organizacija i izvođenje timske nastave	
Autori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Realizatori programa	Mr Bogetić Andrijana/sociolog Krivčević Vesna/sociolog	
Kontakt osoba	Bogetić Andrijana	
E-mail	polaris13@t-com.me	
Broj telefona	067/406-404	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Jačanje kompetencija nastavnika za interdisciplinarnim, tematskim i timskim planiranjem i realizovanjem nastave Razumjeti prednosti i karakteristike timske nastave Razumjeti pojam nastave i njene glavne karakteristike Upoznati savremenu koncepciju nastave i uloge nastavnika u timskoj nastavi Upoznati različite modele timske nastave Planirati i primijeniti timsku nastavu u praksi Uočiti mogućnosti i nedostatke timske nastave	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Timska nastava, povezivanje sadržaja nastavnog programa, timsko planiranje i realizacija, primjeri iz prakse, prednosti i nedostaci timske nastave, strategije za efikasnu timsku nastavu, interdisciplinarna nastava	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nakon završetka programa obuke očekuje se da nastavnici primijene timsku nastavu kroz savremenu koncepciju nastave	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Inženjerstvo i proizvodne tehnologije, Građevinarstvo i uređenje prostora, Ekonomija i pravo, Poljoprivreda, prehrana i veterina, Saobraćaj i komunikacije, Usluge, Informaciona tehnologija	Socijalne mreže i globalizacija, Savremeno odrastanje, Poslovna kultura, Etika u zdravstvu, Psihologija prodaje
Ciljna grupa	Nastavnici: opšteobrazovnih i stručnih predmeta u srednjim stručnim školama. Nastavnici izbornih i fakultativnih predmeta	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 - maksimum 30	
Trajanje programa	1 dan, 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini-lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije	

	rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Moguća

3.10.6. Timski rad kao osnova savremenog obrazovanja

Opšti podaci		
Naziv programa	Timski rad kao osnova savremenog obrazovanja	
Autori programa	Biljana Krivokapić i Ana Popović	
Realizatori programa	Biljana Krivokapić i Ana Popović	
Kontakt osoba	Biljana Krivokapić	
E-mail	p02biljana@gmail.com	
Broj telefona	068145763	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unaprijediti kompetencije nastavnika u domenu timskog rada i međusobne saradnje u cilju efikasnijeg planiranja i realizacije nastavnog procesa. Podstaci razvoj profesionalne komunikacije i razmjenu iskustava među nastavnicima različitih obrazovnih profila. Osnažiti nastavnike za uključivanje učenika u timski rad, kao i za razvoj pozitivne klime u učionici i školi. Osvijestiti značaj zajedničkog rada u kreiranju integrisanih i međupredmetnih sadržaja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnovni principi timskog rada u obrazovanju Efikasna komunikacija i rješavanje konflikata Planiranje i realizacija zajedničkih nastavnih aktivnosti. Saradnja kao alat za profesionalni razvoj	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni da: Razumiju osnovne principe uspješnog timskog rada i primjenjuju ih u svakodnevnoj praksi. Razvijaju vještine efektivne komunikacije i rješavanja konflikata unutar nastavničkog tima. Planiraju i realizuju aktivnosti koje podrazumijevaju saradnju sa kolegama i učenicima. Sarađuju na kreiranju integrisanih i inovativnih pristupa u nastavi. Budu aktivni članovi profesionalnih zajednica učenja. Pronađu i iskoriste potencijalne izvore finansiranja i podrške.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Program je namijenjen svim zaposlenima u nastavnom procesu, uključujući nastavnike različitih nastavnih oblasti, stručne saradnike (pedagoge, psihologe, logopede i druge) i rukovodioce obrazovnih ustanova koji žele da unaprijede svoje vještine timskog rada, komunikacije i saradnje. Posebno je koristan za one koji teže profesionalnom usavršavanju kroz razmjenu iskustava, kolegijalnu podršku i zajedničko planiranje nastavnih aktivnosti sa ciljem poboljšanja kvaliteta obrazovnog procesa i postignuća učenika.	

Uslovi za uključivanje u program	Ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, maksimalan 25.
Trajanje programa	Program se realizuje u okviru 1 dana, tj. 7 sati.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Radionice i grupni rad – u cilju razmjene iskustava i razvoja konkretnih strategija timskog rada. Studije slučaja – analiza stvarnih situacija iz prakse radi boljeg razumijevanja izazova u timskoj saradnji. Igranje uloga – za razvoj komunikacionih i socijalnih vještina. Diskusije i refleksija – podsticanje razmišljanja o sopstvenoj praksi i mogućnostima za unapređenje. Peer learning (učenje od kolega) – razmjena dobrih praksi i zajedničko rješavanje problema. Mentorski rad i mikro-podučavanje – primjena stečenih znanja u realnom kontekstu kroz timski rad sa kolegama.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa nisu potrebni specifični prostorni uslovi.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Dovoljna je standardna učionica ili sala za obuku sa osnovnim tehničkim sredstvima (računar i projektor), uz mogućnost organizovanja rada u manjim grupama.
Online realizacija programa	Program se može realizovati i u online okruženju, korišćenjem adekvatne platforme za interaktivno učenje (npr. Zoom, MS Teams, Google Meet).

3.10.7. Liderstvo iznutra: Jačanje ljudi, timova i radne kulture

Opšti podaci	
Naziv programa	„Liderstvo iznutra: Jačanje ljudi, timova i radne kulture“
Autori programa	Ivana Malović
Realizatori programa	Ivana Malović
Kontakt osoba	Ivana Malović
E-mail	ivana.malovic@idfaktor.me
Broj telefona	067-263-363
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Cilj programa je unapređenje profesionalnih kompetencija nastavnika kroz razvoj leaderskih vještina koje su ključne za savremeno obrazovanje. Program osposobljava nastavnike, preduzetnike, zaposlene u javnom sektoru da kroz inovativne metode poučavanja podstiču kod učenika inicijativu, kreativnost, odgovornost, timsku saradnju i sposobnost donošenja odluka, čime doprinose njihovoj spremnosti za život i rad u dinamičnom društvenom kontekstu.
Sadržaji obuhvaćeni programom	PROGRAMSKI OKVIR: ULAGANJE U LJUDE – STVARANJE NOVE RADNE KULTURE U savremenom radnom i privrednom okruženju, jasno je: najveći potencijal svake organizacije nisu ni sredstva, ni prostor, ni tehnologija – već ljudi. I dok se godinama ulagalo u strukture, procedure i opremu, razvoj zaposlenih i međuljudske klime ostajao je u sjenci. Vrijeme je da to promijenimo. Zato pokrećemo dva komplementarna programa osnaživanja – jedan za zaposlene u institucijama, a drugi za ljude iz privrednog sektora. Oba programa su pažljivo osmišljena da donesu promjene koje se vide, osjete i traju. 1. LIDERSKA AKADEMIJA ZA ZAPOSLENE U JAVNOM SEKTORU „Liderstvo iznutra: Jačanje ljudi, timova i radne kulture“ Ova akademija ne uči kako da budemo "šefovi", već kako da budemo stabilni autoriteti – koji komuniciraju jasno, vode odgovorno i njeguju međuljudsko povjerenje. Fokus je na razvoju komunikacije, zdravih granica, emocionalne otpornosti i modernog liderstva kroz praktične module. Cilj: izgraditi novu generaciju zaposlenih koji se osjećaju sposobno, sigurno i korisno – i u svom timu i u svojoj instituciji. ZAŠTO OVO SADA? Jer postoji prostor, potreba i prilika. Jer do sada nije rađeno sistemski. Jer je krajnje vrijeme da ljudski kapital prestanemo da uzimamo zdravo za gotovo. Ovi programi nisu "još jedna obuka" – oni su pokretanje promjene iznutra, koja donosi rezultate izvana. Model rada može biti fleksibilan – od pilot-edukacija do sistemskog strateškog plana razvoja ljudi. Edukacije se mogu realizovati individualno, grupno, online ili uživo.

Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku programa, učesnici će biti osposobljeni da: -Prepoznaju i primjenjuju ključne liderske kompetencije u nastavnoj praksi; -Planiraju i realizuju nastavne aktivnosti koje podstiču inicijativu, kreativnost, odgovornost i timsku saradnju kod učenika; -Primjenjuju savremene metode i tehnike u cilju razvoja preduzetničkog razmišljanja i liderskog ponašanja kod učenika; -Prepoznaju svoju ulogu kao lidera u učionici i aktivno doprinose stvaranju pozitivne i podsticajne razredne atmosfere; -Unaprijede saradnju sa kolegama kroz timski rad i međusobnu podršku u planiranju i realizaciji obrazovnih aktivnosti. Liderstvo: Učesnici će razviti liderske vještine koje im omogućavaju efikasno vođenje razredne zajednice i stvaranje podsticajnog obrazovnog okruženja. Osažiće se za preuzimanje inicijative, donošenje odluka i pružanje smjernica učenicima i kolegama. Program će unaprijediti sposobnost nastavnika za rad u timovima, kroz međusobnu podršku, razmjenu ideja i zajedničko planiranje nastave. Razvijaće i metode za izgradnju kooperativnog duha među učenicima.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja LIDERSKA AKADEMIJA ZA ZAPOSLENE Naziv programa: „Liderstvo iznutra: Jačanje ljudi, timova i radne kulture“ Naziv predmeta u okviru obrazovnog programa povezanih sa temom: Preduzetništvo Pojedinaac u grupi Menadžment Sociologija Psihologija Retorika Građansko obrazovanje	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa -Liderski brend Ko sam kao lider i kako gradim profesionalni autoritet -Menadžment i organizacija Efikasno vođenje timova i procesa bez stresa -Liderska komunikacija Jasna, smirena i uticajna komunikacija u svim odnosima -Lider kao pregovarač i medijator Kako pregovarati, umirivati konflikte i graditi povjerenje

	Filozofija Etika	
Ciljna grupa	Nastavnici razredne i predmetne nastave, za zaposlene u institucijama, za preduzetnike i njihove zaposlene koji žele da unaprijede kompetencije u oblastima preduzetništva, liderstva i timske saradnje kroz redovnu nastavu i vannastavne aktivnosti.	
Uslovi za uključivanje u program	U program se mogu uključiti nastavnici razredne i predmetne nastave svih obrazovnih profila, za zaposlene u institucijama, za preduzetnike i njihove zaposlene koji su zainteresovani za razvoj kompetencija u oblasti preduzetništva, liderstva i timske saradnje. Nije potrebno prethodno stručno usavršavanje iz ovih oblasti.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 10 učesnika, 20 maksimum	
Trajanje programa	2 dana po 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Frontalan rad, rad u manjim grupama, individualni zadaci, timski rad, radionice i praktične aktivnosti, vođene diskusije i prezentacije.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Potrebna je prostorija kapaciteta za predviđen broj učesnika, sa mogućnošću fleksibilnog rasporeda sjedenja i rada u grupama.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, bijela tabla, štampani radni materijali	
Online realizacija programa	Online može, a može i Podgorica fleksibilno.	

3.10.8. Timska nastava

Opšti podaci		
Naziv programa	Timska nastava	
Autori programa	mr Marica Ognjenović	
Realizatori programa	mr Marica Ognjenović i Jelena Bojović	
Kontakt osoba	mr Marica Ognjenović	
E-mail	pedagog@gim-nk.edu.me	
Broj telefona	069 700 155	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobljavanje polaznika za organizaciju i realizaciju timske nastave u konkretnom nastavnom procesu	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Timska nastava – pojam i karakteristike; Modaliteti timske nastave; Organizacija timske nastave i Realizacija timske nastave.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Očekujemo da će polaznici znati osnovna načela timske nastave. S obzirom da je program baziran na praktičnim vježbama očekuje se da će, po završetku obuke, polaznici biti spremni da svrsishodno primjenjuju stečena znanja u praksi.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	xNastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: xNastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: xOrganizatori praktičnog obrazovanja xStručni saradnici xSaradnici u nastavi xDirektori i pomoćnici direktora xInstruktori praktičnog obrazovanja xNastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Nijesu potrebni posebni uslovi za uključivanje u program.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15 do 30 učesnika	
Trajanje programa	Jedan dan, 4 radionice po 90 minuta, 6 sati efektivnog rada	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa; primjenjuje se radioničarski rad, rad u grupama/timovima/diskusio-nim grupama, projektni rad, analiza i akciono planiranje, koriste se projekcija video materijala i teorijski blokovi	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Program se može realizovati neposredno ili online putem platforme Microsoft Teams.	

Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	<u>Za realizaciju obuke potrebna je dostupnost jednog laptopa, projektora i projekcionog platna</u>
Online realizacija programa	<u>Program se može realizovati online putem platforme Microsoft Teams.</u>

3.10.9. Nastavnici kao stubovi mreže podrške: "Prevenција ranog napuštanja školovanja"

Opšti podaci		
Naziv programa	Nastavnici kao stubovi mreže podrške: "Prevenција ranog napuštanja školovanja"	
Autori programa	Mr Mirjana Popović	
Realizatori programa	Mr Mirjana Popović, mr Selma Šabotić	
Kontakt osoba	Mr Mirjana Popović	
E-mail	Mirpopovic.21@gmail.com	
Broj telefona	067498071	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Prepoznati izazove sa kojima se suočavaju djeca od rizika od ranog napuštanja školovanja u stručnim školama razumijevanje faktora rizika od drop outa Jačanje uloge nastavnika Kreiranje mreže podrške saradnja sa porodicom i zajednicom	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Adolescencija, izazovi adolescencije, socijalizacija, mentorska uloga, drop out i njegove posljedice mreža podrške, saradnja škole, porodice i zajednice	
Očekivani ishodi po završetku programa	Prepoznaju i analiziraju rizike od ranog napuštanja školovanja stereotipe i barijere koje utiču na uključivanje i uspjeh djevojčica i dječaka u stručnom obrazovanju. Razumiju podrške u sprečavanju ove pojave u obrazovnom kontekstu i njen uticaj na profesionalni razvoj i mogućnosti učenica. Identifikuju sopstvene (nesvjesne) predrasude i obrazovne prakse koje mogu (ne)namjerno diskriminirati učenike i učenice sa problemima u ponašanju i učenju. Primjenjuju pedagoške strategije koje osnažuju učenike i učenice razvijaju samopouzdanje i interesovanje. Kreiraju inkluzivno i podržavajuće okruženje koje motiviše sve učenike i učenice da istražuju svoje potencijale bez obzira na izazove adolescencije. Komuniciraju i sarađuju s roditeljima, školskim osobljem i zajednicom kako bi se podstakla podražavajuća atmosfera u svim sferama stručnog obrazovanja. Razviju akcioni plan za promociju sprečavanja ranog napuštanja obrazovanja u sopstvenoj školi ili razredu	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi	Program je povezan sa svim obrazovnim programima i predmetnim modulima
Ciljna grupa	Nastavnici opšteobrazovnih predmeta Nastavnici stručno-teorijskih predmeta	

	Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora
Uslovi za uključivanje u program	Prijava. Programu obuke mogu prisustvovati svi nastavnici/nastavnice koji su odabrani na nivou škole. Motivacija i otvorenost za interaktivne metode rada.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimum 15 – maksimum 30
Trajanje programa	Minimum 15 – maksimum 30
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: interaktivne radionice, prezentacije, studije slučaja, igre uloga, akvarijum, mini lekcije, grupne diskusije, pojedinačne i grupne prezentacije, rad u parovima, rad u malim grupama, tehnika akvarijuma, kooperativno učenje, timski rad, brainstorming
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica prilagođena grupnom radu
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart, table, marker, kompjuter, LCD projektor, projekciono platno, papiri, hemijske olovke, štampani materijal za učesnike seminara
Online realizacija programa	Realizacija programa je moguća i online, uz manju grupu učesnika (minimum 10, maksimum 15) na platformi Microsoft

3.11. IZRADA PROJEKATA I DR.

3.11.1. Efikasna izrada i upravljanje obrazovnim projektima – razvoj kompetencija nastavnika

Opšti podaci		
Naziv programa	Efikasna izrada i upravljanje obrazovnim projektima – razvoj kompetencija nastavnika	
Autori programa	Biljana Krivokapić i Ana Popović	
Realizatori programa	Biljana Krivokapić i Ana Popović	
Kontakt osoba	Biljana Krivokapić	
E-mail	p02biljana@gmail.com	
Broj telefona	068145763	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Razviti kapacitete nastavnika za planiranje, pisanje i realizaciju obrazovnih projekata. Osnažiti nastavnike da koriste projektni pristup kao metodološki okvir za unapređenje nastave i školskog života. Upoznati nastavnike sa osnovnim elementima projektne dokumentacije, uključujući ciljeve, aktivnosti, budžet i evaluaciju. Podstaci timski rad, umrežavanje i partnerstvo među nastavnicima i školama.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Osnove projektnog planiranja Struktura i elementi projektnog prijedloga Planiranje resursa i budžeta Od ideje do akcije – predstavljanje i usavršavanje projektnih prijedloga Projektni ciklus u školskoj praksi – od planiranja do izvještavanja Od ideje do partnerstva – razvoj saradničkih projekata u zajednici Primjeri dobre prakse i mogućnosti finansiranja	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će biti osposobljeni da: Samostalno ili u timu osmisle obrazovni projekat u skladu sa potrebama škole i učenika. Pravilno strukturiraju projektnu ideju i popune standardni obrazac projektnog prijedloga. Planiraju konkretne, mjerljive i realne ciljeve i aktivnosti. Efikasno upravljaju resursima i timom tokom realizacije projekta. Prate realizaciju projekta i izrade evaluaciju i izvještaj. Pronađu i iskoriste potencijalne izvore finansiranja i podrške.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Ciljna grupa programa su svi zaposleni u nastavnom procesu, uključujući nastavnike različitih predmeta, stručne	

	saradnike i pedagoške radnike, koji žele da unaprijede svoje vještine u izradi i realizaciji obrazovnih projekata.
Uslovi za uključivanje u program	Ne postoje posebni uslovi za uključivanje u program.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika je 15, maksimalan 25.
Trajanje programa	Program se realizuje u okviru 2 dana, tj. 12 sati efektivnog rada.
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Metode rada: interaktivna predavanja, simulacija projektne prijave, praktične radionice, analiza studija slučaja. Tehnike rada: rad na konkretnim projektima u manjim timovima, SWOT analiza, logička matrica, brainstorming, peer review. Oblici rada: individualni rad, rad u parovima, timski rad, grupne prezentacije i diskusije, mentorska podrška.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa nisu potrebni specifični prostorni uslovi.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Dovoljna je standardna učionica ili sala za obuku sa osnovnim tehničkim sredstvima (računar i projektor), uz mogućnost organizovanja rada u manjim grupama.
Online realizacija programa	Program se može realizovati i u online okruženju, korišćenjem adekvatne platforme za interaktivno učenje (npr. Zoom, MS Teams, Google Meet).

3.11.2. Obuka za izradu projekata u obrazovanju – osnovni nivo

Opšti podaci		
Naziv programa	Obuka za izradu projekata u obrazovanju – osnovni nivo	
Autori programa	Matije Zorić	
Realizatori programa	Matije Zorić Mladen Zorić	
Kontakt osoba	Matije Zorić	
E-mail	matije.zoric@os-mzugic.edu.me	
Broj telefona	068/323-394	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Ciljevi programa su, da se omogući polaznicima da steknu osnovni nivo vještine pisanja predloga projekata za domaće fondove, upoznavanje sa elementima projekta, sa postupkom popunjavanja formulara, pripreme projektne dokumentacije, izradom izvještaja, kao i aktivno učešće na različitim konkursima i pozivima.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	Domaći donatori, projektni predlog, priprema projekta, opis problema, analiza, ciljevi, aktivnosti, evaluacija, održivost, ciljne grupe, medijska promocija, budžet, lista za ocjenjivanje, narativni i finansijski izvještaj.	
Očekivani ishodi po završetku programa	Sticanje vještine za izradu jednostavnih projekata kod domaćih donatora; pravilno popunjavanje projektne forme, planiranje budžeta i izvještavanje.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	/	/
Ciljna grupa	Nastavnici, organizatori praktičnog obrazovanja, stručni saradnici, saradnici u nastavi, direktori i pomoćnici, instruktori praktičnog obrazovanja i nastavni kadar kod obrazovanja odraslih.	
Uslovi za uključivanje u program	Postojanje minimalnog predznanja o projektima i želja za učenjem na temu izrade osnovnih projekata.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Od 20 do 30 učesnika u grupi.	
Trajanje programa	Seminar traje 1 dan ili 8 sati (6 sati efektivnog rada).	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Metode verbalno tekstualna, demonstracije i praktičnog rada. Frontalni oblika rad i Rad u grupi.	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Prostorija koja može da primi 30 osoba, ima stolove za grupni rad, internet, priključke za laptop, projektor ili interaktivnu tablu, u blizini wc, prilagođen prilaz za OSI.	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Laptop, projektor, interaktivna tabla, internet. hamer papiri, flomasteri.	
Online realizacija programa	Potreban je pristup aplikaciji Zoom ili Microsoft Teams, stabilna internet konekcija, računar ili mobilni telefon	

	novije generacije. Optimalan broj učesnika je do 30. Seminar traje 1 dan ili 8 sati (6 sati efektivnog rada).
--	--

3.11.3. eTwinning

Opšti podaci	
Naziv programa	eTwinning
Autori programa	Desimir Mojović
Realizatori programa	Desimir Mojović
Kontakt osoba	Desimir Mojović
E-mail	desimir.mojovic@sss-pv.edu.me
Broj telefona	067/027-955
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Unapređenje komunikacije i saradnje između nastavnika, razvijanje projekata i njihova razmjena. Osjećaj pripadnosti evropskoj zajednici namijenjenoj učenju/podučavanju. Razmjena ideja i primjera dobre prakse, uz povezivanje učenika i obogaćivanje nastave. Mogućnost da se razvijaju i nastavničke i učeničke IKT vještine. Vrijeme u kome živimo karakteriše intenzivni razvoj nauke, tehnike i tehnologije. Napredak na tim poljima iziskuje određene promjene i u oblasti obrazovanja, odnosno iskorak u odnosu na tradicionalni vaspitno-obrazovni sistem. Ovo se najprije odnosi na razvoj i primjenu savremene obrazovne tehnologije u svim sferama obrazovanja. Zahvaljujući brzom razvoju elektronike i informacione tehnologije, pedagoška tehnologija postaje sve modernija i inspirativnija, i za učenike i za nastavnike. Zahvaljujući upotrebi novih tehnologija, nastavni sadržaji mogu biti dostupni učenicima i nastavnicima uvijek i svuda, u različitim oblicima, omogućavajući im na taj način neometanu i konstantnu saradnju. Profesionalne vještine i sposobnosti koje ovaj program unapređuje: - Efikasnost u podučavanju učenika - Sposobnost kreiranja najpogodnijih sadržaja za realizaciju zadatah ciljeva i ishoda - Jačanje demokratskog proreformskog stava - Samorazumijevanje/Razumijevanje - Nastavnik kao aktivni, samousmjereni, reflektivni, prilagodljivi i "sveživotni učenik" - Komunikacija - Rad u timu - Saradnja - Tolerancija - Kreativnost - Vođenje - Moderacija
Sadržaji obuhvaćeni programom	Zašto eTwinning? ESEP platforma Registracija učesnika na eTwinning Uređivanje profila eTwinning grupe Mogućnosti profesionalnog razvoja Mrežni događaji i onlajn seminari Kreiranje eTwinning projekata

	Upravljanje TwinSpace-om Kako postići kvalitet, kriterijumi kvaliteta Kreiranje projekata koristeći eTwinning platformu (timski rad)	
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnici će steći potrebne kompetencije, teorijska i praktična znanja i vještine koje će moći da implementiraju u nastavnom procesu. Širenje didaktičko-metodičkog repertoara nastavnika. Podizanje samopouzdanja nastavnika. Bolja motivacija nastavnika. Primjena nastave orijentisane ka aktivnostima. Kreiranje projekata i povezivanje nastavnika i učenika, kao u okviru Crne Gore tako i na evropskom nivou.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta Nastavnici opšteobrazovnih modula/predmeta Nastavnici praktične nastave Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Posebnih uslova za učešće nema. Poželjno elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Broj učesnika u grupi od 10 do 30	
Trajanje programa	Program traje jedan dan; 8 sati	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Teorijska razmatranja uvodnog karaktera Diskusija Pojedinačne i grupne prezentacije Predavanja Vježbe Podjela uloga Rad na bazi instrukcija Igranje uloga Evaluacija Frontalni, grupni i individualni oblik rada	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Računarska učionica	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike i računar sa projektorom za predavača.	
Online realizacija programa	Program se može realizovati online putem platforme ZOOM ili Microsoft Teams. Nastavnici treba da imaju računare sa internet konekcijom. Maksimalan broj učesnika 30. Trajanje jedan dan.	

3.11.4. eTwinning i projektno orijentisana nastava

Opšti podaci		
Naziv programa	eTwinning i projektno orijentisana nastava	
Autori programa	Mr Dušanka Vujičić	
Realizatori programa	Mr Dušanka Vujičić Biljana Krivokapić	
Kontakt osoba	Mr Dušanka Vujičić	
E-mail	duda.vujichic@os-rzaric.edu.me dudavujicic@gmail.com	
Broj telefona	+38269659497	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Osposobljavanje nastavnika da kreiraju projekte u skladu sa zahtjevima nastavnog procesa, a u cilju približavanja nastavnih sadržajana učenicima na njima prihvatljiviji način, kroz međusobnu saradnju i saradnju sa vršnjacima iz evropskih zemalja. Pronalaženje projekata i partnera, pokretanje projekata i implementacija projektne nastave doprinijeće povećanju interesovanja i korišćenja ICT-a u nastavi, jačanju digitalnih i jezičkih kompetencija nastavnika i učenika.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	1. ESEP - područja i obilježja Evropske platforme za školsko obrazovanje 2. eTwinning – platforma za timski rad i saradnju 3. Pronalaženje projekata i procjena projektnih aktivnosti 4. Pronalaženje projektnih partnera 5. Stvaranje eTwinning projekata 6. Načini za efikasno upravljanje TwinSpace prostorom	
Očekivani ishodi po završetku programa	Na kraju obuke učesnici će: - Biti osposobljeni da pronađu i procijene projekte koje mogu implementirati u nastavni proces - Moći samostalno da stvaraju projekte - Umjeti da koriste alate za saradnju i efikasno upravljaju prostorom TwinSpace	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici, stručni saradnici, saradnici u nastavi , direktori i pomoćnici direktora iz svih obrazovnih ustanova Crne Gore.	
Uslovi za uključivanje u program	Elementarno znanje rada na računaru.	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj je 30/ online 60.	
Trajanje programa	8 sati / 1 dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: praktičan rad na bazi instrukcija, kooperativno učenje, metoda demonstracije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru, grupne diskusije. Individualni oblik rada, frontalni, rad u paru, grupni rad.	

Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici ili drugoj prostoriji koja omogućava učesnicima da budu konektovani na internet.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike ili da učesnici posjeduju lične (ili školske) laptop računare, računar sa projektorom, smart tabla ili TV za predavača.
Online realizacija programa	Asinhrono online učenje će se realizovati na Moodle platformi. Minimalan broj učesnika je 10, a maksimalan broj 60, vrijeme realizacije 2 sedmice (14 dana). Realizacija programa online – sinhrono učenje će se sprovesti preko Microsoft Teams aplikacije za saradnju u realnom vremenu. Broj učesnika je isti kao pri realizaciji obuke on site.

3.11.5. ESEP i eTwinning u službi unapređenja nastave

Opšti podaci		
Naziv programa	ESEP i eTwinning u službi unapređenja nastave	
Autori programa	Mr Dušanka Vujičić	
Realizatori programa	Mr Dušanka Vujičić Danka Medunjanin eTwinning ambasadori i članovi nacionalnog tima koji su prošli obuku za trenere	
Kontakt osoba	Mr Dušanka Vujičić	
E-mail	dudavujicic@gmail.com	
Broj telefona	+38269659497	
Informacije o programu		
Ciljevi programa	Unapređenje kvaliteta nastave u školama podizanje nivoa ključnih kompetencija kod nastavnika i učenika, te razvijanje vještina za 21. vijek kroz kreiranje projekata i učešće u njima. Povećanje interaktivnosti nastave uključivanjem učenika u različite aktivnosti koje realizuju kroz saradnju na međunarodnom nivou. Osposobljavanje za primjenu ICT alata u nastavi i načinima na kojima se oni mogu primijeniti za uspješnije i lakše ostvarivanje ishoda učenja.	
Sadržaji obuhvaćeni programom	• Sadržaji koje nudi Evropska platforma za školsko obrazovanje (European School Education Platform) • ESEP - funkcije Evropske platforme školskog obrazovanja • eTwinning kao dio ESEP platforme • Kako koristiti portal • eTwinning pravila ponašanja • Registracija i validacija • Dodavanje i uklanjanje škole • Pronalaženje saradnika • ICT alati na platformi • Diskusija i evaluacija	
Očekivani ishodi po završetku programa	Po završetku obuke polaznici će: - biti osposobljeni da znaju funkciju i koriste sadržaje koje nudi Evropska platforma za školsko obrazovanje, - biti osposobljeni da koriste eTwinning portal i alate koje on sadrži, - moći da uoče i primijene načine na koje eTwinning projekti doprinose jačanju različitih kompetencija kod nastavnika i učenika, - znati kako da organizuju projektnu nastavu uz pomoć eTwinninga - moći da podignu nivo nastave implementirajući u nastavni proces stečna znanja i vještine.	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa

Ciljna grupa	Nastavnici, stručni saradnici, saradnici u nastavi, direktori i pomoćnici direktora iz svih obrazovnih ustanova Crne Gore.
Uslovi za uključivanje u program	Elementarno znanje rada na računaru.
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalni broj učesnika u grupi je 10, a maksimalni broj je 30/ online 60
Trajanje programa	8 sati / 1 dan
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup	
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa: praktičan rad na bazi instrukcija, kooperativno učenje, metoda demonstracije, rad na konkretnom zadatku, pojedinačni rad u odgovarajućem softveru na računaru, grupne diskusije. Individualni oblik rada, frontalni, rad u paru, grupni rad.
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Obuka se realizuje u računarskoj učionici ili drugoj prostoriji koja omogućava učesnicima da budu konektovani na internet.
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Potrebno je da u računarskoj učionici ima 15 računara za učesnike ili da učesnici posjeduju lične (ili školske) laptop računare, računar sa projektorom, smart tabla ili TV za predavača.
Online realizacija programa	Asinhrono online učenje će se realizovati na Moodle platformi. Minimalan broj učesnika je 10, a maksimalan broj 60, vrijeme realizacije 2 sedmice (14 dana). Realizacija programa online – sinhrono učenje će se sprovesti preko Microsoft Teams aplikacije za saradnju u realnom vremenu. Broj učesnika je isti kao pri realizaciji obuke <i>on site</i> .

3.12. OSTALO

3.12.1. Zaštita i zdravlje na radu u sistemu obrazovanja i vaspitanja

Opšti podaci	
Naziv programa	<i>Zaštita i zdravlje na radu u sistemu obrazovanja i Vaspitanja</i>
Autori programa	Đina Janković
Realizatori programa	Udruženje zaštite na radu Crne Gore
Kontakt osoba	Đina Janković
E-mail	info@uznr.me
Broj telefona	+382 67 412 900
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Sticanje znanja o primjeni mjera zaštite i zdravlja na radu prilikom obavljanja praktične nastave u školi, stručne prakse kod poslodavca i obavljanja stručnih poslova za koje se učenici pripremaju u određenoj djelatnosti.
Sadržaji obuhvaćeni programom	Istorijat zaštite i zdravlja na radu Osnove zaštite i zdravlja na radu Normativna regulativa zaštite i zdravlja na radu Organizacija zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca Pravni aspekt Tahničko-tehnoški aspekt Aspekt kulture rada Zdravstveno-socijalni aspekt Odgovornost u organizovanju i sprovođenju zaštite i zdravlja na radu Organizovanje prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije
Očekivani ishodi po završetku programa	Nastavnik/ca će moći da upozna učenike sa: Uticajem uslova rada na zdravlje i na bezbjednost Osnovnim propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu Tumačenjem djelova propisa iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, koji se odnose na poslove u djelatnosti za koju se učenici obrazuju Mogućim izvorima rizika na radnom mjestu u specifičnoj djelatnosti, koji mogu dovesti do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom Primjenom i upotrebom sredstava i opreme lične zaštite na radu Osnovnim mjerama zaštite i procedurama koje treba sprovesti na mjestu rada Postupcima pružanja prve pomoći prilikom povrede na radu Procedurom prijave povrede i ostvarivanja prava nastalih po osnovu povrede

Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/ programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Svi obrazovni programi srednjih stručnih škola	U okviru svih stručnih modula/predmeta u srednjim stručnim školama je, shodno Zakonu o stručnom obrazovanju (čl.55 Škola i poslodavac su dužni da obuču učenika osnovnim mjerama i sredstvima zaštite na radu pri izvođenju praktičnog obrazovanja), predviđeno da, kroz postavljene ishode, učenici budu sposobni da primjene mjere zaštite i zdravlja na radu prilikom obavljanja posla, praktične nastave i profesionalne prakse kod poslodavca.
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta	
Uslovi za uključivanje u program	Nema posebnih uslova	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	Minimalan broj učesnika 20 Maksimalan broj učesnika 30	
Trajanje programa	Trajanje programa (broj dana i broj sati efektivnog rada): Dva dana (16 sati)	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Obuka je interaktivnog tipa Metode i tehnike rada: PowerPoint prezentacija Metoda diskusije Metoda demonstracije u cilju usvajanja vještina Igra uloga Brainstorming Praktični rad Grupni rad	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Za realizaciju programa neophodan je računar i projektor za predavača/icu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Prezentacije, radni list, upitnici	

Online realizacija programa	Program je najbolje izvoditi u neposrednom okruženju zbog praktičnih primjera primjene i upotrebe sredstava i opreme lične zaštite na radu i postupaka pružanja prve pomoći prilikom povrede na radu Program se, po potrebi, može izvoditi i online upotrebom platforme Microsoft Teams.
------------------------------------	--

3.12.2. Uloga nastavnika u zaštiti svojih prava

Opšti podaci	
Naziv programa	ULOGA NASTAVNIKA U ZAŠTITI SVOJIH PRAVA
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Unapređivanje nastave pravne grupe predmeta, zaštita zaposlenih i realizacija njihovih prava, usmjeravati ih na blagovremeno i odgovorno izvršavanje radnih obaveza, obezbijediti praćenje, primjenu i poštovanje zakonske regulative, kao i potrebu veće zastupljenosti pravne grupe predmeta u obrazovnim programima Specifični ciljevi programa: Unapređivanje procesa planiranja nastave pravne grupe predmeta sa fokusom na unapređivanje procesa za dostizanje ishoda usklađenim sa važećom zakonskom regulativom Jačanje kompetencija nastavnika u dostizanju ishoda i realizaciju nastave usmjerene na učenika Upoznavanje sa važećim zakonskim i drugim propisima iz oblasti obrazovanja Upoznavanje sa zakonskom regulativom za oblast radnopravne zaštite Prezentacija važećih akata iz oblasti radnih odnosa i propisa koji se odnose na rad u obrazovnim ustanovama
Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznati se sa osnovnim pravima i obavezama kroz važeću zakonsku regulativu Primjena Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete Kako ostvariti pravo na licencu shodno odredbama Pravilnika o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja i obnavljanja dozvole za rad nastavniku, direktoru i pomoćniku direktora obrazovno-vaspitne ustanove Prava i obaveze nastavnika predviđeni odredbama: Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju Zakonom o srednjem stručnom obrazovanju Zakonom o gimnazijama Zakonom o obrazovanju lica sa posebnim obrazovnim potrebama Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama Zakon o obrazovanju odraslih
Očekivani ishodi po završetku programa	Budu u mogućnosti da na optimalan način izvrše usklađivanje realizacije predmetnih kataloga sa integracijom važećih propisa koji se odnose na obrazovanje Ojačaju kompetencije u oblasti realizacije savremene nastave i osavremenjavanja realizacije programa u funkciji pripreme učenika za dalje školovanje i pripreme za tržište rada

	Primjenjuju adekvatne metode i oblike rada, i savremena nastavna sredstva u dostizanju ishoda mladih i odraslih u nastavi i obuci	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: Prava, ekonomije, turizma, ugostiteljstva, špedicije, trgovine Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Turizma, ekonomije, prava, špedicije, Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15- 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radionice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flipčart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, laptop ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija 30 učesnika 8 sati	

3.12.3. Kolektivno pregovaranje - bolji radno-pravni položaj zaposlenih

Opšti podaci	
Naziv programa	KOLEKTIVNO PREGOVARANJE - BOLJI RADNO-PRAVNI POLOŽAJ ZAPOSLENIH
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Unapređivanje nastave pravne grupe predmeta, sa fokusom na predmetne kataloge koji se odnose na praćenje, primjenu i poštovanje zakonske regulative, kao i potrebu veće zastupljenosti pravne grupe predmeta u obrazovnim programima Specifični ciljevi programa: Unapređivanje procesa planiranja nastave pravne grupe predmeta sa fokusom na unapređivanje procesa za dostizanje ishoda usklađenim sa važećom zakonskom regulativom Jačanje kompetencija nastavnika u dostizanju ishoda i realizaciju nastave usmjerene na učenika Unapređivanje metoda i oblika rada nastavnika stručnog obrazovanja, praktične nastave i opšteg obrazovanja Upoznavanje sa važećim zakonskim i drugim propisima iz oblasti obrazovanja Upoznavanje sa načinom kolektivnog pregovaranja između socijalnih partnera Prezentacija kolektivnih ugovora koji se odnose na stvaranje uslova za postizanje boljeg radno-pravnog položaja zaposlenih u predškolskim ustanovama, ustanovama osnovnog i srednjeg obrazovanja
Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznati se sa odredbama kolektivnih ugovora koji regulišu uslove za bolji radno-pravni položaj zaposlenih Primjena Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete Opšti kolektivni ugovor- donošenje, primjena i stupanje na snagu Pojedinačni kolektivni ugovori koji se zaključuju kod poslodavca Ugovor o radu- način zaključivanja, vrste ugovora, dužina trajanja i stupanje na snagu Aneks ugovora- izmjena i dopuna postojećih ugovora o radu

Očekivani ishodi po završetku programa	Budu u mogućnosti da na optimalan način izvrše usklađivanje realizacije predmetnih kataloga sa integracijom važećih propisa koji se odnose na obrazovanje Ojačaju kompetencije u oblasti realizacije savremene nastave i osavremenjavanja realizacije programa u funkciji pripreme učenika za dalje školovanje i pripreme za tržište rada Primjenjuju adekvatne metode i oblike rada, i savremena nastavna sredstva u dostizanju ishoda mladih i odraslih u nastavi i obuci	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Pravno-administrativni tehničar, hotelijersko turistički tehničar, ekonomski tehničar, tehničar prodaje, prodavač, špeditersko-agencijski i carinski tehničar	Pravo, Poslovi pravnog prometa, Poslovna komunikacija, Saobraćajno pravo, Pravo evropske unije, Pravni sistemi, Administrativno poslovanje,
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: - Za sve oblasti Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: - Za sve oblasti Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15-30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radionice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flip čart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, laptop ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija	

	30 učesnika 8 sati
--	-----------------------

3.12.4. Ugovor o radu u obrazovanju

Opšti podaci	
Naziv programa	UGOVOR O RADU U OBRAZOVANJU
Autori programa	mr Stanka Vukčević i mr Mirjana Radulović
Realizatori programa	Udruženje nastavnika društvene grupe predmeta Crne Gore
Kontakt osoba	Stanka Vukčević Mirjana Radulović
E-mail	stanka.vukcevic@spcg.me mirjana.radulovic14@gmail.com
Broj telefona	067 55 99 88 067 577 000
Informacije o programu	
Ciljevi programa	Opšti cilj programa: Unapređivanje znanja o značaju instituta Ugovor o radu Saznati sadržinu i osnovne odredbe ugovora Upoznati se sa vrstama ugovora zavisno od radnog mjesta Upoznati se sa oblicima radnog vremena Saznati ulogu aneks ugovora Unaprijediti znanje o realizaciji probnog rada Unapređivanje nastave pravne grupe predmeta Specifični ciljevi programa: Unapređivanje procesa planiranja nastave pravne grupe predmeta sa fokusom na unapređivanje procesa za dostizanje ishoda usklađenim sa važećom zakonskom regulativom Jačanje kompetencija nastavnika u dostizanju ishoda i realizaciju nastave usmjerene na učenika Unapređivanje metoda i oblika rada nastavnika stručnog obrazovanja, praktične nastave i opšteg obrazovanja Upoznavanje sa važećim zakonskim i drugim propisima iz oblasti obrazovanja Prezentacija važećih akata iz oblasti radnih odnosa i propisa koji se odnose na rad u obrazovnim ustanovama
Sadržaji obuhvaćeni programom	Upoznati se sadržajem ugovora o radu Način zaključenja ugovora o radu Navedi sva prava, obaveze i odgovornosti nastavnika shodno zaključenom ugovoru o radu Zašto je ugovor o radu akt koji se neposredno primjenjuje Odnos između kolektivnog ugovora i ugovora o radu u pogledu hijerarhije za primjenu Vrste radnog odnosa Vrste radnog vremena Zapošljavanje nastavnika Probni rad Prestanak radnog odnosa Otkaz ugovora o radu
Očekivani ishodi po završetku programa	Saznati značaj ugovora o radu Saznati odredbe ugovora i način njihovog tumačenja Utvrđiti specifičnosti posebnih vrsta ugovora

	Identifikovati prava i obaveze po ugovoru o radu Poveže odredbe ugovora o radu sa opisom radnog mjesta Primjenjuju adekvatne metode i oblike rada, i savremena nastavna sredstva u dostizanju ishoda kroz pravnu grupu predmeta Ojačaju kompetencije u oblasti realizacije savremene nastave i osavremenjavanja realizacije programa u funkciji pripreme učenika za dalje školovanje i pripreme za tržište rada	
Povezanost programa sa obrazovnim programom/programom obrazovanja, odnosno predmetom/modulom	Naziv obrazovnog programa/programa obrazovanja	Naziv predmeta/modula u okviru obrazovnog programa
	Pravno-administrativni tehničar, hotelijersko turistički tehničar, ekonomski tehničar, tehničar prodaje, prodavač, špeditersko-agencijski i carinski tehničar	Pravo, Poslovi pravnog prometa, Poslovna komunikacija, Saobraćajno pravo, Pravo evropske unije, Pravni sistemi, Administrativno poslovanje,
Ciljna grupa	Nastavnici stručnih modula/predmeta iz sljedećih oblasti: prava, ekonomije, turizma, ugostiteljstva, špedicije, trgovine Nastavnici praktične nastave iz sljedećih oblasti: Turizma, ekonomije, prava, špedicije, Organizatori praktičnog obrazovanja Stručni saradnici Saradnici u nastavi Direktori i pomoćnici direktora Instruktori praktičnog obrazovanja Nastavni kadar kod organizatora obrazovanja odraslih	
Uslovi za uključivanje u program	Prijava Licenca	
Minimalni i maksimalni broj učesnika u grupi	15- 30 učesnika	
Trajanje programa	8 sati (2 pauze po 30 min. i jedna 60 min.) IV radionice x 90 min (6h efektivnog rada) Jedan dan	
Materijalno-tehnički uslovi i didaktičko-metodički pristup		
Metode, tehnike i oblici rada	Prezentacija, usmeno izlaganje, demonstracija, problemski zadaci, rad na konkretnim zadacima, saradničko učenje	
Prostorni uslovi za realizaciju programa	Učionica-kabinet - prilagođena grupnom radu	
Materijalno-tehnički uslovi za realizaciju programa (tehnička oprema i nastavna sredstva)	Flipčart table, kreda, LCD projektor, laptop	
Online realizacija programa	Učesnici da posjeduju računar, laptop ili pametni telefon Microsoft Teams Zoom aplikacija 30 učesnika 8 sati	

